BOGOMIL RAINOV

MAREA PLICTISEALĂ

BOGOMIL RAINOV

Marea plictiseală

În româneşte de Mihail Magiari

Editura Univers
Bucureşti – 1980

Cuprins

CAPITOLUL I_____4
CAPITOLUL II_____25
CAPITOLUL III_____49
CAPITOLUL IV_____79
CAPITOLUL V_____108
CAPITOLUL VI_____144
CAPITOLUL VII_____179
CAPITOLUL VIII_____209
CAPITOLUL IX_____263
CAPITOLUL X_____301

CAPITOLUL I

După vânzoleala de la ora prânzului, în arşiţa de august, aceste lungi coridoare – cu şirul lor de uşi, închise ermetic, cu ferestre înalte şi posomorâte ce dau spre o curte interioară – par ciudat de liniştite şi întunecoase. În mod normal, un om s-ar rătăci prin ele ca într-un vis apăsător, eu însă, am sentimentul că abia acum mă trezesc, că, în sfârşit, mi-am venit în fire după toată nebunia din zilele trecute – plajele albe, marea albastră şi costumele de baie viu colorate, ce le purtau minunate trupuri de femei.

Poate să fie o prostie, dar o dată ce ţi-e scris să circuli aproape întotdeauna pe trotuarul umbrit al străzii pe care se scurge viaţa noastră, vine o vreme când tot ceea ce vezi pe celălalt trotuar, pe cel însorit, începe să ţi se pară ireal, efemer ca un miraj. Şi dacă întâmplător ai ocazia să nimereşti pe această parte plină de lumină, ai senzaţia că dintr-o dată lucrurile s-au încurcat, că ceva nu e în regulă, că visezi, ori că ai luat-o razna.

De aceea, coridorul, cu răcoarea şi severa lui solitudine, mai readuce sentimentul liniştitor al realităţii. Totul e la locul său: în primul rând Centrala; şi eu, de asemenea, sunt la locul meu – pe partea umbrită a vieţii – şi dacă nu m-am trezit încă de-a binelea din auriul şi azurul litoralului, peste puţin timp o să mi se ofere în acest scop o ceaşcă de cafea tare, deşi în clipa de faţă aş fi preferat să fiu scutit de aşa

ceva.

A opta uşă. Bat şi intru. Secretara mă întâmpină cu un zâmbet oficial şi se duce să raporteze, apoi apare din nou şi-mi face un semn cu capul spre cabinet. Sunt aşteptat.

— A, Boev! exclamă generalul pe un ton de surpriză plăcută, ca şi cum întâlnirea noastră ar fi fost, pur şi simplu, întâmplătoare. Cum ţi-ai petrecut concediul?

— A fost mai scurt decât m-aşteptam, îi răspund strângându-i mâna întinsă.

Şeful ştie foarte bine că vacanţa mea a fost cam scurtă, fiindcă el însuşi m-a chemat de urgenţă la Sofia. „Eu nici atât nu m-am putut odihni!” – ar fi remarcat oricare altul în locul său, dar şefului meu nu-i sunt pe plac asemenea divagaţii. Se ridică în picioare şi după ce face înconjurul biroului său enorm, iată-ne instalaţi în nişte fotolii de un verde închis, ce se aflau lângă un ficus de aceeaşi culoare. Peste puţin timp intră secretara cu cafelele. Din moment ce ne erau servite, însemna că ne aştepta o convorbire substanţială şi cu consecinţe. În astfel de cafele mie îmi cade întotdeauna drum.

Generalul deschide cutia cea mare cu ţigări de export, folosită doar la ocazii, mi-o întinde, însă eu prefer să aprind una dintr-ale mele. Şeful fumează din an în paşte şi dacă memoria nu mă înşală, pe cutia asta mare s-a aşternut praful timp de vreo doi ani de zile. El îşi aprinde una din ţigările trezite, suflă fumul pe gură cu o uşoară încruntare şi soarbe din cafea. Stăm aşa câteva minute, fiecare preocupat cu ceaşca şi cu gândurile sale, până când generalul mă întreabă pe neaşteptate:

— Ce cunoştinţe ai în materie de sociologie?

— Ceva mai multe decât în domeniul medicinei veterinare.

— Dar dumneata ai studiat materialismul istoric...

— Da, bolborosesc eu, îndoielnic.

— În acest caz trebuie să-ţi împrospătezi cunoştinţele; şi să ţi le completezi. Pentru treaba asta ai la dispoziţie două zile.

— Chiar două zile? îl întreb gândindu-mă că şeful subapreciază vădit sociologia, dacă, nu cumva, mă supraapreciază pe mine.

— În realitate consideră-le patru, fiindcă ai să călătoreşti cu trenul. Când vei pleca de aici, vei primi materialul necesar. Hai, nu te întrista, ţi s-a selectat numai esenţialul, aşa că n-ai să te surmenezi cu cititul. Iar acum să trecem la problemă...

Generalul începe să vorbească cu voce egală. Ţigara nefumată s-a stins, uitată pe marginea scrumierii. Cafelele s-au terminat. Mica formalitate a ospitalităţii de birou s-a încheiat. A sosit vremea discuţiilor serioase. În glasul sec şi calm al şefului există ceva înviorător ca răcoarea din coridoarele semiîntunecate. În aceste fraze clare, cumpătate, haosul evenimentelor, accidentelor şi conflictelor, capătă forma impasibilă a unei probleme de matematică – datele situaţiei, schimbările intervenite pe parcurs, valorile cunoscute şi necunoscute după care trebuie să-mi ordonez eu acţiunile, mijloacele şi scopurile operaţiei. Uneori generalul se întrerupe pentru o clipă şi mă priveşte cu ochii săi albaştri, ca şi cum aş fi o dactilografă căreia îi dictează şi pe care trebuie s-o aştepte până când bate ultima frază. În realitate, deşi nu am în faţă o maşină de scris, lucrurile stau tocmai aşa, fiindcă e necesar să-mi întipăresc bine în minte fiecare amănunt şi fiecare

cuvânt.

De aceea şeful se opreşte din când în când şi-mi acordă o mică pauză, studiindu-mă calm. Are nişte ochi limpezi, luminoşi, indecent de albaştri pentru un general şi probabil că-şi dă seama de acest fapt, pentru că, de obicei, preferă să privească ţinându-i uşor întredeschişi.

Şeful meu foloseşte puţine cuvinte în expunerea datelor în cauză şi evită orice fel de comentarii. Ştie că le voi face singur şi găseşte că e inutil să mă încarce cu recomandări. Înainte de a deveni general şi de a nimeri în acest cabinet, a dus el însuşi la bun sfârşit multe operaţiuni. Iar cel ce a tras şi a năduşit înţelege perfect că în anumite misiuni planul iniţial amănunţit se dovedeşte în realitate total impracticabil.

— Asta e tot, zice generalul o oră mai târziu, dându-mi de înţeles că acum pot vorbi şi eu.

E absolut sigur că „asta-i tot” şi că, în consecinţă, orice cuvânt în plus e de prisos; totuşi pun câteva întrebări la care primesc răspunsurile aşteptate: „Referitor la asta nu dispunem de date”, „Verifică la faţa locului”, „Nu, despre acest lucru nu ştim nimic”. Cu aceste întrebări inutile se epuizează întreaga mea participare la discuţie, dacă nu se ia în considerare şi faptul că am reuşit să afum de-a binelca cabinetul. Şeful aşteaptă să-mi sting ultima ţigară, a cincea, şi se ridică.

— Poate că nu trebuia să te trimitem tocmai pe dumneata, dar Stancov e peste graniţă, iar Borislav pleacă în altă misiune.

Observaţia, până la un punct, nu face parte din stilul şefului, dar n-am timp să mă gândesc bine la ea, fiindcă mi-a şi întins mâna şi pentru prima dată a

deschis mai mult pleoapele ochilor săi albaştri:

— Îţi doresc succes, Boev!

În anticamera secretarei dau piept în piept cu numitul Borislav.

— Ce, pleci? mă întrebă, întorcându-se de la fereastra la care a stat, probabil, până i s-a urât.

— Dar tu? îl întreb la rândul meu, ca să-i sugerez să nu mai pună întrebări inutile.

Secretara se ridică şi se îndreaptă spre cabinetul generalului.

— Asta înseamnă că n-ar fi de mirare să ne întâlnim în lumea largă, spuse Borislav într-o doară, dându-şi seama de situaţie.

— Şi chiar de ne-am întâlni, tot n-o să apucăm să ciocnim un pahar... La fel ca în biblie: „Întâlnitu-s-au şi nu s-au cunoscut!”

Borislav se pregăteşte să-mi răspundă ceva, însă eu n-am timp de discuţii pe teme biblice, de aceea flutur din mână în semn de adio şi ies. Mă abat pe la serviciul indicat să-mi iau materialul pregătit şi pornesc pe drumul de întoarcere prin coridorul lung şi răcoros. Pe aici trec zilnic sute de oameni cu nelinişte în suflet, cu uşurare, ori cu o vagă nerăbdare, fiindcă acest drum îi duce spre casa lor liniştită, lângă copii şi în lumea lor intimă.

Cu mine, însă, de obicei lucrurile stau ceva mai altfel, pentru că el mă scoate totdeauna departe, în alte locuri, în oraşe neştiute, printre oameni necunoscuţi şi în situaţii ciudate. Şi mereu – când cobor scara şi dau din cap în faţa miliţianului de la intrare, care mă salută – mă bate un gând idiot: că s-ar putea să trec pentru ultima oară pe această uşă, că am pornit deja, fără să-mi dau seama, pe drumul acela de unde nu mai există întoarcere.

Mă trezesc în mijlocul unor păduri de pini. O vreme am senzaţia că mi-am întrerupt concediul doar pentru a pleca de la mare la munte, exact ca după recomandarea medicilor, care acordă asemenea prescripţii; „Veţi petrece douăzeci de zile la mare, apoi veţi merge la munte.” Şi unde mai pui că toată cura asta nu mă costă niciun ban. Treptat mă dezmeticesc suficient ca să-mi dau seama că nu mă aflu la mânăstirea Rila. Trenul, în zgomotul monoton al roţilor, se strecoară printre costişe de munte, pe lângă fereastra cabinei de dormit zboară pădurile de pini din Slovenia. Deşi nu sunt în vilegiatură, este plăcut să te trezeşti în zori de zi şi să priveşti cum în jurul tău, pe pereţii vagonului se mişcă, dispărând şi reapărând, umbrele verzi ale copacilor şi petele galbene, strălucitoare ale soarelui.

Beau rapid o ceaşcă de cafea rece din termos, fumez o ţigară şi m-apuc de bărbierit. În principiu, bărbieritul este o treabă plicticoasă, dar când o faci într-un compartiment ce se leagănă, e nevoie, în afară de răbdare, şi o anumită îndemânare de acrobat. Din fericire, în dimineaţa asta lucrurile se desfăşoară în folosul meu. Abia apuc să mă săpunesc, când trenul se opreşte. Văd un peron pustiu şi o inscripţie.: „Postojna”. Am ajuns la graniţă. În timp ce-mi continui metodic operaţia de înfrumuseţare, aud o bătaie puternică în uşă şi înainte de a apuca să spun: „poftiţi!” uşa se deschide brusc, cu familiaritatea grănicerilor de pe toate continentele.

Bărbatul în uniformă îmi ia paşaportul, citeşte cuvintele: – „Mihail Koev – cercetător ştiinţific” şi mă priveşte bănuitor, ca şi cum ar vrea să se convingă dacă într-adevăr eu sunt acela. Bineînţeles că nu sunt

Mihail Koev, nici nu ştiu dacă există vreunul, dar acest fapt poate fi cu greu constatat dintr-o privire aruncată asupra feţei mele săpunite. De aceea, grănicerul se mulţumeşte să-mi trântească o ştampilă pe paşaport şi să mi-l restituie cu un fel de mormăit neclar, având probabil rolul unui salut amabil.

La Postojna stăm mult timp. Am posibilitatea nu numai să termin cu spălatul şi îmbrăcatul, dar şi să mă cufund din nou în studiile despre sociologie, întrerupte noaptea târziu. Oamenii din Centrală s-au străduit într-adevăr să-mi asigure minimul necesar de informaţii, aşa că nu există riscul să mă îmbolnăvesc de meningită. Un caiet cu însemnări trase la xerox despre istoria doctrinelor sociologice, un altul cu material necesar reîmprospătării cunoştinţelor mele de materialism istoric şi o carte rusească despre sociologia burgheză contemporană, formează întreaga mea bibliotecă mobilă. În toate aceste materiale sunt cuprinse o seamă de noţiuni elementare, cunoscute fiecăruia, deşi nu toată lumea bănuieşte că ele ar constitui principii ale sociologiei.

Reuşisem să citesc cu atenţie toate astea şi să-mi încarc creierul cu informaţiile cele mai importante. Ceva mai dificile sunt teoriile burgheze, din cauza multitudinii lor şi a abundenţei de nume. Astfel, conform planului, ziua mea de azi este consacrată recapitulării tuturor acestor doctrine biologice, neomalthusiene, geopolitice, empirice, psihologice, semantice, structuraliste şi nu mai ştiu câte altele.

Oricât de lungă ar fi fost staţionarea noastră la Postojna, tot n-aş fi avut timpul necesar ca să pot asimila toată grămada de şcoli şi de filosofi scolastici. Trenul parcurse apoi un peisaj lipsit de orice urmă de vegetaţie silvestră şi s-a oprit puţin mai târziu la

graniţa italiană. Din nou a urmat brusca deschidere a uşii, silabisirea numelui – Mihail Koev – de către omul în uniformă, o ştampilă – „Grazia signore“, şi iarăşi o porţie suplimentară de teorii burgheze, greu asimilabile. În cele din urmă trenul se avântă la drum cu un trăncănit grăbit pe şine, luând în viteză cotiturile largi ale traseului. Parcurge acum un platou pietros, inundat de soare şi întrucât taluzul este înalt, iar garnitura goneşte cu toată viteza, am senzaţia că nu traversăm podişul, ci zburăm în jos, spre câmpie. Nu există pini, nu există păşuni înrourate de munte, niciun fel de păduri şi nici umbre albastre şi răcoroase. Priveliştea din jur este de o albeaţă orbitoare şi pustie ca un peisaj lunar – suprafeţe de pietriş sfărâmate, coline şi versante stâncoase, un cer de stâncă cenuşie, decolorat de arşiţă. Acestea sunt locurile pe care le străbatem. Printre cutele platoului pietros, din când în când se arată masive bunchere de beton. Deasupra văgăunilor pândesc ochii negri, orbi, ai cazematelor mascate în culori potrivite, iar în depărtare strălucesc, trăgând cu urechea la bolta cerească, antenele metalice ale instalaţiilor radar. Aşa este ţinutul prin care trec, pustiu şi alarmant, înecat în nemişcare şi linişte, o linişte încordată, de pândă şi aşteptare, putând declanşa într-o secundă explozia asurzitoare a războiului. Peisajul acesta constituie o imagine a vieţii cu latura ei întunecată, deşi acest platou pietros, lunar, sclipeşte orbitor în lumina albă şi moartă.

Mă cufund din nou în analizele seci ale cărţii ce-mi tot cade din mână. Când după o jumătate de oră îmi arunc din nou privirea pe fereastră, a şi apărut regatul cu albastrul său amăgitor, al frumoasei iluzii, ca să folosesc expresia lui Schiller. Trenul zboară, pe

creasta unei prăpăstii adânci, în fundul căreia se zăreşte azurul Mării Adriatice, cu ţărmurile inundate de verdeaţă. Între verdele pădurilor şi albastrul mării se întinde dunga pestriţă a plajelor, cu petele în diferite culori ale bărcilor, umbrelelor şi costumelor de baie. Iată-ne din nou în vilegiatură. Privesc iarăşi – e drept, de la distanţă – trotuarul însorit al vieţii. Iată în depărtare şi pietonii lui, care flirtează, îşi plimbă pălăriile de soare şi beau limonada cu paiul. Ei nici nu ştiu cât de fragilă e lumea lor azurie şi însorită şi cât de aproape se găseşte, acolo sus, o altă lume: cu bunchere, fortificaţii betonate şi cu acele antene mereu pânditoare ale radarelor şi ale bateriilor antiaeriene. De altfel, analizând strict medical, această ignoranţă este mijlocul cel mai bun pentru apărarea nervilor. Dacă, bineînţeles, există cine să se ocupe şi de cealaltă apărare.

Escala de la Triest mi-a dat posibilitatea să mă înviorez cu încă o cafea, mult mai tare decât cea din termosul meu şi mult mai proaspătă. La bufetul gării şi pe peroane forfotesc cei ce vin sau pleacă în vacanţa de vară: tineri cu cămăşi pestriţe, fete în minijupe, atleţi în curs de îmbătrânire şi în pantaloni scurţi, frumuseţi trecute care îşi dezvăluie prin decolteurile generoase carnaţia abundentă. Mă plimb câteva minute încolo şi-ncoace, ca să-mi pun în mişcare muşchii, după sfatul ioghinilor, şi ca să mă bucur de acest anonimat deplin, la care visează întotdeauna oamenii de profesia mea, dar care atât de greu poate fi asigurat, apoi mă întorc în compartiment fiindcă mai am de lucru.

Trenul porneşte tocmai când sunt cufundat până-n gât în teoriile lui Darendorf şi Lipcet. Nu ştiu dacă ele sunt foarte greoaie sau căldura e în creştere, dar

către Portogruaro, dragostea mea pentru ştiinţă începe să scadă într-un ritm alarmant. Las cartea şi privesc cu ochi obosiţi priveliştile de afară. Pe lângă fereastră se perindă grădini şi livezi, mărginite de verdele copacilor, garduri roşii şi verzi, decolorate de soare, inscripţii uriaşe ridicate deasupra şoselelor care preamăresc calităţile legendare ale îngheţatei „Mota“ şi ale apei minerale „Recoaro”. Toate acestea nu prea mă interesează şi-mi sunt îndeobşte cunoscute, pentru că nu o dată am parcurs acest itinerar, fără să acord o atenţie deosebită peisajului respectiv. Le ştiu aşa cum cunosc atâtea alte locuri şi oraşe, despre care un adevărat turist v-ar spune că aici se găseşte cutare muzeu, ori cutare monument, că la acest restaurant se mănâneă excepţional, iar varieteul acela are un program foarte interesant; pentru mine, aceleaşi detalii provoacă doar amintirea primejdiilor legate de executarea vreunei misiuni, de obicei riscantă şi dificilă.

În ce măsură sarcina mea actuală este riscantă, asta rămâne să văd la faţa locului, dar în ceea ce priveşte dificultăţile ei, acestea pot fi pronosticate de pe acum. Unele dintre ele au şi apărut. Ele provin din însăşi condiţia misiunii, cu date nemărginit de incomplete pentru luarea unei decizii. Dacă o asemenea problemă aţi prezenta-o unui matematician, sau unei maşini de calcul, amândoi ar refuza să o rezolve. Eu, însă, nu sunt nici matematician, nici creier electronic şi de aceea trebuie să acţionez cu datele existente şi destul de modeste. Acestea sunt următoarele:

Dimităr Todorov, de 45 de ani, căsătorit, este directorul adjunct al unei Centrale comerciale de la noi. A călătorit deseori în Apus pentru încheierea

diferitelor tranzacţii. Era ireproşabil la serviciu. A fost folosit, incidental, pentru servicii mărunte şi de organele noastre. În ultima sa călătorie la München, Todorov s-a întâlnit cu Ivan Sokolov, un fost coleg de şcoală, devenit acum o figură proeminentă a emigraţiei bulgare în Germania Federală. Acesta i-a propus lui Todorov să-i furnizeze informaţii importante despre unele acţiuni subversive iminente ale Centrului emigraţiei, contra unei sume de o sută de mii de dolari, plătiţi numerar. Todorov i-a răspuns că asemenea tranzacţii nu intră în atribuţiile sale de serviciu, dar i-a promis ca, după întoarcerea sa în ţară, să informeze pe cine trebuie. Apoi, ambii au convenit asupra modului de stabilire a unei legături viitoare, după care s-au despărţit.

Informaţiile furnizate de Todorov după înapoierea sa la Sofia nu conţin nimic mai mult, în afara unor amănunte pe care le-am memorat cu precizie:

„...am ieşit din hotel ca să cinez şi când am trecut pe lângă un Volkswagen, parcat lângă trotuar, am auzit pe cineva strigându-mă: „Mitko!“ M-am oprit surprins, puţin tulburat, când mi-am dat seama că omul de la volan este Sokolov, pe care îl ştiam ca fiind unul dintre şefii emigraţiei. Acesta mi-a spus: „Nu te teme, am să-ţi comunic ceva interesant” – şi a insistat să mă urc alături de el în maşină. A pornit motorul, însă după câteva sute de metri a oprit într-o stradă dosnică, unde s-a desfăşurat toată convorbirea noastră...

Tot timpul am avut impresia că Sokolov se teme pentru viaţa lui: m-a prevenit de două ori ca această propunere să n-o comunic decât verbal, după ce mă voi întoarce la Sofia. Mi-a spus de asemenea că, dacă va fi acceptată, predarea informaţiilor şi plata nu va fi

făcută în Germania Federală, ci într-o altă ţară apuseană. A cerut să fie informat despre data şi locul acestei întâlniri printr-o scrisoare, venită chipurile de la fratele său din Sofia şi expediată la München, la post-restant, în scrisoare, sub un pretext oarecare, va trebui amintit oraşul respectiv în care eu mă voi instala şi o cifră din care, prin scăderea numărului cinci, ar rezulta data. Întâlnirea va avea loc la data aceea, în bufetul gării, la ora nouă seara.

Sokolov m-a asigurat că informaţiile promise sunt de o excepţională importanţă şi conţin nu numai planurile de subminare a activităţii noastre, ci şi toată strategia diversionistă a emigraţiei pe o perioadă îndelungată de timp. „Dacă micii mei prieteni ar adulmeca ce marfă mă pregătesc să vă vând, aş fi un om sfârşit”, a repetat el de două ori. L-am întrebat de ce îşi asumă un asemenea risc şi mi-a răspuns că nu mai are acolo nicio perspectivă şi că s-a hotărât să schimbe clima...

Mai departe, relatările lui Todorov conţineau unele reflecţii personale asupra problemei, ca de exemplu: că în cazul de faţă el nu crede să fie vorba de vreo provocare sau de un bluf, că propunerea lui Sokolov ar fi fost sinceră, şi alte asemenea consideraţii, fără nicio însemnătate când vin de la un diletant ca dânsul.

Al doilea element cunoscut din misiunea mea se referea la Sokolov: Ivan Sokolov, 46 de ani, divorţat, cetăţean al Republicii Federale Germane, fugit din Bulgaria în 1944, odată cu retragerea nemţilor. Datele de care dispune Centrul confirmă că până la evenimentele din Cehoslovacia din august 1968, Sokolov a fost una dintre figurile proeminente din conducerea politică a emigraţiei ostile. În timpul

acelor evenimente a fost zburat din postul său şi trimis la un serviciu de mâna a doua – staţia de radio a emigraţiei. I s-a găsit vina că ar fi fost inoperativ în situaţia creată, dar motivul adevărat trebuie căutat în luptele pentru putere între diferitele grupuri de emigranţi.

După cercetări suplimentare, Centrul a ajuns la următoarea concluzie: în primul rând, că Sokolov – nemulţumit de retrogradare, sau temându-se de desfăşurarea pe mai departe a evenimentelor în dauna sa – a luat într-adevăr hotărârea să părăsească Germania Federală; în al doilea rând, ţinându-se seama de întinsele sale legături, este foarte probabil ca el să dispună de importante informaţii secrete pe care s-a hotărât să le vândă pentru a-şi putea asigura o existenţă liniştită la noul său domiciliu: în al treilea rând, Todorov urmează să reia contactul cu Sokolov şi să-i cumpere informaţiile.

Ca loc al tranzacţiei a fost ales oraşul Copenhaga. Danemarca este o ţară care îi convine atât lui Sokolov, fiind vecină cu Germania Federală, cât şi lui Todorov, care tot trebuia să facă o călătorie acolo, în vederea achiziţionării unor mărfuri. Respectivul produs figurează pe lista materialelor pe care ţările membre ale N.A.T.O. nu au voie să le exporte în lagărul socialist. De aceea, marfa urma să fie expediată în Austria, iar de acolo în Bulgaria. Plata aconto-ului trebuia s-o efectueze direct Todorov, căruia i se vor trimite la Copenhaga trei sute de mii de dolari. La această sumă se va adăuga încă o sută de mii de dolari, aşa încât Todorov va avea posibilitatea să încheie ambele tranzacţii.

De aici încolo premizele problemei încep să devină neclare, excluzând faptul că Todorov a sosit într-

adevăr luna trecută la Copenhaga şi că, după informaţiile noastre, Sokolov se afla de asemenea acolo, la data şi locul stabilit. Todorov s-a prezentat la reprezentanţa noastră comercială ca să-i fie facilitată o întâlnire cu funcţionarii firmei respective. Suma de patru sute de mii de dolari a fost încasată, după cum reiese din verificarea făcută la bancă. Întâlnirea dintre Todorov şi Sokolov a avut loc la gară, după mărturisirea unei terţe persoane trimisă spre asigurare la faţa locului, fără ca primul să bănuiască ceva. După asta – întuneric! Întuneric în sensul că ambele şi unicele date cunoscute ale problemei s-au transformat în necunoscute, Sokolov şi Todorov dispărând fără urmă, undeva în Copenhaga, sau în afara ei. După încheierea tranzacţiei cu firma daneză, comerciantul nostru nu-şi mai face apariţia la reprezentanţă, nici nu se mai înapoiază la hotel. Sokolov, de asemenea, nu mai revine la hotelul său, după cum ne-a relatat persoana însărcinată cu supravegherea lor. În general, datele precise se termină, lăsând loc prezumţiilor contestabile.

Presupunerea cea mai simplă ar fi că Todorov a şters-o, pur şi simplu, cu banii destinaţi lui Sokolov. Dar însuşi faptul că s-a trimis în contul lui o asemenea sumă, constituie o mărturie că el nu poate face parte din categoria celor în stare să comită o trădare pentru bani. O altă posibilitate ar fi aceea că Sokolov l-a ademenit pe Todorov la „un loc sigur”, unde urma să-i predea informaţiile, şi că acolo l-a lichidat. Dacă se are în vedere caracterul acestuia, emigrantul ar fi fost capabil şi de o asemenea ticăloşie, iar faptul că în faţa sa se afla un vechi prieten din copilărie n-ar fi fost o piedică pentru a apăsa pe trăgaci. Sokolov, însă, nu era atât de prost ca să-şi asume riscul unei

crime atunci când putea obţine banii pe o cale mult mai uşoară. Această ipoteză devine plauzibilă doar în cazul în care Sokolov n-ar fi putut primi banii pe cale normală, din cauză că nu ar fi dispus de informaţiile promise. La o analiză mai amănunţită, ultima variantă apare neverosimilă. Dacă emigrantul n-ar fi avut materiale autentice, nimic nu l-ar fi împiedicat să fabrice altele false, în loc să-şi păteze mâinile cu sânge.

A treia posibilitate: Emigranţii din Germania Federală au adulmecat tranzacţia pregătită şi au hotărât să intervină. Variantele la această ipoteză sunt multe şi mult mai plauzibile.

a) Sokolov a fost constrâns în prealabil de colegii săi şi pus în situaţia de a întinde o cursă lui Todorov.

b) Sokolov şi Todorov au fost urmăriţi şi prinşi chiar în momentul tranzacţiei, apoi duşi într-un loc necunoscut. Foarte probabil ca acesta să se găsească undeva la Copenhaga sau, oricum, în Danemarca, deşi nu este exclus, în ciuda dificultăţilor întâmpinate de o asemenea acţiune, ca ei să fi fost transferaţi în Germania Federală.

c) Sokolov a fost lichidat, iar Todorov supus unor presiuni pentru a se obţine de la el informaţiile respective.

d) În cazul că a trădat, Sokolov a supravieţuit, iar Todorov a fost înlăturat.

e) În cele din urmă, şi la fel de verosimil, s-ar putea ca amândoi să fi fost lichidaţi.

Dar chiar aşa de s-ar fi întâmplat lucrurile, eu sunt dator să stabilesc cauza morţii şi să emit certificatul de deces; trebuie să aflu ce s-a petrecut în mod precis, să-l ajut pe Todorov – în situaţia că el mai poate primi vreun ajutor – şi să pun mâna pe

informaţii, în cazul că ele se mai află la dânsul. Trebuie să execut toată acţiunea privitoare la căutarea lui, *singur.* N-am nevoie *sub niciun motiv* să recurg nici la misiunea noastră diplomatică din Copenhaga, nici la reprezentanţa comercială, nici la personalul de la agenţia „Balkanturist”, sau T.A.B.C.G. Acestea sunt scrise negru pe alb în condiţiunile misiunii şi pentru mai multă claritate sunt subliniate cu două linii.

Bineînţeles, în cazul dispariţiei unui cetăţean de-al nostru, şi pe lângă asta, plecat în interes de serviciu, lucrul cel mai simplu este de a se face o adresă, pe cale oficială, guvernului respectiv. Foarte simplu, dar cu totul inutil. După toate datele noastre, în cazul de faţă, autorităţile daneze sunt în afara jocului. Cine ştie dacă ancheta pe care ar întreprinde-o ar aduce vreo descoperire, de vreme ce, până în momentul de faţă, ele nu ştiu nimic în legătură cu aceste întâmplări. Şi ar fi greu de presupus că poliţia din Copenhaga va accepta să ne informeze despre mersul şi rezultatele unei tranzacţii reprezentând un schimb natural de informaţii contra dolari, aflată în afara schimbului de mărfuri oficial. Aşa că, cercetările, care ar fi trebuit să intre în atribuţia poliţiei Majestăţii sale regale, acum vor fi duse la bun sfârşit de un anonim, care nici măcar nu e supusul regelui danez.

Instrumentele puse la dispoziţia mea sunt: o firmă şi legătura cu Centrul. Firma constituie apartenenţa mea la familia ştiinţifică a sociologilor. Trimis la specializare în străinătate, eu m-am folosit de această posibilitate pentru a da o raită pe la simpozionul internaţional de sociologie – care urmează să se deschidă peste vreo două-trei zile la Copenhaga – aşa, fără niciun mandat de reprezentare din partea

vreunui institut ştiinţific de-al nostru.

Legătura o stabilesc în fiecare marţi, la ora şapte seara, cu un om obişnuit şi demodat, în faţa intrării de la „Tivoli”. Obişnuit, fiindcă poartă o sacoşă de călătorie albastră, cu iniţialele Companiei aeriene S.A.S. Demodat, pentru că poartă pe cap o şapcă cu carouri roşii. Parola... ca orice parolă.

Vântul umflă perdeaua pe jumătate lăsată. Este o adiere caldă ce măreşte şi mai mult zăpuşeala din compartiment. Las deoparte cartea cu teoriile burgheze, fiindcă îmi dau seama că de o jumătate de oră citesc una şi aceeaşi frază, fără să pricep o iotă. Culorile verzi ale peisajului de afară par şterse şi cenuşii din cauza luminii puternice a soarelui. Roţile şuieră pătrunzător pe şine, iar trenul zboară cu peste o sută de kilometri pe oră, ca şi cum s-ar grăbi să se smulgă din panorama caniculară, ce pare fără sfârşit. Înaintăm într-o regiune toridă, cu pomi uscaţi de căldură, cu grădini veştejite şi clădiri moarte şi pustii.

Perdeaua pe jumătate coborâtă acoperă partea cea mai pură a cadrului, aceea cuprinsă în întregime de razele soarelui, dar şi cea rămasă vederii este suficient de orbitoare ca să-ţi provoace dureri de ochi. De aceea, prefer să privesc în faţa mea prin semiobscuritatea compartimentului încins de căldură şi să studiez fotografia-reclamă a Alpilor, prinsă în perete. Alpii, după cum bine este ştiut, reprezintă o panoramă mirifică, însă după ce i-ai contemplat îndelung într-o imagine fotografică, încep să-şi piardă din fascinaţie. Şi totuşi, eu continui să mă uit la Materhorn, vârful înzăpezit al masivului Jungfrau, sau ceva de genul ăsta, pentru că simt cum mă răcoreşte şi îmi limpezeşte mintea, încărcată până acum cu

cercetarea fenomenelor sociale.

Dintre toate fenomenele lumii, două mă preocupă în mod special: Dimităr Todorov şi Ivan Sokolov. Primul îmi este bine cunoscut. În ceea ce-l priveşte pe al doilea, îl ştiu numai dintr-un dosar şi dintr-o fotografie îngălbenită. E bună şi o poză, se-nţelege, ca să pot recunoaşte persoana în cazul când m-aş ciocni cu ea pe stradă. Cât despre caracterul cuiva, eu unul nu am obiceiul de a-mi face o părere după fotografii şi, în general, după aspectul fizic. Un adevăr elementar este că rolul principal al trăsăturilor exterioare este tocmai acela de a te induce în eroare, deşi Sokolov – şi ca fizionomie şi ca mentalitate – pare destul de primar pentru a fi în stare să păcălească pe cineva. Dacă individul acesta ar avea ceva comun cu numele său de familie[1], nu ar putea fi altceva decât rapacitatea personificată. Un tânăr exaltat fugit din ţară, crezând că în Apus va trăi mai bine ca în Răsărit. Un emigrant transformat într-un duşman activ, doar fiindcă această îndeletnicire s-a dovedit a fi bine remunerată. Un trădător gata acum să facă un serviciu patriei sale, pe care a trădat-o, dar nu pentru a-şi răscumpăra păcatele, ci pentru a-şi majora veniturile. Un asemenea om, în cazul când devine agent, va fi întotdeauna dublu, dacă, bineînţeles, nu e în stare să fie triplu.

Astfel de indivizi sunt gata să profite, prin orice mijloc posibil, inclusiv crima. Hotărârea de a se încheia o tranzacţie cu Sokolov a fost dictată nu de iluzii privitoare la caracterul lui, ci de o reală apreciere a situaţiei. Acum el se află într-un atare moment când într-adevăr are interes să încheie târgul

[1] Sokol – uliu. (bulg.)

propus. Şi dacă acesta nu a decurs favorabil, adevărata cauză nu trebuie căutată la Sokolov, ci la altcineva.

Natural, „altcineva” ar putea fi Todorov. Numai că pe el îl cunosc bine, nu după o fotografie, aşa că îi ştiu exact şi calităţile şi defectele. Nu s-ar fi lăcomit la o sumă de bani, ca preţ al unei trădări. Din partea lui te-ai fi putut aştepta mai degrabă, ca neprofesionist, să facă vreo greşeală supărătoare, sau chiar fatală. La prima vedere nu există nimic mai simplu ca gestul de a da cuiva o servietă cu bani. Şi în schimbul ei să primeşti nişte informaţii. Totuşi, astfel de operaţii par uşoare numai aceluia care habar n-are de asemenea tranzacţii şi nici măcar nu e în stare să-şi imagineze câte riscuri, situaţii neprevăzute şi întorsături neaşteptate comportă realizarea unei astfel de misiuni, într-un mediu duşmănos şi cu parteneri care nu ţin cont de nimic. Cred că-l cunosc bine pe Todorov. Dar poţi să ştii cum e în realitate? Uneori ni se pare că ne-am format o părere deplină despre un om numai pentru faptul că ne-am obişnuit să-l întâlnim deseori şi să schimbăm un salut.

Roţile şuieră acum asurzitor pe şine. Frânele intră în acţiune. Trenul îşi încetineşte mersul şi se opreşte. Pe peronul gării, în măsura în care arşiţa permite aceasta, e animaţie. Mestre. Pe lângă mesele din faţa bufetului, călătorii şi cei care-i întâmpină, aşteaptă la umbră trenul următor. Pe chei, soţii şi nevestele se îmbrăţişează, grijulii unul faţă de altul după despărţirea din timpul vilegiaturii şi împrospătaţi de infidelităţile din vacanţă. Tabloul apare zgomotos şi pestriţ, dar priveliştea Alpilor este totuşi mai interesantă.

Trenul porneşte din nou, prinde viteză pe

terasamentul betonat, traversând ţinuturile maritime joase de lângă Veneţia. Marea întindere de apă este cenuşie, la fel cu cerul, poate ceva mai puţin tulbure. Din această parte a vagonului nu ai ce vedea – decât mare şi cer, la fel se zăreşte şi în partea cealaltă. Totuşi mă ridic, ies pe coridor şi mă aşez la geam. Paralel cu calea ferată se întinde panglica betonată a şoselei şi acolo, în faţă, unde încep să apară clădirile Veneţiei, o ia în sus şi coteşte la dreapta, într-o curbă lată.

Mai departe nu se vede nimic, însă eu îmi aţintesc privirea tocmai într-acolo spre „mai departe” şi am impresia că întrezăresc dincolo de curbă un trup chircit la margine de drum, cu picioarele zdrobite, încă tremurânde şi cu capul sfârâmat de parapetul de piatră; se mai vede o pălărie albă de panama, şifonată în cădere, îmbibată de sânge.

Acesta este prietenul meu Liubo Anghelov. Imaginea pe care mi se pare că o desluşesc în depărtarea înfiorata de caniculă, am văzut-o nu demult pe şoseaua Veneţia- Mestre. Liubo venea spre mine pe partea carosabilă, cu pasul tău târşit, şi dintr-o dată un Buik negru l-a izbit din spate şi l-a zvârlit spre bariera podului. Dintr-un om devenise, într-o clipă, o masă de carne diformă. A fost lichidat pentru că încercase să cumpere informaţii, la fel ca Todorov. Şi omul cu care tratase era un tip nesigur, aidoma lui Sokolov. Numai că Liubo nu acţionase după instrucţiuni, ci după capul său. Şi apoi, el era cu totul altfel decât Todorov. Vreau să spun că dacă pe şoseaua Veneţia-Mestre ar fi dispărut nu Liubo, ci Todorov, faptul nu m-ar fi durut în aşa mare măsură.

Veneţia. Aud din nou larma peronului. Din nou aceleaşi îmbrăţişări între soţi, între taţi şi fiice şi între

persoane al căror grad de rudenie e nedeterminat. Dispun de o jumătate de oră, timp suficient ca să pot ieşi în oraş şi să-mi reamintesc nişte lucruri vechi. Dar amintirile nu sunt slăbiciunea mea şi dacă le-aş fi purtat pe toate necontenit în mine, ar fi trebuit să-mi fi plesnit capul de ele. Aşa că prefer să-mi petrec timpul în bufetul gării, cu ceva mai practic – un pahar cu bere şi o porţie de şuncă.

Pe la ora cinci, încet şi prevăzător, trenul ne introduce în imensul hangar de sticlă şi beton al gării din Milano. Este capătul primei părţi a călătoriei mele. Aici va trebui să cobor şi să aştept trenul de noapte pentru Copenhaga. Mi-am lăsat geamantanul la biroul de bagaje şi am pornit să mă plimb prin oraş. O greşeală de neiertat: deşi este după-amiaza târziu, străzile încă mai sunt inundate de căldură. Pentru cină e încă devreme. Domul din Milano nu mă interesează câtuşi de puţin, iar ultimele modele de pantofi de damă, nici atât. De aceea, întorc spatele străzilor comerciale şi punctelor turistice şi mă însingurez într-o cafenea vecină cu gara, unde de-a lungul a trei ore urmăresc distrat complicatele raporturi reciproce între proxeneţi şi prostituate. După ce studiile asupra amorului propus de tinerele Eve m-au plictisit, mi-am mutat baza la un restaurant din apropiere ca să-mi omor timpul încă un ceas cu ajutorul unei cine modeste şi a unei jumătăţi de vin. Spre miezul nopţii m-am reîntors la gară. Mi-am scos bagajul şi am luat-o, pe peron, spre vagonul respectiv. Uriaşul hangar iluminat s-a mai liniştit. Călătorii osteniţi moţăie pe bănci lângă geamantanele lor, sau dau câte o raită, somnoroşi, pe la chioşcurile cu suveniruri, sandvişuri şi romane poliţiste.

Însoţitorul vagonului de dormit, care stă tăcut la

postul său din faţa trenului, îmi ia biletul şi evaluând în mod discret, dar atent, ţinuta mea – face semn ajutorului să-mi ia bagajul. Îl urmez, plătesc cât trebuie pentru serviciul inutil şi mă aşez la geam, pe culoar. Peronul, pe această porţiune, este pustiu, dacă nu ţinem cont de însoţitorul vagonului, de o pereche de călători în vârstă, aşezaţi pe banca din faţă, şi de un ins oarecare ce vine încet, spre tren.

Omul examinează în fugă vagoanele şi se apropie, suficient ca să-mi dau seama că parcă îl cunosc vag de undeva.

— Poftim, ce surpriză! murmură la rândul său, privindu-mă şi oprindu-se sub fereastra mea. Numai pe dumneata nu credeam că te voi întâlni.

— Se mai întâmplă şi de astea, bolborosesc eu şi-i strâng mâna întinsă, fără să fiu totuşi în stare să-mi amintesc în realitate cine e individul.

Nu ştiu dacă şi conaţionalul meu are o impresie mai precisă despre mine, decât am eu despre el. În orice caz, am schimbat din politeţe încă vreo două-trei fraze fără însemnătate, de genul: „Cum merg treburile?“, „Ce mai e nou?“, „Mare căldură, ce părere ai?“ – după care ne-am strâns mâna pentru a doua oară şi cunoştinţa mea şi-a continuat drumul.

Trenul porneşte. Intru în cabină, încui uşa şi deschid pumnul. Îndrept hârtia de ţigară, cocoloşită ca o mingioară, strecurată între degetele mele la ultima strângere de mână şi citesc textul scris cu litere minuscule: „Sokolov omorât, înjunghiat de o persoană necunoscută. Comunicare în presa daneză de azi-dimineaţă. Cadavrul a fost găsit lângă şoseaua spre Raodbi. Alte amănunte, lipsă”.

Iată o noutate care pune cruce unei jumătăţi din misiunea mea. Cineva ar putea să afirme că dacă l-ar

fi ucis şi pe Todorov, sarcina mea ar fi căzut cu totul? În niciun caz nu! Vor dispărea numai condiţiile ei actuale, însă răspunsul, într-un fel sau altul, va trebui găsit.

Las perdeaua ferestrei, îmi îmbrac echipamentul meu de lucru – pijamaua – şi-mi iau poziţia cea mai comodă, orizontală, pentru o intensă activitate intelectuală. Iar trenul, cu trosnete şi şuierături, zboară în noapte pe întinderile paşnicei şi bătrânei Europe; cu siguranţă că în clipa de faţă se află undeva, între şoseaua Veneţia-Mestre şi magistrala Raodbi-Copenhaga. Din fericire, în lumea asta civilizată, şoselele sunt rapid curăţate de cadavrele găsite din întâmplare.

CAPITOLUL II

— Sunt ocupate toate camerele? m-a întrebat şoferul pentru a şasea oară în engleza lui stricată, când am ieşit din hotel şi m-am apropiat de taxi.

— Nu e niciuna liberă, am răspuns eu pentru a şasea oară, suindu-mă în maşină.

Şoferul porneşte în viteza întâi, face la stânga şi aşteaptă un moment favorabil, să intre în torentul dens al vehiculelor de pe bulevard.

Dintre toate dificultăţile posibile, aceasta este unica pe care n-am prevăzut-o. Am sosit într-un moment când nu numai sociologii, dar şi turiştii din toată lumea şi-au dat întâlnire în acest oraş şi toate hotelurile sunt ocupate.

Şoferul o ţine înainte, parcurge trei sute de metri, coteşte la stânga şi opreşte în faţa hotelului „Regina”. Totul e ocupat. Nu mi-a mers nici la „Astoria”, nici la „Minerva”. Nici la „Kanzas”, nici la „Nordland” şi nu mai ştiu în câte alte întreprinderi de acest fel.

— Peste tot va fi la fel, mă previne şoferul, după ce am străbătut de la un capăt la celălalt lunga Westerbrogade şi străduţele din jurul ei. Doar dacă schimbaţi categoria.

— Bine, să o schimbăm, bolborosesc fără tragere de inimă.

Să schimbăm categoria înseamnă pentru mine o cheltuială de prisos şi ceea ce-i mai important, să încalc programul stabilit anterior. Cercetătorii

ştiinţifici modeşti nu trag la hoteluri scumpe.

Şoferul întoarce şi pornim în sens invers ca să ieşim din lumea confortului turistic moderat şi să intrăm în înălţimile marelui lux. Dar şi aceste piscuri se arată la fel de populate.

Şi după ce am cercetat în zadar spaţioasele hoteluri „Royal”, „Mercur”, „Angleterre” şi „Danmark”, ne oprim în faţa unei firme mai modeste de neon – „Excelsior”.

— Avem o cameră, îmi răspunde spre marea mea surprindere bărbatul din spatele ghişeului. Dar nu vă putem garanta mai mult de două seri.

Cinci minute mai târziu mă găseam în această încăpere intimă de la ultimul etaj. Examinez în fugă odaia şi constat că, în parte, corespunde tarifului ridicat. Arunc sacoul pe un scaun şi deschid fereastra ca să respir puţin aerul de seară al Danemarcei.

S-a făcut ora nouă, dar afară este lumină şi pe cerul serii strălucesc straniu inscripţiile verzi de neon, cupolele şi acoperişurile de aramă, coclite. Se pare că verdele este culoarea preferată a acestei ţări. Un ţinut înverzit pe care l-am zărit prin fereastra vagonului, cu întinderi nesfârşite de iarbă grasă crescută din belşug şi de copaci întunecaţi de smarald, îngrămădiţi ba în jurul unei ferme, ba aplecaţi în lungi şiruri şi zburliţi de rafalele dese ale vântului răcoros şi umed, ca o răsuflare a nesfârşitelor întinderi, Verdele a pătruns şi aici, în mijlocul labirintelor de cărămidă roşie ale oraşului, reprezentat de aleile umbroase ale parcurilor, de copacii de pe bulevarde, de iedera căţărată pe ziduri, de arama înverzită a cupolelor şi chiar de acest paralelipiped de sticla de un vag verde luminos, zgârie-norul companiei S.A.S.

În general, verdele este o culoare proaspătă, foarte odihnitoare pentru ochi, după cum afirmă specialiştii. Însă, în timp ce examinam prin fereastra deschisă panorama oraşului, deliciile provocate de această culoare mă preocupau cel mai puţin. La dificultăţile neprevăzute iscate de găsirea unui hotel, s-a mai adăugat încă una, care, deşi fusese prevăzută, aproape că nu mă aşteptam să apară: sunt urmărit! Am fost filat încă din gară şi mai târziu, în taxi, apoi în timp ce completam formalităţile de înregistrare în holul de la „Excelsior”. Asta e rău. Dar tot răul are şi partea lui bună. Bănuiesc că dacă totuşi am izbutit să găsesc o cameră liberă, aceasta se datorează ajutorului urmăritorilor mei. Dacă ei mi-au făcut serviciul ăsta, fie pentru că au obosit tot târându-se în urma mea, sau, pur şi simplu, fiindcă odaia de la „Excelsior” este cea mai indicată pentru a mă ţine sub observaţie – asta constituie o problemă de amănunt.

Şi dintr-o dată, în timp ce respiram aerul umed de seară, cu vapori de benzină, am avut presentimentul apăsător că misiunea mea nu se va desfăşura aşa cum fusese prevăzut. Veşnica poveste: încerci să stabileşti toate variantele posibile şi izbuteşti într-adevăr să le apreciezi şi să ţi le vâri în cap una câte una, până la sfârşit, în afară de aceea, unica, despre care îţi vei da seama abia când ţi se va prezenta singură, ca o realitate ireversibilă. Sunt urmărit. Chiar şi aşa trebuie să-mi încep cercetările, fără ca oamenii ce-i am în cârcă să bănuiască ceva. Există o mică posibilitate de scăpare: poate este vorba doar de obişnuita verificare, ca să-şi dea seama ce fel de pasăre sunt şi în ce scop am zburat până în această ţară verde. Ar putea fi o manifestare fără importanţă

a unei obişnuite manii de filaj, care se poate termina, cât ai bate din palme, dacă le apare clar că într-adevăr sunt un inofensiv cercetător al fenomenelor sociale – un sociolog. În fond, asta n-ar fi chiar atât de departe de adevăr.

— Numele dumneavoastră nu figurează pe lista delegaţilor, domnule Koev, murmură tânăra femeie care oficiază la biroul cu tăbliţa – SECRETARIAT —.

— Sunt numai în calitate de observator, mă grăbesc să precizez eu.

— A, bine! dădu din cap dânsa şi începu să răsfoiască lista respectivă.

Aş fi putut s-o cruţ, să nu se mai ostenească, informând-o că nici aici nu-mi va găsi numele, dar am preferat s-o las să ajungă singură la această concluzie.

Dacă ne-am lua după program, congresul ar trebui să fie în plină desfăşurare, dar unii dintre invitaţi mai întârzie prin holul spaţios, unde în afara secretariatului mai există şi nelipsitul bar „Espresso” şi cu frigiderul pentru băuturile răcoritoare. Nu ştiu dacă mai e nevoie să adaug că ambele aparate funcţionau din plin în acel moment.

— Nici aici nu dau peste numele dumneavoastră, se miră tânăra doamnă din spatele biroului.

Apoi, ridicând ochii şi observând expresia mea abătută, adaugă:

— Nu-i nimic grav, vă înscriu numaidecât...

I-am întins cartea de vizită, tipărită doar cu trei zile mai înainte, şi funcţionara se apucă să-mi facă permisul de intrare. Sesizez pe faţa femeii, ascunzându-şi stângaci compasiunea, semnele unei acute anemii, urmare a îndelungatei cure de slăbire,

subliniată şi de machiajul albastru-verde din jurul ochilor. Se gândeşte oare cineva ce dezastru a adus lumii această modă a femeilor-fantomă, al cărei sfârşit încă nu se întrevede?

Când, în cele din urmă, am pătruns în sală, asortat cu inevitabila mapă de delegat şi la rever cu inscripţia „Bulgaria”, bătută la maşină, simpozionul îşi începuse deja lucrările. Vreau să spun că delegaţii îşi ocupaseră locurile Şi că un orator în vârstă, cocoţat la tribună, debita ceva despre importanţa relaţiilor internaţionale. Locurile pentru observatori, aşa cum reieşea din tabelul respectiv, erau spre capătul spaţiosului amfiteatru. Urc într-acolo pe treptele din margine, examinând în fugă sala ca un hambar, o construcţie ultramodernă, făcută toată din suprafeţe reci de beton armat, care însă, de la prima vedere, îţi provoacă dureri reumatice la încheieturi.

În rândul rezervat observatorilor găsesc două locuri libere şi ocup unul din ele, alături de un domn înalt şi uscăţiv, cufundat în mânuirea căştilor de amplificare a sunetului. Dificultăţile lui proveneau evident din faptul că îşi pusese deja în urechea dreaptă un aparat propriu auditiv, peste care nu era deloc uşor să-şi potrivească şi casca. În cele din urmă, resemnat, sau plictisit de pe urma conflictului cu tehnica, vecinul meu îşi scoase casca de pe capul său în formă de pepene, ţinându-şi mai târziu cu mâna difuzorul stâng, lipit de ureche. Acest fapt i-a dat posibilitatea să audă tocmai la timp una din frazele cheie ale cuvântării introductive ce se referea, după cum am mai amintit, la complexitatea simpozioanelor şi a importanţei lor pe plan internaţional.

În partea cealaltă, lângă observatorul lung şi slab, şedea un individ scund şi gras care-şi ştergea cu

batista creştetul pleşuv, gest cu totul neobişnuit, dacă ţinem cont de răcoarea cavernoasă ce domnea în sală. Probabil că cei doi se cunoşteau bine, fiindcă cel slab, aplecat asupra celuilalt, s-a sprijinit familiar de umărul lui. Această poziţie ameninţătoare, într-o parte, după cum aveam să constat mai târziu, era specifică vecinului meu. El îi depăşea mult în înălţime pe cei din jur şi ca să-i audă era încontinuu nevoit să-şi ţină capul aplecat, ca să poată prinde cel puţin o parte din cuvintele ce i se adresau.

Bătrânul orator de la tribună ajunsese la sfârşitul discursului său, deoarece se precipita într-o serie de mulţumiri la adresa celor mai diferite organizaţii şi institute, a amfitrionilor şi chiar a delegaţilor înşişi care l-au onorat cu prezenţa lor ş.a.m.d. Apoi, în cele din urmă răsună şi mult aşteptata formulă de încheiere: „Declar deschis simpozionul internaţional de sociologie!“ În timp ce în sală răsunară aplauzele de rigoare ale participanţilor, în rândul nostru se vârî o doamnă elegantă, care trecu pe lângă domnul cel plin, răsturnă din greşeală casca celui slab, mormăi un „salutare mister Barry “ şi „scuzaţi mister Higins”, trecu peste picioarele mele întinse alene, se aşeză pe scaunul liber de lângă mine şi cu două-trei bătăi din palme îşi aduse prinosul său la aplauzele ce începuseră să se stingă. O contribuţie cu totul modestă, dacă ţinem seama că necunoscuta purta nişte mânuşi lungi, de un verde-pal. Ea însăşi era îmbrăcată discret şi scump, în aceeaşi culoare, deşi eu nu mă pricep să evaluez cu exactitate preţul unei toalete. Singurul lucru ce l-am putut stabili era că respectiva culoare se potrivea de minune cu faţa palidă şi cu părul castaniu-întunecat al doamnei.

— A început demult? se adresă dânsa către mister

Higins.

— Nu vă neliniştiţi, n-aţi pierdut nimic! răspunse costelivul.

În clipa următoare, privirea necunoscutei se opri asupra mea, observându-mă parcă pentru prima oară. În realitate, s-a uitat în primul rând la inscripţia de pe reverul hainei mele şi abia după aceea şi asupra chipului meu.

— Dumneavoastră sunteţi ziarist? mă întrebă familiar.

— Sociolog.

— Păcat. Aici toţi sunt sociologi! oftă doamna.

— Dar ce altceva ai vrea să fie? rânji binevoitor vecinul meu slab, din stânga.

În acest timp, la masa prezidiului se iscă oarecare animaţie. Conducătorii congresului se consultau asupra unei probleme, apropiindu-şi confidenţial capetele, în vreme ce în jur secretarele se agitau.

— Puţină răbdare, domnilor... Acum vă vor fi distribuite buletinele! s-a adresat sălii un bărbat de la tribună.

— Pătrundem în junglele procedurale, spuse vecina mea, adresându-se evident mie. O oră întreagă va dura alegerea vicepreşedintelui, al cărui rol este de a nu face absolut nimic.

Doamna mă studiază pe furiş, iar eu mă străduiesc să nu-i tulbur această ocupaţie cu priviri neaşteptate. Cu atât mai mult cu cât, în ceea ce priveşte propriile mele concluzii, sunt deja încheiate. Doamna se află la vârsta nedefinită între treizeci şi patruzeci de ani. Pielea ei albă, curată, şi năsucul puţin cârn îi conferă ceva tineresc chipului ei, care se pare că nu mai este chiar aşa de fraged. Are o atitudine juvenilă şi în ţinută, în felul ei liber şi nestingherit de a se mişca,

contrastând cu preţiozitatea toaletei mondene.

— Deoarece noi nu vom vota, consider că mi-aţi putea oferi o cafea, spuse într-o doară necunoscuta, terminându-şi, probabil, examenul său privitor la mine.

— Cu plăcere, încuviinţai.

Ne-am ridicat şi am început să ne strecurăm afară printre rândurile de scaune. Eu înaintam pieziş, ca să nu ating pe nimeni, în vreme ce recenta mea cunoştinţă păşea frontal, în deplina sa măreţie, împingându-i pe cei doi şi murmurând în treacăt „pardon, mister Higins“, „pardon, mister Barry.“

— Ordinea de zi pare destul de încărcată, am zis eu, ca să spun ceva, deşi în general habar n-aveam despre ce fusese vorba.

— Ce importanţă are? ridică doamna din umerii săi rotunzi, şi sorbi din cafea.

— Însă temele rapoartelor sunt interesante, adăugai eu, neştiind nimic nici despre acest lucru.

— Ce importă? repetă dânsa.

— Dumneavoastră vorbiţi ca şi cum aţi fi nimerit aici cu totul întâmplător.

— Aţi ghicit, răspunse. De fapt, trebuia trimis redactorul secţiei de ştiinţă, dar pentru că s-a îmbolnăvit, m-au trimis pe mine, care oricum trebuia să fac un drum până la Stokholm. Dumneavoastră aţi avut fericirea de a mă cunoaşte datorită unei pure întâmplări, mister... nu mi-aţi spus numele.

— Koev.

— Este numele dumneavoastră mic?

— Nu, cel mic este Mihail.

— Eu mă numesc Dorothy.

Ne-am aşezat la o măsuţă, alături de peretele de sticlă al imensului hol, prin care se zărea o peluză

îngrijit tunsă, iar mai încolo un lac artificial şi în spatele lui un şir des de copaci. În sală, cu siguranţă că se desfăşurau alegerile prezidiului, dacă nu cumva chiar începuseră comunicările, dar era evident că noua mea cunoştinţă nu dădea nici doi bani pe toate acestea. Scoase o ţigară din pachetul pe care i l-am întins, o aprinse şi mă privi scrutător.

— Hm, interesant... Pentru prima oară văd un bulgar.

— Dacă asta vi se pare interesant, poftiţi în Bulgaria. Acolo există mai mulţi.

— Noul îmi pare totdeauna interesant, continuă Dorothy. Din păcate el nu rămâne aşa la nesfârşit.

— Mie cât timp îmi acordaţi?

— Mai încet, tinere domn! Sunteţi foarte ofensiv! pronunţă dânsa pe un ton voit teatral. După care adăugă firesc: Nu ştiu. N-am nicio experienţă cu bulgarii. În orice caz, aş putea să vă dau un sfat util.

— Ascult.

— Dacă doriţi să păreţi interesant cât mai mult unei femei ca mine, dezvăluiţi-vă puţin câte puţin şi nu în ceea ce priveşte laturile negative.

— Adică?

— Adică nu vorbiţi despre rapoarte, ordine de zi şi în general despre sociologie.

— Dar despre ce altceva am fi putut vorbi la un simpozion ca acesta?

— Despre orice alte lucruri, afară de simpozion. Mi-aţi fi putut spune: „Doamnă, aveţi o rochie minunată.”

— Da, este într-adevăr minunată... Verdele acesta care odihneşte ochii, aşa cum afirmă oftalmologii...

— Dacă verdele vă atrage într-atât, priviţi pajiştea de-afară. Sau poate că dumneavoastră faceţi înadins

aluzia că vă e totuna dacă vă uitaţi la mine, sau la peisajul care ne înconjoară.

— Câtuşi de puţin. Natura nu are trăsături armonioase ca ale dumneavoastră. Danemarca este o ţară îngrozitor de neaccidentată.

— Nu vă grăbiţi, tinere domn! reluă Dorothy pe tonul său teatral. Aţi trecut prea repede de la rochie la corp.

În realitate, dacă cineva o lua prea repede, nu eram eu acela. Doamna în verde stăpânea arta de a sări pe nesimţite etapele, fără a da impresia că o face înadins şi creea o atmosferă de apropiere acolo unde, cu o jumătate de oră mai înainte, nu exista nimic.

— Consider că totuşi nu e rău să aruncăm o privire în sală, măcar din decenţă, propusei eu. După ce ne terminăm ţigările.

— N-o să ajungeţi departe dacă ţineţi la decenţă, mă preveni Dorothy, dar se ridică.

Apoi adăugă:

— Numai vă rog să mă ajutaţi mai întâi, să strâng aceste materiale trase la xerox şi împrăştiate pe la mese.

— Ce nevoie aveţi de ele?

— Păi, după ele îmi fac referatul! Sau dumneavoastră credeţi că am să rămân trei zile întregi în frigiderul ăsta ca să-mi notez prostiile lui X şi lui Y? Mi se pare că v-am spus: numele meu este Dorothy, nu Jeanne d’Arc.

În vechea sală de recepţie, mirosul unui mucegai de veacuri se lupta vârtos, şi nu fără succes, cu mireasma parfumului de damă, a ţigărilor de foi şi a alcoolului. Afară strălucea încă soarele, dar aici uriaşele candelabre fuseseră aprinse. Delegaţii la

congres se îngrămădeau în număr mare în jurul meselor şi din însufleţirea lor reieşea clar că acolo nu se distribuiau materiale trase la xerox. Sandvişurile erau într-adevăr minuscule, însă oamenii de ştiinţă ştiau perfect că dimensiunea mică poate fi totdeauna compensată cu numărul mare.

Unii dintre invitaţii mai puţin flămânzi stau de o parte faţă de acest cordon de maxilare ocupate cu masticaţia şi continuă să discute. Doamna în culoarea rezedei, care acum poartă un complet violet, m-a dat în primire lui mister Higins şi lui mister Barry, iar dânsa se întreţine lângă fereastră cu altă doamnă, tânără, îmbrăcată într-un costum negru, şi afişând o dispoziţie de aceeaşi culoare.

Aşa cum stau între cei doi oameni de ştiinţă, am impresia că sunt conţinutul unui sandviş sociologic şi rezist cu greu presiunii exercitate asupra mea de cele două felii care mă apasă.

— Ce părere aveţi despre comunicarea lui Moonroe? mă întreabă mister Higins, aplecându-şi ameninţător spre gura mea urechea-i prevăzută cu aparat auditiv.

— Spuneţi-i că a fost o preţioasă balivernă, ca să-mi procuraţi satisfacţia că am întâlnit şi eu un om care să-mi împărtăşească părerile, îmi sugerează mister Barry, încetând pentru o clipă să-şi tamponeze creştetul asudat.

Mister Barry îşi ridică anevoie pleoapele sale grele şi prin deschizătura lor îşi îndreptă asupra mea privirea leneşă.

La el nu numai pleoapele, ci totul pare greoi şi flasc – nasul cărnos, gata să-i alunece de pe cartilagii, obrajii scofâlciţi ca nişte traiste goale şi mai ales burta enormă, strânsă cu dibăcie cu o curea lată, ca

să nu se reverse.

Nu fără oarecare cochetărie, mister Higins îi opune moliciunii trupeşti a colegului său, propriu-i schelet impozant şi ţeapăn. Descărnatul creează impresia că dispune de mult mai multe oase, în comparaţie cu indivizii normali. Parcă ar fi tot făcut numai din oase – chiar şi faţa sa slabă pare dăltuită dintr-un ciolan cam îngălbenit şi lustruit de ani.

— Comunicarea lui Moonroe n-a fost atât de rea, îndrăznesc eu să remarc, cu mare prudenţă.

— Fiindcă s-a mărginit în limitele arhicunoscute, murmură Barry, mişcându-şi cu greu buzele. Când repeţi ideile altuia, ai totdeauna şansa să mai rosteşti şi ceva inteligent.

— La Moonroe această şansă este egală cu zero, replică Higins. El a ales fără să greşească numai prostiile predecesorilor săi.

— Gândesc că dumneavoastră sunteţi nedrept cu sărmanul Moonroe! se pronunţă Barry, izbutind cu greutate să-şi mişte mâna cărnoasă într-un gest de protest. El nu a fost niciodată în stare să aleagă: fură cu totul la întâmplare.

— De ce vă agăţaţi de Moonroe al vostru, când acelaşi lucru este valabil şi pentru toţi ceilalţi? auzii în clipa aceea, din spatele meu, glasul lui Dorothy.

Îşi abandonase partenera sumbră şi venise grăbită să ia parte la conversaţia noastră, deşi, cu siguranţă, n-avea idee despre ce anume era vorba.

— Scuzaţi, dar „toţi ceilalţi” este o noţiune care ne include şi pe noi, interveni Barry.

— O, dumneavoastră sunteţi numai observatori. Presupun că tocmai acestui fapt se datoreşte spiritul critic faţă de referent, replică doamna în violet.

— Noi am fost înscrişi ca observatori fiindcă şi aşa

delegaţia noastră este exagerat de numeroasă, îmi explică Barry, de parcă s-ar fi scuzat.

— În toate ocaziile e mai bine să fii observator decât cel observat! generaliză filosofic mister Higins şi înclinându-şi spre mine aparatul acustic, ca şi cum s-ar fi pregătit să mă asculte, adăugă:

— Nu-i aşa că şi dumneavoastră preferaţi să observaţi, în loc să fiţi observat, mister Koev?

— Bineînţeles, răspund fără ezitare. Mai ales dacă observatorii sunt oameni ca dumneavoastră.

— De ce? Ce nu vă place în felul nostru de a observa? întrebă Higins, iar buzele lui subţiri şi rigide îngheţară într-un surâs nevinovat.

— Sunteţi foarte exigent.

— Nu faţă de toţi, dragul meu, nu faţă de toţi! murmură Barry cu o leneşă bunăvoinţă.

— Dar când pe lângă ignoranţă, ni se serveşte şi o garnitură apreciabilă de deprinderi ciudate...

— Păi oamenii doar pentru asta dau fuga la asemenea adunări, ca să reacţioneze potrivit maniei fiecăruia şi să mai înfulece pe socoteala amfitrionilor, remarcă aparte Dorothy.

— De fapt, n-ar fi timpul să gustăm şi noi ceva? întrebă Barry.

— Da, da, să ne apropiem de masă! propuse de îndată Higins.

— Însă nu de una ca asta, scumpe profesore, obiectă Dorothy. Şi nu în această sală. Ştiu că sunteţi un om chibzuit, dar ca să mănânci în picioare, ca un cal, mai ales la vârsta dumneavoastră, nu e sănătos.

— Ce-aţi spus? Să mergem în altă parte? întrebă Higins, care evident, când nu-i convenea ceva, se folosea de surzenie.

În acel moment, de grupul nostru se apropie în

tăcere un bărbat de vârstă mijlocie, cu părul uşor încărunţit şi cu o expresie de uşoară plictiseală.

— O, Wiliams! exclamă Dorothy, cu un zâmbet amabil, puţin forţat. Faceţi cunoştinţă: mister Koev, mister Seymoore.

Seymoore înclină reţinut din cap, aproape fără să mă privească, apoi îşi ridică nasul său drept, bine sculptat şi murmură cu o nuanţă de dezgust:

— Ce zăpuşeală, nu-i aşa? Şi mirosul ăsta de mucegai şi de transpiraţie.

După care se îndreptă încet spre ieşire.

*

Cu toate că mister Higins era într-adevăr un om socotit, trebuie să recunosc că Dorothy nu i-a dat nicio posibilitate de a-şi manifesta această calitate. Sub motivul că „scumpul profesor” abia şi-a publicat o nouă lucrare, l-a declarat amfitrionul banchetului propus, după care ne-a condus la un restaurant de lux, lângă primăria oraşului, deoarece localul ar fi fost „aici, cu totul aproape”. Amfitrionul încercă de la început să ne atragă atenţia că în drum spre acest local „cu totul aproape”, există încă două duzini de restaurante mai modeste, dar dându-şi seama că împotrivirea sa era inutilă, găsi puterea să-şi îndure cu stoicism soarta. Şi în timp ce doamna în violet se concentrase asupra impozantei cărţi de meniu, alegându-şi bucatele cele mai scumpe şi vinurile cele mai vechi, descărnatul izbuti aproape deplin să-şi mascheze acra dispoziţie, ba chiar să bolborosească câte un „De ce nu, scumpa mea” şi „Da, bineînţeles, copila mea!”

În consecinţă, ca mai toţi amatorii de băuturi alese,

mister Higins a ştiut să-şi înece rapid reflexul său de calicie în Burgundul alb din anii 30, bine frapat, şi când – două ore mai târziu – scumpa copilă propuse să ne mutăm într-un local mai vesel, care se afla întâmplător de asemenea „aici, la doi paşi”, eroul scheletic primi această sugestie ca pe un fapt de la sine înţeles. Şi iată-ne instalaţi în jurul unei mese, lângă ringul de dans, în obscuritatea roşie de la „Valencia”, într-o dispoziţie sufletească atât de senină, încât nu putea fi întunecată nici măcar de urletul infernal al orchestrei de jazz. Totuşi, exigentul mister Higins nu s-a putut abţine de a nu arunca o observaţie: „Singurul lucru pe care-l regret acum este că nu sunt surd de ambele urechi.“

— Nu vă grăbiţi, peste o oră se va întâmpla şi acest lucru, îl linişti Dorothy.

— Să sperăm, dădu optimist din cap profesorul. În lumea asta, unde în afara zgomotelor mecanice nu auzim decât prostii, surzenia nu constituie un defect, ci un privilegiu, scumpa mea.

— Vasăzică o să rămâneţi şi după congres? auzii lângă mine susurul leneş al lui Barry, care continua cu mine un fel de conversaţie de cunoaştere reciprocă, începută încă de la celălalt restaurant.

— Da, pentru biblioteca regală. Se spune că dispune de peste o sută douăzeci şi cinci de milioane de volume.

Higins, care în ciuda surzeniei sale a prins fraza, nu scăpă ocazia să obiecteze:

— Şi ce nevoie aveţi de toate volumele de aici? Aceasta îmi aminteşte de un cunoscut al meu, colecţionar de ceasornice. Avea o sută şi ceva de bucăţi, dar întârzia totdeauna la serviri, deoarece chiar şi acela pe care-l purta la mână nu mergea cu

precizie. Veniţi la mine, în Statele Unite, şi am să vă recomand o bibliotecă de sociologie specializată şi foarte valoroasă, deşi nu numără milioanele de volume de-aici, cu indicatoarele medicale şi cărţile sale de bucate din secolul al XVII-lea.

— E adevărat, îşi clătină Barry creştetul strălucind de sudoare. Mister Koev, trebuie cu orice preţ să cunoaşteţi biblioteca institutului lui Higins!

— Cu plăcere. Îndată ce costul călătoriei până în Statele Unite se va mai ieftini.

— Călătoria nu constituie o problemă. O să vă asigurăm un fel de bursă, rosti în grabă grăsanul cu buzele pline.

— Şi o mie de dolari pe săptâmână, pentru stagiul iniţial în institutul meu! adăugă slăbănogul, care în seara asta îşi dăduse drumul cu totul.

— Scumpii mei compatrioţi – interveni Dorothy, abia reţinându-şi un căscat – ajung întotdeauna la dolari, indiferent despre ce ar discuta.

Aici conversaţia s-a poticnit pe neaşteptate, pentru că orchestra emise un sunet de avertizare şi pe ring apăru o femeie tânără, într-un discret costum cenuşiu. Era urmată de o ajutoare, într-un costum şi mai discret, dacă pot numi aşa ciorapii străvezii, combinezonul minuscul şi boneta de dantelă. Camerista târa după sine o oglindă imensă, într-o ramă aurie, fixată pe rotile, pe care o instală în faţa stăpânei sale. Scoase după aceea un voal de nuntă străveziu, în timp ce orchestra începu să cânte un marş nupţial, presărat din plin cu dangăt înduioşător de clopot. Era clar că femeia, în sumarul ei costum cenuşiu, se pregătea pentru ceremonialul nupţial şi cu această ocazie avea intenţia să-şi îmbrace toaleta potrivită, ceea ce presupunea în primul rând, că

trebuia să se dezbrace. Aşa încât, începea din nou veşnicul număr...

Atras la început de troznetul neaşteptat al instrumentelor de percuţie, Higins privi spre ring, dar apoi întoarse cu dispreţ spatele la pantomimi.

— În douăzeci de secole, omenirea asta n-a izbutit să născocească ceva mai interesant decât dezbrăcatul... murmură cu dezgust.

— Chestiunea nu constă în dezbrăcat, ci în ceea ce urmează să fie dezvelit, preciză Dorothy. Micuţa are un fizic destul de plăcut.

— Şi ce-i cu asta? Când veţi ajunge la vârsta mea o să vă daţi seama că astfel de treburi nu au nicio însemnătate. Lumea nu-i o sală de gimnastică, nici un salon de cosmetică, iar oamenii nu sunt catalogaţi după fizicul lor. Dumneavoastră, iubite Barry, sunteţi pleşuv de tot, dar mă gândesc că acest fapt nu vă împiedică să vă scrieţi cărţile.

— Şi dumneavoastră, Higins, sunteţi surd, numai că eu nu vă amintesc mereu de defectul pe care-l aveţi! remarcă grăsunul, uşor ofensat.

— Poftim, iarăşi complexe! exclamă slăbănogul, făcând un gest de plictiseală cu mâna sa lungă şi costelivă. Omenirea asta, în întregul ei, este ţesută din complexe.

Asemenea tuturor oamenilor fuduli de-o ureche, profesorul vorbea mai tare decât era necesar, crezând, desigur, că nici cei din jurul său nu aud bine. Şi întrucât eram la a doua sticlă de whisky, Higins pronunţa frazele cu atâta putere, de parcă ar fi ţinut un discurs de la tribuna simpozionului. Artista, care între timp izbutise să-şi dezbrace jacheta şi fusta, a aruncat o privire dojenitoare către clientul zgomotos, dar nu a întâlnit decât spinarea lui indiferentă. Îşi

scoase cu un gest îndemânatec şi combinezonul negru de dantelă, iar apoi, în pas de dans, veni spre masa noastră, se opri în faţa lui Higins, îl mângâie pe chica lui scurtă şi albă şi, pe neaşteptate, îl sărută lung şi pasional pe fruntea sa galbenă. Femeia goală se aşteptase probabil, că-l va corupe sau îl va ruşina pe zgomotosul guraliv, dar s-a înşelat. Profesorul a bătut-o părinteşte peste fese, iar apoi s-a întors spre mine, continuându-şi ideile pe acelaşi ton ridicat.

— Complexe, vicii... Şi tocmai asta ar trebui să vă facă să înţelegeţi, că sociologia este egală cu psihologia. Reprezintă psihologia societăţii, nimic altceva!

Artista, descurajată de această manifestare de dispreţ, porni din nou în pas de dans în direcţie opusă şi se aşeză în faţa oglinzii, după care se apucă metodic să-şi dezbrace ultimele rămăşiţe vestimentare, în ritmul unei melodii.

— Conflictele sociale nu pot fi explicate numai prin psihologie, am răspuns nu atât din spirit de contrazicere, cât de a îndepărta scheletul lui Higins, îndreptat ameninţător asupra mea.

Replica mea s-a dovedit însă greşită, lipsită de tact, pentru că profesorul s-a aplecat şi mai mult spre mine şi în patosul său oratoric, abia că nu mi-a vârât un deget în ochi.

— Aşa credeţi? Priviţi! (îşi arătă aparatul acustic) Un mic defect şi se naşte în mine un întreg complex... Un alt defect... (de data aceasta degetul se îndreptă spre creştetul pleşuv al lui Barry...) şi ia naştere alt complex...

— Higins, cred că v-am atras o dată atenţia... încercă să-l întrerupă grăsanul, dar fără niciun succes.

— Închipuiţi-vă, aşadar, ce complexe sfâşie

întreaga societate, care mişună de defecte.

Tăcu pentru o clipă, aşteptând oarecum ca ideea formulată să se întipărească bine în mintea mea, sorbi o înghiţitură mare din paharul său şi continuă:

— Sărăcia dă naştere la complexe tot aşa de inevitabil ca şi pleşuvia! (Un gest de enervare la Barry) Dar bogăţia? Dar puterea? Dar lipsa de drepturi? Toate acestea sunt izvoarele complexelor. Şi iată cauza tuturor conflictelor dumneavoastră sociale.

Slăbănogul a încercat din nou să-mi vâre în ochi arătătorul său ameninţător, şi acest fapt m-a făcut ca, prevăzător, deşi nu tocmai politicos, să mă întorc spre ring. Între timp, artista reuşise să-şi scoată totul de pe ea, în afara pantofilor, şi primind de la cameristă voalul lung de mireasă, şi-l aranjă pe cap cu un zâmbet fericit.

Oglinda uriaşă oferea publicului o mare posibilitate de a observa liniile şi rotunjimile femeii, concomitent din două părţi, iar dânsa se sclifosea îndelung ca să permită şi celor mai exigenţi observatori să tragă concluziile respective. În cele din urmă, efectuând o ultimă piruetă, mireasa se îndreptă spre biserica invizibilă, urmată de servitoarea care-i susţinea trena voalului, în vreme ce în sală se răspândeau acordurile finale ale orchestrei şi aplauzele anemice ale publicului.

— Căsătoria... un mit ca toate celelalte... trăncănea Higins, care, după întoarcerea mea ireverenţioasă cu spatele, a binevoit să privească din nou spre ring.

— Mister Higins, nu aveţi de gând să încetaţi în cele din urmă cu banalităţile dumneavoastră? îl întrebă curioasă Dorothy, până atunci fiind total absorbită de spectacol.

— Nu cumva femeia la care v-aţi uitat cu sufletul la gură, timp de zece minute, este mai originală decât teoriile mele? rosti slăbănogul, turnându-ne în pahare cu generozitate o parte din whisky, iar restul pe faţa de masă, albă ca zăpada.

— În orice caz, programul ei a fost mai interesant decât discuţia dumneavoastră.

— Poate doriţi să mă dezbrac şi eu, nu?

— Oh, vai, în niciun caz! exclamă Dorothy, cu o expresie îngrozită.

— La ce lucraţi acum, dragă Koev? se simţi dator Barry să reia discuţia întreruptă, după ce îşi umezi buzele cu o înghiţitură.

— Ceva referitor la teoria societăţii industriale, am răspuns eu fără să clipesc, deoarece prevăzusem de mult acest gen de întrebări.

— Iată ceva ce l-ar fi interesat pe editorul meu! interveni din nou Higins, care nu putea suporta să rămână nicio clipă în afara discuţiei.

— Eu aduc o critică acestei teorii, murmurai, ca să le mai stăvilesc entuziasmul.

— Nu-i nimic. Oricum, tema este interesantă, făcu slăbănogul un gest măreţ cu mâna, gata să răstoarne sticla.

— Şi cât veţi primi pentru această lucrare? mă întrebă Barry.

— Nu v-aş putea spune înainte de a o termina.

— Totuşi, aproximativ...

— Daţi-mi-o mie şi vă asigur cel puţin douăzeci de mii, îmi oferi generos Higins.

— Iarăşi mii şi iarăşi dolari, oftă plictisită Dorothy.

Şi întorcându-se spre mine adăugă:

— Haideţi mai bine să dansăm!

Poate pentru că era luni, sau pur şi simplu fiindcă

preţurile localului erau destul de piperate, în jurul meselor stăteau puţini clienţi, iar perechile aflate pe ring erau destul de rare pentru ca şi un dansator mediocru ca mine să poată manevra. În realitate, tonul îl dădea doamna în violet, iar eu nu făceam decât să urmez capriciul ei în ritmul melodiei. Această tactică nu e de lepădat în cazul unui asemenea gen de debut: în loc să baţi în retragere şi să-ţi divulgi bănuielile, e mai bine să te laşi pentru puţin timp dus de curent, ca un naiv oarecare, atât cât să te orientezi asupra situaţiei şi să înţelegi exact care este pasul de dans şi de ce ţin neapărat să te atragă într-însul.

Dorothy şi-a sprijinit strâns de mine bustul ei plin, fără teamă că şi-ar putea şifona rochia, şi mă privea deschis cu ochii ei mari, fără să se teamă că-mi va dezvălui ceva mai mult decât o noapte duioasă.

— Mihail... asta sună identic cu Michael?

— Pentru că este unul şi acelaşi nume.

— Adevărat? Oh, ce de amintiri mă leagă de acest nume...

— Sper că n-am atins struna primei dumneavoastră iubiri.

— Nu, a uneia dintre primele. Cu cât trece timpul, numărul amintirilor creşte... Eu sunt o femeie aproape în vârstă, Michael!

— De ce spuneţi una ca asta?

— Credeţi-mă, fiindcă peste o lună împlinesc treizeci de ani.

— Imposibil. Nu v-aş fi dat mai mult de douăzeci şi cinci.

— Sunteţi un mincinos teribil, Michael, dar mie îmi plac la nebunie asemenea minciuni.

Umbra efemeră legată de trecerea ireversibilă a

anilor a cedat locul atitudinii visătoare şi ochii ei mari mă priveau cu sinceritatea specifică femeii cu experienţă. În clipa aceea, poate pentru prima oară, am observat că are într-adevăr ochi frumoşi, întunecaţi şi înşelător de adânci. În general, toată era frumoasă. Poate chiar se afla la zenitul frumuseţii, dar de obicei femeile şi-l umbresc întotdeauna, otrăvindu-se cu gândurile inevitabilei bătrâneţi.

Urechea mea a prins, nu fără satisfacţie, sfârşitul melodiei, pentru că această mişcare fără sens, încoace şi-ncolo, nu făcea parte câtuşi de puţin din îndeletnicirile mele preferate. Totuşi, doamna în violet, ghicind intenţia mea de a dezerta, îmi prinse dreapta cu mâna ei albă, bine îngrijită, şi mă reţinu o clipă, până când orchestra începu să cânte un *twist,* ori ceva de acest gen.

— Nu ştiu să dansez *twist,* recunoscui eu.

— N-are importanţă. Mişcaţi-vă cum vreţi. Dumneavoastră acţionaţi odihnitor asupra mea, Michael!

— Nu ştiu să existe ceva mai odihnitor decât un fotoliu confortabil.

— Da! Însă numai în cazul că undeva, în apropiere, nu se află scumpul mister Higins.

Aşa că, în timp ce perechile din jurul nostru se despart şi partenerii încep să se scălâmbăie unul în faţa celuilalt, noi – Dorothy şi Michael – continuăm să ne învârtim strâns îmbrăţişaţi şi doamna în violet îşi pironeşte adânca şi întunecata ei privire atât de insistent în mine, încât, din cauza unei temeri instinctive de înec, îmi abat privirea spre femeile goale pictate pe pereţi, în culori fosforescente.

— Ador călătoriile... şopteşte Dorothy cu melodiosul ei glas. Să nimereşti în locuri care te atrag

şi să le părăseşti înainte de a te plictisi.

De aceea aţi îmbrăţişat gazetăria? am întrebat-o prozaic.

— În parte, da. Dar dumneavoastră vă place să călătoriţi?

— Mult.

— Şi probabil o faceţi des.

— Absolut deloc.

— Din cauza banilor?

— Mai curând a timpului.

— Eh, atunci la dumneavoastră nu constituie o pasiune. Un om găseşte întotdeauna timp pentru pasiunile sale.

Şi întâmpinându-mă din nou cu întunecimile seducătoare ale privirilor ei, doamna în violet mă întrebă:

— Ce vă pasionează, Michael?

— Despre ce fel de pasiune mă-ntrebaţi?

— Aceea unică şi distrugătoare.

— Hm, m-am pronunţat eu oarecum strâmtorat. Odată, colecţionam timbre. Dar trebuie să recunosc că a trecut ceva vreme de atunci...

— Sunteţi într-adevăr un mincinos teribil! spuse Dorothy, arcuindu-şi sprâncenele.

După asta mă privi din nou tandru, cu minunaţii săi ochi întunecaţi:

— Ador asemenea mincinoşi!

Dintre noi, numai Dorothy avea maşină – un Buick aproape nou, cenuşiu-închis – şi tot ei îi reveni rolul să ne transporte la hotel. Era nevoie într-adevăr ca cineva să-şi asume o atare răspundere, fiindcă mister Higins şi mister Barry făceau eforturi considerabile de a se ţine pe picioare.

— Manii şi fantasme... pronunţa anevoie omul-schelet, rezemat de bancheta din spate. Sociologia nu e nimic altceva decât psihologia societăţii, dragă Barry.

Celălalt răspunse cu un fel de bolboroseală, care probabil constituia o expresie cifrată a frazei „perfect adevărat”.

— Trebuie să-i explicaţi, când veţi avea prilejul, aceste lucruri şi lui Koev, dragă Barry, continua a molfăi neobositul Higins. Nu vă supăraţi, Koev, dar aveţi nevoie de anumite îndrumări în problemă.

— Ar trebui să-l luaţi la institutul dumneavoastră, Higins... rosti aproape ininteligibil grăsanul, care, epuizându-şi ultimele puteri în această lungă frază, aţipi în colţul maşinii, lângă jigăritul său coleg.

Acest fapt dezvălui un câmp larg înclinărilor oratorice ale lui mister Higins, care se lansă într-un fel de lungă şi încurcată polemică cu sine însuşi.

Dorothy, profitând de pustietatea străzilor în noapte, conducea cu o viteză nepermisă şi lua virajele atât de brusc, încât mă aşteptam ca mister Higins să-şi ia zborul de la locul lui în orice clipă, iar scheletul său să se dezarticuleze. Totuşi, ca prin minune, nu s-a întâmplat nimic şi am reuşit să-i depunem teferi pe ambii sociologi, în elegantul lor hotel.

— Şi acum, încotro? mă întrebă doamna în violet, după ce încheiaserăm delicata noastră misiune, iar noi ne-am suit din nou în maşină.

— La ce hotel locuiţi? am replicat tot printr-o întrebare.

— La „Engliterre“. Dar dumneavoastră?

— Eu, de fapt, nicăieri, pentru că mâine în zori trebuie să eliberez camera.

— Sărmanul meu băiat! se alintă melodios Dorothy, pornind Buick-ul. Şi de ce nu veniţi la „Engliterre“?

„Pentru că e exagerat de scump”, ar fi trebuit să răspund, dar în loc de asta am zis:

— Fiindcă şi acolo e plin.

— Se va găsi o cameră pentru dumneavoastră, vă garantez. Lăsaţi asta pe seama mea.

— Nu ştiu cum să vă mulţumesc.

— La modul cum va trebui să vă exprimaţi recunoştinţa o să meditǎm mai târziu, şopti doamna în violet şi apăsă pe accelerator până la capăt.

Maşina opri în faţa intrării albe a hotelului „Engliterre“, iluminată puternic, cu toată ora târzie. Am coborât. Şi Dorothy mi-a aruncat o ultimă privire care nu exprima nimic mai mult decât o uşoară oboseală. Apoi mi-a întins mâna, rostind maşinal:

— Pe mâine, Michael!

Am pornit încet pe lângă şirul de vitrine de pe Stroget, ce împrăştiau o lumină artificială, rece şi strălucitoare. Strada mi-ar fi părut complet pustie dacă n-aş fi ţinut seama de omul, ce păşea la fel de încet ca mine, cu cincizeci de paşi în urmă. Sunt urmărit. Toată ziua am fost urmărit. Peste tot: pe străzi, la bar, pe jos şi în maşină, întrebarea e: până când?

CAPITOLUL III

La ureche îmi ajunse un răpăit sec de armă automată. Apoi două împuşcături, una după alta, iar după asta încă două.

„Aşadar, cei de sus n-au fost făcuţi inofensivi – mi-am spus. Crezusem că totul se terminase demult.“

Cei de sus stau culcaţi într-o vâlcea stâncoasă, chiar pe vârful dealului. Ştiu bine lucrul acesta, pentru că îmi este cunoscută fiecare palmă, jur-împrejur, din acest ţinut pustiu. Ei trag rar, dar bat tocmai în pădurica de salcâmi pitici, în care ne-am ascuns noi. În realitate, nu e tocmai o pădurice, ci un pâlc jalnic de tufani ofiliţi, în mijlocul unor surpături. O rămăşiţă mizeră dintr-o veche încercare de a consolida costişele alunecoase ale dealului. Stăteam lungiţi toţi trei sub acest adăpost nesigur, mai mult închipuit, de crăci spinoase şi cu frunzişul rar, în timp ce ăia de sus făceau exerciţii de tragere peste capetele noastre.

De fapt ei sunt cei încercuiţi, pentru că a doua ieşire, de cealaltă parte a colinei pietroase, este păzită de alţi trei oameni de-ai noştri. Dar banditul e în stare de cele mai nebuneşti riscuri, tocmai când e încercuit, şi n-ar fi deloc de mirare ca cei de sus să tragă asupra pădurici, ca să-şi pregătească iminenta lor retragere.

— Ar trebui să fugă cineva până la bolovanul acela şi să le arunce o grenadă, două în cuib, rosti Liubo Anghelov, cunoscut mai mult sub porecla de „Liubo-

Diavolul”.

Vorbi la persoana a treia, însă cuvintele lui se refereau la mine, fiindcă el era rănit la picior, iar Stefan fusese atât de rău lovit, încât nici nu se putea ridica. Şi cine ştie dacă se va mai putea ridica vreodată, deşi noi îl amăgeam, pentru a-l încuraja, că glonţul i-a pătruns numai în omoplat, dar în realitate, rana era ceva mai jos, puţin de tot mai jos, însă suficient ca să te dea gata.

— Trebuie traversat în fugă până la bolovanul de colo... repetă Liubo.

Avea în vedere tocmai acel pietroi, nu pentru că ar fi folosit cuiva drept adăpost, ci fiindcă numai de acolo se putea arunca o grenadă în cuibul lor. De fapt, prin aceste împrejurimi, nu se prea găsesc adăposturi. Creasta stâncoasă a dealului se înalţă pustie, înfricoşătoare şi cenuşie sub cerul fierbinte şi incolor. Trebuie să alergi pe costişa asta sinistră peste care şuieră gloanţele şi să rămâi în viaţă.

E nevoie să străbaţi această fâşie a morţii şi să supravieţuieşti. Şi de vei cădea... ah, ce dacă, nu eşti primul care a căzut... principalul e să nu mori înainte de a fi aruncat grenada.

Pocnetele au început să răsune din nou, rare şi fragmentate fiindcă cei de sus, probabil, voiau să economisească muniţia. Încerc să mă scol în picioare, dar le simt grele, ca de plumb, şi-mi dau seama perfect că este apăsarea fricii. „Haide, Emile, e rândul tău, băiete!“ mi-am zis eu, ca întotdeauna în asemenea situaţii, încercând să mă conving că fapta care mă aşteaptă nu este altceva decât un mic examen. Mă ridic printr-o încordare disperată a voinţei.

Şi m-am trezit.

Canonada sinistră din visul meu de zori de zi venea evident de la fereastra deschisă, trântită de vânt. În oraşul acesta, congresul vânturilor, spre deosebire de simpozionul sociologilor, ţine tot anul. Ele suflă din toate părţile, ziua şi noaptea, aşa încât, dacă din întâmplare furtuna s-ar opri pentru o clipă, cu siguranţă că danezii ar încerca în faţa acestei acalmii aceeaşi stare de alarmă pe care ceilalţi oameni o au în faţa uraganului.

Fixez fereastra în cârlig şi stau drept, respirând aerul de dimineaţă, înainte ca procentul aburilor de benzină dintr-însul să crească la cota obişnuită. Aceasta îmi aminteşte de o hotărâre a mea luată mai demult, ca să încep fiecare nouă zi cu o mică şedinţă de gimnastică.

„Hotărârea e minunată, într-adevăr, murmur eu, întinzând ca încercare o mână, orizontal. Într-adevăr o hotărâre eroică. Însă un om nu-şi poate împlini întreaga viaţă numai cu acţiuni eroice”.

Mâna mi se lasă încet şi apucă receptorul telefonului. Comand să mi se aducă în cameră micul dejun şi mă îndrept spre baie ca să înlătur din programul meu de astăzi această operaţiune inevitabilă – bărbieritul.

În fond, el devine plictisitor numai atunci când n-ai la ce naiba să te gândeşti, mai ales în timpul săpunitului prelungit. Or, în momentul de faţă, pe mine mă frământă multe gânduri, îndeosebi legate de ceea ce mă aşteaptă în viitor. În ceea ce priveşte trecutul – nu trecutul îndepărtat, ci acela de aseară – l-am tălmăcit îndelung şi l-am clasat la dosar.

Întrucât creierul meu nu este o maşină electronică, se abate pentru o anumită vreme spre trecutul îndepărtat, deşi i-am pasat la timp noua mea sarcină.

Încă îmi mai apare în minte dealul acela stâncos, ars de arşiţa amiezii, pustiu şi curat în părăginirea sa moartă, iar apoi tulbure şi învălmăşit, pentru că fug încovoiat de mijloc de-a lungul lui, acolo, către capul pietros, unde s-au aciuiat „aceia”. Am impresia că aud şuieratul sec şi subţire al gloanţelor, că simt fierbinţeala din umăr şi că trebuie să treacă multă vreme ca să-mi dau seama că m-au lovit, şi încă ceva timp până să sesizez – „bine că e la umărul stâng”, apoi minute în şir din clipa aceea nesfârşită în care, pentru mine, timpul s-a oprit în loc, până când să ajung, în sfârşit, la piatra cu pricina, de unde să pot trimite, unul după altul, trei ouă de oţel. După asta, minutele se scurg din nou, cum le e obiceiul, dar în capul meu înfierbântat de caniculă şi de osteneală, totul se amestecă tulbure – alteori pare foarte depărtat, intangibil, el şi costişa. Jeep-ul sosit de la pichetul de grăniceri, transportarea lui Ştefan, faţa liniştită a lui Liubo, calmă şi palidă, ca a unui muribund. Primul şi-a dat sfârşitul încă în maşină, iar al doilea s-a făcut bine, dar şchioapătă puţin, şi aşa, şontâc, şontâc, a izbutit să ajungă până la podul Veneţia, unde a fost ucis. Eu am rămas singurul în viaţă, încă.

Deseori, în coşmarurile mele, îmi apare acest deal gol şi stâncos; uneori până-n vârf mai sunt doar câţiva metri, alteori pare foarte depărtat, intangibil, el şi costişa pietroasă, ce se înalţă pustie şi înfricoşătoare sub cerul arzător şi incolor, iar împuşcăturile răsună sinistru în tăcerea adâncă şi în caniculă. „Haide, Emile, e rândul tău, băiatule!“

Un coşmar care mă face să simt trezirea din somn ca pe o înviere şi să întâmpin ziua cea nouă ca pe o promisiune ispititoare, chiar dacă-mi rezervă

neplăceri. „Am trecut eu prin clipe şi mai grele. Riscuri profesionale, nimic mai mult”. Cel puţin, pentru moment, riscurile profesionale de acum nu au luat forma unor împuşcături. Totul este liniştit şi tăcut, discutăm despre sociologie şi în jur nu se întinde un sector de graniţă stâncos şi părăginit, ci verdea câmpie daneză. Principalul este să ştii unde se termină livada şi de unde începe locul mlăştinos. Fiecare încearcă să se descurce după cum îi este felul. Eu semăn cu acei avari care numără de două ori banii, fie că-i primesc, fie că-i dau. Cu deosebire că, în ceea ce mă priveşte, verific totul nu de două, ci de trei ori, şi nu e vorba de bani ci de fapte. O verificare înainte de acţiune, una în timpul ei şi alta la sfârşit. Oricare din aceste trei îndeletniciri îşi are avantajele ei de neînlocuit, însă şi slăbiciuni inevitabile. Analiza dinaintea acţiunii este foarte importantă, deoarece te pregăteşte pentru ceea ce va urma, totuşi nu poate fi precisă, întrucât ai de-a face cu fapte care încă n-au avut loc şi cine ştie dacă se vor întâmpla exact aşa cum ţi le-ai imaginat. Cea din timpul acţiunii este foarte necesară, pentru a evita pasul greşit, dar nu este exhaustivă, fiindcă, din lipsă de timp, o realizezi aproape fulgerător. Analiza de la sfârşitul acţiunii, dimpotrivă, poate fi amănunţită şi atât de aprofundată, pe cât te duce mintea, însă nu mai schimbă nimic din ceea ce s-a petrecut. În general, fiecare dintre aceste trei modalităţi de a număra banii, adică faptele, luată în parte nu este desăvârşită, dar, asociate, printr-o continuă obişnuinţă, mă slujesc destul de bine.

După ce termin cu bărbieritul, îmi pun capul sub şuvoiul cald al robinetului şi cum stau aşa, orbit de săpun şi apă, aud că dincolo, în cameră, se deschide

şi se închide o uşă. Este un moment foarte prielnic ca cineva să-mi proptească un revolver în spate şi să-mi rânjească: „Predă-ne informaţiile, câine!“, în timp ce eu abia îmi trag sufletul de usturimea săpunului din ochi. Din fericire, ori nefericire, de data asta informaţiile nu se află în posesia mea, ci într-a altora. Faptul în sine îmi oferă posibilitatea să trec calm şi la un duş rece, înviorător, să mă şterg meticulos cu halatul. Şi abia atunci să-mi arunc privirea ca să văd ce se-ntâmplă dincolo.

Nimic, decât că, pe măsuţa de lângă fereastră, a apărut un platou cu micul dejun. O gustare cu o cană mică de cafea aburindă este un eveniment plăcut şi îndestulător la aceste ore matinale. Stau, aşadar, în fotoliu şi parcurg încă un punct important din programul meu pentru astăzi – micul dejun.

Deocamdată, două lucruri fundamentale se conturează la orizont. Primul l-am observat încă de la sosirea mea în acest oraş: sunt pus sub urmărire. De către cine şi pentru ce, asta nu o pot preciza, în pofida existenţei unor ipoteze. Al doilea: sunt încercuit. Tratat cu atenţie, ar fi adăugat cineva. De acord. Numai că, în lumea asta, nimeni nu-ţi acordă atenţie gratuit. Higins, Barry şi Dorothy şi-ar fi putut găsi destui parteneri de distracţie la acest congres numeros ca participare. Pe când ei s-au lipit de un bulgar neînsemnat şi neinteresant, se joacă cu el de-a întrebările şi de-a răspunsurile, îl plimbă prin localuri, ba îi mai promit şi ajutor financiar, bineînţeles cu un scop strict ştiinţific. Acest al doilea fapt are de asemenea nevoie de un studiu suplimentar, deoarece, încă de pe acum, duce la anumite concluzii.

De exemplu, petrecerea de aseară. A fost o distracţie cu totul banală, bogată în poveşti, dar

săracă în întâmplări neobişnuite, o reuniune întâmplătoare, rezultatul unei cunoştinţe asemănătoare, începută cu plictisul etichetei şi terminată cu orgia bahică. Totuşi, măruntele peripeţii şi replicile fragmentate ale acestei beţii conţin destule date iniţiale ca să-mi poată fi alcătuit dosarul elementar. Pot chiar să mi-l reprezint destul de precis, în cazul când verificarea a fost pregătită în prealabil şi atitudinea mea analizată cu grijă. În timp ce-mi beam cafeaua fierbinte şi neagră şi îmi aprindeam prima ţigară din ziua aceea, mi se părea că văd de acum clar, bătută la maşină, caracterizarea lui Mihail Koev (varianta Nr. 1). Aici au fost notate cu grijă, de responsabilul cu cadrele, gesturile mele cele mai mărunte şi cuvintele mele cât se poate de banale, prelucrate şi respectiv comparate. Atitudinea mea faţă de programul de la cabaret, purtarea în timpul dansului cu Dorothy, numărul paharelor băute, atmosfera cât a ţinut petrecerea şi după aceea, reacţia faţă de o replică, sau alta, sensul oricărui cuvânt de-al meu. Toată grămada asta de mărunţişuri, alcătuind o distracţie banală, sunt generalizate în fraze seci de cancelarie, umplând rubricile respective: atitudine faţă de femei şi alcool, faţă de bucatele alese şi de călătorii, faţă de bani şi alte avantaje materiale, faţă de munca ştiinţifică şi de aventură, limbuţie sau rezervă, frivolitate sau modestie, rapiditatea sau încetineala reflexelor, impulsivitate sau sânge rece, bănuitor sau credul, profund ori superficial, şi încă un şir de constatări de acest fel.

Caracterizarea astfel alcătuită ar fi fost destul de completă şi, bineînţeles destul de neadevărată, pentru că eu, supunându-mă cu bunăvoinţă

examenului, m-am străduit să falsific anumite trăsături ale mele, pentru cazul când, într-adevăr s-ar fi pregătit să-mi alcătuiască un dosar de serviciu. Prevederea este utilă, mai ales dacă e dublată cu o anumită clarviziune. Problema nu constă numai în a crea o imagine neadevărată despre tine; este indispensabil ca ea să fie deformată în puncte precis determinate şi într-un anumit sens. În general, talentul nu este de a te arăta opus celui din realitate, ci a te camufla într-un asemenea mod, care să ducă la demascarea cât mai rapidă a adversarului şi la prăbuşirea lui.

În timp ce el îşi alcătuieşte dosarul său cu date nu tocmai exacte, la fel procedez şi eu. Deocamdată sunt numai trei şi bine-ar fi să nu fie mai mulţi, pentru că munca de birou, chiar făcută mintal, mă oboseşte cumplit. La prima vedere, nu pare deloc dificil de formulat caracterizările acestor trei inşi, care vorbesc mai mult decât e necesar şi se grăbesc anormal cu presiunile. Totuşi, nu trebuie uitat că, probabil şi ei, ca şi mine, se prezintă drept ceva ce nu sunt în realitate, şi înainte de toate, fac pe proştii în măsură mult mai mare decât sunt. Pe lângă asta, ca să înţelegem bine atitudinea acestor oameni, nu e rău să se ştie după ce îndrumări şi în urma căror informaţii prealabile se conduc dânşii. Altfel spus, cum apare în ochii lor numitul Mihail Koev? Este sociolog, sau altceva? Şi în fond, ce vor de la el: să facă din el un adept al lor în ale sociologiei, ori să-l iniţieze în cu totul altă disciplină?

Stângăcia şi nerăbdarea cu care câteşitrei îmi oferă micile lor tentaţii – burse, onorarii, relaţii, – ar fi trebuit să mă convingă că sunt mai degrabă nişte amatori în domeniul recrutării, indivizi superficiali,

care consideră că au în faţa lor un tip la fel de uşuratic, gata să accepte imediat avantajele oferite în mod gratuit. Cu totul şi cu totul gratuit. Cel puţin la început. O asemenea versiune pare pe deplin verosimilă. Chestiunea constă în faptul că modalităţile în care adversarul ţine să ne convingă, sunt totdeauna servite în aşa fel, încât par cu totul verosimile. Vasăzică şi aici este nevoie de o verificare ulterioară. Iar aceasta înseamnă să-mi văd de treabă, nu de cea adevărată, ci de cea aparentă şi să nu-mi permit luxul acţiunilor premature. Pentru moment, nu e posibil altceva. Situaţia cu sandviciul se repetă, deşi nu sub aspect sociologic. Înghesuit între urmăritorii necunoscuţi şi ademenitorii cunoscuţi, sunt constrâns să joc rolul pasiv al feliei de şuncă, ce aşteaptă să fie mâncată. Şi nu are niciun sens, cel puţin deocamdată, să mă împotrivesc şi să strig: „Aşteptaţi, vă-nşelaţi, eu nu sunt şuncă!“

Îmi transport geamantanul cu un taxi la hotelul „Englittere“, unde constat cu satisfacţie că intervenţia Dorothy-ei îmi asigurase o cameră cu vedere spre şuviţa de mare din Neuhaven. După asta fac o a doua cursă, spre palatul congresului, şi petrec un anumit timp la locul meu de observator, deşi unicul material demn de luat în seamă sunt câteva zeci de capete cărunte, unele cu părul complet alb, sau de-a dreptul pleşuve, înşirate în faţa mea şi încoronate cu căşti.

Dorothy lipseşte. Higins şi Barry, care m-au salutat abătuţi, sunt copleşiţi în întregime de îndeletnicirea depresivă care se numeşte „Ungerea rănilor”. Descărnatul şi-a pierdut orice interes faţă de aparatura de amplificare şi moţăie sincer de tot, sprijinit de umărul prietenului său, care face din când

în când încercări nereuşite de a înclina scheletul lui Higins în direcţie opusă, adică spre mine. Mă străduiesc câteva minute să urmăresc cuvintele oratorului de la tribună, despre legăturile complicate de corijare dintre diferitele experimente sociale. Dar, sincer vorbind, frazele rostite de profesor sunt atât de încărcate de termeni necunoscuţi, încât abia izbutesc să-mi ţin ochii deschişi şi numai din decenţă rabd o jumătate de oră, înainte de a ieşi pe culoare.

Holul este aproape pustiu, un lucru pur-şi-simplu neverosimil, dacă ţinem seama de calitatea raportului prezentat în sală. Iau o cafea de la bar, mă aşez pe cea mai apropiată canapea şi încep să fumez. Câteva minute mai târziu un al doilea dezertor traversează dalele de marmură ale holului, face acelaşi lucru ca şi mine şi se aşază pe canapea, alături. Persoana îmi este vag cunoscută. Este acelaşi mister Seymoor, cu înfăţişarea sa plictisită, care îşi făcuse apariţia la recepţia din seara trecută, ca să ne împărtăşească impresiile sale în legătura cu zăpuşeala şi aerul impur.

Seymoor mă salută cu un „salve” total sec şi eu îi răspund pe acelaşi ton. Îşi aprinde o ţigară, pe care o lasă să atârne în colţul drept al gurii, în timp ce mâna sa, lungă şi oarecum nervoasă, mestecă cu o linguriţă cafeaua. După cum am constatat ulterior, face parte din acel soi de fumători cărora nu le place să piardă timp inutil cu ţigara, ci odată aprinsă, o lasă să fumege între buze, până când se consumă, şi o aruncă. Poate de aceea jumătatea dreaptă a feţei sale este uşor încruntată de nemulţumire în faţa sorţii de a fi mereu cădelniţată cu fum, în timp ce jumătatea stângă este răutăcios de bucuroasă că nu participă la această operaţie. În afara acestei

dualităţi, întreaga-i figură este atrăgătoare, cu trăsături aspre ce-i dau o înfăţişare bărbătească, neexprimând până acum epuizarea. O frumuseţe puţin rece şi aspră: ochi cenuşii, clipind obosiţi, buze subţiri, ironice, un snop de păr castaniu căzând deseori pe fruntea brăzdată, fără să mai vorbim despre nasul roman, care-i dă o expresie de neîndurare.

Seymoor scoate în primul rând linguriţa din cafea, după aceea ţigara din gură, soarbe o mică înghiţitură şi mă întreabă:

— V-a plictisit comunicarea lui Parino? Este într-adevăr insuportabil.

— În clipa de faţă, pentru mine nu e nimic mai insuportabil ca durerea mea de cap.

— Această cochetărie prostească cu erudiţia, îmi provoacă şi mie dureri de cap! zice partenerul meu, neînţelegând, desigur, la ce fel de durere de cap mă referam eu.

Şi după ce-şi lipeşte din nou ţigara în colţul drept al gurii, continuă:

— Pentru dumneavoastră e şi mai rău: să faceţi atâta drum ca să auziţi numai prostii...

— Mă gândesc că şi dumneavoastră sunteţi în aceeaşi situaţie: doar America se află şi mai departe.

— Oh, eu împletesc obligaţiile de serviciu cu odihna. Danemarca este plăcută şi răcoroasă în timpul verii, iar ca să nu mă plictisesc mă îndeletnicesc puţin şi cu o lucrare. Ştiţi, biblioteca de aici...

— Da, da, afirm eu. Un adevărat tezaur! O sută douăzeci şi cinci de milioane de volume. De altfel, şi eu am venit aici ca să mai lucrez.

— A, atunci e altceva, consimte Seymoor şi din nou

îşi scoate ţigara din gură ca să soarbă a doua înghiţitură de cafea.

Apoi aruncă o vorbă, aproape fără nicio legătură:

— Nu-mi amintesc să vă fi văzut la congresele anterioare.

— Încă nu am calitatea să particip la congrese. Am fost trimis pur şi simplu la specializare şi am profitat de ocazie...

— Ei, da, asta e altceva, repetă partenerul meu şi-şi înfige ţigara în colţul buzelor.

În timp ce noi discutăm, din sală iese un nou dezertor, de data asta o femeie, şi se îndreaptă spre bar. Şi dânsa, dacă nu mă-nşel, mi-e de asemenea cunoscută: doamna cu toaleta neagră şi cu dispoziţia asemănătoare, care se întreţinuse cu Dorothy la recepţia din seara precedentă. Doamna ia la rândul ei o cafea şi se îndreaptă spre noi. Şi acum e îmbrăcată tot în negru şi are o expresie a feţei de parcă nu ar duce în mâini o simplă ceaşcă de cafea, ci rămăşiţele unui defunct drag.

— Secretara mea, miss Grace Martin, mi-o prezintă Seymoor.

Grace Martin îmi întinde o mână rece, după care priveşte indiferentă spre inscripţia de la reverul meu şi remarcă cu glas incolor:

— ”Bulgaria”... Discutaţi cu un adversar, mister Seymoor?

— Şi de ce nu? răspunde acesta cu nepăsare. Mă interesează mai mult un adversar decât o persoană fără însemnătate, care să mă plictisească cu reflecţii fără nicio noimă. La urma urmei, cele mai importante probleme se rezolvă în compania unui adversar.

Doamna se aşază lângă şeful ei, fără să obiecteze şi, aprinzându-şi ţigara, se ocupă de cafea, ca şi cum

ar fi uitat pe deplin de prezenţa noastră. Este vizibil mai tânără ca Dorothy, dar faptul abia dacă i-ar ajuta să câştige o eventuală întrecere cu ziarista. Grace Martin pare tot atât de incoloră ca şi glasul ei şi singura caracteristică pe care i-aş putea-o remarca pentru moment este că reprezintă antipodul lui Dorothy: în locul unei atitudini care să te bine-dispună – închistare şi răceală; în loc de feminitate – o duritate aproape masculină pe figura ei de băieţandru şi în mişcările-i tăioase; în loc de toalete elegante – costumul ascetic amintit, ochelarii, părul negru strâns în coc de fată bătrână şi pantofi negri cu tocul jos. Bârrr! Pur şi simplu te trec fiorii.

— Aţi procedat foarte judicios folosind posibilitatea de a arunca o privire asupra simpozionului, mi se adresează Seymoor cu o intonaţie uşor didactică. Acest lucru vă va înlătura pentru totdeauna dorinţa de a mai participa pe viitor la asemenea adunări.

Îl ascult fără să obiectez, aşteptând continuarea, şi o studiez fugitiv pe secretara-călugăriţă.

— Două treimi din cei de dincolo – face cu indiferenţă un semn cu mâna spre sală – sunt sociologi, capete goale, iar o treime sunt agenţi-informatori. Partea proastă e că la tribună se perindă, sociologi, în loc să le dea cuvântul agenţilor-informatori, care ar putea spune unele lucruri într-adevăr interesante.

— Evident, dumneavoastră aţi fi preferat un simpozion internaţional în legătură cu problemele spionajului, scap o vorbă, ca să zic şi eu ceva.

— N-ar fi interesant, interveni Grace, fără să-şi ridice privirea din ceaşca sa. Toţi vor minţi cu cea mai mare neruşinare.

— Uneori, când o persoană minte, expune destule

adevăruri, obiectează Seymoor. Da, bineînţeles că un simpozion legat de problemele spionajului e mult mai de preferat ca spectacol. Nu am dreptate, domnule Koev?

Pe la amiază, înainte de a părăsi simpozionul, m-am ciocnit din nou în hol cu domnii Higins şi Barry, dar m-au salutat numai în grabă, din cap; iar când, peste o clipă, am întâlnit-o pe Dorothy, convorbirea noastră a constat doar dintr-o mulţumire din parte-mi şi două, trei fraze de-ale ei, de genul: „vă rog, nu merită”, sau ceva asemănător. După toate acestea se poate crede, într-adevăr, că petrecerea prietenească de aseară n-a fost ceva mai mult decât un antren incidental la un congres şi că celelalte poveşti, în stare să provoace bănuieli, n-au fost nimic mai mult decât nişte promisiuni încrezute făcute la beţie.

Dar gândul care mă frământă în timp ce umblu prin vânzoleala de amiază a Copenhagăi este legat nu de cei trei colegi – observatori, ci de faptul că azi e marţi. E marţi şi asta înseamnă că omul cu şapca în carouri gri şi cu o sacoşă de voiaj S.A.S. mă va aştepta în faţa intrării la „Tivoli”, exact la ora şase.

Se spune că numărul şapte este nefast şi că marţea este de asemenea o zi cu ghinion. Dacă am judeca după situaţia actuală, am putea constata că aceste vorbe nu sunt departe de adevăr. În timp ce eu merg pe Westerbrogade, privesc discret în jurul meu şi constat că încă sunt urmărit. N-am niciun fel de motiv să cred că până diseară urmărirea va înceta, dar întâlnirea din faţa lui „Tivoli” va trebui să aibă loc neapărat, cel puţin pentru motivul ca şi Centrala să fie informată că Emil Boev se găseşte acolo unde a fost trimis, deşi este într-o situaţie în care nu poate

acţiona.

Cotesc din Westerbrogade la dreapta şi după câţiva paşi îmi apare în faţă, pe neaşteptate, ceva cunoscut. Într-adevăr, foarte cunoscut, dacă ţinem seama că numai cu o săptămână înainte văzusem acelaşi lucru la Nisipurile de Aur, nu pe ofiş ci în realitate. Panoul e atârnat într-o vitrină nu prea mare, iar deasupra geamurilor străluceşte firma „Balkanturist”. În fundul încăperii doi bărbaţi stau în fotolii şi discută, în timp ce mai în faţă, o domnişoară, ce se sprijinea cu coatele de birou, este ocupată cu o corespondenţă.

Ei sunt probabil bulgari, iar fata sută-n sută este bulgăroaică, dacă am judeca după trăsăturile feţei, deşi niciodată nu poţi fi pe deplin sigur, când e vorba de femei. Ei bine, şi ce dacă sunt bulgari – mă gândesc, în timp ce trec mai departe de vitrină, fără să-mi încetinesc paşii. În urechi îmi răsună vocea liniştită a generalului: „Niciun fel de contact, indiferent de împrejurare...”

Fac din nou la dreapta, la prima întretăiere, şi continui să păşesc rar, ca un turist obişnuit, pornit să cunoască oraşul. Omul, care mă urmăreşte la cincizeci de metri în urma mea, merge de asemenea ca orice individ care hoinăreşte. Deprinderea m-a învăţat însă, nu numai să dejoc asemenea planuri, ci şi să deduc intenţiile urmăritorilor. Normal, treaba agentului plătit este să te ia în evidenţă, însă treaba asta se poate face într-o sută de moduri diferite, iar după felul în care este îndeplinită îţi dai seama dacă este efectuată „pentru orice caz”, sau cu un scop bine determinat, dacă treci drept adversar de mâna a doua, ori un maestru şi dacă, în cele din urmă, în spatele urmăritorului se află poliţia locală, ori altcineva.

Ajung în piaţa oraşului şi mă aşez să beau o cafea pe terasa primei cafenele ieşită în cale. Este ora amiezii şi mesele nu sunt toate ocupate, aşa că îmi pot alege un loc bun, la soare, în timp ce persoana care se ţine după mine se refugiază la umbră, chiar lângă intrare, la adăpost de vânt şi de privirile mele.

În timp ce-mi beau cafeaua şi apreciez în gând comportarea agentului, mă conving din ce în ce mai mult că urmărirea mea se face pe socoteala vistieriei Majestăţii sale, Regele Danemarcei. Umbra mea de astăzi este al şaselea în decursul celor trei zile, dacă nu punem la socoteală şi colegii lui motorizaţi. Dar oricum – motorizaţi sau pedeştri – îşi fac treaba în virtutea unei rutine, fără să se camufleze în mod deosebit, însă nici nu se manifestă cu neruşinare. În ceea ce mă priveşte, se înţelege, nu sunt un capricios şi n-am preferinţe faţă de naţionalitatea agenţilor care se ţin după mine, totuşi, în momentul de faţă îmi convine să mă urmărească danezii şi nu americanii.

Plătesc cafeaua şi îmi reiau din nou plimbarea fără niciun scop, deşi sunt perfect conştient că oamenii ordonaţi se găsesc la ora asta în faţa mesei de prânz. După cheful de aseară nu am poftă de mâncare, iar hoinăreala, deşi fără niciun ţel, nu este total inutilă.

Trebuie să ştii să tragi foloase chiar din lucrurile mici. De aceea acţionez asupra capacităţii mele, aproape automată, de a ţine minte decorul înconjurător, cu o preferinţă sentimentală pentru pasajele şi tunelurile subterane, curţile interioare cu dublă ieşire, staţiile de autobuze şi taxiuri, intrările publice şi de serviciu ale marilor magazine, locurile foarte tăcute, sau zgomotoase, ritmul de schimbare al semafoarelor şi altele de acest gen.

Habar n-am dacă toate astea o să-mi folosească

sau nu şi chiar vreau să cred că nu voi avea niciodată nevoie de ele, dar nu e un motiv ca să nu reţin cât mai multe amănunte posibile, pentru ca în cazul când, la un moment dat, mi-ar trebui vreunul cu tot dinadinsul, atunci va fi prea târziu să-mi completez cunoştinţele.

În afara amănuntelor amintite pe care trebuia să le memorez, am mai adăugat şi mica tutungerie de lângă parcul „Tivoli”. Exact la şapte fără cinci, în aceeaşi după-amiază, am cumpărat de acolo ultimul număr din „Times” şi mi-am continuat drumul. Agentul de serviciu mă urmăreşte cu tenacitate de la tradiţionalii cincizeci de metri, dar eu, tocmai din această cauză, acord o atenţie deosebită vechiului şi plicticosului „Times”. Apariţia mea la întâlnire cu jurnalul în mână, înseamnă „sunt urmărit”, iar în cazul că titlul ziarului este întors spre parc, mai adaugă: „N-am nimic pentru voi”.

Ceasul oraşului bate tunător şi solemn de şapte ori când trec încet, împreună cu gloata de turişti şi gură-cască localnici pe lângă „Tivoli”. Bărbatul cu şapca în carouri şi cu sacoşa de voiaj aerian este la postul său. Trec pe lângă el, după ce schimb o privire într-o zecime de secundă şi constat, după aşezarea sacoşei, că nici el n-are vreo comunicare pentru mine.

Zece paşi mai încolo, aproape să mă ciocnesc cu ceata compusă din Seymoor, Grace, Dorothy, Higins şi Barry, care veniseră drept în întâmpinarea mea.

— Oh, aţi fost deja la „Tivoli”? îmi strigă cu dojană Dorothy.

— Ba, de loc.

— Atunci, haideţi cu noi!

Mă alătur zgomotoasei companii, fără nicio

obiecţiune; de fapt par gălăgioşi numai datorită lui Dorothy. Barry stă la rând să ia bilete şi peste puţin timp pătrundem în acest sanctuar al distracţiilor – „Tivoli”.

Trecem pe lângă teatrul de vară, asemănător unei pagode chinezeşti, înconjurăm fântânile, ale căror jerbe de apă sunt acompaniate de acordurile orchestrei municipale, ne abatem pe lângă lacul artificial, unde n-avea nimic de văzut şi stăm în picioare multă vreme în faţa unui carusel pentru copii.

— Menţionaţi în carneţelul dumneavoastră că aţi vizitat şi „Tivoli”! îi spune Seymoor lui Dorothy. Şi haideţi să mergem.

— Cum să plecăm? Dar ruletele? replică ea aproape revoltată.

— Am fi putut lua o gustare, propune timid Barry, ştergându-şi sudoarea nesecată de pe frunte.

— Vă gândiţi numai la mâncare, domnule... constată acru Seymoor.

Dar pentru că ajunseserăm în dreptul unei berării, iar Barry şi Higins se îndreptaseră între timp spre o masă liberă, vrând, nevrând, Seymoor porni în urma lor. Chelneriţa, cu o scufiţă albă de dantelă, şorţ alb şi faţa albă, ne-a servit, drept *hors d’oevre,* un zâmbet plăcut.

— Ce doriţi?

— Eu aş lua un sandviş, declară în grabă impulsiva Dorothy. Sandvişurile daneze sunt renumite.

— Sandviş? îşi încreţi Seymoor fruntea. Totul este pipăit cu mâinile, probabil nu tocmai curate.

— Dumneavoastră vedeţi întotdeauna numai partea urâtă a lucrurilor, îl repezi Dorothy.

— Adică cea reală, preciză el cu indiferenţă. Ţin felia de pâine pe palmă şi cu cealaltă trântesc

deasupra şunca.

— S-ar putea ca mai înainte să fi scăpat şunca pe jos, sugeră Grace.

— Tot ce-i posibil, dădu din cap imperturbabilul Seymoor. Eu personal am să comand un biftec.

— Şi pe acesta îl apucă cu mâna, îl preveni Dorothy.

— Da, însă când e carnea crudă; după asta frige şi nu mai poate fi atinsă cu degetele.

— Ei, v-aţi hotărât? ne aminti de prezenţa ei chelneriţa, care până în momentul acela ne observase liniştită, ca un om ce văzuse în viaţa lui destui idioţi.

Higins generaliza dorinţele grupului, comandând un biftec pentru Seymoor, iar pentru ceilalţi bere şi sandvişuri.

După asta se lăsă la masa noastră o tăcere jenantă, cum se întâmplă după fiecare neînţelegere întreruptă brusc. Abia după ce a venit băutura şi Higins a tras o duşcă bună din halba sa aburită, binevoi să destrame liniştea:

— În fond, nu e chiar atât de rău aici, la „Tivoli“.

— Nu văd ce vă place, se grăbi să obiecteze Seymoor, scuipându-şi chiştocul şi întinzând mâna după halba sa. Am observat că oamenii se plictisesc cel mai mult tocmai în locurile de distracţie şi, pentru că nimeni nu i-a adus aici cu sila, dau impresia că petrec de minune.

— Poate că o fac pur şi simplu din politeţe, ca să nu strice plăcerea celorlalţi cu figurile lor plictisite, spuse Dorothy.

— Dacă vă referiţi la mine, este adevărat că eu nu sunt suficient educat în prefăcătorie, scumpa mea! replică dulce Seymoor.

— O, vorbeam în general...

El tocmai se pregătea să facă o observaţie în legătură cu „discuţia în general”, însă în momentul acela apăru chelneriţa cu un platou mare.

Gustarea s-a desfăşurat într-o tăcere aproape totală, dacă nu ţinem seama de o remarcă aprobatoare a lui Barry, referitoare la sandvişuri, şi de două comenzi ale lui Higins pentru alt rând de bere. Când ne-am ridicat, Dorothy, care îşi redobândise vitalitatea, anunţă:

— Şi acum, spre rulete!

Seymoor ar fi vrut să obiecteze, dar renunţă pe motiv că nu este la înălţimea demnităţii lui să refuze un capriciu femeiesc. Am pornit spre apropiatul pavilion de jocuri, conduşi de Dorothy, îmbrăcată într-o superbă toaletă cenuşiu-argintie, drept care aş putea-o numi „doamna în gri”.

În pavilion nu exista ruletă, în schimb se găseau aparate automate din abundenţă. Două duzini de jucători de ambele sexe îşi antrenau bieepşii, trăgând de mânerele grele, în timp ce discurile aparatelor se învârteau cu zgomot metalic ca să îngheţe într-o combinaţie oarecare. În general, jocurile de noroc reprezintă principala şi singura atracţie a acestui parc de divertisment. Câştigurile sunt foarte rare, iar pierderile, când se repetă prea des, devin suficient de dureroase pentru cetăţeanul de mâna a doua, venit aici cu scopul de a se odihni după ziua de lucru.

Doamna în gri şi doamna în negru au cumpărat câte un pumn de fise de nichel de la ghişeul aflat la intrare şi s-au îndreptat spre două aparate libere, în timp ce noi, bărbaţii, am rămas la intrare să fumăm şi să privim de departe disputa dintre om şi maşină. Dorothy manifestă încă de la început o pasiune de

cartoforă şi cu cât pierdea mai mult, cu atât se îndârjea mai tare. Ba trăgea brusc de mâner, ba îl manevra cât se poate de delicat, străduindu-se să descopere secretul mecanismului, care în realitate nu este altul decât să jefuiască optzeci la sută din încasări. Grace, dimpotrivă, introducea impasibilă fisele şi la fel de indiferentă trăgea de pârghie, ca şi cum ea însăşi ar fi fost o anexă a maşinii.

— Dumneavoastră nu vă încercaţi norocul? mă privi Seymoor.

— Nu tragi niciun folos de pe urma unei încercări mărunte, am răspuns.

— Întocmai, întări Barry, care se scălda din nou în sudoare. Jocul trebuie să fie întotdeauna *en gros.*

— Jocul? Ce fel de joc? ridică Seymoor din sprâncene.

— Adică, aşa... în general... întreaga viaţă este un joc.

— O idee originală. Poate aţi studiat teoriile lui Borel şi Noimann?

— Pe mine nu mă interesează teoriile matematice, ci factorii psihologici, răspunse Barry, oarecum jignit.

— Întocmai, factorii psihologici, confirmă Higins, trezit dintr-o dată din letargia sa. Noi considerăm sociologia drept o psihologie a societăţii.

— Original, într-adevăr original! repetă Seymoor.

— Ajutor! strigă în clipa aceea Dorothy. Priviţi, un adevărat potop.

Doamna în gri obţinuse într-adevăr câştigul cel mare şi în mica albie metalică a aparatului se revărsa cu sunet egal, un torent de fise. Grămada era atât de mare, încât femeia avea într-adevăr nevoie de ajutor, iar eu i-am întins serviabil numărul din „Times” pe care şi aşa nu intenţionam să-l citesc. Dorothy, cu

faţa strălucitoare de bucurie, aduna fisele şi le punea în renumitul cotidian britanic, apoi strângând la piept greaua pungă improvizată declară:

— Acum vom merge să tragem un chef.

— Scutiţi-ne de generozitatea dumneavoastră, o certă scurt Seymoor.

Apoi se uită la ceas şi-i aminti:

— E timpul să pornim spre Taylor.

— Dar eu ce fac cu fisele astea? întrebă descumpănită Dorothy, continuând să strângă neîndemânatic, cu ambele mâini, punga cu monede.

— Aruncaţi-le, îi propuse Seymoor cu o voce seacă. Mie când nu-mi trebuie ceva, îl arunc.

Şi pentru că Dorothy îl privea, crezând că glumeşte, el îi luă punga din mâini şi o depuse în primul coş de gunoi din apropiere.

Încercarea mea de a mă sustrage invitaţiei, motivând că n-am ce căuta la oameni pe care nu-i cunosc, n-a dat niciun rezultat.

— Tocmai bine să vă cunoaşteţi, spuse Seymoor, privindu-mă în aşa fel, de parcă abia în clipa aceea îşi amintise de prezenţa mea.

— Dar eu nu sunt invitat...

— Fiţi liniştit, acolo nimeni nu e invitat. Nici dumneavoastră, Dorothy, nu-i aşa?

Şi pentru că de data aceasta doamna în gri n-a binevoit să-i răspundă, adăugă:

— Ştiţi, salonul lor de primire este ca un fel de piaţă publică. Oamenii o traversează pur şi simplu, înainte de a merge în altă parte. În afara celor care ţin la joc... sau iau viaţa ca un joc... aşa cum a fost acolo...

Aşa că ne-am instalat în ambele maşini, parcate

lângă „Tivoli”, şi am pornit spre Taylor.

Amfitrionii ne-au întâmpinat cu aceleaşi zâmbete de amabilitate standard, cu care îi primeau şi pe toţi ceilalţi. Poate că doar Seymoor a avut privilegiul unei atenţii mai deosebite, fiindcă în locul unui maşinal „Ce mai faceţi”, Taylor îi spuse: „Ce drăguţ din partea dumneavoastră că aţi venit, Wiliams”. Am intrat în saloane, în timp ce soţii au rămas în hol, unde se pare că-şi vor petrece toată seara, primind şi conducând musafirii aflaţi într-un continuu du-te-vino. În două cuvinte, erau o scumpă pereche de tineri căsătoriţi, pe care, mă tem că obligaţiile vieţii mondene îi vor îmbătrâni foarte curând.

„Saloanele” erau cinci-şase camere spaţioase, ce dădeau dintr-una-ntr-alta, cu mobilă costisitoare, care, de bună seamă, a fost cumpărată absolut la întâmplare, pentru că era la fel de pestriţă şi diferită ca stil, aidoma majorităţii oaspeţilor.

În ceea ce-i priveşte pe aceştia înşişi, aici, în afara nomazilor, în trecere numai pentru a bea un pahar, existau şi reprezentanţi ai unor triburi mai sedentare, aşezaţi pe canapele ori pur şi simplu jos, pe covoare. Totul constituia un amestec de eleganţă exigentă şi neglijenţă boemă, de feţe rase şi bărboase, de rochii mini şi maxi, de coafuri în toate culorile curcubeului şi de cele mai diferite limbi, din grupul indoeuropean. Aveau o singură verigă unificatoare: băutura. Aici, toată lumea bea whisky şi toţi, erau la fel de însetaţi, aşa încât chelnerii cu sacouri albe circulau neîncetat, purtând tăvi imense ca să ofere pahare pline şi să le strângă pe cele goale.

Grupul nostru se împrăştie în mijlocul gloatei şi eu am simţit o senzaţie de uşurare că sunt lăsat singur, de capul meu, când – chiar lângă ureche – răsună

glasul grav de trombon al lui Seymoor:

— Nu găsiţi că aici e foarte mult zgomot... şi cumplit de înăbuşitor? Mai bine să trecem dincolo.

— Mă tem că şi dincolo e la fel, răspund eu, fără tragere de inimă.

— Nu chiar aşa.

Porneşte înaintea mea, iar eu îl urmez supus şi trecem încet din cameră în cameră, strecurându-ne prin mulţime, până când ieşim într-un fel de coridor lăturalnic şi ajungem în faţa unei uşi de culoarea mahonului, închisă bine. Un chelner aranjează pe un bufet scund nişte sticle de whisky, pe care le scoate din cutii de carton. Probabil că sarcina lui nu era numai de a servi, ci şi de a veghea pe lângă uşă, fiindcă primul lui gest a fost de a ne bara drumul, şi abia după ce Seymoor îi şopti ceva, am fost lăsaţi să intrăm.

Spaţioasa încăpere este, dacă nu mai răcoroasă, cel puţin mai liniştită decât celelalte. Puternic luminată de patru candelabre străvechi, pare totuşi cam obscură, poate pentru faptul că pereţii sunt capitonaţi în mahon şi totul este tapisat într-o catifea verde-închis. Perdelele grele de catifea cafenie ornează ferestrele. În mijlocul acestui decor de o tonalitate minoră se conturează clar pătratele de un verde luminos al meselor de joc. În afara câtorva careuri ocupate cu pocherul, majoritatea celor prezenţi stăteau îngrămădiţi în jurul mesei centrale a ruletei. Ne îndreptarăm şi noi într-acolo. Seymoor scoase din portofel un teanc de zece bancnote a câte cinci sute de coroane şi cu un gest neglijent le întinse unuia dintre cei doi crupieri în smokinguri, care conduceau şi controlau jocul.

— Ce fel de jetoane doriţi? întrebă acesta.

— De câte o sută de coroane.

Exemplul lui mă obligă, mai ales după ce am declarat că nu joc pe mărunţiş. Totuşi, în asemenea ocazii am obiceiul să nu mă simt obligat cu nimic, faţă de nimeni, de aceea l-am aşteptat pe crupier să-i numere lui Seymoor cele cincizeci de jetoane, după care, cu un gest regal îi întind o singură bancnotă, pentru care primesc cinci fise. Între noi fie zis, aş fi preferat jetoane mai mărunte, dar crupierul a considerat, probabil, că eu şi tovarăşul meu suntem persoane de acelaşi rang.

La început stau şi observ jocul lui Seymoor. Miza pe careul de patru cifre, ba la „Cheval“, urmărind vădit un sistem al său. Eu, neavând niciun sistem de joc, mizez un jeton pe roşu, hotărât să-mi pierd jalnicul capital cu un ceas mai devreme şi să trec în categoria chibiţilor. Crupierul, la fel ca la marile cazinouri, îi invită pe jucători: „Faitte vos jeux”[2] învârteşte mânerul ruletei, dă drumul bilei şi cu glas prelungit anunţă: „Rien ne vas plus!“[3]

Bila saltă un anumit timp, apoi după o uşoară ezitare, se opreşte pe roşu. Omul în smoking aruncă cu un gest simplu o placă subţire spre jetonul meu câştigător şi strânge cu lopăţica mizele păgubaşilor.

După cel mai simplu calcul al probabilităţilor, o culoare ieşită o dată are şanse minime să mai iasă şi a doua oară, aşa că la jocul următor am mizat două sute de coroane pe negru şi câştig din nou.

— Bravo, Michael! Văd că urmaţi cu pricepere exemplu! pe care vi l-am dat eu astăzi, auzii şoapta lui Dorothy.

---

[2] Faceţi jocurile! (fr.)

[3] Nimic nu mai cade! (fr.)

Doamna se instală în stângă mea, cu siguranţă ca să fie mai departe de Seymoor şi-i dă crupierului o bancnotă de cinci sute de coroane.

— Jetoane de douăzeci, vă rog!

Crupierul disponibil îi numără fisele, în timp ce eu depun două sute de coroane pe roşu, tocmai în clipa când se auzi glasul trenant: „Rien ne vas plus!“

De data aceasta pierd şi ca să nu mă mai joc mult de-a „du-te-vino“, mizez totul din nou pe roşu.

Roşu.

— Bravo, Michael, eşti într-adevăr un elev de nădejde, îmi şopti din nou Dorothy, care se hotărâse să depună două jetoane mici pe coloana întâi. Seymoor observă de asemenea modesta mea victorie, dar se reţinu de la orice comentariu. Era absorbit pe de-a-ntregul de propriul sistem de joc şi perseverenţa lui dădea roade, fiindcă grămada de plăcuţe crescuse considerabil în faţa lui.

Să vă spun exact cum a decurs jocul meu de aici înainte, ar însemna să mint de-a dreptul, mai ales că nu am o imagine precisă şi nu-mi amintesc exact totul, decât numai că am continuat să mizez pe culoare. Pentru că eram hotărât oricum să-mi joc capitalul şi să mă retrag de la masă, am pus fără discernământ câteva fise ba pe roşu, ba pe negru, ca, din timp în timp să observ, nu fără mirare, că grămada de jetoane din dreptul meu creştea întruna, indiferent de piederile incidentale. Alta era din nefericire situaţia profesoarei mele. Deşi juca la bani mărunţi îşi pierdu repede toate fisele, fiind silită să schimbe o nouă bancnotă, iar ceva mai târziu, o a treia. În schimb Seymoor îşi îndoi câştigurile. Aşezat în faţa mesei, cu o înfăţişare inexpresivă şi cu o ţigară fumegândă în colţul gurii, numără câte zece plăci

mari pe care le punea ba pe un careu, ba pe altul, la fiecare invitaţie a crupierului.

— Am terminat pentru seara asta, rosti la un moment dat Dorothy, abătută. Mă bucur că cel puţin dumneavoastră, Michael, câştigaţi. Înlocuiţi-mă cu demnitate.

— N-ar fi mai bine să-mi ţineţi dumneavoastră locul?

M-a privit ezitând, dar ezitarea cedă repede locul unei botărâri eroice.

— N-am putere să refuz. Întreaga mea fiinţă clocoteşte însetată de revanşă.

Îi cedez locul şi ca să n-o tulbur în jocul ei, mă îndrept spre ieşire, observând fugitiv că Seymoor mă petrece cu privirea.

În încăperile vecine oaspeţii se răriseră în mod considerabil. Înăbuşeala, de asemenea mai scăzuse, ferestrele fiind larg deschise în noaptea saturată de strălucirea electricităţii. În general, s-au creat condiţii bune ca să poţi bea liniştit un pahar cu whisky. Ceea ce şi fac.

— Am pierdut totul. Putem să mergem! declară o jumătate de oră mai târziu Dorothy, apărând în faţa canapelei pe care mă instalasem.

— Un whisky?

— Nu. Mi-ar face mult mai bine un cocteil cu vitriol şi acid cianhidric. Pur şi simplu, îmi vine să mor de necaz.

Mă uit în jurul meu. Seymoor încă n-a apărut în saloane, iar Barry, Higins şi Grace au şters-o de mult. Momentul e foarte potrivit să le urmez exemplul.

În timp ce conducea maşina pe străzile pustii, doamna continua să se gândească tot la acelaşi lucru.

— Mi-e ciudă că v-am pierdut banii aşa de

prosteşte, murmură dânsa.

— Erau ai mei, cum şi cei de la „Tivoli” erau ai dumneavoastră.

— Să-mi arunce câştigul la coş, închipuiţi-vă.

Îşi întoarse faţa spre mine, uitând de volan, iar eu încercam neplăcuta senzaţie că o să ne înfundăm cu maşina într-o vitrină.

— Aţi înţeles acum de ce am pierdut? Odată ce-ţi baţi joc de ceea ce dobândeşti, soarta te pedepseşte.

Dorothy privi din nou în faţă, repetând:

— Să-mi arunce câştigul la coş!

— Poate că în această seară va face acelaşi lucru şi cu al său.

— S-o credeţi dumneavoastră!

Apoi reveni la subiect:

— Trebuia să schimb stilul jocului. Când vezi că pierzi, încerci altceva.

— Şi ce dacă-l schimbaţi? Tot nu puteţi schimba sistemul. Ruleta este un sistem şi el a lucrat împotriva dumneavoastră.

— Bine, dar dumneavoastră aţi câştigat.

— Temporar. Şi asta face parte din sistem. Momeală pentru naivi.

— Şi Wiliams a câştigat, stărui în ideea ei Dorothy.

Pentru că am tăcut, îşi răspunse singură:

— Un om câştigă uşor atunci când nu-l interesează câştigul. În general, omul dobândeşte totdeauna gratuit acele lucruri la care nu ţine. Seymoor este un om bogat.

— Dar dumneavoastră?

— Eu *am fost* bogată, Michael, accentuă ea verbul la trecut. Nu vreau să vă spun că acum sunt săracă, însă nebuniile sunt un lux pe care nu ţi-l poţi permite toată viaţa.

— Dar de ce trebuie să săvârşiţi neapărat nebunii?

— De ce? Pentru că fără ele viaţa devine total plictisitoare.

Dorothy coti brusc şi la fel de brusc opri în faţa iluminatei intrări albe a hotelului „Engliterre”. După ce opri motorul, scoase cheia, mă privi şi adăugă:

— Dacă v-aş invita să veniţi în camera mea, presupun că asta va însemna tot o mică nebunie, dar sunt gata s-o fac...

O mică nebunie? De ce nu. Mai ales dacă eticheta o cere.

Mă ridic din pat, îmi aprind o ţigară şi mă instalez în fotoliul alb şi comod. În acest apartament luxos, totul este alb şi roz, inclusiv femeia întinsă pe pat, uitând înainte de a adormi să se acopere. Privesc distrat trupul care, dacă nu mai poate oferi prospeţime, oferă în schimb abundenţă. Apoi privirea mi se opreşte asupra feţei. Buzele şterse de ruj par palide, sub ochi se încheagă cearcăne vinete. „Nu v-aş fi dat mai mult de douăzeci şi cinci de ani“, i-am spus, obişnuit din amabilitate să reduc câte o decadă din vârsta cunoştinţelor mele de sex feminin.

Da, are cel puţin treizeci şi cinci şi cel puţin jumătate din anii aceştia sunt petrecuţi în mici nebunii, aşa că oboseala începe să răzbească de sub suprafaţa alb-roză a faţadei.

James Bond şi cei asemenea lui, cu toată pasiunea pe care o manifestă pentru aventurile galante, ar fi trecut desigur cu dispreţ pe lângă această frumuseţe ce se apropie de ofilire, pe când eu, cu toată modestia mea, sunt gata să răspund la primul apel. Curiozităţi!

Indivizii cărora trebuie să le alcătuiesc dosarele au

crescut de la trei la cinci şi fiecare dintre ei mă minte în felul său, cu excepţia lui Grace care nu înşală, fiindcă nu vorbeşte. Vor să mă prindă în plasa minciunilor şi atitudinii lor, dar se pare că modul cel mai simplu de a mă descurca se reduce la faptul de a accepta că tot ce vine din partea lor este minciună. Însă a judeca astfel, înseamnă a te lipsi de acele puncte de sprijin, mici urme de adevăr ce sunt capabile să te dirijeze spre adevărul în totalitatea lui.

Privirea mea cade din nou asupra femeii adormite, fără niciun interes faţă de nurii ei. Dacă în tot cvintetul ăsta de oameni binevoitori şi sinceri, ar exista într-adevăr unul cinstit, acesta ar fi fără doar şi poate Dorothy. Problema care se pune e în ce măsură sinceritatea ei îmi poate fi de folos, în afara plăcerilor moderate ale micilor nebunii. Se înţelege, fiecare necunoscut apare ca un posibil adversar. Numai că posibil nu înseamnă încă real. Şi apoi, adversarii pot fi foarte diferiţi, în funcţie de caracter şi stimuli. Ori se poate deduce, printre altele, că există adversari, care la un moment dat pot fi transformaţi în aliaţi.

Parcă simţind că mă gândesc la ea, Dorothy începu să se mişte agitată în patul său. Încercă în somn să se învelească cu o pătură inexistentă şi se întoarse pe pântece.

În mod normal se socoteşte că, în profesiunea noastră, o anumită doză de neîncredere nu strică. Important este ce numim „neîncredere” şi care-i dozajul ei. Suspiciunea permanentă înceţoşează claritatea privirii, destramă atenţia, te sileşte să te uiţi în toate părţile, în loc să te concentrezi asupra direcţiilor de unde, într-adevăr, poate apărea pericolul. Omul bănuitor se crede invulnerabil, însă, de fapt el constituie pentru adversar o fortăreaţă pe

jumătate cucerită, întrucât este dezorganizată în interior. Îmi sting ţigara în scrumiera de cristal, mă ridic din fotoliu şi încep să-mi pun în ordine toaleta, fără să fac zgomot şi fără să încetez să-mi vântur în cap mereu aceleaşi gânduri.

Da, nu trebuie să fii neîncrezător, ci pătrunzător, să-ţi deschizi bine ochii şi urechile, ca să prinzi toate informaţiile prezente, inclusiv cele false, şi să-ţi înhami creierul pentru a le prelucra cu grijă. Seymoor are dreptate: o minciună, prin caracterul datelor eronate pe care le cuprinde, poate deseori să te ajute în descoperirea adevărului ascuns cu tot dinadinsul. Lăsaţi un om să vă mintă liber, fără să-l întrerupeţi, o jumătate de oră şi acesta, prin cuvintele sale, va reda ceva din ceea ce se căzneşte să camufleze. De aceea flecarii sunt periculoşi pentru ei înşişi, precum şi pentru ceilalţi, chiar când ascund adevărul.

În consecinţă, eu trag cu urechea la toate câte pot auzi şi mă uit la tot ce se poate vedea, ba chiar sunt gata şi de anumite mici nebunii făcute din curtoazie. Iată că auzul meu începe să prindă o disonanţă minoră în acest cvintet, altfel bine constituit. Ceva scârţâie în raporturile dintre Seymoor, pe de o parte, şi Barry şi Higins pe de alta. Şi mai puternic se desluşeşte scârţâitul în relaţiile dintre Seymoor şi Dorothy. Deşi acest fel de zgomot este supărător, în cazul de faţă îmi face mai degrabă plăcere şi n-aş avea nimic împotrivă ca distonanta dintre cei cinci să se întărească într-un asemenea grad, încât tot concertul să se ducă la dracu.

Dar aceste nepotriviri pot fi prevăzute în prealabil în program. O momeală în plus pentru un fraier. La fel ca şi câştigurile efemere la jocul de cărţi, îţi menţin iluzia că sistemul lucrează în întregime în folosul tău.

Când cinci inşi vor să-ţi creeze impresia că ai nimerit într-un mediu casnic, sincer, cel mai simplu lucru e să înceapă prin a se ironiza reciproc, sau a se certa. „Să nu crezi că suntem un taraf. Nu vezi că abia ne mai suportăm?“

Dorothy începe din nou să se agite în patul ei. Probabil că îi este frig, pentru că se chirceşte ghem şi treptat se liniştește. Prin fereastra întredeschisă pătrunde un aer răcoros şi miros de mare. Se luminează de ziuă. Globurile cu neon din piaţa pustie radiază o lumină palidă în crepusculul zorilor. Undeva, în apropiere, un ceas străvechi marchează fiecare jumătate de oră cu „bing-bang“-uri specifice tuturor ceasurilor cu tradiţie.

Îmi îmbrac sacoul, mă apropii de pat şi azvârlu o cuvertură uşoară şi pufoasă peste doamna adormită.

Apoi ies şi închid uşa fără zgomot.

CAPITOLUL IV

Simpozionul îşi urmează cursul obişnuit: comunicări ştiinţifice şi opinii asupra dărilor de seamă, scrise înainte ca acestea din urmă să fi fost cunoscute. Fotografii spre amintire luate în sala congresului, în timpul pauzelor de odihnă. Alte fotografii pentru amintiri şi băutul cafelelor în foaiere.

— Cafeaua este la acelaşi nivel ca şi comunicările, observă Seymoor în dimineaţa celei de a treia zile, ciocnindu-se de mine în înghesuiala din faţa barului. Nu vreţi să bem ceva deosebit?

— Dacă e vorba tot de cafea, nu are niciun rost să ne mutăm de aici, replic eu.

— Poate nu numai o cafea, ridică Seymoor din umeri. Principalul e să ieşin la aer curat.

Vădit lucru, omul ăsta are mania aerului curat şi se plânge necontenit de zăpuşeală, fără să-i treacă prin minte că asta s-ar putea să i se tragă pur şi simplu de la ţigara fumegândă din colţul gurii. Ne instalăm în elegantul „Plymouth” negru şi pornim într-o direcţie necunoscută.

— Aţi părăsit aseară jocul, tocmai când se încinsese, spune însoţitorul meu, cu privirea aţintită înainte.

Conduce sigur pe străzile însufleţite, dar după cum acţionează frâna sau acceleratorul îţi poţi da seama de duritatea dintr-însul.

— Am vrut să-i dau posibilitatea doamnei să se

revanşeze, îi răspund, ca şi cum aş încerca să mă justific.

— Isteria nu-şi poate lua niciodată revanşa asupra raţiunii reci, obiectează el, cu ochii mereu aţintiţi în faţă. După cum ştiţi, ruleta este un joc cu totul raţional, un joc al probabilităţilor, în care şansele cele mai bune sunt, în prealabil, retrase jucătorului şi oferite băncii.

— Dumneavoastră faceţi totuşi imprudenţa să vă hazardaţi...

— Eu nu joc din nechibzuinţă, ci din încredere în raţiunea mea. Îmi plac jocurile dificile, Michael.

Pentru prima dată şi cu totul pe neaşteptate mi s-a adresat pe numele mic. Aproape toţi cei de aici au început să mă numească Michael, pentru a-mi sugera, poate, că sunt omul lor. Am ieşit pe larga Alee Frederiksberg şi Seymoor mări viteza, fără să se întrerupă din meditaţii.

— Dorothy ar fi trebuit să-şi încerce norocul la pocher. Şi asta numai într-un cerc de femei. O isterie agresivă, între alte trei asemănătoare, oferă o şansă de succes în plus.

Tăcu, aminţindu-şi parcă ceva. După un timp, continuă pe un ton insinuant:

— Sper că ceea ce vă spun, nu vă irită.

— De ce m-ar irita? Vorbiţi despre Dorothy, nu despre mine!

— Dar este prietena dumneavoastră.

Într-adevăr, doamna în gri, care în dimineaţa asta trebuia denumită doamna în roz, îşi exprimase destul de vădit simpatia faţă de mine. M-a condus până la simpozion cu maşina ei, iar în timpul şedinţei m-a distrat cu o poveste destul de intimă, însoţită cu zâmbete şi priviri adecvate.

— Dacă vă referiţi la prietenie, cred că dumneavoastră o cunoaşteţi pe Dorothy cu mult înaintea mea, rostii eu indiferent.

Seymoor nu răspunse îndată; poate căuta un sens ascuns în banala mea frază. Apoi scăpă, cu totul spontan:

— Bănuiesc că ea singură vi s-a oferit.

Supoziţia era exactă. Eu însă n-am obiceiul să dezbat asemenea chestiuni cu alţii, cu atât mai puţin cu cineva pe care-l cunosc doar de două zile. De aceea mi-am lăsat tovarăşul de drum să converseze cu el însuşi.

— În vremurile noastre nu ştiu dacă există un fapt mai obişnuit decât o femeie care să se ofere. Uneori treaba asta se face pentru plăcerea în sine, alteori pentru plăcere plus altceva şi în unele cazuri numai pentru acel altceva, fără nicio legătură cu plăcerea.

Seymoor tăcu, lăsându-mi parcă timp să meditez în care din aceste trei categorii se include cazul meu. Fiindcă pauza se lungi, murmură:

— Scuzaţi, într-adevăr Dorothy are dreptate: nu-s deloc capabil de prefăcătorie, după cerinţele educaţiei mondene.

O jumătate de oră mai târziu stăteam la o masă, în faţa unui local de pe Stroghet, o luxoasă arteră comercială numai pentru pietoni. Chelnerul ne aduse două pahare cu puţin whisky şi cu multă gheaţă. Am încercat gustul şi temperatura băuturii, după care mi-am întors privirea spre peisajul înconjurător. La această oră, dinaintea amiezii, strada era plină de o gloată cosmopolită, pestriţă: tineri cu picioarele goale şi cojoace lăţoase, fete, care probabil uitaseră să-şi mai pună fusta la ieşirea din casă şi alţii care neglijaseră să-şi dezbrace pijamalele; o procesiune de

şolduri goale şi părţi dosnice pe jumătate dezgolite, de rochii până la brâu, sau până la pământ, de fete machiate ori de-a dreptul nespălate, de bluze de damă amintind plasele pescăreşti, de pantaloni bărbăteşti din cânepă, susţinuţi de nişte brâie de sfoară, fără să mai vorbim despre orgia de culori, de preferinţă cele ţipătoare.

— Schizofrenia se află în plin marş, remarcă domol Seymoor, întinzând mâna după pahar. Material destul pentru un sociolog.

— Şi nu dintre cele mai interesante, completai eu. Toate astea se explică cu destulă uşurinţă.

— Cunosc explicaţiile dumneavoastră, ca şi pe ale noastre. Din totdeauna, unii oameni au prescris lumii legităţi inventate de creierii lor hodorogiţi. August Comte a creat trei stadii în evoluţia societăţii. Voi le-aţi majorat la cinci – asta e singura deosebire.

— Cred că problema nu constă în număr. Comte a dedus stadiile sale din conştiinţa omenească, pe când noi le extragem din dezvoltarea obiectivă a realităţii materiale! ripostai eu, punându-mi în mişcare erudiţia acumulată în timpul călătoriei, la vagonul de dormit.

— Adevărat. Dumneavoastră aţi înlocuit o ficţiune cu alta. Acesta este aportul pe care nu vi-l neg.

— Dacă pentru dumneavoastră, dezvoltarea obiectivă constituie o ficţiune...

— Dezvoltarea obiectivă? Dar, permiteţi-mi, cine vă garantează că aţi pătruns-o? Omul, prin natura sa biologică, este programat să fie o fiinţă neputincioasă şi limitată.

La aceste cuvinte, Seymoor ridică de pe masă pachetul de „Kent“ şi mi-l arătă, de parcă nimicnicia omenească pusă în discuţie se afla ascunsă undeva înăuntru, între ţigări.

— Şi totuşi, această fiinţă neputincioasă face neîncetat noi şi noi descoperiri, care-l ajută să-şi învingă propria-i condiţie.

— Nu neg câtuşi de puţin acest adevăr elementar, dădu din cap interlocutorul meu, scoţând o ţigară şi înfigându-şi-o în colţul drept al gurii. Dar şi atunci când face aceste jalnice descoperiri, nu e în stare să le prevadă consecinţele. De aceea, ele nu micşorează cu nimic neputinţa sa şi, în loc de a-l face rege al universului, după cum vă place să susţineţi, îl duc la o nouă formă de robie. Poftim, priviţi!

Şi Seymoor îmi arătă cu frumoasa lui brichetă de argint, piaţa municipală ce se deschidea la capătul străzii, unde traficul era atât de aglomerat, încât maşinile abia se târau.

— Oamenii au inventat automobilul ca să circule mai repede, dar ele se înmulţesc într-o progresie infernală, aşa că, în curând, vor face imposibilă orice mişcare. Omul s-a transformat în rob al maşinilor create, chipurile, să-l elibereze de trudă...

Seymoor scăpără din brichetă, trase din ţigară şi continuă, scoţând din gură, odată cu cuvintele, şi valuri de fum:

— Bomba atomică se contura creatorilor ei ca un mijloc pentru obţinerea victoriei nu numai asupra duşmanului, ci şi asupra temerii de orice vrăjmaş. Dar iată că, tocmai prin descoperirea ei, a început era celei mai mari spaime pe care a cunoscut-o omenirea, groază pentru toţi, inclusiv pentru creatorii bombei.

— Acest fapt dovedeşte simplul adevăr că dezvoltarea tehnică a întrecut cu mult dezvoltarea orânduirii sociale, într-o societate ideală...

— Iluzii – mă întrerupse el. Toate astea arată neputinţa întregii societăţi, a fiecărei orânduiri

înarmate cu ficţiunile uneia sau alteia dintre legităţile pretinse.

— Dar care sunt, după părerea dumneavoastră, cele reale? întrebai, mulţumindu-mă să-l las în continuare să vorbească.

— Nu există! răspunse Seymoor, desfăcându-şi braţele. Şi chiar dac-ar exista, ar fi inaccesibile pentru noi, pentru creierii noştri mărunţi, învăţaţi să aprecieze lucrurile în direcţiile limitate ale celor trei dimensiuni. Dar cu toată ignoranţa noastră am putea recunoaşte, într-un spirit mai cinstit, că acest univers constituie o incomensurabilă pulsare genetică, o respiraţie furtunoasă a unei oarecare substanţe materiale, sau după cum vreţi dumneavoastră, o mişcare ordonată şi haotică, în care fiecare inspirare reprezintă naştere, început, creare, iar orice expirare, o dezlănţuire a morţii, a catastrofelor cosmice şi a distrugerii: clocotirea uriaşă a blestemului şi putreziciunii, a unei presiuni îndârjite de creştere şi a unei striviri nemiloase a tot ceea ce se dezvoltă. Şi în acest proces gigantic închipuiţi-vă omul – furnică pământească încercând să instaureze un fel de ordine proprie, să-şi impună voinţa sa de purice asupra comportării boului pe spinarea căruia e lăsat să mişune.

— O comparaţie zdrobitoare intervenii eu.

— Câtuşi de puţin. Ştiţi la fel ca mine că diferenţa dintre nimicnicia omului şi măreţia universului, în general, nu poate fi supusă unei comparaţii plastice.

— Atunci nu înţeleg de ce v-aţi consacrat unei ştiinţe atât de inutile, ca sociologia?

— Pentru că hotărârea mea fusese luată încă înainte de a observa unele fenomene. Şi pentru că sociologia este la fel de inutilă ca şi celelalte ştiinţe.

Or, într-un asemenea caz, ce însemnătate mai are la ce specialitate anume te opreşti, ca să minţi oamenii, şi chiar pe tine însuţi, că îndeplineşti ceva folositor?

— Nu văd nicio minciună în ceea ce priveşte utilitatea ei: sociologia vă ajută să vă câştigaţi pâinea, am îndrăznit eu să remarc.

— Lucrul cel mai absurd este că n-am nevoie să-mi câştig nicio pâine, după cum v-aţi exprimat. Fac parte, Michael, din acea categorie despre care se poate spune: „iată un om înstărit”! Rosti ultima frază cu atâta jenă, ca şi când mi-ar fi dezvăluit un secret ruşinos. Apoi propuse prozaic:

— Să mai luăm un whisky, ce ziceţi?

— Cum doriţi.

Făcu un semn neglijent, dar suficient de clar chelnerului oprit lângă intrarea localului şi puţin mai târziu, în faţa noastră apărură două pahare cu whisky şi cuburi de gheaţă.

— De fapt, eu am devenit sociolog pe timpul când eram prizonierul propriilor mele prejudecăţi, deşi întrezăream întregul lor ridicol. Capul îmi spunea că pot scuipa în linişte peste toţi şi toate, dar prejudecata îmi amintea: „Dar ce vor spune ceilalţi?“ Se înţelege că, încă de pe atunci, în gândul meu nu dădeam doi bani pe părerea celorlalţi, a tuturor acestor „ceilalţi” numiţi societate, şi totuşi nu-mi plăcea să mă considere drept un simplu leneş bogat, de genul acelora care-şi petrec un sfert din viaţă în avion şi prin aeroporturi, ca să treacă în zbor de la o staţiune vilegiaturistică la alta şi de la un cazino la altul. Să nu crezi că nu aveam neurastenia lor, dar boala mea cerea acţiuni, recunoscute ca activităţi social-utile. Nădăjduiesc că mă înţelegeţi.

— Cred că da, dădui din cap, întinzând mâna după

pahar. Dacă asta are vreo însemnătate pentru dumneavoastră.

— Natural că are.

— Natural? În măsură în care am priceput, în lumea asta nimic nu are vreo însemnătate pentru dumneavoastră.

— O, nu luaţi cuvintele mele *ad literam.* Şi nu amestecaţi concepţiile teoretice cu conduita practică. Sunteţi, după cum s-a exprimat secretara mea, un adversar – bineînţeles, tot sub aspect teoretic. Omul ţine totdeauna la părerea potrivnicului său... uneori chiar mai mult decât la cea a prietenului. Nu e aşa?

— Nu ştiu, am răspuns, lăsând paharul din mână, după ce mi-am răcorit suficient palma cu el. În cazul când un adversar ar avea o părere măgulitoare despre mine, cred că asta abia de m-ar putea bucura.

— Nu e vorba despre o părere măgulitoare, ci de respect preciză Seymoor. Pot respecta un adversar, fără să am o impresie deosebită despre el.

— Mi-e greu să sesizez nuanţa, replicai eu cu insolenţă, fiindcă ştiam unde voia să ajungă.

— Vă pot respecta, fără ca acest fapt să mă împiedice a vă dispreţui iluziile, mă lămuri cu răbdare interlocutorul meu.

Şi pentru că de rândul acesta n-am răspuns, continuă:

— Dumneavoastră nici măcar nu puteţi înţelege că dezordinea însăşi, prin natura sa, este mai puţin primejdioasă decât gândurile pe care vi le faceţi despre ordine şi dreptate. Himere periculoase. Toate războaiele şi toate masacrele îngrozitoare au fost duse pentru asemenea iluzii. Omenirea a fost mereu nimicită în numele vieţii, al vieţii frumoase, al unui ideal despre viaţă. În general, nenorocirea omenirii

constă mai ales în faptul că întotdeauna s-au îngrijit de ea o mulţime de impostori binefăcători, de tipul dumneavoastră. Dacă fiecare s-ar gândi numai la el, lumea asta absurdă ar fi ceva mai liniştită.

— Deci treburile ar merge mult mai bine, când nimeni nu se va mai ocupa de ele.

— Da, dacă ţineţi seama exact de acest lucru. Încetaţi de a-i mai învăţa pe oameni cum să trăiască. Încetaţi de a-i ajuta cum să-şi orânduiască viaţa fără să-i întrebaţi dacă doresc ajutorul dumneavoastră.

— Eu nu încerc să învăţ pe nimeni nimic! i-am replicat pur şi simplu cu titlu informativ.

— Nu-i vorba de dumneavoastră personal, ci de gânditorii dumneavoastră. Iar ceea ce se referă în special la dumneavoastră sau la mine, regula poate fi luată în sens invers: să nu admitem ca cineva să se amestece în viaţa noastră şi să ne copleşească cu principii de viaţă, mai ales că nimeni nu le-a cerut părerea.

— M-aţi luat puţin prin surprindere şi destul de energic! observai reţinându-mi zâmbetul.

— Exact de asta trebuie să vă convingeţi: că nu este vorba de o prelucrare. Eu, după cum aţi observat, sunt oarecum proverbial prin lipsa mea de tact, spuse în treacăt Seymoor.

— ”Lipsă de tact“, ori „sinceritate”?

— Sunt două noţiuni absolut sinonime pentru lumea bună căreia, din nefericire, îi aparţin.

— După câte văd, consideraţi o nenorocire faptul că aparţineţi societăţii umane. Vă purtaţi în chinuri crucea vieţii.

— Spuneţi „cu plictiseală”! Aşa ar fi mai exact, răspunse Seymoor, scuipând pe lespedea de piatră al nu ştiu câtelea chiştoc.

Se uită în jurul său, sorbi băutura amestecată cu gheaţa topită şi apoi mă privi cu ochii întredeschişi.

— Totuşi, *spleen*-ul de aici, e nimica toată în comparaţie cu Marea Plictiseală.

— Care, mai exact? întrebai, terminând şi eu de băut whisky-ul amestecat cu apă.

— Păi, aceea care începe după îngroparea sicriului.

— La problema asta vom avea suficient timp să reflectăm după...

Seymoor se uită din nou în jurul său şi-mi spuse cu jumătate de glas:

— Mi se pare că vă urmăreşte cineva... Doar dacă, bineînţeles, nu sunt eu cel vizat...

Ştiam perfect că sunt urmărit şi fără ca americanul să-mi fi atras atenţia. Încă de la primul whisky am observat agentul oprit la tradiţionalii cincizeci de metri în mulţime, între chioşcul cu reviste pornografice şi intrarea la cinematograf.

— Pentru ce ne-ar urmări? am întrebat cu falsă nedumerire.

— Pur şi simplu aşa; o manie obişnuită de a spiona, ridică din umeri interlocutorul meu.

Apoi îşi închise şi mai mult ochii săi cenuşii, adăugând:

— Probabil se tem că am putea încheia o înţelegere secretă, ce ziceţi?

Şi pentru prima dată izbucni într-un râs puţin răguşit, ca cineva neobişnuit cu o asemenea îndeletnicire.

Teama mea, că mizantropul cu ochii cenuşii mă va invita la masă, n-a fost îndreptăţită. Când spun „teamă”, poate că exagerez puţin, însă pentru moment n-aş vrea nici să refuz invitaţia lui, nici să scap întâlnirea cu o doamnă – doamna în roz.

— Până unde doriţi să vă duc? mă întrebă însoţitorul meu, după ce ne-am aşezat în „Plymouth”.

— Până la hotelul „Engliterre”, dacă nu vă deranjează.

— A, da, şi dumneavoastră staţi la „Engliterre”! murmură el cu jumătate de glas. Minunat. Numai să-mi arătaţi drumul.

Călătoria se desfăşura în tăcere, excluzând indicaţiile mele de genul „drept înainte!” şi „la stânga”. Omul de la volan era absorbit în gândurile sale, ori concentrat asupra circulaţiei. Bănuiesc că de felul lui nu era vorbăreţ, deşi cu mine nu a tăcut o clipă.

Abia când ajunserăm la hotel observă:

— Nu mă aşteptam la o faţadă atât de strălucitoare. Pare-mi-se că pentru buna şi vechea Anglie s-ar fi potrivit ceva mai afumat...

— ...Iar pentru Dorothy, ceva mai uzat! completai eu.

Mă privi şi pentru a doua oară râse:

— Trebuie să fiu atent cu dumneavoastră. Aţi început într-un mod foarte periculos, să-mi ghiciţi gândurile.

Totuşi, Dorothy n-avea deloc o înfăţişare ofilită când apăru, puţin mai târziu, la barul „Zoopavilionen”, unde am avut prevederea să merg cu un taxi. Era tot în toaleta sa roz – ca un fel de stranie manifestare a statorniciei la această femeie capricioasă. Faţa îi strălucea de vitalitate şi, hai să fim cavaleri, de tinereţe. În treacăt fie zis, întâlnirea noastră ar fi putut avea loc cu acelaşi succes şi la restaurantul de la „Engliterre”, însă pentru Dorothy, a lua masa la restaurantul hotelului în care locuia era tot atât de plictisitor ca şi când ar fi mâncat acasă.

— Pariez că până nu de mult aţi fost cu tipul acela acru, începu ea, după ce ne-am instalat la o masă, lângă vitrina prin care se vedea o privelişte măreaţă, spre lac, inclusă bineînţeles în preţul meniului.

— După ce v-aţi dat seama?

— După aceeaşi acră fizionomie pe care o afişaţi.

— Scumpa mea, aţi început într-un mod foarte periculos să-mi ghiciţi starea sufletească.

— Sunt capabilă să ghicesc nu numai starea sufletească, ci şi ce aţi discutat, mă preveni doamna în roz. Sunt sigură că aţi vorbit despre mine.

Din fericire, în clipa aceea s-a apropiat chelnerul.

O fericire de scurtă durată pentru că, încă de la *hors d'oeuvre* compus din batoc, Dorothy reluă discuţia:

— Recunoaşteţi că aţi discutat despre mine!

— Eu personal, nu.

— Vasăzică el a vorbit.

Mi-am plecat discret privirea.

— Nu vă neliniştiţi, n-o să vă silesc să-mi reproduceţi cuvintele lui... Le cunosc foarte bine.

— Asta mă poate numai bucura.

— Pun prinsoare că v-a trăncănit vrute şi nevrute despre trecutul meu...

— Ştiţi, de fapt, când mi se spun asemenea poveşti, nici nu le ascult...

— Nu minţi, Michael! Bărbaţii întotdeauna ascultă asemenea poveşti, chiar de ar fi surzi ca bătrânul nostru Higins. Iar dumneavoastră, dacă nu mă înşel, aveţi auzul bun.

— Vă mărturisesc sincer...

— Lăsaţi. Eu vă spun şi mai sincer că intrigile nu mă ating deloc. Dar Seymoor exagerează într-adevăr.

— Poate e gelos... spusei într-o doară.

— Aşa credeţi?

Mă privi atentă, apoi clătină din cap.

— Presupun mai degrabă că mă dispreţuieşte.

În jumătatea de oră dintre friptură şi desert, Dorothy a abordat alte teme, în special despre viaţă, ca atare. Am încercat s-o ascult cu atenţie şi chiar să particip la discuţie, replicând câte ceva, dar privirea mea saturată de atâta roz, se îndrepta mai mult spre lac. Pe suprafaţa cenuşie a apei, brăzdată încontinuu de vânt, se mişcau alene câteva bărci cu vâsle. În jur creştea o vegetaţie abundentă, plină de sevă. Pe cer se adunaseră nori grei de ploaie. Nu era un peisaj adecvat pentru subiecte romantice.

— Viaţa singură ne oferă multe din lucrurile pentru care noi ne zbatem să i le smulgem cu de-a sila, rosti Dorothy, predispusă sufleteşte spre blândeţe, după o masă bună. Dar suntem foarte proşti ca să apreciem acest lucru. Vrem să primim totul, în set complet, ca pe un prânz bine asortat. Or, în viaţă lucrurile ne sunt oferite în bucăţi. De ce să ne otrăvim, în loc să facem din ele mica noastră fericire?

— Oamenii nu vor fărâmituri, am răspuns eu.

— Fărâmiturile au acelaşi gust ca şi pâinea întreagă. Însă trebuie să le aduni şi să nu te lăcomeşti la mai mult decât e posibil. Prima mea dragoste a fost un filosof care se consuma în tot felul de poveşti, într-un asemenea hal, că nu-i mai rămâneau puteri nici să mă sărute.

— Nu credeam că aţi avut de-a face şi cu filosofia.

— O, era numai în devenire. Adevărat filosof a fost, poate, profesorul său, fiindcă nu acorda teoriilor mai multă atenţie decât cea pe care o meritau. Şi iată că am primit de la dascăl ceea ce aşteptam în zadar de la elevul său, aşa încât, privit filosofic, am îmbinat

dragostea pură cu plăcerea fizică, dar provenind de la două izvoare diferite. Ce mai contează asta, dacă trebuie să privim filosofic asupra lucrurilor?

— Nimic, se-nţelege! m-am grăbit eu s-o liniştesc.

— Iar mai departe s-a întâmplat mereu aceeaşi poveste – un soţ bogat, dar mediocru ca amant; un amant bun pe care trebuia nu numai să-l iubesc, ci să-l şi îmbrac. Am cunoscut oameni care-ţi propuneau vilele lor luxoase şi plictiseala convorbirilor şi indivizi cu idei interesante, care locuiau în nişte ateliere neînchipuit de murdare. Totdeauna viaţa îţi serveşte un fruct oarecare, adeseori foarte copt şi gustos, numai că pe jumătate putred. De ce trebuie să-l arunci şi să rămâi cu buzele uscate de sete, în loc să îndepărtezi partea putredă şi să consumi restul?

Fraza despre buzele uscate de sete mi-a reamintit că paharul lui Dorothy era gol şi m-am grăbit să-i torn din vinul alb de Rihn.

— Ce-are a face faptul că un individ oarecare, ca Seymoor, o să-mi pună în spate toate păcatele, numai pentru că am îndrăznit să iau puţinul pe care mi l-a oferit viaţa? îşi continuă doamna în roz tirada.

— Părerile dumneavoastră sunt absolut realiste.

— Mă bucur că le împărtăşiţi, spuse Dorothy, tălmăcind cuvintele mele pe de-a-ntregul în folosul ei. Noi amândoi n-avem pretenţie să fim ceva mai mult decât nişte oameni obişnuiţi şi de aceea nu considerăm că ni se cuvine un meniu special. În timp ce unul ca Seymoor...

Îşi întrerupse şirul cuvintelor deoarece chelnerul aduse cafeaua, însoţită de două păhărele cu coniac, mici de tot, numai pentru schimbarea gustului.

— Se spune că atunci când bei cafeaua fierbinte te îmbătrâneşte, afirmă doamna în roz, privind spre

ceaşca din care se ridicau aburi.

— Tot ce e fierbinte îmbătrâneşte câte puţin. Însă cred că problema asta încă nu vă preocupă.

— Să nu credeţi. Ba bine că nu, şi încă foarte insistent, îmi răspunse ea gânditoare.

Apoi, dintr-o dată, îşi întinse frumoasa-i mână albă spre ceaşca de porţelan.

— Fie ce-o fi! Licoarea asta ori o bei fierbinte, ori n-o mai bei deloc.

Sorbi câteva înghiţituri mici şi sub influenţa tonifiantă a cafelei reluă discuţia întreruptă.

— Seymoor poate juca rolul „marelui senior” şi renunţa la fărâmituri, fiindcă el are totul. Totuşi, cine-i dă dreptul să-i judece pe alţii? După cum vedeţi, Michael, nu vă ascund nimic din viaţa mea şi sunt absolut sinceră cu dumneavoastră, deşi, în general, sinceritatea constituie pentru mine călcâiul lui Ahile. Însă nu-mi place, când alţii se vâră în viaţa mea, să exagereze şi să dramatizeze lucrurile. Ce, eu mă ocup de Wiliams şi de secretara lui masculinizată?

— Pur şi simplu e gelos, lansez eu din nou.

— Nu cred. A încetat de mult să mai fie gelos.

— ”De mult”?

— Ei, da. El este, de fapt, studentul acela volubil... prima mea dragoste...

Ideea de a merge în port i-a aparţinut ei, fiindcă numai lui Dorothy puteau să-i treacă prin cap asemenea inspiraţii. Întâmplarea s-a petrecut la sfârşitul şedinţei de după-amiază, când eu, fără să-mi dau seama, m-am pomenit iar în anturajul prietenilor mei. Higins şi Barry declarară aproape într-un glas că portul, mai ales pe vântul ăsta îngrozitor, nu-i atrage câtuşi de puţin. Seymoor, după obiceiul lui, dădu din

umeri indiferent, iar Grace, ca totdeauna, se abţinu să-şi spună părerea.

Dar peste o jumătate de oră, câteşi-patru căscam gura prin port, sau prin ceea ce credeam noi că înseamnă port, fiindcă în jurul acestui oraş altceva nici nu există şi deseori se întâmplă, când treci dintr-o stradă într-alta, să vezi în faţa ta apărând în loc de tramvai, un vapor. Vremea nu era chiar aşa de rea – ceva între neguros şi însorit. Printre norii cenuşii, aducători de ploaie, străluceau deseori razele soarelui şi în asemenea clipe peisajul căpăta ceva din expresia ambiguă a unui om care se îmbufnează reţinându-şi zâmbetul.

După ce am privit câteva minute cum se descarcă un vapor şi se încarcă altul, lui Dorothy îi trăsni prin cap o nouă idee: să ne plimbăm cu o şalupă. Seymoor, credincios deprinderii sale de a nu se opune la fleacuri, n-a obiectat. Grace nu a avut un punct de vedere propriu într-o asemenea chestiune, iar eu de asemenea.

Şalupele stăteau înşirate una lângă alta ca sardelele într-un mic golfuleţ şi, în măsura în care se putea vedea, pe cheiul pustiu eram singurii amatori de plimbări, la ora aceea. Ne-am îndreptat conduşi de Dorothy spre o vedetă elegantă, capitonată în interior cu lemn roşu lustruit, ce aducea – prin volanul şi banchetele sale – cu luxosul „Plymouth” al lui Seymoor.

— Să nu mergeţi cu viteză maximă! ne-a prevenit proprietarul, văzând că la volan s-a instalat o doamnă, mai precis doamna în roz. Motorul este puternic şi pe valurile astea...

— Nu vă neliniştiţi, n-o să vă stricăm bijuteria, l-a calmat Dorothy.

— Ambarcaţiunea este asigurată, replică omul şi scuipă cu demnitate în apă. Problema se pune pentru dumneavoastră.

— Şi doamna e asigurată, a intervenit Seymoor. Nu-i aşa, Dorothy?

— Asigurată, pentru ce anume? întoarse dânsa capul.

— Împotriva greşelilor fatale, bineînţeles.

— Cred că, în ultimul timp, glumiţi exagerat de des, Wiliams, murmură doamna în roz.

Dorothy răsuci cheia de contact, apăsă pe acceleraţie şi porni sigur, strecurându-se cu pricepere printre spalierele cu sardele şi îndreptând ambarcaţiunea spre ieşirea din port. Bubuitul iniţial al motorului se transformă într-un zgomot surd şi egal. Doamna în roz mări din nou viteza şi ambarcaţiunea noastră se lansă din ce în ce mai repede pe lângă corpurile imense şi negre ale vapoarelor comerciale.

Ne instalaserăm toţi trei pe bancheta lată şi moale din spatele lui Dorothy. Grace, care şedea între Seymoor şi mine, luase o atitudine oficială, atât de împietrită, ca şi cum n-ar fi fost la plimbare, ci în sala simpozionului. La câteva sute de metri în faţa noastră, prin deschizătura dintre cele două diguri ale portului, se zărea întinderea întunecată şi învolburată a mării. Ne-am dat seama exact de mărimea valurilor abia după ce taximetrul nostru acvatic a trecut în zbor printre diguri, şi-a ridicat prova, ca şi cum ar fi vrut să-şi continue drumul prin aer, apoi s-a scufundat în hău. Izbitura a fost atât de neaşteptată, încât până şi Grace s-a smuls din rigiditatea ei, fără a manifesta însă vreun semn de nelinişte.

Dorothy ţinea direcţia perpendicular pe valuri, fapt care micşora riscul de a ne răsturna. Apăsă însă şi

mai tare pe accelerator, iar ambarcaţiunea zbura năvalnic din val în val; şi pentru că acestea nu erau atât de dese, cum am fi dorit, taxiul nostru îşi vâra deseori nasul în abisul spumos şi se cutremura din toate fibrele, cuprins de o dramatică îndoială: să se transforme în avion, ori să ia drumul submarinelor.

În partea din faţă a bărcii era montat un parbriz din masă plastică, transparent, fără de care de mult am fi fost udaţi până la piele. Motorul duduia intens, iar când şalupa se urca pe vreo spinare înspumată, elicea clămpănea sinistru în aer. Săriturile şi prăbuşirile deveniseră tot mai dese şi mai impetuoase, cerul şi marea se dădeau în leagăn în faţa noastră, iar valurile grele inundau cu un fâşâit tremurat carapacea de plastic, şi noi ne simţeam plasaţi ca într-o butelie azvârlită în mijlocul mării.

— Dorothy exagerează puţin! se hotărî să strige Grace, însă vocea ei abia se auzea prin vuietul vântului şi al plesniturilor de valuri.

— Îi plac nebuniile, mai ales când sunt gratuite, răspunse liniştit Seymoor.

Acestea au fost singurele observaţii în tot timpul călătoriei. Dorothy nu le-a auzit, dar parcă le-a ghicit, fiindcă a mărit până la limită viteza, ca şi cum ar fi vrut să distrugă indiferenţa acestor fiinţe cu sânge rece şi să le determine să strige: „ajunge!“

Ambarcaţiunea zbura şi se înfunda în mijlocul imenselor brazde de apă neagă şi spumă albă, corpul bărcii se cutremura înfricoşător, elicea se învârtea înspăimântată în gol, rafale îndârjite de apă inundau parbrizul, valurile ne înghiţeau cu gurile deschise, şi înspumate, iar noi, în fiecare clipă, presimţeam că am şi pornit pe drumul adâncurilor, însă nimeni nu striga „ajunge”!

Maşina lui Seymoor, cu care venisem în port, era parcată în spatele unui depozit. Americanul deschise portiera din dreapta sa şi când văzu că mă pregătesc să mă instalez alături, obiectă:

— Staţi în spate, Michael. Doar ştiţi că locul de lângă şofer este denumit „locul mortului”. Aşadar, să-l păstrăm pentru scumpa noastră Dorothy.

Doamna în roz, încă îmbujorată de emoţiile plimbării pe mare, s-a suit în faţă, fără să obiecteze. Seymoor a pornit, a cotit pe lângă depozit şi a luat-o pe un drum lung şi îngust, printre dane şi magazii. Americanul apăsa pe acceleraţie şi dădea drumul ambreiajului atât de brusc, încât „Plymouth”-ui sălta pur şi simplu şi – într-a treia – zbura nebuneşte pe asfaltul sfărâmat, întretăiat de pasaje pentru transportoare pe linie îngustă, de ieşiri din depouri şi de sub bolţile unor punţi betonate. Prin unele locuri drumul se îngusta inspăimântător sau cotea pe neaşteptate; ici-cclo în faţa noastră, răsăreau camioane, dar toate acestea nu-l împiedicau pe şofer să mărească tot mai mult viteza. El se încrucişa cu giganţii de transport la distanţă de un fir de păr, ataca orice curbă fără să aibă vizibilitate, ca şi cum ar juca la „pair-impair“ cu moartea; lua virajele cu atâta turbare, încât în orice clipă maşina putea zbura de pe partea carosabilă, transformându-se într-un morman de fierărie.

În cele din urmă am nimerit într-o stradă periferică mai largă, fapt care-a dat lui Seymoor posibilitatea de a atinge viteza maximă. Maşina gonea cu o sută şaizeci de kilometri pe oră pe lângă blocuri de locuinţe şi locuri virane, fără a se ciocni, ca prin minune, cu vreun camion apărut la întretăieri. A

măturat un mic stâlp cu o lampă roşie, din faţa unei porţiuni de stradă în reparaţie şi abia că nu a zburat de pe drum, la o groapă din asfalt. Seymoor a mânat tot aşa de turbat până când a ieşit pe Neubaum, după ce o jumătate de oră, orbeşte, fără niciun ţel, a făcut turul cartierelor mărginaşe, ca să treacă prin încercarea tuturor pericolelor posibile.

— Aţi devenit cam palidă, draga mea, îi spuse el lui Dorothy, oprind brusc „Plymouth“-ul lângă trotuar. Nădăjduiesc că nu-i decât reacţia aerului curat de mare.

— Să nu credeţi că mi-e frică mai mult decât dumneavoastră, Wiliams! răspunse oarecum obosită doamna în roz. Mă tem numai să nu rămân desfiguratã.

— Dar eu am vrut tocmai să vă scutesc de această obsesie, surâse el amabil. În viteza cu care am condus, n-aţi fi avut nicio şansă de supravieţuire, dacă s-ar fi întâmplat ceva.

Şi aici s-a petrecut ceva aproape supranatural: Grace a început să vorbească.

— De vreme ce sunteţi amândoi atât de curajoşi, cred că putem să ne aruncăm privirea într-una din aceste spelunci, interveni secretara, referindu-se la tavernele marinăreşti de pe chei. Se spune că pe aici mai mult se bat decât se bea.

— Legende, murmură cu dispreţ Seymoor.

Întorcându-se spre mine, mă întrebă:

— Ce-aveţi de spus, Michael? Cred, că peste tot whisky-ul este la fel. Şi-apoi, se pare că azi ne este scris să ne consacram întru totul capriciilor doamnelor.

Demisolurile şi subsolurile lungilor clădiri înşirate pe marginea canalului Neuhawn erau în întregime

ocupate de cârciumi, în afara câtorva mici magazine unde, contra unui tarif modest, îţi puteai tatua braţele, spatele şi pieptul cu dragoni chinezeşti, sirene de mare sau femei goale. Toate aceste cârciumi se deosebeau între ele numai după culoarea firmelor de neon, de aceea am intrat la întâmplare, în cea mai apropiată.

Poate că barul funcţiona după un program anumit, sau pur şi simplu îi mergeau prost treburile, fiindcă localul, în semiîntuneric, era aproape gol. Trei dame de consumaţie cu feţe abătute se plictiseau pe scaunele înalte de lângă tejghea, iar patru marinari stăteau în jurul unei mese, într-un colţ, în faţa unor sticle de bere. Decorul era de-a dreptul dezolant, însă oricum intraserăm, aşa că ne-am îndreptat şi noi spre o masă din colţul opus.

Patronul, care juca rolul unui bătrân lup de mare, judecând după tricoul vărgat, ne-a sărit în întâmpinare, întrebându-ne ospitalier: „Ce doriţi?“ Grace şi Dorothy se uitară nehotârâte una la alta, pentru că femeile nu ştiu niciodată exact ce vor, dar Seymoor scurtă procedura, comandând:

— O sticlă de „Ballantines“ cu sifon.

— O sticlă întreagă? Nu vă recunosc astăzi, Wiliams! îl persiflă Dorothy.

— În principiu, nu-mi place beţia, ne lămuri Seymoor, adresându-se nu atât lui Dorothy, cât mie. Dar uneori mă îmbăt criţă, ca să mă scârbesc şi mai mult.

Câteva minute mai târziu, whisky-ul împreună cu sticlele cu sifon şi găletuşa cu gheaţă se aflau pe masă.

Şi ca să-şi întărească afirmaţia, americanul îşi puse o jumătate de pahar, după care turnă doamnelor şi

mie, obişnuitele două degete de băutură.

— În sănătatea dumneavoastră, Dorothy! închină el.

Apoi trase o înghiţitură şi adăugă:

— Totuşi, pare neverosimil că la viaţa plină de riscuri pe care o duceţi, încă nu v-aţi asigurat.

— Singurul lucru pe care aş dori să-l asigur este tinereţea, replică doamna în roz, ridicând de asemenea, paharul. Iar asta este imposibil... Şi pentru că tinereţea se duce, restul îmi este indiferent. Credeţi-mă, Wiliams.

Seymoor tocmai se pregătea să-i răspundă ceva, când, deodată, în local răsună un vuiet asurzitor, care nu era altceva decât un *twist.* Doi voinici din ceata din faţă se apropiaseră de tonomat şi-l burduşeau cu monede, ceea ce însemna că zgomotul n-avea să se oprească aşa de repede. După ce-au terminat cu pregătirea programului muzical, cei doi au trecut alene pe lângă tejghea. O femeie ofilită a coborât de pe scăunel, încercând să atragă la dans pe unul dintre marinari, însă el s-a desprins în tăcere, respingând cu palma obrazul zâmbitor şi îndatoritor. Amândoi bărbaţii şi-au continuat drumul în direcţia mesei noastre, s-au oprit în faţa ei şi au arătat prin gesturi că doresc să danseze cu Grace şi Dorothy. Pentru că nimeni nu le-a acordat nicio atenţie, au apucat doamnele de mână, cu intenţia vădită de a le constrânge să se ridice.

— Michael, scăpaţi-mă, vă rog, de mojicul ăsta! spuse Dorothy, cu o expresie vădită de plictiseală.

Distanţa dintre mine şi mojicul în cauză era de circa un metru, aşa că, fără eforturi deosebite, m-am ridicat de pe scaun şi cu un gest brusc am îndepărtat laba marinarului. El, bineînţeles, se aştepta la asta,

fiindcă şi-a îndreptat fulgerător pumnul stâng spre faţa mea, numai că şi eu bănuiam cum va riposta, aşa că m-am deplasat la timp, pocnindu-l concomitent în stomac. Greutatea mea, spus în paranteză, este de optzeci de kilograme, fără haine, iar în lovitură presupun că dezvolt o forţă nu mai mică de şaizeci, de aceea nici nu m-am mirat în mod deosebit când mojicul s-a rostogolit pe podea, frânt în două.

Huiduma cealaltă, fără a-mi da posibilitatea să-mi trag sufletul, o lăsă pe Grace şi preluă locul celui căzut. Îndată ce şi-a luat postul în primire, a primit drept în obraz sticla cu whisky, pe care am azvârlit-o exact la ţintă. Orbit de şuvoiul de alcool şi de sângele izbucnit, marinarul se clătină şi se sprijini de masa vecină, cuprins de o tulbure ezitare între durere şi leşin, ce nu o dată am încercat-o şi eu. În orice caz, l-am scos din circulaţie, deocamdată. Însă ultimii doi din grup zburară spre mine la contraatac. Unul din ei apucă în drum o sticlă goală de bere, spărgând-o cu zgomot de marginea unei mese, şi cu această armă în mână se îndrepta ameninţător în direcţia mea.

Rezemat de perete, cu inimile goale, îi aşteptam pe cei doi coloşi. O parte din subconştientul meu alese ca armă de apărare scaunul apropiat, în timp ce cealaltă examină maşinal conjunctura, cu impasibilitatea unui spectator de pe margine. Damele din bar priveau scena cu o curiozitate aproape sportivă, ca şi cum ar fi asistat la un meci.

Patronul o zbughi după ajutoare, care, bineînţeles, ar fi sosit prea târziu. Seymoor stătea liniştit la locul lui, ca şi cum în jurul său nu s-ar fi întâmplat nimic deosebit. Pe faţa lui Grace, de asemenea, nu se zărea nimic altceva decât o obişnuită indiferenţă. Numai Dorothy, în măsura în care se putea desluşi de pe

chipul ei răvăşit, mă compătimea sincer şi era cuprinsă de panică pentru ceea ce va urma. Eu îmi dădeam seama destul de clar cam ce se va întâmpla, fiindcă marinarul cu sticla dinţată ca un fierăstrău se îndrepta încet spre mine, pândindu-mi fiecare mişcare. Huiduma participase foarte curând, poate chiar aseară, la o scenă asemănătoare, pentru că pe frunte, deasupra unei sprâncene, avea o zgârietură şi un ochi umflat şi însângerat. Acest mic amănunt nu-i dădea o înfăţişare mai blândă, dimpotrivă.

În acelaşi moment mă cuprinse neliniştea, nu atât de înfăţişarea însetată de sânge a individului cu sticla, cât de atitudinea tovarăşului său. Acesta scosese din buzunar ceva care a ţăcănit în mâna lui cu un cunoscut zgomot sec: declicul unui arc ce împinge afară lama îngustă a unui cuţit. Bădăranul îl ţinea cu o abilitate profesională, înclinându-şi cotul şi sprijinindu-şi degetul mare pe lama plată a şişului, Unde mai pui că şi marinarul sprijinit de masă începu să-şi vină în fire. Situaţia şi-a pierdut pe neaşteptate hazul de farsă cârciumărească. Din stângă şi din dreapta mea se apropiau încet, dar sigur, sticla dinţată şi cuţitul. Ambii indivizi păreau destul de treji ca să fie siguri pe loviturile lor şi suficient de beţi ca să nu se gândească la consecinţe.

Dacă aş fi încercat să ridic mâna cu scaunul spre cel cu sticla, în aceeaşi clipă puteam simţi în rărunchi ascuţişul cuţitului. Singura mea speranţă rămânea să încerc iute o săritură, dar cum stăteam în colţ, aproape sprijinit de perete, terenul pentru salt îmi apărea foarte limitat. Marinarii, înaintând la fel de încet, au ajuns la trei paşi de mine. Toţi cei din jur au îngheţat nemişcaţi, doar tonomatul urla stupid motivul obsedant al *twist*-ului şi în clipa aceea totul

mi se păru absurd: cele două figuri pânditoare, asemenea unor gorile, cu armele lor primitive, ucigătoare, şi situaţia mea disperată, înghesuit într-un colţ. Nu o dată am trecut prin asemenea clipe, însă ele erau rezultatul unor năzuinţe, aveau un scop, în timp ce acum...

Omul cu sticla a trecut linia pe care am trasat-o în gând, aşa că am întins fulgerător mâna spre scaun, sesizând tulbure în aceeaşi clipă că de cealaltă parte, Seymoor, la rândul său, îl dobora cu o lovitură ca de sabie dată în ceafă, pe marinarul din faţa mesei. Apoi s-a aruncat fulgerător asupra celui cu şişul, în timp ce eu zdrobeam scaunul în capul huidumei cu sticla.

Două minute mai târziu sosiră şi poliţiştii, conduşi de patron. De aici încolo evenimentele au decurs fără complicaţii. Mărturiile patronului şi ale prostituatelor, dar mai ales distinsa noastră înfăţişare exterioară au pledat pentru noi, aşa că neciopliţii au fost înghiontiţi rapid, cu lovituri de picior, în direcţia celei mai apropiate secţii de poliţie.

— Vă bateţi destul de bine pentru un sociolog, i-am spus lui Seymoor, după ce am achitat nota şi ne-am ridicat.

— Nu m-am născut sociolog, dragă Michael, îmi răspunse acesta netulburat.

Aruncă o ultimă privire dezordinii din local şi adăugă:

— Am ghinion la băutură. Totdeauna când mă hotărăsc să mă îmbăt, se întâmplă ceva neprevăzut.

Tocmai se întunecase, când americanul ne lăsă în faţă intrării de la „Engliterre“.

— Să veniţi puţin mai târziu pe la mine, Michael, îmi zise Dorothy în ascensor, înainte de a coborî la

etajul său.

Peste un sfert de oră i-am bătut la uşă, dar n-am primit niciun răspuns. După încă o jumătate de ceas am repetat încercarea şi de data asta îmi răspunse cu binecunoscuta-i voce sonoră:

— Intraţi!

Dorothy şedea în faţa unei grămezi de suveniruri daneze, îngrămădite pe o mescioară – copii miniaturale de alamă ale vestitei „Mica sirenă“, verigi nichelate pentru chei şi linguriţe de argint cu emblema oraşului Copenhaga.

— Am coborât să cumpăr câteva mărunţişuri pentru cadouri, m-a lămurit dânsa. Mâine plec.

— Mâine?

— Sigur. Simpozionul se termină, aşa că plec.

— Am înţeles că Seymoor şi cu Grace rămân.

— Da, însă eu plec.

— Dar de ce aşa, pe neaşteptate?

— Nu-i deloc pe neaşteptate, ci exact după program.

Abandonă suvenirurile prin care cotrobăise automat şi ridică ochii spre mine:

— Nădăjduiesc că despărţirea nu vă va indispune prea mult.

— Nu este exclus să mă şi indispună.

— În cazul acesta, singurul lucru pe care vi-l pot propune este să mă urmaţi.

Nu m-am grăbit să răspund şi doamna, probabil, a apreciat pauza ca o ezitare, fiindcă adăugă:

— Nu e nevoie imediat. Aveţi suficient timp să vă terminaţi treaba şi apoi să luaţi hotărârea eroică. Voi sta o lună întreagă la Stokholm, la hotelul „Astoria“.

Se aşeză într-unul din fotoliile albe, îşi descălţă pantofii de lux şi îşi încrucişă picioarele băieţeşte, fără

să acorde vreo atenţie faptului că fusta ei roz, brodată, se ridicase aproape până la mijloc.

Gestul său este pe deplin în stilul acestei doamne care se poartă nu cum se cuvine, ci cum îi este comod, şi care preferă în locul ţinutei alese, spontaneitatea lipsită de ceremonie. Chiar şi în felul în care îşi dezveleşte coapsele, ori îşi apleacă în faţă bustul plin, de parcă i-ar lipsi cochetăria, nu ispiteşte şi nu jigneşte, ci, pur şi simplu, oferă ceea ce are. Este o doamnă pe care nimic n-ar putea-o surprinde. Dacă adineauri i-aş fi spus: „Hai, în astă-seară să plecăm acasă mergând în mâini!, cu siguranţă că mi-ar fi răspuns: „Nu ştiu dacă am să pot, dar să încercăm!

— Uf, sunt frântă de oboseală! răsuflă doamna şi îşi lăsă capul pe spate.

— Aceasta este partea proastă a aventurilor: obosesc! remarcai eu, conciliator.

— Aventuri? Te arunci ba ici, ba colo, ca să încerci şi asta şi aia şi cealaltă; continui la fel, deşi ai trecut prin toate, fiindcă ţi se pare că într-adevăr există lucruri pe care nu le-ai încercat şi care, în realitate, sunt singurele demne de atenţie, pentru că ceea ce ai făcut nu valorează mai nimic şi totdeauna s-a terminat cu oboseală, cu plictiseală şi cu deziluzie.

— Glasul dumneavoastră melodios începe să semene cu mormăitul plictisit al lui Seymoor.

— Nu-mi vorbiţi despre el... Oferiţi-mi o ţigară...

I-am îndeplinit dorinţa şi am scăpărat din brichetă.

Dorothy trase cu sete din ţigară, probabil cu speranţa că aceasta îi va reda vioiciunea, după care îşi lăsă din nou capul pe spate.

— Setea asta blestemată de a înlocui cunoscutul cu ceva neîncercat, iar apoi şi pe el, fiindcă s-a învechit.

Să-l arunci pentru ceva cu totul nou... Intri din cameră în cameră ca să eviţi plictiseala, te grăbeşti din ce în ce mai mult, deoarece crezi că ţi-a luat urma, în timp ce ea te întâmpină, de fapt, ghemuită în colţul întunecat al fiecărei noi locuinţe; „Cucu! Iată-mă!“ Un joc de-a baba oarba, atrăgător până la un moment dat. Până când survine oboseala... Sunt la capătul tinereţii, în pragul ostenelii, în faţa porţii liniştei. Şi singurul lucru care mă opreşte să intru este teama de singurătate.

Dorothy îşi ridică ochii, trase din nou din ţigară şi îmi aruncă o privire iscoditoare.

— O să veniţi cu mine, Michael? Aşa, fără obligaţii şi termene?

— Pentru ce să vă urmez? În numele celuilalt joc?

— O, dacă e vorba despre dragoste, vă rog să mă credeţi că eu am practicat acest joc şi încă în stil mare. Fiecare joacă uneori – în dragoste – în stil mare, până când dă faliment, sau îşi dă seama că atunci când te hazardezi aşa, pierzi întotdeauna. Şi aici, frumosul durează puţin, iar după el vine seria de lovituri în gol, apoi din nou vreo mică ameţeală, înaintea următoarei serii a loviturilor în gol...

— Vasăzică, soldul...

— Soldul este oboseala, mă întrerupse doamna.

Apoi îşi aţinti privirea în spaţiu, ca şi cum ar fi verificat în gând soldul amintit.

— Ştiţi... începu brusc. Am fost odată la Nisa. Mă aştepta un cerc veşnic zgomotos, vesel şi isteric. Cazinoul, nopţile pline de alcool şi amor cu de-amănuntul... Dar când am ajuns la Cannes şi am văzut bulevardul liniştit, palmierii, marea, calmul, tăcerea profundă a iernii, am cotit maşina spre „Marţian” şi am aruncat ancora. Să ştii că nimeni nu

bănuieşte unde te afli, să-ţi ajungă două romane poliţiste luate cu tine, cele două plimbări pe lângă port, dimineaţa şi după-amiaza, prânzurile solitare şi liniştea... A fost ceva măreţ. Numai că în a treia zi n-am mai rezistat şi mi-am luat zborul spre Nisa.

— Înseamnă că n-a fost chiar atât de măreţ.

— Ba da, dacă aş fi avut lângă mine pe cineva ca dumneavoastră...

Mă privi şi din nou îşi formulă invitaţia.

— În fond, ce ne împiedică să reînnoim încercarea?

— Destule lucruri.

— De exemplu?

— Păi, să zicem, deosebirile noastre de caracter. Eu nu sunt o fire veselă, Dorothy, nici deosebit de distractiv.

— Da, da, ştiu: marea dumneavoastră pasiune este să tăceţi ca un butuc. Şi-n timpul acesta, cu siguranţă că râdeţi de mine în gând. Dacă aş fi fost mai prostuţă, desigur aş fi preferat un prieten care să mă răsfeţe şi să mă distreze, să mă istovească în dansuri şi în petreceri. Numai că cel vesel, a treia zi se duce să se distreze în altă parte. Iar cel vorbăreţ, după o anumită convieţuire, ori încetează să sporovăiască, ori începe să te plictisească cu veşnicele sale repetări. În timp ce o fire opusă ca a dumneavoastră, nu ascunde riscul de a deveni şi mai contrarie, fiindcă aşa ceva este aproape imposibil. Nu sunteţi omul surprizelor, Michael.

— Aici aveţi dreptate, am dat eu din cap. Într-adevăr, nu-s în stare să furnizez surprize. Nu ştiu însă cum staţi dumneavoastră în această privinţă.

— Dinspre partea mea vă puteţi aştepta numai la surprize plăcute. Veniţi şi am să vă arăt ţări şi locuri pe care nici nu le-aţi visat...

— În general, eu visez foarte rar. Şi atunci, numai pisici negre.

Dorothy continuă, fără să ia în consideraţie ultimele cuvinte ale mele.

— V-am spus că nu mai sunt bogată, dar în afara salariului am o rentă, suficientă ca să nu ne simţim stingheriţi.

— Ce poate fi mai stânjenitor decât faptul de a fi întreţinut de o femeie?

— Dacă vreţi, puteţi să vă câştigaţi şi singur existenţa, spuse Dorothy, întinzând mâna ca să stingă mucul de ţigară în scrumieră.

Gestul era suficient de prelungit ca să-i pot examina amănunţit bustul arhicunoscut, aplecat mult peste masă. În cele din urmă, lupta cu focul s-a încheiat, totuşi, în loc de a se retrage şi doamna şi bustul îndărăt în fotoliu, dânsa îmi făcu un semn să mă apropii şi mai mult, mă îmbrăţişă familiar şi-mi şopti la ureche:

— Seymoor se interesează de dumneavoastră...

Am ridicat din umeri, pregătindu-mă să-i răspund, însă ea îmi făcu semn cu degetul la buze şi continuă în şoaptă:

— Dacă nu i-aţi fi interesat, nu v-ar fi aruncat măcar o privire. Iar când Wiliams se interesează de cineva, este gata să plătească ceva mai mult decât o amabilitate platonică.

— Nu-mi pot imagina de ce anume l-aş putea interesa pe un om ca Seymoor, am răspuns eu cu jumătate de glas.

— Nu e greu de ghicit, dacă aveţi în vedere că este legat de o instituţie care se ocupă cu informaţiile, sau cu securitatea, ori ceva în genul ăsta. Securitate... Doamne! Stăm pe un vulcan în fierbere şi discutăm

despre securitate.

— Vulcanul vă nelinişteşte?

Înainte de a-mi răspunde pe şoptite, Dorothy îmi făcu din nou semn să vorbesc mai încet.

— Pe mine? Câtuşi de puţin. Aceste timpuri nebune sunt cele mai propice ca să nu faci impresie prin propria-ţi sminteală.

Făcu o mică pauză, înainte de a reveni la subiect:

— Este inutil să staţi la îndoială, dacă să-i smulgeţi o sută de mii, sau două. Pentru securitate nu se face economie la bani. Puneţi mâna pe cât mai mulţi dolari, iar eu am să vă învăţ cum să-i cheltuim.

— Mă tem că nu dispun de marfa necesară ca să-i smulg o asemenea sumă.

— Dacă n-ar fi fost aşa, Wiliams nu v-ar fi făcut curte. Nu este el omul care să moţăie peste o iesle goală.

— Totuşi, eu ştiu mai bine decât Seymoor ce am în propriul meu cap, am răspuns eu cu răbdare. Dacă prietenul dumneavoastră este într-adevăr aşa cum îl prezentaţi, va dori informaţii. Or, eu nu dispun nici măcar de o cantitate care să valoreze doi dolari...

— Atunci născociţi-le, şopti dânsa, fără să se mai gândească. Când marfa se compune din nişte poveşti, un mincinos de talia dumneavoastră, poate deveni un adevărat Rokefeller.

Şi ca să-mi dea timp de gândire, îmi spuse – de data aceasta cu glas tare:

— Dacă sunteţi amabil, comandaţi cafea şi ceva fără alcool... Şi fiţi bun, aşteptaţi-mă. Aş vrea să fac un duş.

CAPITOLUL V

Şi aşa, încă un mare eveniment ştiinţific a încetat de a mai face vâlvă în istorie. Simpozionul internaţional de sociologie a luat sfârşit. Delegaţii au început să părăsească hala de beton a sălii de şedinţe şi eu voi încerca să fac acelaşi lucru, înainte ca vreunul din cunoscuţii mei să pună mâna pe mine. Dar încercarea de a mă sustrage nu este deloc uşoară, mai ales că, ţinând seama de apropiata despărţire, majoritatea participanţilor au căzut brusc în sentimentalism, exprimat prin strângeri de mână, schimburi de cărţi de vizită, ultimele fotografii împreună, aşa că drumul de retragere îmi este tăiat.

— A, mister Koev! Tocmai pe dumneavoastră vă căutam, auzii în spatele meu vocea tunătoare de bas a lui Higins. Veniţi după-amiază în excursie, nu-i aşa?

Am uitat să vă spun că ultima manifestare a istoricului eveniment era o excursie până nu ştiu unde. Eu, se-nţelege, nu manifestam niciun interes faţă de acel loc, nici pentru raitele în grup prin împrejurimi cu autocarele, de aceea mă grăbii să-i comunic surdului că regret mult, dar...

— Şi nouă ne pare foarte rău, răspunse dânsul, vorbind şi în numele lui mister Barry, care apăruse tocmai în clipa aceea, transpirat şi somnoros, ca întotdeauna.

— Poftiţi cartea mea de vizită, începu mister Schelet. Dacă, totuşi, vă veţi hotărî să ne propuneţi

ceva pentru editare...

— Sau dacă doriţi să ne vizitaţi în Statele Unite... adăugă Barry, întinzând şi cartea sa de vizită.

— ...Scrieţi două rânduri, sau pur şi simplu telegrafiaţi! completă Higins.

După cave au urmat călduroase strângeri de mână şi amicale bătăi pe umeri.

Seymoor a părăsit locul destinat delegaţilor şi s-a apropiat de noi exact în timpul acestei cordiale ceremonii. După ce a aşteptat ca cei doi să se îndepărteze, m-a întrebat:

— Ce v-au propus? Onorarii şi burse?

— Ceva asemănător.

— Nişte naivi, dădu el din umeri. Prostănacii de acest gen încă mai cred că neajunsul de a fi prietenul Americii poate fi răscumpărat printr-o bursă.

— Apreciaţi destul de sceptic renumele patriei dumneavoastră.

— Eu, în general, apreciez totul cu scepticism, inclusiv propria-mi patrie... La fel şi pe unii compatrioţi.

Schimbând tonul, adăugă:

— Probabil că în această după-amiază o veţi conduce pe scumpă noastră Dorothy?

— Aşa se cade.

— Mie, vai, îmi va fi imposibil să asist la această caldă solemnitate. Dar, mai târziu, dacă doriţi, ne-am putea vedea ca să continuăm cheful de aseară, întrerupt atât de dezgustător.

— Cu plăcere.

Seymoor îmi făcu din cap un semn de rămas bun şi dispăru în forfota delegaţilor, atât de repede, încât n-a reţinut expresia de uşurare întipărită în clipa aceea pe faţa mea.

Faptul că am scăpat de Seymoor este în realitate doar un motiv complementar pentru uşurarea mea. Cel principal este că din această dimineaţă nu mai sunt urmărit. Mai precis spus, nu se mai ţine după mine nicio „iscoadă”, deşi în era noastră tehnicizată aceasta nu constituie în niciun caz o dovadă că nu eşti urmărit. Dar ca să fii filat prin mijlocirea unor agenţi şi al unui sistem de aparate complicate, este nevoie de un motiv foarte serios care, nădăjduiesc, nu reiese din acţiunile mele, cel puţin până-n clipa de faţă. Ceva mai mult: din punctul de vedere al poliţiei daneze, comportarea mea ar trebui să primească aprecierea de „lăudabilă”; tot timpul mi-l petrec cu fleacuri inofensive şi asta în tovărăşia unor americani cumsecade.

Aşadar, în timp ce mergeam pe Westerbrogade, spre ţinta fixată în prealabil, mi-am permis pentru singura dată luxul de a mă încrede în aparenţe, considerând că supravegherea mea este deocamdată suspendată. Acest fapt mi-a dat curaj ca după trei întretăieri de stradă să intru ca la mine acasă pe uşa de sticlă a unui impozant imobil şi să trag de clopoţelul montat sub o tăbliţă de alamă, orbitor de strălucitoare:

UNIVERSAL
maşini electrice

Puţin mai târziu, după o sumară informare în care secretara, interogându-mă, a obţinut date pe de-a-ntregul false, am fost introdus în cabinetul directorului general. Acesta s-a ridicat de pe fotoliul din spatele biroului său, mi-a întins mâna cu un surâs care aducea mai mult a rânjet şi s-a aşezat repede,

de parcă s-ar fi temut ca în acest timp să nu-i ocupe cineva locul.

— La dispoziţia dumneavoastră, domnule... – şi uitânduse la cartea mea de vizită, pusă pe birou – domnule Sidarov!

— Zidarov, l-am corectat amabil. Numele noastre sunt oarecum greu de pronunţat.

— Da, da, într-adevăr, domnule Zidarov, îşi dezveli iarăşi dinţii directorul general, dar de data asta foarte scurt, dându-mi de înţeles că nu m-a primit ca să ne maimuţărim unul la altul.

— De fapt, sunt numai în trecere prin Copenhaga, în drum spre Stokholm, i-am explicat eu ca şi cum acest amănunt ar fi putut avea vreo însemnătate pentru „Universal”. Am primit dispoziţie să mă informez când ne veţi furniza aparatele comandate de domnul Todorov.

— Regret, dar noi, de fapt, nici n-aveam de gând să vi le trimitem! replică directorul, zâmbindu-mi pentru a treia oară.

— Totuşi, aţi acceptat comanda şi domnul Todorov v-a achitat acontul stabilit...

— Domnul Todorov nu ne-a dat niciun fel de acont, clătină din cap omul după birou.

— Aici trebuie să existe o neînţelegere, murmurai eu. Aţi trimis o scrisoare de confirmare în sensul că veţi onora comanda, după oferta aprobată de noi...

— Da, numai că, o zi după aceea, domnul Todorov s-a prezentat la noi pentru a doua oară şi în loc de a depune arvuna, ne-a comunicat că institutul său, renunţă deocamdată la afacere. Consideraţi că era necesar să vă scriem din nou, privind anularea vechii hotărâri, şi să informăm institutul dumneavoastră despre propria sa decizie?

Întrebarea mi-a fost pusă, pur şi simplu, pentru efectul ei oratoric, de aceea m-am limitat la un răspuns evaziv:

— Regret, însă noi n-am fost informaţi exact...

— Cum? Domnul Todorov nu v-a comunicat până acum? mă întrebă directorul general, ridicând sprâncenele pe jumătate mirat, pe jumătate ironic.

— Iată în ce constă neînţelegerea: el nu s-a întors încă acasă... iar noi n-avem niciun fel de informaţii în legătură cu aceasta, explicai eu, după care am mai adăugat câteva fraze ca să dau, pe cât posibil, o imagine mai decentă retragerii mele.

Mi-am luat rămas bun şi m-am pierdut din nou în animaţia oraşului.

„N-ai informaţii?“ am rostit în gând, în timp ce măsurăm Westerbrogade în direcţie opusă. Poftim, iată-le: a întins-o cu banii. I-a pus bine într-o servietă şi a şters-o frumuşel! De acum încolo, misterul poate fi soluţionat şi fără o maşină electronică.

Am afirmat că-l cunosc pe Todorov. S-ar putea adăuga că niciodată n-am avut despre acest om o părere prea bună, dar nu mi l-aş fi închipuit ca un prezumtiv trădător.

De departe a apărut un taxi, pe care abia l-am prins, tot gândindu-mă la biografia lui Todorov. Mă voi întâlni cu el ceva mai târziu, în ziua când va binevoi să ne comunice adresa. Deocamdată, am o întâlnire cu o reprezentantă a sexului opus – mai exact, cu doamna în roz. M-am urcat în maşină, îndreptându-mă spre „Engleterre”.

Acum doamna în roz e iarăşi în verde, ca în prima zi când ne-am cunoscut. Amintiri. Şi la fel ca atunci, mi-am permis să-i spun, în loc să-i fac un compliment:

— O, această culoare verde care odihneşte într-

atât ochii...

— Michael, dumneavoastră ar fi trebuit să jucaţi biliard şi să vă lăsaţi de galanterii, replică dânsa.

Conversaţia intimă avea loc în holul hotelului, destul de animat la această oră a prânzului.

— Nu doriţi să ne aşezăm undeva, într-un loc mai liniştit?

— Bravo, v-aţi dat seama! dădu din cap afirmativ doamna îmbrăcată în culoarea rezedei. Dacă v-aţi gândit şi la numele restaurantului, pot să vă spun că aţi devenit pur şi simplu de nerecunoscut.

— Localul se află în sala de alături.

Dorothy îşi strânse buzele în semn de dezamăgire, dar după o clipă faţa i se înseninã.

— În realitate, asta e într-adevăr o idee: plecam fără să ştiu cum se mănâncă la „Engliterre”.

Prânzul s-a prelungit aproape două ore, cum se întâmplă totdeauna în asemenea localuri „extra”, fiind însoţit de ritualuri repetate: cu înmânarea şi strângerea cărţilor de meniuri şi de vinuri, consultaţii culinare între doamna şi „oberchelnerul“ şi demonstraţii cu maşini cu spirt şi alte numere *à la minute.* Deşi aceste operaţiuni angajau o mare parte din atenţia lui Dorothy, faptul n-a împiedicat-o câtuşi de puţin să întreţină discuţia cu mine într-un ritm susţinut. Se ferea însă stăruitor să atingă subiectele de aseară. În schimb, eu n-am scăpat prilejul de a o întreba cu jumătate de voce:

— Nu credeţi că Seymoor ar putea afla ceva despre proiectele noastre?

— Nu, doar în cazul când dumneavoastră aţi face prostia de a-l informa.

— Ar putea afla şi fără ajutorul meu. După câte ştiu, astăzi se înregistrează şi o şoaptă...

— Nu deveniţi un maniac al spaimei, Michael! zâmbi doamna. Nu suntem chiar atât de suspecţi, încât să se tragă cu urechea la şuşotelile noastre.

Aruncă o privire în jur, vrând parcă să se asigure că Seymoor nu se află pe undeva, în vecinătate, şi adăugă:

— Credeam că aţi uitat definitiv propunerea mea...

Vaporul pentru Malmö pleacă abia la ora şase după-amiază şi Dorothy are de gând să-şi folosească timpul liber făcând ultimele cumpărături. Slavă domnului că nu m-a invitat s-o însoţesc la vânătoarea de sirene marine şi blazoane daneze. M-am retras în camera mea, am zvârlit haina pe un scaun şi m-am instalat în poziţia favorită de lucru – cea orizontală.

„Dumneata, cred că-l cunoşti bine pe Todorov”, îmi spusese generalul la despărţire. Şi eu eram de aceeaşi părere, dar acum s-a dovedit că ne-am înşelat amândoi.

La început am cunoscut-o numai pe Margarita. Todorov a început să-i dea târcoale mai târziu. Cică ar fi fost prieten cu mătuşa, ori cu unchiul ei, în orice caz ceva asemănător. Scopul lui era de a se împrieteni cu fata. Acest fapt nu mă irita, poate pentru simplul motiv că nu mi-l puteam închipui ca pe un presupus rival. După câteva luni lucrurile s-au schimbat, însă mi-am zis atunci că dacă o femeie s-a decis să plece, are s-o facă oricum, cu Todorov ori cu altul. Primul meu conflict cu dânsul a avut loc pe stradă. Era primăvară, terminasem serviciul şi mă plimbam cu Margarita pe bulevardul „Ruski“, după ce dădusem o raita până la Universitate ca s-o iau. Treceam pe lângă mica grădină de la Clubul militar, când în faţa noastră apăru un bărbat cu un aer occidental, însă cu

trăsături autohtone. L-am remarcat deoarece se uita cu insistenţă la prietena mea.

Margarita nu era o frumuseţe excepţională şi în orice caz nu avea înfăţişarea unei stele de cinema, dar, nu-mi dădeam seama de ce, pe stradă, totdeauna bărbaţii se uitau lung după ea. Faptul ăsta, de asemenea, nu mă enerva; vreau să spun că nu mă irita deoarece eram obişnuit încă mai de mult.

Doar că apuseanul acesta, get-beget bulgar, care venea înspre noi, nu numai că o privea pe fată, dar se şi hlizea la ea. Eram gata să ripostez, când Margarita îi zâmbi, se opriră amândoi şi începură să se complimenteze reciproc şi să discute banalităţi de genul: „Cum se mai simte nu ştiu cine?“, „Ce mai face cutare?”, etc...

Fiindcă aveam impresia că se distrează suficient, iar conversaţia lor nu mă interesa în mod deosebit, mi-am continuat drumul, păşind agale, ca să-i dau posibilitate fetei să mă ajungă. Două minute mai târziu apăru lângă mine, cu sufletul la gură, şi în loc să-mi mulţumească pentru tactul dovedit, începu, după obiceiul ei, să mă certe:

— Pur şi simplu, vrei să pari necioplit.

— Nici gând, replicai. Numai că noi am primit o educaţie diferită.

— Exact aşa.

— Eu, de exemplu, când sunt cu tine şi mă opreşte cineva, am caraghiosul obicei ca în primul rând să vă fac cunoştinţă...

— Am vrut să ţi-l prezint, însă, ai dat bir cu fugiţii!

— Dacă ştiam că-mi pregăteşti o asemenea surpriză, aş fi aşteptat sfârşitul conversaţiei voastre, te rog să mă crezi.

— Eşti un om imposibil! oftă Margarita, ceea ce în

jargonul ei însemna că depune armele.

Iar apoi, ca şi cum n-am fi avut nicio discuţie, începu să-mi explice legăturile acestui Todorov cu mătuşa ei, cât este dânsul de cumsecade şi ce funcţii de răspundere are în cadrul comerţului exterior.

Câteva zile mai târziu, norocul mi-a surâs din nou, în sensul că mi s-a oferit o nouă şansă de a face cunoştinţă cu acest om simpatic. Acum nu mai aveam nicio posibilitate de a scăpa, pentru că însuşi Todorov ne invitase la el acasă.

Aş adăuga în paranteză că, dacă există ceva să nu pot suferi mai mult pe lume, în afară de a scrie scrisori, acestea sunt vizitele. În cazul de faţă era exclus să refuz, întrucât Margarita ar fi interpretat atitudinea mea ca ostilă şi determinată de gelozie. Partea proastă era că încercam într-adevăr o astfel de lipsă de amiciţie faţă de acest om amabil. Nu ştiu dacă există dragoste de la prima vedere, dar în ceea ce priveşte antipatia de la prima vedere, este un fapt cert, întrucât legătura mea cu Todorov a debutat sub auspiciile acestui sentiment, lipsit de orice motiv; pentru că, de fapt, nici nu-l cunoşteam, ba chiar mai târziu, când aflasem unele lucruri în legătură cu el, nu puteam spune nimic împotriva sa. Singura caracterizare pe care eram în stare să i-o fac se baza pe constatarea că era un individ total opus mie.

Prin urmare ne-am dus în vizită şi amfitrionul ne-a primit cu atâta amabilitate, încât unor musafiri ca mine, cărora nu le place cafeaua cu mult zahăr, li s-ar fi făcut rău.

— Ştergeţi-vă pe picioare aici, ne atrase atenţia, introducându-ne în antreu, dar asta ne-a spus-o pe un ton aşa de dulce, ca şi cum nu s-ar fi îngrijit de curăţenia apartamentului său, ci de a pantofilor

noştri.

După care ni s-a dat drum liber până în hol. Acesta, ca şi celelalte camere, era o adevărată bijuterie din punct de vedere al decoraţiunilor interioare şi al tehnicii moderne. Măgulit de interesul acut al Margaritei faţă de aceste detalii, amfitrionul se lansă imediat în explicaţii amănunţite şi exemple edificatoare cu privire la calitatea mochetei albastre ca cerul, a mobilelor ultramoderne, a televizorului, a combinei radio-pikup, a magnetofonului, a combinaţiei de bar-bibliotecă, plus vitrina pentru suveniruri şi aşa mai departe.

Acest fapt mi-a oferit posibilitatea de a fuma în linişte o ţigară, aşezat pe canapeaua de lângă fereastră, deşi exclamaţiile de admiraţie pe care Margarita le exagera aveau scopul precis de a mă enerva. Mulţumită de starea mea de apatie, s-a decis să mă facă părtaş la torentul ei de admiraţie pentru hibridul bibliotecă-bufet-vitrină, adresându-mi-se:

— Priveşte, Emile, ce cristaluri veneţiene de basm! Şi tu care călătoreşti atât de des, n-aduci niciodată nimic!

— Lucraţi la Ministerul de Externe? mă întrebă în clipa aceea Todorov.

— Nu! i-am răspuns.

Şi pentru că Margarita tăcu de asemenea, a înţeles îndată cărui minister aparţin. După care mica piesă cu „Castelul fermecat” îşi mută acţiunea în dormitor, bucătărie, chiar şi în baie. Fără mine, bineînţeles.

Prietena mea nu era chiar aşa de naivă ca să cadă în extaz în faţa unui frigider, şi dacă totuşi o făcea era numai cu scopul de a-mi da peste nas. „Uite, vezi cum trăieşte lumea!“ – asta reprezentau toate exclamaţiile sale de admiraţie. Ideea ei

fundamentală, de la un anumit timp încoace, era că noi nu trăiam cum trebuie. Lumea trăieşte, iar noi – nu.

Trebuie să spun, pentru a mă justifica, că nu am fost niciodată un adversar de principiu al confortului. Chiar în anii crânceni ai tinereţii, când dobândirea lui era legată de o serie întreagă de neajunsuri, n-aveam nimic împotriva tehnicii casnice. Mă gândeam pur şi simplu că, aşa cum este o prostie să renunţi la tehnică, la fel de caraghios e s-o idolatrizezi. Todorov tocmai acest lucru făcea – era extaziat în faţa ei şi îşi prezenta frigiderele şi boilerele cu un asemenea aplomb, de parcă ar fi dezvăluit comorile Luvrului.

— Într-adevăr, v-aţi aranjat minunat! conchise Margarita când terminară excursia şi apărură amândoi în hol.

— Cine nu-i în stare să-şi amenajeze locuinţa, nu va reuşi să organizeze nici societatea! răspunse modest amfitrionul.

— Asta spuneţi-o lui Emil.

— Specialitatea dumneavoastră, dacă nu mă înşel, este comerţul, am remarcat eu, ca să precizez exact sectorul în care se îngrijeşte Todorov de societate.

Dar gazda noastră a interpretat altfel observaţia mea, pentru că mi-a răspuns cam ofensat:

— Păi, fără comerţ, societatea...

— Lăsaţi, interveni Margarita. Emil priveşte cu dispreţ toate profesiile, în afară de a lui.

Probabil că pe atunci eram destul de încrezut, dar aceasta nu m-a împiedicat să-mi dau seama, din cuvintele ei, că încep să pierd întrecerea. Numai că eu nici nu mă gândeam să concurez. Să faci asemenea lucru pentru o femeie ar fi la fel de jignitor şi pentru tine şi pentru ea, fiindcă îi atribui un premiu

de o valoare dubioasă. Aşa cum spunea uneori supraveghetoarea noastră de la orfelinat: „Cine se va purta exemplar, va căpăta la prânz orez cu lapte.”

— Respect profesiile eroice, dar consider că nu numai ele au acest apanaj, începu Todorov.

— Degeaba vă supăraţi, am răspuns. N-am niciun fel de pretenţie în legătură cu eroismul.

— M-am exprimat greşit. Vreau să spun că numărul oamenilor care apără interesele patriei este mult mai larg decât mediul dumneavoastră de serviciu.

— Absolut adevărat, am încuviinţat, dând din cap. Unde vom ajunge dacă apărăm patria considerând asta ca o datorie de serviciu?

Faptul că începusem să cedez îi făcu plăcere, amfitrionului, care începu să-mi expună însemnătatea comerţului extern şi intern. Bineînţeles, în linii cât mai generale. De altfel, Todorov vorbea cu mine pe un ton binevoitor, uşor sfătos şi încerca să-mi explice unele noţiuni elementare, nefiind prea sigur de succes.

— Şi totuşi, comerţul exterior este mai atrăgător, în toate privinţele, am îndrăznit să remarc la un moment dat.

Margarita, simţind pericolul iminent, se grăbi să exclame:

— Ce oglindă minunată!

— Mai ales când se reflectă într-însa un chip ca al dumneavoastră! adăugă Todorov, cu galanterie.

După care am trecut la cafea şi bomboane.

Era ora şase. Vaporul alb-negru scoase un urlet răguşit şi ferm, ca şi cum l-ar fi aşteptat o călătorie transoceanică, deşi cursa până la Malmöe nu dura mai mult de o oră. Motoarele au început să bată accelerat şi vasul s-a îndepărtat încet de chei.

Dorothy a rămas pe covertă, îmbrăcată într-un elegant costum marinăresc, cu dungi albastre şi albe, potrivit unei asemenea aventuri pe mare. A ridicat mâna în semn de adio, iar eu cu Grace am făcut acelaşi lucru de pe chei. Din fericire vaporul de pasageri a dispărut repede, după nişte cargouri, aşa încât, n-am obosit fluturând din mână.

— Luăm un taxi? am întrebat-o pe secretara rămasă ca o mumie alături de mine.

— Nu e nevoie. Mister Seymoor locuieşte foarte aproape.

Am parcurs pe chei o sută de metri şi am cotit într-o stradă lată şi liniştită. La colţul opus se înălţa un hotel modern, cu faţadă de piatră cioplită şi firmă de neon: „Kodan“.

— Ce aspect morbid are! exclamă Grace.

— Îmi ofensaţi hotelul, i-am spus eu cu reproş.

M-am mutat aici abia de o oră. Este adevărat că faţada vopsită în ulei a „Engliterre”-ei era mult mai albă decât a „Kodan“-ului, însă nu am obiceiul să plătesc o chirie ruinătoare doar pentru gradul de albeaţă şi pentru stilul mobilierului.

— Nu mă refer la hotel, ci la depozit, preciză doamna.

Tocmai lângă „Kodan” se înălţa un uriaş depozit de mărfuri, întunecat, aproape lugubru, cu nenumărate ferestre, acoperite cu obloane ruginite şi cu turnuri sumbre şi ascuţite.

— Ce aspect morbid... repetă Grace.

— Nu mi-aş fi închipuit că ţineţi la înfăţişarea exterioară.

Secretara nu răspunse, ci continuă să meargă cu pasul său egal, energic, aproape bărbătesc.

— În general, exteriorul şi ţinuta dumneavoastră

sunt în contradicţie cu numele, continuai eu, în măsura în care ştiu englezeşte, „Grace“ nu înseamnă altceva decât „graţie”.

— Omul nu-şi alege singur numele. I-l pun părinţii, iar ţinuta e determinată de profesie, mi-a retezat-o scurt doamna.

— Numai că ţinuta dumneavoastră se aseamănă cu a secretarelor care au trecut de cincizeci de ani: zvelte ca nişte scânduri de călcat, cu digestie proastă.

Grace tăcu şi de data aceasta.

— Bănuiesc că nici n-aveţi nevoie de ochelarii pe care-i purtaţi.

— O, au numai o jumătate de dioptrie, pronunţă dânsa indiferentă, privind înainte.

— Cred că n-au niciun sfert de dioptrie.

Şi nedându-i răgaz să răspundă, am adăugat:

— E de mirare că n-aţi fost silită să vă schimbaţi şi numele.

Secretara privi cam înţepată prin ochelari, după care murmură fără tragere de inimă:

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi.

— În realitate, recunoscui, nu sunteţi lipsită de anumite calităţi feminine, dar cineva trebuie să se uite foarte atent ca să le poată observa.

— E interesant cum aţi mai găsit timp să mă examinaţi, când aţi fost mereu ocupat cu Dorothy.

— Un cap bine organizat are vreme pentru toate.

— Văd că la dumneavoastră organizarea este exemplară. Abia v-aţi expediat fosta prietenă şi încercaţi să v-o asiguraţi pe cea viitoare.

— Încă nu. Mai târziu. Şi probabil nu în direcţia bănuită de dumneavoastră.

Discuţia a continuat mereu pe tonul acesta de tachinare, până când am ajuns la locuinţa lui

Seymoor. Se afla la parterul unei impunătoare case bătrâneşti, ascunsă în mijlocul unor copaci înalţi. Grace trase de mânerul soneriei – o limbă ce atârna din gura unui cap de leu. Pentru că dinăuntru nu se auzea nicio mişcare, doamna mai încercă de vreo două, trei ori, tot trăgând de limba fiarei.

— Ciudat... A spus că ne va aştepta aici. Nu face nimic, îl vom aştepta noi.

Secretara scoase din geantă o cheie şi deschise uşa.

— Poftiţi.

Camerele prin care treceam păreau nelocuite – perdele grele de catifea la ferestre, mobile vechi în huse albe, enorme oglinzi tulburi, deasupra unor şemineuri de marmură. Dacă aici a trăit vreodată cineva, cu siguranţă că a murit demult.

— Şeful dumneavoastră îşi duce viaţa tot într-un decor morbid, mi-am permis să remarc, păşind pe urmele lui Grace, care aprindea luminile şi deschidea uşile.

— Apartamentul aparţine unui cunoscut de-al nostru care călătoreşte tot timpul, mă lămuri secretara.

În cele din urmă am intrat într-o cameră răvăşită la prima vedere, în sensul că storurile de la ferestre erau ridicate, mobilele nu aveau huse, pe măsuţă se aflau sticle şi pahare, iar pe divan ziare împrăştiate. Era un fel de cabinet ori bibliotecă: doi pereţi erau plini până sus cu poliţe pe care se aflau orânduite cărţi vechi legate în piele.

— Beţi ceva? mă întrebă Grace.

— De ce nu?

— Atunci, serviţi-vă.

Ea strânse la repezeală jurnalele de pe divan, dar

nu se aşează pe el, ci se plantă într-un fotoliu, luându-şi în acelaşi timp ţinuta obişnuită, nemişcată, cu privirea fixă, inexpresivă, ca şi cum s-ar fi pregătit să stenografieze. Neavând ce face, m-am apropiat de măsuţă şi mi-am turnat puţin whisky într-un pahar înalt şi curat la prima vedere... Mă pregăteam să-i ofer şi lui Grace, dar m-am abţinut în ultima clipă, ca să nu fiu din nou acuzat de flirt. Aşa că mi-am aprins o ţigară, mi-am luat băutura şi, la rândul meu, m-am instalat într-unul din fotolii. Privirea mea trecu în zbor pe lângă faţa severă a secretarei şi se opri asupra ferestrei în care, la lumina după-amiezei cenuşii, arborii înalţi păreau întunecaţi.

— Despărţirea de iubită pare că v-a întristat, rosti la un moment dat Grace.

— ”Iubită”? Iată un termen care nu-mi este cunoscut.

— Ah! exclamă doamna, accentuând surpriza, dar nu destul de tare.

— Ştiţi, există oameni care nu pot cânta niciodată o notă adevărată. Ei bine, eu fac parte dintre aceia care niciodată nu pot simţi dragostea.

— Vasăzică vă jucaţi de-a iubirea. Asta e şi mai dezgustător! conchise secretara, cu glasul ei egal şi sec.

— Nu mă joc. Se joacă alţii cu mine.

— N-aş fi crezut că sunteţi într-atât de neajutorat.

— Spuneţi mai degrabă „inert”...

Doamna m-a privit de parcă mi-ar fi cântărit cuvintele. M-am ridicat, apropiindu-mă de dânsa, şi am întins mâna în direcţia umărului ei.

— Sper că nu veţi face un gest care ar dăuna bunelor noastre relaţii, pronunţă Grace calm, deşi se înfiorase toată.

Mâna, care îmi îngheţase nemişcată la retragerea doamnei, îşi continuă cursa şi luă de pe poliţa din spatele secretarei un volum legat în piele.

— Fiţi liniştită, replicai, deschizând cartea. Nu-mi voi permite nimic din ceea ce ar putea accentua animozitatea noastră reciprocă.

— O, a mea este moderată şi nu se referă la dumneavoastră în special, cât la bărbaţi, în general. Toţi sunt detestabili şi, totuşi, necesari. Dar aceasta îi face şi mai dezgustători.

— Laclos: *Legături primejdioase,* citii cu voce tare, iar apoi mă uitai la o gravură cu subiect galant.

Secretara se ridică şi făcu doi paşi către mine.

— *Legături primejdioase...* Asta vă spune ceva?

— Da! răspunse Grace.

Şi pe neaşteptate, cu bruscheţea obişnuită mişcărilor ei, mă îmbrăţişă şi îmi strivi brutal buzele, parcă nu ca o expresie a dragostei, ci a ostilităţii.

Apoi se retrase, tot atât de brusc, şi pe faţa ei se citea un fel de stupoare, în urma propriei sale acţiuni.

Biblioteca regală, cu cele o sută şi atâtea milioane de volume amintite, se găseşte în palatul Kristiansborg. Palatul însuşi reprezintă un labirint de curţi, arcade şi clădiri unde îşi au sediul cele mai diferite instituţii. Sunt în măsură să dau informaţii destul de precise despre edificiile mai importante, întrucât dispun de un ghid amănunţit al Copenhagăi, dar mă voi strădui să manifest tărie sufletească în faţa ispitei unor treceri în revistă.

În mijlocul acestui complicat ansamblu de faţade întunecate de timp, de curţi pavate şi adumbrite, grădina bibliotecii regale reprezintă o oază de verdeaţă, plăcută şi liniştită.

Dau drumul taxiului, intru în oază şi mă îndrept spre clădirea centrală a bibliotecii, care seamănă mai degrabă cu o veche biserică decât cu o instituţie ştiinţifică. În general, aspectul exterior al clădirii arată jalnic, încât cineva cu greu şi-ar putea închipui că poate găsi de citit înăuntru ceva mai nou ca biblia lui Gutemberg.

Am ajuns aproape de porţile sanctuarului, când în spatele meu am auzit oprindu-se o maşină şi pe cineva rostind propriul meu pseudonim în transcriere englezească.

— Michael!

Era desigur americanul cu figura acră.

— Te rog să mă ierţi pentru aseară, zise, coborând din automobil. Aruncă ţigara atârnată în colţul gurii şi îmi întinse mâna. Am uitat că trebuia să fac o vizită, ce nu suferea amânare, şi s-a întâmplat că am întârziat.

Se vedea că se grăbeşte să schimbe discuţia, pentru că a trecut imediat la problemele legate de bibliotecă.

— Fişierul se află în holul acesta... Presupun că ştiţi.

— Da, zisei dând din cap. Am mai trecut o dată pe aici.

— Eu lucrez tocmai acolo, îmi arătă aripa din stânga. La etajul al doilea, ultimul cabinet. Când terminaţi, dacă doriţi, daţi-mi un semn...

Ne-am salutat amabil şi ne-am despărţit.

Fişierul, într-adevăr, se afla în holul sanctuarului, dar eu am deschis la întâmplare numai două-trei sertare cu inscripţia „sociologie”, ca să mă orientez asupra situaţiei. Oricâte milioane de volume ar fi depozitate aici şi oricâte informaţii ar cuprinde fiecare

carte, sunt sigur că niciuna dintre ele nu conţine ceea ce am eu nevoie deocamdată: adresa lui Todorov.

De aceea, la trei minute după ce am intrat pe poarta din faţă, m-am decis să ies pe cea din dos. Am nimerit într-un fel de curte pavată, am trecut pe sub o boltă înaltă, am traversat încă o curte şi iată-mă în stradă.

— Piaţa oraşului! i-am spus şoferului din primul taxi ivit în cale.

Să găseşti într-un mare oraş un om, care, probabil, a făcut tot posibilul ca să nu fie descoperit, este o sarcină cam dificilă. Să dai de el, fără să apelezi la diferite servicii locale şi fără să recurgi la anchete riscante – iată în ce condiţii trebuie să acţionez. Ca puncte de plecare ale unei asemenea acţiuni, pot fi considerate: profesiunea omului, legăturile sale, funcţiile lui la momentul respectiv. Dar el nu-şi mai exercită profesia, legăturile sunt de mult rupte, iar preocupările lui constau în a se camufla.

Aşadar, rămâne un singur amănunt care merită atenţie: banii.

Chiar dacă i-ar fi dat lui Sokolov cei o sută de mii de dolari, tot i-au mai rămas încă trei sute de mii. Este suficient de prevăzător şi are experienţă ca să nu lase o asemenea sumă în vreo ascunzătoare improvizată. Un om ca el, obişnuit să lucreze cu băncile, în mod sigur va depune banii în cont. Numai că în acest oraş băncile şi sucursalele bancare sunt aproape la fel de numeroase ca şi cafenelele.

Am coborât din maşină în piaţă şi am intrat la Casa de economii. În această instituţie mi-am pus cea mai mare speranţă, pentru că cei mai mulţi oameni, dintr-o serie de motive, o preferă în locul celorlalte bănci.

— Vreau să depun cinci sute de coroane în contul

domnului Teodor, am explicat eu, prezentându-mă la ghişeul respectiv.

Funcţionarul s-a îndreptat spre sertarele cu fişe, a examinat stăruitor cartoanele, apoi s-a întors:

— Nu am un asemenea client.

— Cum se poate? am făcut o figură mirată.

În loc de răspuns, funcţionarul ridică din umeri.

Cea de a doua bancă din lunga listă întocmită încă de cu seara, când răsfoisem cartea de telefoane, se afla mai încolo, pe aceeaşi stradă.

— Todorov aţi spus? întrebă omul de la ghişeu, în timp ce scormonea prin fişe.

— Da, da, Todorov.

— Nu figurează.

Scena s-a repetat aproape identic la încă vreo şase bănci, aflate tot în centru. Propria-mi încăpăţânare stăruia să-mi continui cercetările cu îndârjire, dar ceasornicul mi-a amintit că este timpul să mă întorc şi să-l caut pe Seymoor. Chiar dacă nu mai crede de mult în preocupările mele sociologice, în orice caz nu trebuie să ghicească adevăratele mele obiective.

Ne-am instalat pe terasa restaurantului, unde am încercat gustul unui „Martini” pe care mi l-au servit. Într-o parte se vedea marea, în cealaltă verdeaţa parcului, iar la mijloc se contura legendara „Mica sirenă”, aşezată la capătul ţărmului pe un soclu netezit de valuri, cu privirea îngândurată aţintită spre orizont. După atâta reclamă zgomotoasă făcută în jurul acestei statui, oricine s-ar fi aşteptat să vadă ceva mai deosebit ca realizare artistică. Sirena de bronz este mică nu numai ca vârstă, ci şi ca proporţii. În schimb, afluenţa din jurul ei este destul de mare. La drept vorbind, probabil că un străin ar fi trecut pe

lângă ea, fără măcar s-o observe, dacă n-ar fi fost îmbulzeala de oameni. Două duzini de turişti, diferiţi ca sex şi vârstă, se străduiau s-o imortalizeze cu aparatele fotografice, şi pe ei, de asemenea, căţărându-se pe bolovani şi îmbrăţişând familiar şoldurile de bronz ale fecioarei, lustruite de gesturi asemănătoare.

— Priviţi această omenire care se hrăneşte cu mituri, observă Seymoor, referindu-se la grupul de turişti. Încă o temă pentru un sociolog ca dumneavoastră.

— De ce nu şi pentru unul ca dumneavoastră?

— Pentru mine subiectul acesta este epuizat. I-am consacrat chiar şi un mic studiu, intitulat *Mit şi informaţie.*

— Vă rog să mă scuzaţi pentru ignoranţă...

— O, nu sunteţi obligat să urmăriţi tot ce se tipăreşte. De altfel, lucrarea mea nu este o capodoperă, încât să merite o atenţie specială. În ea sunt expuse câteva adevăruri elementare, care ar fi putut fi formulate în două pagini, dar pentru că în vremea noastră orice lucru trebuie demonstrat, monografia mea cuprinde nu două, ci două sute de pagini.

Seymoor întinse mâna după pahar, însă văzând că este gol, propuse:

— Să mai comandăm un rând, ce ziceţi?

Făcu un semn chelnerului şi privi din nou în direcţia grupului de turişti de lângă fecioara de bronz, iar apoi îşi mută ochii către docurile din faţă, unde pe apa verde-cenuşie se conturau puternic petele roşii a două vapoare în reparaţie, proaspăt vopsite cu miniu de plumb.

Până acum, faptul că americanul părea bine

informat în domeniul sociologiei nu mă impresionase câtuşi de puţin. Şi eu însumi mă străduiam să par cunoscător, fără să fiu sociolog. Dar faptul că a publicat o carte m-a surprins într-o oarecare măsură. Trebuie să recunosc că, dacă Dorothy nu mi-ar fi trăncănit anumite lucruri şi dacă situaţia ar fi fost alta, nu cred că aş fi avut suspiciuni referitoare la poziţia socială şi formaţia ştiinţifică a acestui om. Costumele lui cenuşii, sobre, croite impecabil, pantofii scumpi, puţin patinaţi, ca să nu apară grosolan de noi, cămăşile albe, fine, de comandă, cravatele de un albastru sau roşu închis, din mătase plină, şi chiar dispreţul său faţă de eticheta mondenă, fără a mai vorbi despre micile amănunte ale comportării şi ţinutei sale – toate acestea erau înnăscute, nu însuşite ca să formeze o mască efemeră. În plus, depăşeau imaginea standardizată a spionului profesionist.

Şi apoi ochii. Nu ştiu exact cum se întâmplă, dar m-am obişnuit să-l deconspir pe profesionist mai ales după privire. Oricât ar fi de camuflată, are în sine o acuitate care te fixează, o permanentă neîncredere iscoditoare şi tatonatoare, căutând pe furiş, cu ascunsă speranţă. Există în ea ceva din raza necruţătoare a reflectoarelor de luptă pentru cercetarea întunericului duşmănos. Ochii cenuşii ai lui Seymoor, când nu sunt complet închişi, exprimă numai oboseală, ori plictiseală. Dacă te ascultă, nu te plictiseşte cu privirea, ci stă cu capul uşor aplecat. Când începe el însuşi să vorbească şi se uită la tine, o face fără niciun fel de stăruinţă, pur şi simplu ca să vadă dacă-i urmăreşti ideea. Aceasta nu este căutătura unui profesionist; ori este a unuia de mare clasă, obişnuit să camufleze chiar ceea ce ne

trădează de cele mai multe ori – ochii.

Sesizând probabil că mă gândeam la el, americanul se foi pe scaun şi-şi îndreptă cu o mişcare indiferentă o şuviţă de păr căzută pe frunte, continuând să privească docurile din faţă. Chelnerul aduse paharele cu „Martini” şi le luă pe cele goale. Seymoor, venindu-şi parcă în fire, îşi înfipse o ţigară în colţul drept al gurii şi scapără bricheta.

— Chiar mâine o să caut cartea dumneavoastră la bibliotecă, m-am simţit dator să-i spun, cu o anumită întârziere.

— O muncă inutilă! obiectă interlocutorul meu. Lucrarea mea este doar motivarea tezei că informaţia – care se făleşte a fi o „ştiinţă umană”, din perioada hoardei primitive şi până în era noastră, plină de tehnicitate – nu este nimic altceva decât un sistem tot mai complicat de mituri. Totul este mit – ştiinţa, religia, politica, morala. Omenirea s-a învăluit în legendele sale, ca viermele de mătase înfăşurat în propria-i gogoaşă.

Îşi scoase pentru o clipă ţigara din gură şi sorbi o înghiţitură de „Martini”. Am folosit această scurtă pauză ca să-i spun:

— Dacă v-am înţeles bine, dumneavoastră încercaţi, pe o altă bază, să apăraţi acea teză, definitiv compromisă, denumită agnosticism...

— Absolut deloc, mă întrerupse americanul. Eu folosesc agnosticismul ca un postulat fundamental, dar nu mă ocup de el, ci de mecanica creării de mituri.

— Şi în ce constă esenţa acestei mecanici?

— O, problema este complicată. Altfel, n-aveam nevoie de două sute de pagini ca să-mi dezvolt ideile. Unele mituri se nasc şi se dezvoltă stihinic, altele sunt

create şi popularizate deliberat. În toate cazurile, această acţiune constituie o surmontare imaginară a nimicniciei reale. Ignoranţa naşte miturile ştiinţei; slăbiciunea, ale atotputerniciei; ferocitatea, ale moralei; urâţenia, ale frumuseţii etc. Iată, priviţi de exemplu la doamna aceea! Seymoor îmi arătă o femeie tânără, însoţind un bărbat, la două mese mai departe de noi.

M-am uitat la ea, dar n-am observat nimic interesant. Doamna avea o coafură înaltă, bine alcătuită, însă o faţă mică şi pistruiată, cu înfăţişare anemică. Făcea parte dintre acele femei pe care nu le observă nimeni, în afară de soţii lor.

— Bărbatul-insectă, după cum vă este cunoscut, are grijă în mod deosebit de acea parte a corpului său care poartă denumirea de „cap“ – îmi explică americanul. Dânsul îşi netezeşte cu grijă o parte din firele de păr şi la fel de grijuliu îşi rade partea care a rămas, nădăjduind, în felul acesta, că va deveni frumos. Femeile-insectă sunt în privinţa asta şi mai ingenioase. Lipsite de recolta de păr pe faţă, îşi dublează eforturile faţă de plantaţiile capilare din partea de sus a capului, pieptănându-le în forma unor adevărate monumente arhitectonice, iar când nu le ajunge materialul de construcţie, adaugă cu generozitate peruci şi meşe. Ei bine, dacă omul-insectă s-ar fi considerat într-adevăr frumos, ar mai fi recurs la asemenea procedeuri cosmetice istovitoare? Oare nu este clar că întreaga mitologie a înfrumuseţării este născută tocmai din urâţenia reală?

— Dar chiar faptul că omul se străduieşte să se înfrumuseţeze pe el însuşi, împreună cu lucrurile din jurul său, dovedeşte că poartă în sine setea de frumos...

— ”Frumosul?“ Care, mai exact? Dumneavoastră ştiţi că odinioară oamenii spre deosebire de noi, cei de azi, îşi lăsau mustăţi lungi şi îşi râdeau creştetul, tot în vederea acestui scop: să pară frumoşi. În ceea ce priveşte evoluţiile şi revoluţiile în coafura feminină de-a lungul veacurilor, acestor măreţe procese li s-au consacrat volume întregi de cercetări. Puteţi să le consultaţi în caz de nevoie, la bibliotecă.

— Nu cred că dispun de forţele necesare pentru un asemenea act de vitejie.

— În orice caz, este instructiv. Ca şi sutele de istorii ale religiei, ale moralei, ale artei. Nu sunt decât un întreg carusel de principii, declarate invariabil imuabile şi la fel de invariabil doborâte după câteva decenii, ca să fie înlocuite cu aceleaşi minciuni-adevăruri, tot atât de ferme şi de durabile. Şi după toate astea se mai găsesc oameni, asemenea ideologilor dumneavoastră, care au curajul să afirme: „Acesta este frumos, iar celălalt – nu“; „Acesta e moral, iar acela – imoral”. Subiectivism şi iluzii, miraje şi ficţiuni, o salată inimaginabilă de încurcături, care ar fi putut deveni comice, dacă nu s-ar fi impus roiului de oameni-insectă ca un sistem de adevăruri elementare, dacă acest roi de pureci umani nu ar fi fost despărţit în lagăre, în numele unor mituri opuse, şi n-ar fi fost sortit la autodistrugere pentru apărarea acestor adevăruri fictive.

— Dar, de vreme ce pentru dumneavoastră umanitatea nu reprezintă nimic mai mult decât un roi de purici, de ce vă îngrijoraţi atât de mult pentru ea, ba v-aţi mai apucat să-i studiaţi şi miturile!?

— Pentru că vreau să înţeleg ce reprezintă în mod obiectiv mulţimea asta de nulităţi, cu alte cuvinte cum apare privită prin lentilele propriei mele condiţii

şi cum este în realitate, în universul infinit şi de necuprins.

— Ei, bine, v-aţi edificat. Totuşi, la ce vă poate servi, în mod practic, această descoperire?

— Chiar nu înţelegeţi? replică Seymoor, nedumerit.

Şi pentru că tăceam, îşi aruncă chiştocul şi continuă:

— Nu vă este clar, Michael, că această descoperire îmi restituie libertatea, mai exact îmi insuflă conştiinţa unei depline independenţe faţă de toate principiile inventate de mucegaiul omenesc, în avântul său de a-şi camufla neputinţa?

— Cred că la acelaşi rezultat aţi fi ajuns şi prin citirea unei broşuri existenţialiste.

— Vă înşelaţi. Niciodată cititul n-are valoarea descoperirii proprii. Iar existenţialismul ca atare este o iluzie la fel ca toate celelalte, o poză comică de măreţie imaginară, în ciuda faptului că şi aceasta reprezintă o imagine a alienării. „Sunt disperat, dar priviţi cât par de eroic în deznădejdea mea!“ Existenţialistul se vede ca un Sisif, ca un titan, nu ca un purice uman, sau, dacă preferaţi comparaţia – ca o ploşniţă.

— Mi se pare că prea am început să pătrundem în adâncurile parazitologiei, mi-am permis eu să remarc.

— Adevărat, încuviinţă americanul. Discuţia noastră nu poate ţine locul unui aperitiv, înaintea unui dejun gustos.

Făcu din nou semn chelnerului, care, obosit de inactivitate, dădu fuga cu tot zelul. Pe terasă, în afara doamnei cu pistrui şi a însoţitorului ei, mai erau doar două perechi, înfulecând cu demnitate sub umbrelele de soare, colorate în alb şi albastru.

— Aduceţi-ne o listă!

— N-o aşteptăm pe Grace?

— Nu, dânsa va veni mai târziu.

Lista de bucate ne-a fost adusă, însă nu de chelner, ci de însuşi oberul – şi de fapt nu era o simplă listă; ci o carte voluminoasă în scoarţe solemne, de un roşu închis. Omul în smoching alb desfăşura în faţa fiecăruia dintre noi câte un exemplar, iar puţin mai la o parte lăsă şi cartea de vinuri.

Întregul ceremonial nu produse niciun fel de impresie asupra lui Seymour. Înlătură cu indiferenţă dosarul roşu, fără măcar să se uite la el şi-i comandă sec oberchelnerului:

— Aduceţi-mi un biftec cu piper negru şi o sticlă de vin roşu, foarte sec şi foarte rece.

— Pentru mine la fel! adaug, satisfăcut că am reuşit să mă smulg din studierea documentului.

— Avem un vin bun de Bordeaux, recolta anului ’48, propuse complezent oberchelnerul, ca să respecte măcar o parte din strălucirea ritualului inaugural.

— Bordeaux, Beaujolais, ce vreţi, numai să fie bun şi rece, repetă nerăbdător Seymoor.

Celălalt se înclină, îşi strânse listele şi se îndepărtă.

— Daa... rosti americanul, ca şi cum s-ar fi căznit să-şi amintească despre ce vorbise. Norme ale coafurilor... norme ale doctrinelor politice... norme ale moralei. „Trădare”; „Credinţă” „Laşitate”; „Eroism” – vorbe, vorbe, vorbe...

— ...Care au, totuşi, o oarecare însemnătate! am adăugat eu, întrucât interlocutorul meu tăcuse.

— Absolut niciuna. Michael! Ar fi trebuit să vă întoarceţi la inventatorii filosofiei lingvistice, la un Heir, sau chiar către Aier, ori să fi sărit cu două veacuri în urmă la David Hume ca să înţelegeţi că

toate aceste categorii morale sunt un nonsens.

— Nu e oare mai bine, în loc să apelăm la lingvişti, să recurgem la raţiunea sănătoasă? am propus eu la rândul meu. Dumneavoastră, de exemplu, sunteţi american, iar eu bulgar...

— Staţi o clipă, ştiu ce vreţi să spuneţi! mă întrerupse Seymoor. Numai că de v-aţi născut bulgar sau american, aceasta constituie o întâmplare biologică şi nu vă obligă la nimic.

— Dacă sunt fiul unei mame sau al alteia, este de asemenea o întâmplare biologică, însă, totuşi, un om îşi iubeşte propria-i mamă, nu pe o străină.

— Pentru că a lui este mai grijulie, decât străina. O problemă de avantaj, dragul meu, nimic altceva. V-aţi iubi mama, dacă v-ar bate şi v-ar pedepsi fără niciun motiv?

— Nu există o asemenea mamă care să-şi bată şi să-şi pedepsească copiii, fără nicio pricină, am obiectat eu, cu tonul unui specialist, deşi n-am avut nici mamă, nici maşteră.

— V-aţi iubi patria, dacă ea v-ar repudia? stărui americanul.

— Patria nu mă poate repudia, dacă eu nu m-am îndepărtat de ea.

— Nu vă eschivaţi, Michael. Admiteţi că dintr-un motiv sau altul patria v-ar repudia. O veţi iubi totuşi?

— Fără îndoială. Şi din toată fiinţa mea. Puţine sunt la număr, Wiliams, cele ce pot fi iubite astfel.

— Şi care este patria unui individ a cărui mamă este, să zicem, bulgăroaică, iar tatăl american? se îndârji Seymoor.

— Aceea pe care singur şi-a ales-o. Cea care îi este mai scumpă. În orice caz, un om nu poate avea două patrii. Cuvântul însuşi, nu se foloseşte la plural în

nicio limbă, Wiliams.

— Şi „omenirea” la fel, mi-a amintit el.

— Just. Şi ce-i cu asta?

— O, pentru mine nu este decât un amănunt gramatical. Dar pentru că dumneavoastră ţineţi la morală, sunteţi sigur că lucrând pentru propria dumneavoastră ţară, lucraţi pentru omenire?

Mă pregăteam să-i răspund, când în faţa noastră apăru chelnerul, împingând o măsuţă. Şi aici vor fi aparate cu spirt şi preparate *„à la minute?“*

Dejunul s-a terminat. După ce şi-a primit banii, oberchelnerul s-a depărtat.

— A întârziat mult Grace, am remarcat eu, după ce mi-am băut cafeaua.

— Înseamnă că n-are să mai vină, mi-a răspuns cu indiferenţă Seymoor. Ne putem ridica.

Am coborât pe treptele terasei şi am pornit pe aleea ce mărginea ţărmul, dar nu spre maşină, ci în direcţie opusă. Este inutil să precizez că direcţia a fost stabilită de american, dornic de mişcare după modestul festin. Personal, aş fi preferat să mă instalez în Plymouth, cu toate că la această oră a după-amiezii, cărarea te amăgea cu răcoarea umbrelor verzi şi cu întortocheri capricioase printre copacii şi tufişurile parcului.

— Nădăjduiesc că tovărăşia bărbaţilor nu vă plictiseşte... Mai ales că cea de-aseară a fost eminamente feminină! insinuă tovarăşul meu de plimbare.

— Variaţia este întotdeauna de preferat, m-am mulţumit eu să-i răspund.

— Sunteţi sigur că vă place într-adevăr?

— Se pare că mă studiaţi cu atenţie, am îngânat

eu, în loc de răspuns.

— S-ar putea, dar nu în mod deosebit. Eu cercetez tot ce se află în faţa mea. O deprindere automată pentru omorârea plictiselii. Din nefericire, la dumneavoastră nu am mai nimic de studiat...

— Regret foarte mult...

— N-o spun ca să vă jignesc. Ba consider că o puteţi lua drept un compliment. Oamenii cei mai interesanţi de observat sunt cei de calitatea a doua; victime a tot felul de pasiuni şi ambiţii prosteşti. Drama o întâlneşti întotdeauna la cazurile patologice, nu la organismele normale, sănătoase. Dumneavoastră faceţi parte din ultima categorie. Sunteţi un om fără pasiuni, aş putea afirma, chiar fără interese personale.

— De ce? Băuturile fine, uneori şi femeile frumoase...

— Nu atribuiţi o valoare deosebită nici uneia, nici alteia. Şi după părerea mea, aveţi perfectă dreptate: ambele sunt satisfacţii de categoria a doua.

— De ce trebuie să fim atât de severi? am încercat să obiectez. Dacă întâlnim o femeie seducătoare...

— Femeia nu-i niciodată seducătoare. E numai de plâns. Întotdeauna de plâns. Când văd pe câte una aşezându-se picior peste picior şi dezgolindu-şi coapsele sub nasul meu fiind convinsă că-şi dezvăluie farmecele irezistibile, îmi vine să-i atrag atenţia: „Vi s-a dus un fir de la ciorap, doamnă!“

— Aţi decapitat jumătate din omenire.

— De ce jumătate? Nici bărbaţii nu sunt mai puţin jalnici. Ei, cu maniile lor de grandoare, şi ele cu emoţiile şi indispoziţiile lor mensuale, fără să mai vorbim despre cupiditatea specifică ambelor sexe... în general, toată această lume de oameni-insectă...

— Interesant, şi dumneavoastră unde vă încadraţi? l-am întrebat, cu titlu informativ.

— Exact în aceeaşi categorie, la un loc cu ceilalţi. Dar când te uiţi în jurul tău şi vezi clar cărei lumi şi aparţii, eşti cel puţin eliberat de comicul unui sentiment stupid.

Seymoor s-a oprit pe alee, în faţa unei bănci. Trecând neîncrezător cu palma peste vopseaua albă şi încredinţându-se că e curată, s-a aşezat alene la capătul ei. Nu-mi rămânea decât să-i urmez exemplul, şi m-am instalat la celălalt capăt.

— Fericirea sau nefericirea mea, „Michael”, este că am început să observ totul prea devreme.

Această frază, spusă direct, după ce am luat loc pe bancă, mi-a sugerat că este o scurtă introducere la un lung monolog şi în gând mi-am luat adio de la ocupaţiile mele bancare, programate pentru după-amiază.

— Alaltăieri mi-aţi spus că mă bat foarte bine pentru un sociolog. Eu însă nu m-am născut sociolog, nici bogat, ci am fost o haimana de stradă; ca atare, am avut suficient timp ca să studiez societatea noastră înfloritoare, văzută din curtea din dos... Ce puteam deveni? Un liftier, sau în cel mai bun caz un mărunt gangster, dacă n-ar fi intervenit unchiul meu să se îngrijească de băiatul defunctului său frate. Dar el, ţineţi seama de asta, a fost împins nu din pură filantropie, ori din sentimente de rudenie, ci ca să aibă un succesor căruia să-i lase milioanele. De fapt, pentru a-şi asigura un moştenitor, recursese înainte la o operaţiune şi mai şi. Se căsătorise la bătrâneţe cu o tânără frumoasă, sperând că-i va naşte un copil. Dar nu s-a întâmplat minunea şi după ce în scurt timp i-a tocat o mulţime de bani, juna a cerut divorţul şi

pensie alimentară, înarmată cu un motiv de fier: impotenţa partenerului. Abia atunci unchiul şi-a amintit de mine şi m-a strâns de pe drumuri. Dar să nu credeţi că am început să mă scald în lapte şi miere. Era un bătrân extrem de zgârcit şi tiranic, care număra fiecare centimă destinată întreţinerii mele şi care ţinea cu orice preţ să devin un financiar, ca să iau în primire conducerea propriei lui bănci.

„Nu-mi vorbi despre bănci, Wiliams”, spusei în gândul meu. „Nu mă mai indispune şi tu”.

Seymoor îşi înfipse o ţigară în colţul gurii, o aprinse şi îşi întinse picioarele lungi pe alee. Eram sigur că ceea ce regreta mai mult în clipa de faţă era lipsa unei mese pe care să-şi cocoaţe picioarele.

— Aşa că am fost silit să mă înscriu pentru studii financiare, dar din fericire, la scurt timp după asta, unchiul meu a plecat într-un voiaj subpământean, determinat de un atac de cord. Acest fapt mi-a oferit posibilitatea să studiez sociologia. La drept vorbind, m-am transferat la această facultate nu dintr-o atracţie înnăscută, ci fermecat de elocinţa lui mister... hai să-l numim mister Davis, care era profesor de istoria sociologiei. Pentru că acest mister... Davis a fost într-adevăr un astru al gândirii...

— Din ce şcoală?

— A dumneavoastră. Da, da, tocmai din şcoala voastră. Bineînţeles, era suficient de atent ca lecţiile sale să se încadreze în limita limbajului permis, în schimb, când ne adunam la el acasă, vorbea într-un curat jargon marxist şi ne iniţia în principiile materialismului istoric. O şcoală minunată pentru un debutant ca mine, nu-i aşa?

— Depinde cu ce succes aţi urmat-o.

— Cu excepţional. Şi cu cel mai profund interes.

Ceva mai mult, majoritatea noţiunilor despre inegalitatea socială pe care mister... mister Davis ni le preda teoretic, eu le cunoşteam din practică. Ne vorbea despre subiecte pe care ceilalţi profesori le treceau sârguincios sub tăcere şi aveam sentimentul că, pur şi simplu formulează cu glas tare nişte adevăruri ce până atunci moţăiseră în mine ca nişte enigme tulburi. Un om excepţional. Cel puţin aşa mi s-a părut în anii aceia.

— Dar mai târziu?

— Eh, mai târziu, după cum se întâmplă întotdeauna, au apărut unele complicaţii mărunte, şi în cele din urmă aureola divinităţii mele a pălit. De altfel, în această lume nimic nu este veşnic, nu-i aşa Michael? Legea despre continua schimbare şi dezvoltare... sau cum îi mai zice...

Obosit de a-şi tot întinde picioarele, Seymoor şi le-a încrucişat unul peste altul, privind spre verdele umed al tufişurilor, printre care strălucea apa canalului şi se arătau corpurile negre ale vapoarelor de vizavi. A continuat:

— Complicaţiile au fost numai două şi pe cea dintâi, deşi nu tocmai plăcută, aş fi putut-o probabil suporta, dacă n-ar fi fost urmată de o a doua. În acel timp eram prieten cu o fată, prima mea dragoste, şi dacă nu mă înşel, unica... Ea cocheta cu preocupările sale şcolare şi lăsa impresia că se dă în vânt după discuţii de înalt nivel intelectual. În realitate era o căţea, moartă după mascul, iar, în ce mă priveşte, am fost oarecum rece faţă de acest fel de exerciţii, care, închipuiţi-vă, nu m-au împiedicat să trăiesc. Nu vreau să spun că eram lipsit de instinctul perpetuării speciei, dar treburile astea nu prea mă preocupau şi făceam parte din ceea ce se cheamă, un

temperament rece. De fapt, dacă exista o femeie capabilă, totuşi, să mă încălzească, era tocmai fata despre care vă vorbesc, dar dânsa a preferat să se ducă pentru treaba asta la celălalt, mai precis, la iubitul meu profesor, conjugând în modul acesta plăcerea cu micimea sufletească.

Seymoor azvârli cât colo, prântr-un gest brusc, chiştocul, în direcţia căţelei nevăzute, şi îşi întinse din nou picioarele pe alee.

— Dar acesta a fost numai un incident sentimental. Astfel de necazuri, după cum v-am mai spus, n-au avut niciodată o importanţă pentru mine, cu atât mai mult, cu cât până la sfârşit n-am aflat şi nici n-am dorit să aflu care dintre ei a făcut primul pas pe calea trădării – prietena mea sau profesorul. Între timp s-a întâmplat şi cea de-a doua catastrofă...

Americanul mă privi iute, întrebându-mă:

— Poate că am început să vă plictisesc?

— De ce? Dimpotrivă.

Într-adevăr, el nu mă plictisea, cât mă încurca. Nu era un tip vorbăreţ din fire şi dacă o făcea, însemna că urmăreşte un scop precis, iar pentru moment, eu nu sesizam încă motivul exact al acestei mărturisiri autobiografice. Nu mai puţin dificil era să stabilesc şi gradul ei de autenticitate. Tot ceea ce vorbeşte el despre sine însuşi, sună suficient de banal ca fapte de viaţă şi este debitat spontan, în măsura în care de fapt, poate fi ceva spontan la acest individ raţional. Dar verosimilitatea şi spontaneitatea, nu înseamnă şi nu explică deocamdată nimic.

— Da. Eu şi alţi doi discipoli de-ai profesorului, Harry şi Dick, am fost atât de pătrunşi de vorbele sale, încât ne-am hotărât să trecem de la teoria revoluţionară la practica revoluţionară. Ca urmare a

acestui fapt, într-o dimineaţă facultatea noastră s-a trezit plină de lozinci împotriva învăţământului burghez, retrograd. Chiar în aceeaşi zi am fost chemaţi toţi trei la decan pentru explicaţii. Dar am negat cu înverşunare că am fi ştiut ceva în legătură cu această chestiune şi totul s-a limitat doar la bănuieli. În schimb, grupul nostru secret s-a destrămat. Fiecare era convins că unul din ceilalţi doi este trădător şi ce sens avea să pregăteşti revoluţia când ai alături un trădător? Lui Harry şi Dick nici nu le-a trecut prin minte că mister... hai să-i spunem Davis, era şi el la curent cu acţiunea noastră, dar chiar dacă ar fi ştiut, nu ar fi putut admite că profesorul era capabil de trădare. Eu însă am admis aşa ceva, poate tocmai pentru că incidentul sentimental îmi clătinase încrederea oarbă în iubitul dascăl.

Seymoor îşi schimbă iarăşi poziţia şi îşi aprinse o nouă ţigară.

— Chiar nu vă plictisesc?

— De ce credeţi că oamenii se plictisesc în măsura în care o faceţi dumneavoastră? l-am întrebat la rândul meu.

— Nu ştiu dacă vi s-a întâmplat, dar când un sentiment la care ţii foarte mult începe să se şubrezească, te cuprinde avântul distrugător de a-l zdruncina până la capăt, de a-l smulge din tine şi a-l arunca la dracu. Aşa că eu singur am întocmit un manifest împotriva ignoranţei universitare şi, înainte de a-l bate la maşină, i-am dus lui Davis manuscrisul. El l-a examinat, m-a sfătuit să-i fac unele modificări mărunte, iar la sfârşit mi-a atras atenţia:

„Mă tem, băiete, să nu intraţi la belea din cauza acestor acţiuni apostoliceşti.”

„O – am rostit indiferent riscul nu e mare.”

„Cine în afară de dumneata, mai ştie de manifest?”

„Numai Harry şi Dick.”

„În orice caz, fiţi foarte atenţi când îl lipiţi.”

„Vom face treaba asta mâine în zori, când amfiteatrele vor fi încă goale”, am răspuns nepăsător.

A doua zi în zori, sălile de cursuri erau într-adevăr goale, însă pe mine m-au prins totuşi, când încă nici n-apucasem să lipesc al doilea manifest. De data asta nu mai aveam nicio îndoială asupra trădătorului. Davis ne turnase fără întârziere, socotind că eu, împreună cu Harry şi Dick vom începe să ne bănuim reciproc.

— Şi pe dumneavoastră v-au exmatriculat?

— Era să se întâmple aşa, dacă n-aş fi dat dovadă de puţină raţiune. În orice caz, lucrarea de care mă apucasem, *Structura capitalismului – violenţă organizată* a rămas în stadiul de început. Din acel moment, ideile marxiste au căpătat pentru mine adevărata lor valoare de idei fără acoperire.

— Nu văd ce au ele comun cu laşitatea profesorului dumneavoastră?

— Nimic, se-nţelege. Departe de mine gândul de a-l învinui pe Marx şi Engels pentru duplicitatea lui Davis. Pur şi simplu mi-a căzut vălul de pe ochi şi am înţeles că părerile, chiar când sunt deosebit de nobile, nu fac nici doi bani în mâna otrepelor omeneşti, că dimpotrivă, cu cât sunt mai nobile, cu atât mai mult trebuie să le eviţi din cauza capacităţii lor de a ne antrena şi de a ne înşela.

— Sunteţi consecvent în a apela la logică, întotdeauna de-a-ndoaselea.

— Da, da, ştiu ce-o să-mi spuneţi. Permiteţi-mi numai să termin. Era vorba despre lucrarea mea,

rămasă neterminată şi nefolositoare ca orice faptă omenească. Totuşi, nu cu totul. Când m-au reţinut şi după ce mi-au percheziţionat în amănunţime locuinţa, tipul de la biroul federal mi-a spus: „Din acest manuscris reiese – era vorba despre lucrarea amintită – că dumneavoastră v-aţi însuşit destul de bine doctrina marxistă. Faptul acesta poate deveni util, bineînţeles când cunoştinţele dumneavoastră vor fi folosite corect. Înţelegeţi, prietene: acela care la douăzeci de ani n-a fost comunist, nu are suflet, dar cel care după această vârstă continuă să fie comunist, înseamnă că nu are minte. Dumneavoastră cred că nu mai aveţi douăzeci de ani.” Persoana mi-a mai servit încă vreo două, trei aforisme, probate de timp, după care a început cu propunerile pentru recrutare.

Seymoor tăcu, aşteptând parcă vreo întrebare, însă eu n-aveam de pus niciuna, cel puţin până atunci.

— Vă spun sincer că m-am lăsat greu, dar am făcut asta numai ca să-mi dau mai multă importanţă. Am manifestat îndărătnicie până la capăt, până binevoiră să-mi facă oficial legătura cu Davis. Mi-au încredinţat o misiune personală şi am început rapid să progresez, nu numai întrecându-mi profesorul, dar reuşind chiar, dacă nu mă înşală memoria, să-i provoc anumite mici neplăceri. Nu sunt un om ranchiunos, Michael. Nu că aş considera răzbunarea ca pe ceva nedemn, dar ea este întotdeauna legată de o inutilă osteneală şi de uzura nervoasă. Totuşi, în mod special, mi-am permis o excepţie pentru Davis. M-am răzbunat în numele iluziilor din tinereţe călcate în picioare. Şi a trebuit să treacă mult timp ca să înţeleg că, de fapt, ar fi meritat să-i mulţumesc...

Seymoor tăcu îndelung şi, în cele din urmă, i-am

zis:

— Dumneavoastră aţi urât oamenii pe care i-aţi iubit şi odată cu aceştia, întreaga omenire.

— Să nu exagerăm, replică obosit americanul. Niciodată n-am urât pe nimeni. Iar faţă de cei doi, încerc într-adevăr ceva ca o mulţumire pentru trezirea mea la realitate.

— Totuşi, v-au rănit cu cruzime.

— Sunt răni neînsemnate.

— Ei, da, însă din acelea care nu se vindecă niciodată.

— Nu le mai simt durerea. În orice caz nu prea tare. Ceva ca un reumatism vechi, care te încearcă uneori, când se strică vremea.

Se uită la ceas:

— Mergem?

„Mi-e indiferent. Acum s-au închis toate băncile”, mi-am spus eu în gând, ridicându-mă.

Am pornit din nou pe alee, dar de această dată în direcţia automobilului ce era parcat în spatele restaurantului.

— Toate astea n-au nicio importanţă, începu din nou americanul. Altceva contează: să înţelegi cât este de neînsemnat acest furnicar de oameni şi să te simţi liber faţă de toate legile, normele şi prescripţiile ei caraghioase. Liber, Michael, complet liber, înţelegeţi?

— Credeţi oare că sunteţi cu totul liber?

— Da! Bineînţeles, în limitele posibilului.

— Vreţi să spuneţi că nu mai lucraţi la F.B.I., sau la C.I.A.?

— Aş, nu! Nu vreau să spun nimic mai mult decât ceea ce aţi auzit! răspunse Seymoor şi pe neaşteptate începu să râdă cu râsul său puţin răguşit.

CAPITOLUL VI

N-am niciun chef de studii ştiinţifice, dar n-am încotro. Prin urmare, şi ziua următoare începe cu o mică operaţie de verificare. Am pătruns din nou în străvechiul lăcaş al Bibliotecii regale şi am împrumutat pentru acasă cartea *Mitul şi informaţia,* de un oarecare Wiliams T. Seymoor. După care m-am strecurat pe drumul dinainte cunoscut şi m-am urcat în primul taxi întâlnit. În timp ce taxiul gonea spre centru, am răsfoit fugitiv lucrarea americanului, atât cât să mă conving că ea conţine idei pe care eu le cunosc de-acum, numai că aici sunt exprimate într-un stil strict ştiinţific, a cărui ariditate nu dăunează cu nimic conţinutului mizantropic.

Am coborât la răscrucea pe care o stabilisem în prealabil în gând şi m-am apucat de operaţiunile bancare. În această dimineaţă vântul suflă mai puternic ca oricând şi-ntr-însul se simte suflarea răcoroasă a toamnei. Pentru moment n-am nimic împotriva lui, deoarece mă bate în rafale din spate, grăbindu-mi mersul de la o bancă la alta.

Să descriu în amănunţime vizitele mele prin toate aceste instituţii serioase ar însemna să înşir toate variantele posibile ale celor două fraze tip: a mea prin care cer să depun o sumă în contul unui domn Teodor, şi a funcţionarului din spatele ghişeului care îşi exprimă nedumerirea că nu cunoaşte această persoană inexistentă. Perfect adevărat, totuşi...

Singurul lucru de care nu mă pot plânge este că verificarea merge foarte repede. Ajung, cu ajutorul taxiurilor, într-un alt cartier îndepărtat, iar apoi într-un al treilea. Lista băncilor încă necercetate se micşorează treptat şi o dată cu aceasta umbra unei bănuieli se condensează tot mai mult în conştiinţa mea. S-ar putea să merg pe urmele unui om care cine ştie de când nu mai este în viaţă. Dar la fel de bine se poate ca individul să plesnească de sănătate, undeva, la mari depărtări de acest oraş bătut de vânturi.

Am intrat într-o bancă de cartier, nu mai ştiu a câta, şi m-am pomenit într-o clădire ce nu inspira un respect deosebit; în locul dalelor de marmură – o duşumea de scânduri, înnegrită de unsoare, iar în locul candelabrelor de bronz – nişte globuri murdărite de muşte, licărind în semiobscuritatea sălii. M-am prezentat în faţa ghişeului de depuneri şi am rostit fraza obişnuită. Funcţionarul, fără a se mai ridica de pe scaun, a tras dintr-un sertar cutia de fişe. Clientela acestei sucursale este atât de puţin numeroasă, încât poate fi orânduită într-o cutie.

Omul scoase un carton nou, verde, îl apropie de ochelari, apoi mă privi pe deasupra lor şi-mi comunică:

— Avem pe cineva Todorov, nu Teodor...

— Pe Riesgade 22, nu-i aşa?

— Nu. Pe Nyor-Zoogade 35, îmi răspunse funcţionarul, după ce îşi aruncă din nou privirea spre fişă.

— Înseamnă că nu este acelaşi. Scuzaţi, murmurai eu.

Şi am ieşit repede afară, în căutarea unui taxi.

Nyor-Zoogade este un fel de stradă-chei, pe lângă lacurile artificiale. Maşina s-a oprit la adresa indicată

de mine, adică la vreo zece case de locul dorit. Când am ajuns pe jos la numărul 35, dezamăgirea mă aştepta sub forma unui imens bloc cu şase etaje. Fiecare palier cu câte trei sau patru apartamente – du-te şi-l caută în acest labirint pe Todorof, cu un „f“ la coadă.

Am intrat în hol, cercetând la repezeală numele de pe cutiile poştale, ca să mă conving de faptul, mai mult decât bănuit, că familia Todorof nu figurează. În schimb, pe un perete era lipit un mic anunţ pentru un apartament de închiriat. În clipa aceea nu aveam nevoie de nicio locuinţă, dar notiţa s-a nimerit foarte utilă, fiindcă pe neaşteptate, am auzit un glas:

— Căutaţi pe cineva?

Era portarul care-şi scoase capul din odăiţa lui. Avea o figură încruntată şi ochi bănuitori ca orice portar serios. Dar chiar de mi-ar fi surâs cu zâmbetul radios al Lolobrigidei, tot nu m-aş fi apucat să-i povestesc pe cine căutam, de fapt. După cum este ştiut, portarii sunt oamenii poliţiei, iar acesta s-ar putea ca, în mod special, să informeze şi o altă instituţie.

— Am înţeles că aveţi un apartament liber! i-am explicat pe un ton ostil, fiindcă specimenele astea devin mai susceptibile cu cât te arăţi mai amabil cu ele.

— Există un apartament liber, confirmă apatic portarul. Însă domnul Madsen a luat cheia cu el şi nu pot să vă deschid.

— Nu vreţi să-i telefonaţi domnului Madsen?

— De ce nu? Numai că dânsul se întoarce după-amiaza târziu, dar şi atunci...

— Aş putea să trec mâine?

— Mâine e duminică. N-o să mă găsiţi! îmi

răspunse portarul cu o bucurie răutăcioasă, abia disimulată.

Şi pentru că îşi satisfăcute într-o oarecare măsură instinctul inchizitorial în legătură cu persoana mea, adăugă:

— Treceţi săptămâna viitoare.

*

Dacă m-aş fi găsit la Biblioteca regală cufundat în lecturi ştiinţifice, ar fi urmat ca la ora unu să-mi întrerup ocupaţia şi să mă duc la cabinetul lui Seymoor. Dar pentru că nu mă aflam acolo şi nu era nici douăsprezece, m-am hotărât să-mi utilizez timpul preţios care-mi rămăsese până la prânz, cu nişte îndeletniciri de cu totul alt gen.

M-am urcat în primul taxi şi am bolborosit la întâmplare o adresă, dar şoferul nu cunoştea strada. Din nefericire, nici eu habar n-aveam pe unde se afla. Făcea parte din cele câteva adrese reţinute în fugă de mine, în timp ce citeam aiurea micile anunţuri din „Extrabladet”. Totuşi, omul de la volan porni maşina, hotărât să accepte posibilele primejdii ale unei călătorii în necunoscut. După două scurte discuţii cu agenţii de circulaţie de pe la intersecţii şi după ce apelase la doi pietoni întâmplători, şoferul se opri într-o străduţă liniştită, dintr-un cartier înfundat. Am dat drumul maşinii, cu tot riscul de a rămâne fără niciun mijloc de retragere şi m-am strecurat în intrarea puţin atrăgătoare, ce avea numărul 12, luând-o pe o scăriţă îngustă.

Un sfert de oră mai târziu, mă găseam din nou sub cerul liber, în mijlocul acestei lumi pline de

neprevăzut, mai precis, în centrul unei suburbii aproape necunoscute, însă nu complet, fiindcă în timpul călătoriei cu taxiul am izbutit să-mi întipăresc în minte câteva puncte de reper şi înainte de toate, o mică piaţă cu cinci magazine, o staţie de autobuz şi un fel de garaj cu o enormă firmă ruginită, de pe urma ploilor daneze.

Maşini de închiriat

„Maşini de închiriat” – iată o idee care merită reţinută într-un oraş, unde distanţele sunt tot atât de supărătoare ca şi preţurile taximetrelor. Mă îndrept, aşadar, spre garaj, trec cu pas hotărât pe sub arcul de triumf al firmei ruginite şi imediat ajung în faţa unei imense grămezi de hârburi îngrămădite unul peste altul, cu caroseriile spintecate. Să sperăm că maşinile de închiriat nu se aleg din grămada de epave.

Privirea mea se îndreaptă uşor spre stânga şi se opri asupra unui platou curat din mijlocul cimitirului de maşini, decorat cu două pompe galbene, pentru benzină „Schell“. Puţin într-o parte, se ridică faţada întunecată a ceva ce seamănă, în acelaşi timp, cu un grajd şi cu un depozit de cărbuni. Doi inşi, profitând de puţina căldură a soarelui de prânz, stau pe banca de lângă baracă şi mănâncă. Prânzul, cu excepţia câtorva felii de salam, se compune din bere. O masă într-adevăr îmbelşugată, dacă ar fi să judecăm după numărul sticlelor de „Tuborg” depozitate pe bancă şi sub ea.

Cel mai tânăr, dintre ei, cu ochi albaştri, limpezi, cu părul blond, ca paiele proaspete, mă observă şi mormăi ceva în limba lui maternă, probabil „Ce

doriţi?“ Dându-şi seama că sunt străin, repetă întrebarea într-o englezească stâlcită şi după ce se dumiri că doresc să închiriez o maşină, îi comunică aceasta celui mai în vârstă, bineînţeles în limba lor. Mai vârstnicul face un semn din cap şi un gest larg al mâinii drepte, afişând acea bunăvoinţă pe care numai un prânz îmbelşugat cu mezeluri şi renumita bere daneză ţi-o poate da. Spre uşurarea mea, gestul nu se referea la cimitirul de rable, ci la deschiderea largă şi întunecată a garajului.

Pătrund cu atenţie în clădire şi observ, în măsura în care întunericul îmi permite, că în baracă se află într-adevăr câteva maşini. Un minut mai târziu, întrerupându-şi masa şi îmboldiţi de buna dispoziţie amintită, ajung înăuntru şi garajiştii. Amabilitatea celui mai tânăr merge până acolo, încât se hotărăşte chiar să răsucească comutatorul electric, şi exponatele parcului de automobile, strălucesc sub licărul luminii gălbui, în toată splendoarea lor. De fapt, sunt vreo cinci automobile şi nu se deosebesc prea mult, ca aspect exterior, de consoartele lor înghesuite în grămada ruginită.

În timp ce dau târcoale şi examinez nehotărât cele cinci exemplare arhaice ale tribului automobilistic, mecanicul mai în vârstă bolboroseşte ceva şi tânărul se grăbeşte să-mi traducă:

— Şeful spune că dacă vă trebuie o maşină pentru lucru, ar fi bine să luaţi „Volvo“-ul.

Apoi, celălalt mai îngână ceva şi cel tânăr mă informează din nou:

— Zice că „Mercedes”-ul e mai prezentabil, dar dacă aveţi nevoie de o maşină cu care să vă faceţi treaba, cel mai bun lucru e să alegeţi „Volvo“-ul.

Vârstnicul face o a treia observaţie, însoţită de un

gest categoric şi adjunctul său cu părul ca paiul îmi traduce prompt:

— Şeful a zis că pentru „Volvo” aveţi deplină garanţie! El însuşi l-a reparat. Spune că e o maşină cu calităţi excepţionale.

După o scurtă ezitare mă hotărăsc să mă opresc la „Volvo” apoi, nu fără oarecare sfială, îndrăznesc să întreb, dacă printre nenumăratele calităţi ale excepţionalei maşini figurează şi aceea de a se mişca. La această întrebare, adjunctul cu coafură furajeră îmi răspunde îndrăzneţ, fără a-şi mai consulta şeful:

— Nu merge, zboară! Dacă vă trebuie maşină pentru lucru, luaţi-o.

Această replică energică pune capăt îndoielilor mele. Mă aşez în pântecele străbunicului automobilului, bag cheia de contact şi spre surprinderea mea, pornesc. Fac câteva tururi în grabă pe terenul curăţat din mijlocul tinichelelor, iar după asta mă opresc în faţa pompelor de benzină. Ies din maşină şi, condus de tânărul mecanic, mă îndrept spre biroul situat în vecinătate. Întrucât încăperea are o suprafaţă de un metru şi ceva, doi, intru numai eu şi adjunctul, în timp ce şeful rămâne afară, pe bancă, să se delecteze cu ultimele rămăşiţe ale căldurii văratece şi ale berei daneze. Tânărul înscrie într-un registru mucezit datele mele de pe paşaport şi mă întreabă:

— Pe ce termen?

— O săptămână.

— Două sute de coroane.

Preţul nu este deloc exagerat, însă eu, ca orice client care se respectă, obiectez:

— Nu e prea mult?

— Mult? Pentru un „Volvo”? exclamă cu un

amestec de mirare şi indignare ajutorul. Apoi, cuprins iarăşi de un acces de bunăvoinţă, adaugă conciliant: Dacă o luaţi pentru o lună, v-o lăsăm la patru sute.

Oferta, deşi este de-a dreptul dezastruoasă pentru întreprindere, prefer, totuşi, s-o declin. O lună întreagă... Eu nu ştiu ce se va întâmpla cu mine peste două zile, iar el îmi propune s-o închiriez pentru atâta timp.

Închei ritualul afacerii, scoţând suma necesară şi semnez în registru. După aceea îmi iau rămas bun de la cei doi chirurgi automobilişti, mă urc în „Volvo" şi cu o bubuitură asurzitoare de motor, îmi iau zborul pe sub arcul triumfal al firmei ruginite:

Maşini de închiriat

E ora unu fără un sfert, dar înainte de a mă întoarce la hotel, mai am de făcut o treabă. Bag în viteza a treia şi apăs energic pe accelerator. Maşina merge, într-adevăr, destul de sprinten pentru vârsta ei şi zece minute mai târziu am şi ajuns în suburbia învecinată. Caut o anumită străduţă a cărei aşezare o cunosc dintr-un ghid.

Când, în cele din urmă, ajung din nou în centrul oraşului, ceasul arată unu şi douăzeci. Cotesc la stânga din Westerbrogade şi-mi las „Volvo"-ul în păstrare la un garaj ales dinainte, în spatele bulevardului. Nu că mi-ar fi ruşine să circul pe străzile principale cu această piesă antică, ci pur şi simplu nu vreau să-i suprasolicit bătrâna sa inimă.

Aş fi putut să mă întorc la hotel pe jos, cu atât mai mult cu cât vântul îmi era din nou favorabil, adică mă bătea tot din spate. Ceva însă îmi spunea că nu este

exclus ca amicii mei americani să mă caute la hotel, aşa că nu trebuie să le dau impresia că am dispărut pe undeva. Deci, am recurs din nou la acelaşi mijloc de transport care te ruinează – taxiul.

Amicii mei americani... Ei au rămas, de fapt, numai doi. Nu mai există zarva polifonă de pe culoarele sălii congresului, de la cocteiluri şi de la reuniunile pestriţe organizate de Taylor. Nici Dorothy nu mai este. Lipsesc surdul Higins şi veşnic transpiratul Barry. Însufleţirea mondenă şi episoadele sentimentale ale primelor zile s-au stins pe nesimţite ca să cedeze locul liniştii şi singurătăţii, ca şi cum un regizor nevăzut ar fi introdus în viaţa mea, unele după altele, personajele acţiunii şi la fel le-ar fi făcut să dispară, imediat ce au eşuat în rolurile lor.

Şi iată că acum din toată trupa n-au mai rămas decât regizorul şi cu mine, dacă nu o punem la socoteală pe Grace, care şi aşa, aseară, n-a apărut la întâlnirea noastră. În general, totul s-a potolit, şi s-a liniştit, totuşi această atmosferă nu acţionează stenic asupra mea, deoarece simt într-însa tensiunea ascunsă a apropiatului deznodământ.

Oricine ar spune că până aici lucrurile s-au desfăşurat normal şi că n-are nicio importanţă dacă, într-un oraş mare, unul pleacă, iar altul rămâne. Exagerat de normal, aş adăuga eu. Dar când lucrurile, chiar şi în mod natural, se desfăşoară după o logică deosebit de clară şi duc spre un sfârşit uşor de sesizat, faptul în sine dă naştere unor anumite probleme.

Seymoor are un scris sigur şi se pricepe să compună fără greşeli ortografice demersurile sale aparent nevinovate, însă aceasta nu mă împiedică să întrevăd sensul lor ascuns şi să constat că pierd

timpul, deşi nu din vina mea. Ar fi fost ideal ca în clipa de faţă să-mi fi făcut geamantanul, să-mi fi vizat biletul de avion, ba chiar să fiu în drum spre casă. Însă eu încă n-am stabilit adresa exactă a lui Todorov şi nici măcar nu sunt sigur dacă în blocul acela cu şase etaje o fi călcat vreodată picior de Todorov, ori asta este numai o adresă ca să atragă în cursă oameni ca mine.

Taxiul s-a oprit în faţa uşii de cristal a „Kodan“-ului. Cobor, întind o bancnotă şoferului şi mă îndrept spre hotel, când de pe trotuarul de vizavi aud glasul lui Grace:

— Mister Koev!

Secretara stătea în faţa „Plymouth“-ului americanului, iar înăuntru, la volan, era instalat imperturbabilul său proprietar.

— Se pare că astăzi aţi fugit de la şcoală, dar de noi n-aţi reuşit să scăpaţi! îmi spune Seymoor, întinzându-mi mâna prin geamul maşinii.

— Nici nu m-am gândit să trag chiulul la şcoală, îl contrazic eu şi drept dovadă îi arăt volumul *Mitul şi informaţia.* Probabil că nu ne-am observat.

— Atenţia dumneavoastră îmi face mare plăcere, recunoaşte americanul, aruncând o privire fugitivă asupra cărţii. Nu sunt vanitos, dar este măgulitor să ştii că opera ţi-a fost răsfoită de cel puţin un cititor. Vedeţi, de când a ieşit din legătorie, probabil că nici n-a fost deschisă.

Cartea pare într-adevăr neatinsă şi mă tem că va păstra până la sfârşit această înfăţişare virginală.

— V-am pregătit o surpriză, mă anunţă Grace cu vocea ei incoloră, stând dreaptă de cealaltă parte a maşinii. Mergem la plajă.

Surpriza vine, mai degrabă, din altă parte şi am

observat-o din prima clipă, deşi mă fac că n-am sesizat nimic deosebit. Secretara este îmbrăcată într-o rochie de vară foarte scurtă şi elegantă, în culori albastre şi albe, părul îi este aranjat într-o coafură distinsă, poartă pantofi cu tocul înalt, iar ceea ce este mai important, fluturele de os şi cristal i-a zburat de pe nas. La noile elemente ale toaletei se adaugă unele mai vechi, nedescoperite încă – ochii verzi-albaştri, bustul pe jumătate dezgolit şi nişte şolduri atât de zvelte şi armonioase încât am impresia că Grace le-a luat de undeva cu împrumut.

Mă aşez pe „locul mortului”, care în lipsa lui Dorothy a rămas liber, iar secretara se instalează în spate.

— Ideea cu plaja, aparţine în întregime lui Grace, precizează Seymoor, ca şi cum s-ar dezvinovăţi.

Bagă cheia de contact şi demarează cu bruscheţea sa obişnuită, dar pentru că, după cum am mai spus, Dorothy nu se află în maşină, şoferul binevoieşte să păstreze o viteză rezonabilă.

— Dacă doriţi, am putea lua masa pe vaporaş, propune după o scurtă tăcere americanul. Am auzit că acolo s-ar mânca destul de bine. Şi apoi, o mică plimbare pe mare...

— A, nu! M-am săturat de plimbări pe mare, se împotriveşte Grace. Vreau să luăm masa pe plajă.

— Vreţi să ne etalaţi formele, scumpă doamnă! precizează Seymoor, cu tonul său cel mai prietenos posibil.

Şi întorcându-se spre mine, continuă:

— Ajutoarea mea a început să manifeste o cochetărie neaşteptată, Michael. Nu ştiu dacă este o influenţă târzie a lui Dorothy, sau vina se datorează dumneavoastră.

— Mă măguliţi, Wiliams. După câte ştiu, nu s-a născut încă bărbatul capabil să schimbe gusturile unei femei.

— Nu m-aţi socoti grozav de impertinentă, dacă v-aş ruga să găsiţi un alt subiect de discuţie? ni se adresează Grace.

Secretara, după cum observasem mai de mult, nu se comporta deloc faţă de Seymoor ca faţă de un şef, în afară poate de situaţiile de serviciu, în genul simpozionului, să zicem. Şi ceea ce era mai ciudat, şeful nu se enerva deloc în urma acestei atitudini.

— Se simte ofensată... mormăi americanul, ca pentru sine însuşi. Iată încă o noutate.

În măsura în care mă pricep în medicină, ştiu că oamenii trebuie să facă mai întâi băi de mare şi apoi să prânzească. Dar ceasul trecuse de două şi prietenii mei erau dintre aceia care făceau totul de-a-ndoaselea. Aşa că noi, înainte de toate, am mâncat bine într-un mic restaurant şi abia după aceea ne-am dus la plajă.

Plaja de la Belle-Vue aminteşte o aşezare indiană – cu corturile sale albe denumite aici „vigvame“, tocmai pentru forma lor specifică. În pofida cerului de după-amiază şi a vântului care izbeşte ameninţător în pereţii corturilor, noi trei suntem departe de a fi singurii indieni de pe plajă. Întinşi pe nisip, ori pe iarbă o mulţime de oameni bărbaţi şi femei se bucură de ziua de sâmbătă, care din păcate cade numai o dată pe săptămână, şi de soarele cald care aici se iveşte şi mai rar.

Seymoor a închiriat trei vigvame, iar eu m-am vârât într-unul ca să văd dacă mi se potrivesc slipurile cumpărate pe drum. Când am ieşit afară echipat, am

găsit-o numai pe Grace, întinsă pe halatul ei albastru. Oricât ar fi de certată cu moda, îşi dă seama în mod cert că această culoare o prinde.

Femeile pricep treburile astea şi fără jurnale de modă.

— Unde e Wiliams?

Secretara făcu un semn spre mare. Americanul se cufundase până la umeri. Stătu un timp aşa, întors spre noi; oricum, distanţa era mult prea mare ca să-mi dau seama dacă se uită chiar la noi, ori, pur şi simplu, admiră panorama ţărmului. Apoi Seymoor se întoarse cu spatele şi cu mişcările relaxate ale unui înotător experimentat se avântă în larg.

Privirea mea se mută de pe întinderea albastră a mării, pe panglica aurie a nisipului, mai precis spre locul unde se culcase Grace. Dacă acum două zile cineva mi-ar fi spus că acest trup zvelt, modelat ireproşabil, aparţine secretarei, i-aş fi propus să se ducă să se înece. Totuşi, nu există dubii: femeia graţioasă, lungită pe halatul ei albastru, nu este alta decât Grace, secretara masculinizată a lui Wiliams T. Seymoor, autorul opusculului *Mit şi informaţie.* E interesant de ştiut dacă sociologul ar fi îndrăznit să susţină că ceea ce zace în faţa mea aparţine de asemenea mitologiei.

Grace îmi prinse privirea, însă în loc de a încerca o stânjeneală, îmi propuse pe un ton prozaic:

— Aşezaţi-vă o dată; ce staţi în picioare?

Îmi făcu loc pe halatul ei, iar eu m-am conformat.

— N-aţi venit ieri la masa de prânz. Chiar aţi fost invitată? am întrebat-o ca să sparg tăcerea.

— Invitată am fost, dar într-un asemenea mod încât să nu vin, recunoscu ea pe neaşteptate, confirmându-mi tocmai presupunerile mele.

— V-am lipsit? întrebă curioasă Grace.

— Mult.

— În sensul că prezenţa mea v-ar fi salvat de o discuţie neplăcută?

Trebuie să fiu atent cu femeia asta. După cum afirmase Seymoor, dânsa începuse să-mi ghicească gândurile într-un mod periculos.

— Supraestimaţi spiritul meu practic, am încercat eu să obiectez. Şi vă subapreciaţi pe dumneavoastră.

O dată cu ultimele cuvinte, privirea mi-a alunecat din nou, involuntar, pe formele armonioase aflate lângă mine.

— Mă studiaţi într-un mod nu prea politicos, observă femeia, indiferentă.

— Interesul meu este pur ştiinţific.

— Specialitatea dumneavoastră, dacă nu mă înşel, este sociologia şi nu anatomia.

— Ştiţi, există sociologi care susţin că structura societăţii corespunde întru totul alcătuirii organismului uman.

— Da, ştiu, şcoala organică.

Se uită la mine, cu ochii albaştri-verzui şi mă întrebă:

— Michael, sunteţi într-adevăr sociolog?

— Dar ce naiba aţi vrea să fiu? Şeful dumneavoastră nu e tot sociolog?

— Tocmai asta aş vrea să ştiu: sunteţi la fel ca şi el?

— Nu, nu sunt ca el. Eu aparţin altei şcoli.

— Da, adevărat, şcoala organică... Şi aşa, vasăzică, ieri v-am lipsit?

— Mult.

— Independent de faptul că pentru dumneavoastră dragostea este un fenomen necunoscut?

— Dragostea? Lăsaţi vorbele mari. Ele aparţin literaturii.

— Dar ce cuvânt mai mic aţi fi folosit?

— Atracţie... simpatie... Poate chiar, prietenie. De unde aş putea să ştiu? Nu prea mă pricep la stilistică.

— Simpatie... prietenie... Nu cumva, pentru dumneavoastră, prietenia este ceva mai neînsemnat decât dragostea?

— Depinde. În orice caz, sună ceva mai deosebit. Amorul este o boală infecţioasă, un accident, ceva care se năpusteşte asupra noastră, ceva pentru care nimeni n-are nicio vină şi niciun merit. Pe când prietenia este pe bază de reciprocitate.

— Un acord raţional între doi indivizi, formulă Grace.

— Categoric nu! Unde este vorba de acord, dispare prietenia. Iar acolo unde există prietenie, apar şi sentimentele, însă conştiente, nu o beţie emoţională.

— Aha! Reiese, aşadar, că trebuie să mă simt măgulită!

— Mă tem că vă cam grăbiţi puţin.

— Grosolănia dumneavoastră începe să se asemene, contagios, cu cea a lui Seymoor. Atunci despre ce fel de prietenie îmi vorbiţi?

— În prietenie există anumite trepte, Grace. De asemenea şi perioade de dezvoltare...

— Mi-aţi spus direct pe nume?

— Vă supără?

— Dimpotrivă. Înseamnă că înaintăm în prietenie. În cazul ăsta, când ne mai vedem?

Eram obişnuit ca această întrebare s-o pun eu, dar evident, vremurile s-au schimbat.

— Când veţi găsi puţin timp şi pentru mine.

— Tot timpul meu vă aparţine, replică generos

femeia, în afara serviciului, bineînţeles. În ceea ce mă priveşte, eu nu cunosc perioade şi grade de dezvoltare.

— Mă gândesc că diseară, ceva mai târziu, va fi în orice privinţă mai bine.

— Vă credeam ceva mai îndrăzneţ.

— Continuaţi a mă considera şi de acum înainte. Totuşi, îndrăzneala nu exclude două-trei picături de prevedere.

— Lecţia despre prietenie s-a terminat. Începem lecţia despre precauţiune.

— Nu-l văd pe Seymoor, remarcai eu, în loc de răspuns.

— Cu siguranţă că a ajuns dincolo de linia orizontului.

— Deoarece a venit vorba de îndrăzneală, se pare că şeful dumneavoastră este un om curajos.

— O, acesta este curajul acelora care nu ţin în mod deosebit la viaţă.

— La fel ca Dorothy?

— Aproape. Amândoi sunt variantele uneia şi aceleiaşi neurastenii.

— Dar dumneavoastră?

— Eu sunt a treia variantă... Aţi uitat să-mi precizaţi locul şi ora întâlnirii...

— Programul de la „Ambasador” începe la unsprezece. Dacă vă convine locul şi ora...

Ea se întoase brusc spre mine şi mă întrebă:

— Michael, spuneţi-mi, vă e frică de Seymoor?

— Nu, de ce ar trebui să-mi fie?

— Dar eu mă tem... Interesant... rosti îngândurată Grace.

— Consideraţi că bănuieşte ceva?

— Să bănuiască? întrebă, ridicând sprâncenele

batjocoritor. El face parte dintre oamenii care nu bănuiesc, *ci ştiu* şi asta fără să se uite prin gaura cheii, ori să pună întrebări.

— Ei şi?

— Şi – nimic. Este ultimul om care se va arăta preocupat de ceva, când îl interesează într-adevăr. Şi dacă cineva îl scoate din sărite, fiţi sigur că acesta nu sunteţi dumneavoastră, chiar dacă, în general, aş admite că e capabil să-şi facă probleme din asemenea chestii.

— Pun rămăşag că vorbiţi despre mine! se auzi în spatele nostru glasul lui Seymoor. Când al treilea lipseşte, discuţia se desfăşoară totdeauna pe seama lui.

Americanul a apărut între vigvamuri cu totul pe neaşteptate, de parcă ar fi răsărit din pământ. Îi picura apa de pe corp, iar expresia feţei sale era cea de bună dispoziţie, în măsura în care aşa ceva e posibil la oameni ca el.

— Aţi ghicit, zâmbii eu. Deşi, este greu de precizat dacă am discutat despre dumneavoastră, ori despre noi.

— Da, da: interdependenţa fenomenelor în natură şi în societate. Treburile astea, voi marxiştii, le înţelegeţi mai bine.

Se înfăşură în halatul său şi spuse cu un glas aproape optimist:

— Apa este minunată! Încercaţi-o, Michael. Bucuraţi-vă de micile delectări ale vieţii, înainte de a intra ca un proxim cadavru în imperiul rece al *Marii plictiseli.*

*

Dacă excludem câteva numere şterse de echilibristică şi dansuri orientale, programul de la „Ambasador” era executat, în mare, de consumatori. Împreună cu Grace ne-am dat şi noi prinosul în această privinţă, mărşăluind mult timp, pe loc, pe ringul de dans supraaglomerat. Spre deosebire de Dorothy, secretara nu dansa cu acea moliciune voluptuoasă, ci rămânea în sfera tehnicismului sec. În două cuvinte – ireproşabilă şi lipsită de simţire ca un aparat de gimnastică.

Tropăiala de zece minute a fost suficientă ca să simţim că ne-am făcut datoria şi că ne putem întoarce la locurile noastre.

— S-a trezit şampania, spuse Grace, muindu-şi buzele în cupă. Programul de asemenea s-a terminat. N-ar fi timpul să plătim?

Am făcut semn chelnerului, ocupat la altă masă cu o operaţie destul de delicată – destuparea unei sticle cu şampanie.

— Permite-ţi-mi să achit eu nota, mi se adresă secretara, întinzând mâna spre poşetă.

— Cu un minimum de fantezie, puteaţi găsi o altă modalitate de a mă jigni, şoptii eu.

— Nu m-am gândit la asta. Dar mijloacele dumneavoastră sunt limitate.

— Acest fapt nu mă stinghereşte câtuşi de puţin. Când le voi epuiza, mă urc în tren şi... asta-i tot.

— Pentru că nu sunteţi decât un bursier sărac, nu-i aşa, Michael?

— După cum şi dumneavoastră nu sunteţi decât o modestă secretară.

— Nu sunt, totuşi, strâmtorată. Seymoor are multe defecte, dar printre ele nu figurează zgârcenia.

Am achitat nota şi ne-am ridicat.

— Unde mergem, la hotelul meu sau la al dumneavoastră? mă întrebă practic Grace, în timp ce ne îndreptam spre ieşire printre mese.

— Unde preferaţi...

— Mi-e indiferent, zise ridicând din umeri. Presupun că ambele camere sunt puse sub ascultare.

— Presupuneţi, sau ştiţi?

— Asta înseamnă unul şi acelaşi lucru. Rareori mă înşel în presupunerile mele, Michael.

Am scos de la garderobă mantoul uşor de seară al lui Grace, am ajutat-o să se îmbrace, iar când am ieşit în stradă am întrebat-o din nou:

— De ce credeţi că ne vor spiona?

— Întrebarea asta puneţi-o acelora care au montat microfoanele, mi-a replicat sec femeia.

Se opri apoi pe trotuar şi-mi aruncă o privire neaşteptată prin sinceritatea ei.

— Jucaţi mediocru rolul de naiv şi greşiţi când vă imaginaţi că şi oamenii din jur sunt la fel.

— Pe dumneavoastră, în special, nu v-am bănuit niciodată de naivitate, am răspuns eu.

— Adevărat, mă consideraţi o spioană care-şi imaginează în prostia ei că v-ar putea dejuca.

Am pornit din nou pe trotuarul pustiu, scăldat de lumina neonului. Drept în faţa noastră, pe cerul întunecat, se contura – ca şi cum ar fi fost pictat – turnul cu vârful ascuţit al Primăriei, strălucind sub razele unor proiectoare ascunse. Undeva, departe, zumzăi un avion de recunoaştere. Femeia înaintă un timp în tăcere, apoi începu din nou să vorbească:

— Ştiu că nici de data asta n-o să mă credeţi, dar pur şi simplu mă dezgustă să mă mişc într-o lume în care toţi te consideră un potlogar şi toată lumea te pândeşte – şi ai tăi şi străinii.

— Vă cred întru totul. Numai că nu eu am alcătuit lumea aşa.

— Cine a inventat-o, nu ştiu, totuşi şi dumneavoastră sunteţi o parte dintr-însa. Poftim, ascultaţi!

Grace mă prinse de mână şi se opri a doua oară, ascultând uruitul tot mai pronunţat al avionului.

— Auziţi! Dau târcoale: Se pândesc... Se pândesc şi în cer şi pe pământ, ba chiar şi în paturile lor, iar sensul întregii lor vieţi constă în această necontenită pândă...

— Jocul nu se desfăşoară chiar ca un scop în sine, am replicat eu, liberându-mi braţul cu delicateţe. Este vorba de destinul omenirii.

— Da, da, ştiu: şi fiecare trâmbiţează că tocmai el o apără. Dar nu credeţi că, cu cât se desfăşoară mai mult aceste operaţii salvatoare, cu atât se măreşte şansa ca omenirea să sară în aer?

— Se pare că serviciul pe lângă Seymoor acţionează deprimant asupra dumneavoastră, am observat eu. Sociologia, fără a mai vorbi de rest, vă împinge inevitabil spre mlaştina pesimismului. Schimbaţi-vă profesia, găsiţi ceva mai liniştit.

— Locurile mai liniştite sunt de obicei şi mai prost plătite, răspunse Grace, pornind din nou pe trotuarul pustiu, luminat cu neon. Iar în ultimă instanţă, nu sunt totdeauna mai ferite. Wiliams m-a smuls tocmai dintr-un asemenea loc şi cred că ar trebui să-i fiu recunoscătoare pentru gestul său...

— Dar nu sunteţi.

— Aşa se pare.

— Nu vă faceţi gânduri. Culpa nu e numai a dumneavoastră, ci a tuturor, generică. Omul este o fiinţă veşnic nemulţumită.

— Seymoor m-a descoperit într-o agenţie de export unde eram stenodactilografă de gradul doi.

— S-a ocupat şi cu exportul? Exportul de sociologie, bineînţeles.

— Şi-a manifestat interesul faţă de mine, însă eu i-am tăiat-o pentru că nu ştiam ce hram poartă, şi poate că tocmai din această cauză interesul lui a crescut. Aşa că am primit un post cu un salariu de trei ori mai mare, fără a mai vorbi de călătorii şi de toate celelalte.

Am cotit şi am luat-o pe mica stradă unde se afla hotelul lui Grace. Zgomotul avionului se pierduse de mult undeva departe, deasupra mării, şi în tăcerea nopţii răsunau numai paşii noştri rari.

— V-aţi aranjat destul de bine, vorbii eu, cu riscul de a destăma liniştea idilică. Nu înţeleg ce altceva aţi mai dori?

— Nu înţelegeţi! Sunteţi capabil să ţineţi prelegeri întregi despre prietenie şi nu înţelegeţi?

— Doar sunteţi împreună cu prietenul? Inteligent, bogat şi, după cum am constatat astăzi, foarte bine făcut fizic...

— Aveţi dreptate! făcu dânsa un semn, ca pentru sine. Într-adevăr, nu pricepeţi nimic.

Cofetăria-bar este mică, dar într-însa se află tot ceea ce-mi trebuie acum – un expres, un sortiment bogat de bomboane de ciocolată de calitate şi o patroană trecută de prima tinereţe, cu o faţă plinuţă şi binevoitoare. De aceea, după ce am cercetat prin vitrine vreo zece asemenea localuri, m-am oprit tocmai aici.

În această dimineaţă de duminică sunt singurul client al cofetăriei şi probabil, mult timp, voi fi unicul.

Faptul acesta îmi dă posibilitatea să-mi beau în tihnă cafeaua şi abia după aceea să arunc o privire fugară spre rafturile cu bomboane colorate, legate cu panglicuţe.

— Aş vrea să trimit unei cunoştinţe o cutie cu bomboane fine, zisei, ridicându-mă şi apropiindu-mă de vitrină.

— Azi e duminică, ştiţi... răspunse nehotărât femeia de după tejghea, într-o englezească ceva mai stricată decât a mea.

— Este adevărat, dar tocmai azi îşi serbează ziua de naştere.

Stăpâna lăsă pentru o clipă cârpa cu care ştergea aparatul de făcut cafea şi strigă spre încăperea vecină:

— Erik!

Apoi îmi explică:

— Am să-l trimit pe băieţelul meu. Ce fel de bomboane doriţi?

— Ceva într-adevăr bun!

Faptul că doream ceva de calitate o făcu pe patroană mai comunicativă. Dădu jos de pe rafturi trei-patru cutii mari şi începu să-mi laude respectivele sorturi de ciocolată. Exact în acel moment, dădu năvală în prăvălie şi „băieţelul”, un ştrengar de vreo doisprezece ani, cu un nas în vânt şi cu o înfăţişare îndrăzneaţă. Am ales o cutie scumpă şi am comunicat curierului-stagiar datele necesare:

— Domnul Todorof, Nyo-zoogade 35. Nu cunosc exact etajul, pentru că s-a mutat de curând la această adresă, dar cred că o să găseşti apartamentul.

— Da, domnule, nu vă faceţi griji! îmi răspunse micul comisionar, cu o încredere în sine care nu putea decât să mă bucure.

După cum spune proverbul: „O zi fără Seymoor este o zi pierdută”. Am ajuns ca în ultimul timp asemenea zile să lipsească complet din calendarul meu. Chiar duminică, zi de odihnă după datinile creştineşti, Wiliams s-a străduit să mă încarce cu o invitaţie de a-l vizita în după-amiaza aceea.

Cu dorinţa vădită de a mă răzbuna pentru această amabilitate, şi cu scopul de a mă putea retrage pe cât posibil mai repede, am sunat la uşa sa încă de la ora două. Totuşi, speranţa mea de a-i tulbura odihna de după-amiază a fost zadarnică. Mi-a deschis un servitor necunoscut şi m-a condus într-o străveche sufragerie, a cărei existenţă în acest apartament spaţios n-am bănuit-o. Grace şi Seymoor erau încă la masă şi tocmai serveau cafeaua.

— A, aţi picat tocmai la timp! m-a întâmpinat bucuros americanul, ordonând servitorului: Peter, dacă eşti amabil, adu încă o cafea şi coniac.

M-am aşezat la masa în jurul căreia se mai puteau instala încă o duzină de inşi şi m-am integrat tăcerii generale. Personal, nu-mi displace liniştea, mai ales când în faţa ochilor am asemenea capodopere gastronomice, ca naturile moarte olandeze atârnate în sufragerie: vânat, struguri, piersici şi lămâi pe jumătate cojite, fără a mai vorbi de cristalurile şi draperiile de catifea.

— Pictură culinară... Lirică gastronomică... spuse Seymoor, observând interesul meu pentru pânzele respective.

— Mituri ale stomacului hrăpăreţ! am completat eu.

— Exact aşa. Deoarece burghezul n-are practic posibilitatea de a-şi umple continuu burta, îşi hrăneşte lăcomia sa inepuizabilă şi vizual. Iepurele ucis şi biftecul se transformă într-un fenomen estetic.

Peter apăru fără zgomot cu o tavă de argint şi puse în faţa mea o ceaşcă cu cafea aburindă şi o sticlă cu coniac Henessy. Cu faţa sa întunecată şi cu privirea-i moartă, servitorul constituia o minunată completare a mediului înconjurător.

Isprăvim cu ceremonialul cafelei în tăcere, fiecare cufundat în gândurile sale, ori încercând să le ghicească pe ale celorlalţi doi. Şi de astă dată Grace e îmbrăcată într-o toaletă transparentă de vară, însă ţinuta şi comportarea ei sunt cu totul oficiale.

— Masa aceasta este atât de mare, încât oamenii ar trebui să discute între ei prin telefon, glumi Seymoor. Să trecem dincolo, ce ziceţi?

În consecinţă, după o scurtă excursie în grup, din cameră în cameră, ne aflăm din nou în bibliotecă. Peter răsări brusc cu tava, lăsă lângă sticlele de pe măsuţă o găletuşă cu gheaţă şi un sifon, apoi se îndepărtă. Grace se pregătea să-l urmeze, însă în acelaşi moment americanul luă un volum legat în piele, aruncat pe un fotoliu, şi o întrebă pe secretară:

— De unde aţi scos cartea asta?

— Eu am luat-o, zisei.

Grace ieşi, în timp ce Seymoor răsfoia indiferent volumul.

— ”Legături primejdioasei” Aţi scos-o pentru mine, sau pentru Grace? surâse el şi trânti cartea pe canapea.

— Cred că se referă câte puţin la noi toţi, dar cel mai mult la mine.

— Înseamnă că aşa socotiţi dumneavoastră legăturile dintre noi, zise într-o doară americanul, făcând un gest semnificativ între el şi mine.

— Dar dumneavoastră cum credeţi?

— În acest caz, ce vă opreşte să le întrerupeţi?

— Ştiţi foarte bine, Wiliams: aştept faza periculoasă.

— E clar. Vă place să studiaţi desfăşurarea unei legături primejdioase până în momentul când aceasta începe să devină într-adevăr periculoasă. Totuşi este un studiu pe jumătate, Michael. Lucrurile trebuie duse până la capăt

Seymoor îşi puse gheaţă în pahar, turnă corect două degete de whisky, adăugă puţin sifon, după care se lăsă într-un fotoliu şi îşi aprinse o ţigară. Am făcut şi eu la fel, mi-am aprins degajat o ţigară, de parcă ce discutasem până atunci n-ar fi fost decât nişte poveşti banale.

— Vedeţi, Michael, începu interlocutorul meu, după ce-şi fixă ţigara în colţul buzelor. Dacă-n lumea asta există un om de care nu trebuie să vă temeţi, acela sunt eu.

Mă privi cu ochii săi întredeschişi, ba chiar îi deschise uşor, atât cât să evaluez sinceritatea dintr-înşii.

— Nu-mi este deloc frică de dumneavoastră, Wiliams.

— Temeţi-vă. Poate nu de mine personal, ci de acel „ceva“ pe care-l socotiţi legat de persoana mea. Şi întrucât am ajuns la capitolul *legăturilor primejdioase,* să lăsăm la o parte literatura erotică şi să trecem la contraspionaj.

N-am răspuns nimic. Nici n-aş fi avut ce, excluzând faptul că tema fusese pusă la ordinea zilei cu oarecare grabă, cel puţin din punctul de vedere al propriilor mele interese. Dar Seymoor trăgea sforile, neinteresându-l problemele legate de mine, ci ale sale.

— Eu ştiu cine sunteţi, Michael. Permiteţi-mi să vă

mai spun încă astfel, şi nu pe numele adevărat. De bună seamă, la rândul vostru, vă închipuiţi cine sunt eu. Nu ştiu numai dacă aţi înţeles că, la început, alţii erau destinaţi să vă poarte de grijă. Nişte meseriaşi obişnuiţi care erau gata să dea totul peste cap din pricina rutinei, bineînţeles după ce v-ar fi compromis inutil în faţa organelor voastre. Eu m-am amestecat ceva mai târziu.

— Şi din ce motive v-aţi luat această osteneală?

— Sunt două: primul, după cum înţelegeţi, este pur profesional. Am considerat că reprezentaţi mult mai mult ca material uman decât un obiect mizer pentru o provocare murdară. De aceea am hotărât că nu trebuie să las ca nişte prostovani ca Higins şi Barry să vă amestece în ciulamalele lor...

Americanul îşi scoase pentru o clipă ţigara din gură şi sorbi puţin whisky.

— În ce priveşte al doilea motiv... îmi permit să recunosc, cu riscul de a-mi râde în faţă, că încă de la început mi-aţi plăcut. Şi cred că nu m-am înşelat: noi doi ne potrivim excepţional şi ne înţelegem, Michael.

— Aşa să fie? Nu-mi amintesc nicio problemă asupra căreia să fi căzut de acord.

— Ca să existe o comunitate e necesar să existe contradicţii. Acesta este un principiu al dumneavoastră, dacă nu mă înşel.

— Da, deşi noi îl formulăm într-altfel.

— Atunci, consideraţi-l ca pe un principiu al meu. Dispreţuiesc oamenii care sunt de acord cu mine. Propriile mele gânduri m-au sâcâit destul pentru ca să le doresc a le mai auzi şi din guri străine. Şi apoi eu nu am nevoie de cineva cu un cap ca al meu, de vreme ce mi-l mai port pe umeri. Dimpotrivă, îmi trebuie cineva cu gândirea şi orizontul

dumneavoastră.

Interlocutorul meu apăsă în mod intenţionat pe ultimele cuvinte, dar eu nu am dat niciun semn că aş fi sesizat accentuarea.

— Cunoaşteţi mai de mult părerea mea cu privire la toate aceste iluzii denumite „patriotism”, „credinţă” sau „morală”. Dar fiindcă pentru dumneavoastră ele încă nu sunt iluzii, trebuie să vă amintesc că dacă în activitatea umană mai există cel puţin un sens cât de neînsemnat, acesta este de a păzi societatea de catastrofă.

— O cauză nobilă! sunt eu de acord.

— Eu tocmai această cauză o servesc, chiar dacă mă abţin s-o preconizez ca dumneavoastră. Din păcate, deocamdată, voi ştiţi mai multe despre lumea noastră, decât noi despre a voastră. Acest fapt duce la tulburarea echilibrului, adică este legat de o mulţime de pericole. Numai informarea reciprocă elimină riscul unei surprize, mai bine zis, al catastrofei.

— Eu credeam că C.I.A. cunoaşte totul.

— Dumneavoastră credeţi sau nu credeţi una ca asta, dar partea proastă este că unii oameni din C.I.A. sunt chiar încredinţaţi că este aşa. O iluzie primejdioasă. Nu vreau să spun că ne lipsesc informaţii valoroase, însă multe dintre ele s-au învechit. Ar trebui să fiţi de acord că este foarte riscant să se înceapă noi acţiuni pe baza unor informaţii depăşite.

— Să vă mai scuturaţi puţin oamenii, l-am sfătuit eu calm. O să-i instruiţi şi apoi îi veţi trimite la vânătoare, după date proaspete.

— Inconvenientul constă în faptul că, acum, sezonul de vânătoare este mai nefavorabil ca oricând.

Unii dintre şefii noştri împreună cu nişte prieteni, ca cei de la Bonn, au săvârşit o prostie greu de îndreptat în legătură cu evenimentele din Cehoslovacia. Un minunat exemplu cu privire la neajunsurile unui optimism exagerat. La aceasta adăugaţi şi o grabă exagerată, plus o forţare a mersului normal privitor la procesele de distrugere şi iată rezultatul: adversarul este alarmat înainte de vreme, constrâns să treacă la contraacţiune şi determinat la o mobilizare a forţelor şi la întărirea vigilenţei faţă de vânătoarea informaţiilor, care acum s-ar solda cu o serie de eşecuri.

— În cazul acesta, nu vă rămâne decât să aşteptaţi. Doar preziceţi pe toate drumurile că regimul nostru va pieri în mod inevitabil datorită eroziunilor interne: îmburghezirea gândirii, convergenţa cu capitalismul, accelerarea proceselor centrifuge, „naţionalismul – ultimul stadiu al socialismului“ şi încă altele...

— Ironia dumneavoastră răspunde ea însăşi observaţiilor proprii, zise răbdător Seymoor. Propaganda este propagandă, dar treaba nu suferă amânare. Dacă procesul de descompunere nu este întreţinut, va fi lichidat sau pur şi simplu, va muri. În general, aşteptarea în asemenea momente constituie o uvertură la sinucidere. Calea cea adevărată este undeva la mijloc, între grabă şi lipsa de acţiune; noile condiţii trebuie pipăite energic, însă atent, şi activul se cuvine să fie reconstituit în conformitate cu ele.

— S-ar putea să aveţi dreptate. Să fie într-un ceas bun!

Americanul îşi scoase chiştocul din gură şi-l strivi cu băgare de seamă în scrumiera grea de bronz. Apoi mă privi în fugă cu ochii săi întredeschişi şi murmură:

— Nu vă grăbiţi să vă situaţi în rolul pasiv al unui expeditor. Nădăjduiesc că pe această cale bine aleasă, noi amândoi vom putea porni ca adevăraţi tovarăşi de drum.

Faţa obosită a lui Seymoor exprima linişte şi sinceritate solidară, de parcă n-ar fi existat niciun risc din partea mea, de a respinge propunerea abia făcută. Iată, vasăzică, şi finalul mult aşteptat care, în imaginaţia interlocutorului meu, constituie numai un modest preludiu la o nouă perioadă în biografia noastră comună.

— Mă tem, Wiliams, că dumneavoastră doriţi să obţineţi de la mine ceva ce, în realitate, nu posed.

— Nu faceţi pe sărăntocul. După cum v-am mai spus, biografia dumneavoastră ne este cunoscută. În instituţia unde lucraţi nu sunteţi câtuşi de puţin un stagiar, ci un profesor, pardon, colonel.

— Chiar de ar fi aşa, asta nu rezolvă nimic. Şi profesorul, cum bine ştiţi, este specialist numai în domeniul pe care-l studiază. Ce să-i faci, aşa sunt vremurile. Enciclopediştii nu mai sunt la modă.

— Nu vă faceţi griji, Michael. N-avem de gând să vă întoarcem pe dos buzunarele. Ne vom mulţumi şi cu cele mai neînsemnate informaţii...

— Nu mă faceţi să plâng de înduioşare, cu modestia dumneavoastră, l-am întrerupt eu. Dacă într-adevăr mă consideraţi drept un profesor, ar fi trebuit să vă daţi seama că asemenea figuri şcolăreşti nu vor da rezultate cu mine.

— Suspiciunea dumneavoastră, în cazul de faţă, este naturală, dar cu totul nejustificată, ridică din umeri americanul. Orice v-aş răspunde acum, aţi socoti că lansez obişnuitele oferte. Totuşi, eu nu vă ispitesc, prietene, înţelegeţi că nu vreau să vă

amăgesc! Nu sunt nici Higins, nici Barry şi dacă încă n-aţi apreciat nivelul stilului meu, cu atât mai rău pentru dumneavoastră.

— În numele cărei cauze trebuie să vă servesc drept informator?

— În scopul aceleia pe care singur aţi numit-o „nobilă”: sarcina de salvare a omenirii. Şi în numele interesului dumneavoastră personal – scuzaţi că folosesc acest cuvânt brutal. Nu sunteţi un jucător mărunt, Michael. Acest lucru l-am stabilit o dată. Şi nu sunteţi nici naivul drept care l-au luat ceilalţi doi. N-am să vă corup cu bani şi n-am să vă fac promisiuni generoase fără acoperire, deşi anumite organe de-ale noastre săvârşesc uneori asemenea şmecherii nedemne. Eu însă, niciodată nu recurg în practica mea la potlogării mărunte, cu atât mai puţin mi-aş permite faţă de dumneavoastră. Deşi detest termenii bancari, încă de pe vremea tutelei unchiului meu, trebuie să vă spun că totul va fi aranjat ca o tranzacţie perfect garantată. Vom porni nu de la făgăduieli, ci de la plata în numerar. Veţi primi chiar acum, drept acont, onorariul pe cinci ani, circa trei sute de mii de dolari. În consecinţă, chiar dacă într-una din zile vă hotărâţi să ne părăsiţi, veţi avea asigurat pe viaţă, numai din dobânzi, un venit modest, nu chiar fantastic, dar suficient ca să trăiţi omeneşte.

Mă pregăteam să obiectez, însă americanul ridică mâna:

— Aşteptaţi, asta nu e totul. Veţi avea în plus la dispoziţie o anumită sumă „care nu trebuie decontată” şi astfel nu veţi fi nevoit să vă atingeţi de capitalul din bancă. Veţi dispune de un paşaport special, care vă va transforma, dintr-un emigrant

oarecare, într-un cetăţean liber şi respectabil. Şi ce-i mai important, ceva care va hotărî toate problemele dumneavoastră şi de ordin moral şi material: o să lucraţi cu mine şi veţi avea în toate cazurile, în orice împrejurare, deplinul meu sprijin.

— Afacerea este minunată, am dat eu din cap. Dar pentru dumneavoastră, nu şi pentru mine. Vreţi să-mi jupuiţi pielea propunându-mi în locul ei o blană luxoasă. Sunt de acord că pielea mea are o înfăţişare mizerabilă în comparaţie cu blana dumneavoastră scumpă, dar trebuie să înţelegeţi că m-am obişnuit cu ea, că nu pot ieşi dintr-însa şi că orice încercare de a o îndepărta de mine este echivalentă cu moartea.

— Vorbe, vorbe, vorbe! oftă Seymoor. Nimeni nu are de gând să vă jupoaie. Noi nu vă propunem moartea, ci viaţa şi progresul.

— Trădarea unei idei este întotdeauna prezentată ca o evoluţie a convingerilor. O teză comodă care asigură trădătorului iluzia că n-a trădat, ci a devenit mai înţelept.

— De ce „trădător”? Spuneţi, mai precis, „un om liber”.

— ”Omul liber” al dumneavoastră este pur şi simplu un dezertor din societate. A fugit în primul rând din acea societate numită „natală”, apoi din cea omenească. Când un tren ar vrea să iasă de pe şinele itinerariului normal, deraiază. Ce nevoie aveţi dumneavoastră de o fiinţă oarecare, deraiată în afara normalului omenesc? La ce vă trebuie unul dintr-aceştia, spuneţi-mi Seymoor?

— Ce-aş face eu cu el, aceasta constituie o problemă particulară, dădu din mână americanul. Dar dacă în lumea asta josnică există, totuşi o cauză rezonabilă, ea este, după cum v-am mai spus,

salvarea omenirii. Nu ca să construim una desăvârşită, ci pentru a ne scuti pe noi înşine, şi pe alţii, de un mare număr de inutile grozăvii şi suferinţe. Viaţa poate fi lipsită de sens, iar moartea inevitabilă, totuşi e mai bine să trăieşti decât să crăpi şi e mai frumos să mori liniştit în patul tău, cu iluzia că laşi ceva în urmă-ţi, decât să fii ars în suflul ucigător al exploziei atomice, prezicătoare nu numai a morţii tale, ci şi a tot ce-i omenesc. Numai că această cauză, cauza de a supravieţui, trebuie servită de fiinţe libere, Michael, de oameni care nu sunt robii unei pasiuni şi duşmănii naţionale, ai unor doctrine şi iluzii naive, ci partizani convinşi ai coexistenţei, ai unei raţiuni sănătoase, în măsura în care putem vorbi de aşa ceva în lumea asta absurdă.

Tăcu, puţin sufocat de lunga perioadă retorică şi mă privi din nou cu ochii întredeschişi, ca şi cum ar fi vrut să verifice cum suport această întrecere de rezistenţă.

— ”Omul liber” în accepţia dumneavoastră, nu poate fi credincios nici unei cauze, inclusiv a voastră! răspunsei, învingându-mi plictiseala.

— Cum aşa? De ce?

— Pentru că „omul liber”, aşa cum îl înţelegeţi voi, nu se simte legat de nimeni şi de nimic. Dacă e eliberat până şi de legătura de sânge cu propria-i patrie şi a devenit trădătorul ei, cu mare uşurinţă va trăda şi orice altă situaţie de care l-aţi lega.

— Înseamnă că, după părerea dumneavoastră, eu, ca om liber am pe de-a întregul o mentalitate de trădător! surâse americanul.

— Nici nu m-am gândit la aşa ceva.

— În acest caz, vă contraziceţi; pur şi simplu minţiţi, ca să nu mă jigniţi.

— Absolut deloc. Într-adevăr, n-aveţi mentalitatea unui trădător, şi asta datorită faptului că sunteţi departe de a fi atât de liber pe cât vă place s-o afirmaţi.

Seymoor ridică uşor din sprâncene şi mă privi întrebător.

— Vreţi să spuneţi că primesc de undeva un salariu?

— Nu m-am referit la asta. Admit chiar că onorariul pe care-l primiţi nu vă este câtuşi de puţin necesar. Totuşi, nu mă veţi putea convinge, Wiliams, că aţi rupt legăturile cu patria sau mai precis cu clasa dumneavoastră. Faceţi apel la oameni, să renunţe la patria lor, nu pentru a deveni liberi, ci pentru a trece în serviciul ţării voastre.

Seymoor îşi plecă privirea ca şi cum ar fi meditat asupra cuvintelor mele, apoi clătină din cap.

— Vă înşelaţi, Michael. Nimic nu mă leagă de nimeni.

— În acest caz, ce-aţi spune dacă eu, în numele ţării mele, v-aş face aceeaşi propunere pe care dumneavoastră aţi încercat să mi-o adresaţi mie?

Americanul surâse din nou:

— Vă formulaţi oferta în aşa fel, încât mă puneţi în situaţia ca în interesul tezei mele să vă răspund „accept”. Ei, bine, ca să-nţelegeţi că sunt pe deplin sincer, răspunsul meu este negativ. Întocmai: n-aş fi consimţit. Însă refuzul meu n-are nicio legătură cu consideraţiuni ca morala, patriotismul, ori clasa socială. Dacă nu vreau să slujesc lumea voastră, n-o fac din dragoste pentru a mea, ci din dispreţ faţă de a dumneavoastră. „Dispreţ” e prea tare spus, eu nu sunt adeptul sentimentelor puternice. Numiţi-o ostilitate, ori simplu, antipatie. În orice caz, lumea

mea, pe care aş scuipa cu satisfacţie, este cel puţin sinceră şi deschisă în urâţenia ei, în vreme ce a voastră vehiculează iluzii perfide şi amăgitoare despre o anume fericire generală. O societate prinsă în păienjenişul himerelor sale este mai periculoasă decât una care afişează cinismul sincer şi nu-şi ascunde hidoşenia, fiindcă pur şi simplu nu are cum. O orânduire care crede în ceva este gata să lupte pentru acel ceva. Deci ea este agresivă şi tot ca atare periculoasă. Iar societatea mea nu crede în nimic. Nu mai crede. Ceea ce înseamnă că nu *mai* este periculoasă.

— Există o logică în cuvintele dumneavoastră, Williams, dar lipseşte adevărul. Catastrofa cu care mă speriaţi se referă doar la lumea voastră, nu la a mea. Şi calea voastră nu poate fi a mea.

— O, drumul tuturor este unul şi acelaşi! răspunse cu surâsu-i palid Seymoor. Toţi păşim într-acolo unde vom zace unul lângă altul, cu ţestele roase, ca fraţii dintr-o mamă: înţeleptul alături de cel sărac cu duhul, trădătorul şi eroul, în liniştea şi nemărginitul timp al *Marii plictiseli.*

— Nu ştiu cum este la dumneavoastră, însă la noi, pe trădători nu-i înmormântează niciodată lângă eroi.

— Nu luaţi cuvintele mele *ad literara.* În toate cazurile, şi unii şi ceilalţi vor fi la un loc, în acel pântec al mamei care e pământul.

— Numai că mortul nu rămâne numai în pământ, ci şi în amintirea oamenilor.

— Nu vă consideram drept un vanitos, observă el, ca şi cum ar fi verificat cele spuse de mine. Nu, într-adevăr, nu sunteţi orgolios, căutaţi doar argumente ca să vă sprijiniţi prejudecăţile. În ceea ce priveşte amintirea sau, dacă vreţi, gloria, oameni ca

dumneavoastră, sau ca mine, după ce au lucrat toată viaţa neştiuţi de nimeni, pot fi siguri de anonimatul lor şi după moarte. Sorge al vostru constituie una dintre rarele excepţii care vine să confirme regula...

— Lăsaţi gloria şi anonimatul. Un om are rude, prieteni, are copii...

— N-aveţi copii! Nici eu. Şi chiar de-i aveaţi, ce v-ar fi interesat copiii, prietenii, ceilalţi oameni? N-ar fi făcut niciodată parte din dumneavoastră şi tocmai de aceea n-aţi fi murit împreună, fiindcă au trăit indiferent de dumneavoastră, fiindu-vă numai tovarăşi întâmplători de drum, pentru o perioadă de timp. Apoi, şi lor de asemenea le va veni ceasul, şi pentru dânşii se va restabili acel *statu-quo,* vreau să spun moartea, fără de început şi fără de sfârşit.

— Înainte de venirea morţii există viaţa...

— Numai ca o formă premergătoare a ei. Viaţa este necesară, în măsura în care, fără ea n-ar fi posibilă moartea; ea constituie un proces continuu al morţii, al putrefacţiei. Asta este viaţa înainte de statornicirea puterii *Marii plictiseli.*

— Sunteţi un om curajos, Wiliams, dar vorbiţi continuu despre moarte. Asemenea caractere nu se amărăsc atâta din pricina inevitabilului, decât numai dacă socotiţi că eu sunt un fricos şi vreţi să mă înspăimântaţi.

— Vreau să vă povăţuiesc! Să vă amintesc că vă aflaţi în scurta recreaţie dintre două perioade ale nefiinţei şi că este dreptul dumneavoastră, Michael, să folosiţi această pauză pentru satisfacţia personală.

— Regret. Regret sincer că aţi pierdut cu mine atâta timp în zadar. Dar sunteţi un şef mare şi nu cred că cineva să vă facă observaţie pentru insucces...

— Bine, Michael, oftă din nou americanul, ca şi când n-ar fi auzit ultima mea frază. Pentru că sunteţi atât de sensibil în legătură cu „trădarea“, am să vă propun o ultimă şi într-adevăr generoasă variantă: ţineţi pentru dumneavoastră informaţiile pe care le aveţi. Păstraţi-le pe toate până la ultimul fleac. Nu ne divulgaţi nimic. Faptele vi le vom servi noi şi singurul lucru pe care vi-l cerem este părerea şi sfatul dumneavoastră în legătură cu ele. Deveniţi consilierul nostru în materia respectivă, omul de încredere. Vă vom acorda atâta preţuire şi sinceritate, încât nu ne vom codi să vă punem la curent cu secrete la care foarte puţini oameni au acces...

Şi Seymoor se uită la mine calm şi trist în acelaşi timp, în aşteptarea răspunsului.

Iată-ne ajunşi pe culmea ispitei, la punctul maxim al încercării de racolare. Americanul mă împinge spre trădare, cu garanţia solemnă că nu-mi cere aşa ceva. Şi în timp ce-mi întinde o mână ca să obţină consimţământul meu de participare la crimă, cu cealaltă îmi oferă cheiţa de salvare: mă încredinţează că mă voi apropia de secrete importante, că prin urmare voi dispune de un material preţios pe care, la un moment dat, îl voi putea înmâna şefilor mei anteriori, ca preţ al iertării, ba mai mult, voi avea posibilitatea să arăt că am recurs la un simulacru de acceptare din considerente patriotice, că la adăpostul trădării, am săvârşit un act eroic, punând mâna pe secretele duşmanului.

Seymoor îşi aprinse o ţigară şi se destinse în fotoliul său, aşteptând liniştit ca mintea mea să traverseze această punte a consideraţiilor logice. Ca să nu-l dezamăgesc, am tăcut un timp şi abia după asta am pronunţat cuvintele ce i le-aş fi putut spune

imediat.

— Ultima variantă pune într-adevăr lucrurile într-o lumină nouă. Din păcate, promisiunile pe care mi le faceţi astăzi în gura mare, s-ar putea ca mâine să fie încălcate, pe tăcute...

Şi pentru că americanul se pregătea să obiecteze, i-am explicat:

— Nu-i vorba de dumneavoastră, Wiliams. Vă cred în măsura în care, în meseria noastră, există încredere. Dar sunt şi forurile superioare...

— Eu nu m-aş fi putut ocupa de o asemenea treabă fără asentimentul prealabil al şefilor mei, răspunse Seymoor. Şi nici nu-mi stă în obicei să-mi asum promisiuni pe care n-aş fi în stare să le îndeplinesc.

— De-ar fi aşa! În orice caz, înţelegeţi că răspunsul pe care-l aşteptaţi de la mine are o însemnătate covârşitoare pentru întreaga mea viaţă viitoare. Un astfel de răspuns cere un timp de meditaţie.

— O, bineînţeles! făcu un semn aprobator din cap interlocutorul meu. Nu vă consideraţi dator să răspundeţi imediat. Dispuneţi cum vreţi de timpul dumneavoastră, dar pentru meditaţie, nu pentru tergiversare.

— Ştiţi desigur că, de vreme ce o asemenea problemă a fost pusă, hotărârea nu poate fi amânată la nesfârşit.

— Bineînţeles, dădu iarăşi din cap americanul. Îmi pare nespus de bine că şi dumneavoastră cunoaşteţi acest lucru. Oricât de avantajos ar fi pe de o parte, este extrem de plictisitor pe de altă parte să stai să joci cu cineva care nici măcar nu cunoaşte regulile jocului.

Şi întinzând mâna spre sticlă, mă întrebă:

— Mai bem încă un pahar?

CAPITOLUL VII

Strada e lungă şi plicticoasă ca oricare alta într-o după-amiază de duminică, când nu s-a aşternut încă forfota de seară ca să schimbe letargia de sărbătoare produsă de prânzurile abundente şi de slabele programe ale televiziunii. Magazine închise, cafenele goale, şi perechi de familişti, postate în picioare în faţa vitrinelor, discutând fără convingere despre calităţile mărfurilor, pe care, poate, nu le vor cumpăra niciodată. Decorul se prezintă suficient de cenuşiu ca să nu mă poată detaşa de discuţia cu Seymoor, continuată de mine în gând, cu înverşunare.

„Regulile jocului“? mă întreb eu, cu un sarcasm nedisimulat. Acestea îmi sunt într-adevăr bine cunoscute, dragă Wiliams! îmi spun în continuare cu acelaşi sarcasm, şi mai nedisimulat. Şi nu numai cele clasice, ci şi cele noi, pe care în momentul de faţă vă pregătiţi să le introduceţi în folosul dumneavoastră. Pentru că, acum, voi le dictaţi, iar mie nu-mi rămâne decât să le accept şi să stau pe locul mortului sau, dacă vreţi, al celui care pierde, din pricina rămânerii în urma ritmului.“

De aici încolo, toate posibilele schimbări ale jocului sunt pe deplin cunoscute, inclusiv eventualele blufuri ale ambelor părţi. Ultima propunere făcuta de american nu este lipsită de interes şi el ştie perfect acest lucru. Dar îşi dă foarte bine seama că dacă nu m-am hotărât să devin trădător, nu voi recurge nici la

acţiuni arbitrare. La prima vedere, posibilitatea de a pătrunde în culisele contraspionajului străin, în interesul celui propriu, poate apărea deosebit de ispititoare. Totuşi, dacă este tentantă, utilă, oportună, sau nu, acestea sunt judecate de foruri superioare, în consecinţă, prima acţiune a lui Seymoor va fi să stabilească dacă voi lua legătura pe canalul respectiv cu Centrala mea, ca să raportez şi să cer instrucţiuni în continuare. Aceasta înseamnă că voi fi pus din nou sub urmărire, dar de bună seamă, una mult mai vigilentă şi mai perfidă – să zicem un filaj de tip american. Bineînţeles că, pentru moment, nu problema de a lua contactul cu Centrala mă nelinişteşte. Chiar de mi-ar bara drumul în acest sens, nu înseamnă câtuşi de puţin că neapărat mă vor lichida, sau elimina, într-un fel oarecare.

Seymoor poate juca în continuare rolul omului care are încredere în mine şi chiar să mă introducă în postul făgăduit, fie cu scopul de a mă folosi pentru retransmiterea unor informaţii mincinoase, fie de a continua prelucrarea mea. Totuşi, această variantă este, deocamdată, fără însemnătate, întrucât nu am de gând să iau legătura cu Centrala ca să-i fac cunoscute propunerile americanului.

Misiunea cu care sunt trimis aici este precis determinată şi nimeni nu mi-a dat dreptul să mă abat de la ea. Partea proastă este că tocmai realizarea ei e pe cale să fie dejucată. Pentru că, supraveghindu-mă pentru o treabă pe care nici nu am de gând s-o fac, Seymoor o să mă lege de mâini, tăindu-mi orice posibilitate de acţiune în direcţia ce mă interesează. Individul ăsta are într-adevăr noroc nu numai la ruletă, ci şi în contraspionaj. Demersul lui greşit în legătură cu mine îi poate da, în ultimă instanţă, câştig

de cauză.

Cineva ar putea observa, că, dacă nu m-aş fi încăpăţânat şi aş fi acceptat, măcar formal, propunerea de a trăda, acest fapt mi-ar fi acordat, pentru o vreme, libertatea de a-mi duce la îndeplinire sarcina, iar apoi aş fi putut ieşi din joc. O iluzie periculoasă, după cum ar afirma scumpul Wiliams. Există propuneri care nu pot fi acceptate nici măcar iluzoriu, nu numai din punctul de vedere al principiilor morale, ci şi al considerentelor practice. Odată ce ai spus „da“, aceasta le oferă posibilitatea ca imediat să pună mâna pe tine şi două ore mai târziu să te expedieze într-o direcţie necunoscută.

Natural, ei ar fi putut să facă acest lucru şi fără să spun „da“. Pe acest teren şi în situaţia actuală aveau posibilitatea să mă expedieze oriunde ar fi dorit, chiar de la coborârea mea din tren. Astfel de cazuri s-au întâmplat şi sunt bine cunoscute, dar la fel de bine cunoscute sunt şi rezultatele deplorabile obţinute de organizatorii răpirilor. Evident, Seymoor nu face parte din această categorie de spioni care-ţi pot arunca o batistă cu anestezic pe faţă, sau te pot ridica cu un taximetru fals. Dacă doreşte să-i fiu un cadru constant, ori o victimă temporară – este un secret fără nicio însemnătate pentru mine, totuşi, în toate cazurile, vrea în mod vădit să accept de bună voie, să trec în mod conştient, chiar după multe ezitări, de cealaltă parte.

Totuşi ar fi caraghios să-mi fac iluzii că, întrucât ţine să mă hotărăsc singur, îmi dă în realitate oarecare libertate de alegere. În cazul de faţă, ea este numai o aparenţă. Toate demersurile viitoare sunt programate atât de precis, încât să n-am posibilitatea de a găsi o altă ieşire, decât cea dorită

de Seymoor. Şi dacă americanul este întotdeauna liniştit, degajat, ba chiar generos în raporturile lui cu mine, se datorează numai încrederii sale depline că toate ieşirile sunt bine păzite, în afara aceleia unice, înspre care împrejurările mă împing în mod inevitabil şi care, de fapt, nu reprezintă ieşirea, ci intrarea în cursă.

Da, jocul este într-adevăr clar şi regulile lui îmi sunt de asemenea cunoscute, deşi – pentru a mă încuraja – îmi repet că nu s-a întâmplat încă nimic. Am de pe acum presentimentul neplăcut că mă găsesc la doi paşi de această cursă, ale cărei înfăţişare şi poziţie nu-mi sunt tocmai cunoscute. Doi paşi sau trei, distanţa trebuie folosită ca să pot întreprinde ceva util. Răgazul este mult prea scurt; începând de duminică pe-nserate, când am părăsit locuinţa lui Seymoor, până în aceeaşi noapte, sortită unei întâlniri obligatorii cu Grace şi stabilită pe şoptite, la despărţire. Deocamdată nu sunt urmărit şi trebuie să caut să nu fiu stânjenit în aceste puţine ore şi să termin toată treaba.

Cu aceste gânduri în cap, am traversat strada până la micul bar-cofetărie şi m-am aşezat la o măsuţă rotundă, nu tocmai stabilă ca să comand o ceaşcă de cafea. Patroana cu faţa plină şi binevoitoare, m-a observat abia în clipa aceea şi astfel am avut motiv să arunc o vorbă:

— Nădăjduiesc că aţi dus bomboanele...

— Le-am dus şi le-am adus înapoi, m-a informat ea, ocupându-se cu aparatul de preparat cafea.

— Cum aşa?

— Păi, dacă prietenul dumneavoastră nu stă la această adresă?

Şi întorcându-se spre cealaltă încăpere, strigă:

— Erick, unde ai lăsat cutia cu bomboane?

Comisionarul-stagiar apăru îndată în uşă, cu acelaşi nas ridicat energic, dar cu încrederea în sine destul de şubrezită. Aduse cutia splendid împachetată, o puse pe măsuţă, în faţa mea şi-mi aruncă o privire spălăcită.

— Nimeni nu-l cunoaşte pe amicul dumneavoastră, domnule.

— Ai întrebat portarul?

— Lipsea, dar am întrebat pe la toate etajele. Nu-l cunoaşte nimeni.

— Ai sunat peste tot?

— Da, din apartament în apartament. Numai la unul de la etajul şase nu mi-a răspuns.

— Aşa? Care anume?

— Cel din dreapta.

— Păcat, spusei. Când este ziua dumitale de naştere?

— Abia peste două luni.

— Atunci ia-ţi cadoul cu două luni mai devreme.

Comisionarul-stagiar mă privi din nou, ca să vadă dacă nu glumesc, apoi murmură tulburat câteva cuvinte de mulţumire şi dispăru cu cutia.

— E foarte drăguţ din partea dumneavoastră, domnule! mi se adresă zâmbind patroana din spatele tejghelei, muncită, probabil până-n clipa aceea de gândul că s-ar putea să cer banii înapoi.

Îmi aduse cafeaua şi într-un acces neaşteptat de comunicativitate, adăugă în taină:

— Aflaţi de la mine: copiii nu trebuie răsfăţaţi în mod exagerat.

— Foarte adevărat, răspunsei, scoţând o monedă.

— O, lăsaţi! Cafeaua rămâne în socoteala localului.

— De ce, nu! dădui din cap. Deşi, nici eu nu sunt

obişnuit cu răsfăţul.

Se apropia ora opt seara, însă deasupra oraşului mai sălăşluia încă un fel de crepuscul vag. Al şaselea etaj; la dreapta. Ambele ferestre care aparţineau acestui apartament erau întunecate. M-am strecurat în holul de la intrare şi traversându-l, am ieşit în curte. Ferestrele de la etajul şase erau întunecate şi din această parte. M-am întors în holul de la intrare şi am luat ascensorul.

Pe uşa apartamentului nu exista niciun fel de inscripţie. Broasca era secretă, un model nou. Înainte de a mă apuca de ea, am apăsat, pentru orice eventualitate, pe butonul soneriei cu insistenţa brutală a poliţiştilor şi a pompierilor. Niciun răspuns. Încuietoarea, după cum am spus, era secretă, un model nou, dar asta n-avea importanţă. Aveam în buzunar câteva chei de tipul „Sesam, deschide-te!“, capabile să se descurce cu toate tipurile de broaşte existente. Operaţia nu a durat mai mult de un minut şi a decurs aproape fără zgomot. Am intrat în antreul întunecat, încuind cu grijă uşa în urma mea. Apoi am deschis-o pe următoarea. Prin ferestre pătrundea în odaia întunecată un licăr de lumină, foarte slabă. Am scos mica lanternă de buzunar şi am început o cercetare sumară, străduindu-mă ca raza de lumină să evite geamurile şi să se târască mai jos de ele.

În afara vestibulului – un hol, un dormitor, o bucătărie şi baia. Stilul mobilierului nu mă interesa pentru moment. Ornamentele tapetelor, de asemenea. În orice caz, confortul nu era la nivelul aceluia din apartamentul de la Sofia, unde fusesem invitat în urmă cu vreo câţiva ani. Se punea întrebarea dacă stăpânul era acelaşi. Locatarul părea

a fi într-adevăr un individ complet lipsit de personalitate, fiindcă singurele urme ale existenţei sale erau cele două costume aproape noi din şifonier şi o grămadă de lenjerie murdară, aflată în baie. Buzunarele hainelor erau goale. Şi geamantanul, împins sub pat ca să nu strice ambianţa interiorului, părea a fi la fel. În realitate, nu era complet gol: avea aşternut pe fund un număr vechi din ziarul „Vecerni novini”[4]

Un număr din seria de după-amiază şi pe lângă toate astea şi vechi, n-ar fi făcut nimănui nicio impresie la Sofia. Numai că între Sofia şi Copenhaga există o oarecare distanţă. La vederea acestei bucăţi de hârtie mototolită şi nu prea curată, am avut dintr-o dată senzaţia că un binefăcător invizibil mi-a eliberat pieptul de ghipsul în care fusese prins până în momentul acela. Am tras adânc în mine aerul viciat din cameră şi m-am lăsat pe fotoliul din colţ.

Indicatoarele fosforescente ale ceasului meu îmi arătau exact opt şi treizeci şi cinci, când de afară se auzi cheia răsucindu-se uşor în broască, la deschidere şi apoi la închidere, zgomotul clanţei celei de a doua uşi şi ţăcănitul comutatorului electric. Este inutil să mai completez că sub strălucirea candelabrului, intrusul mă zări imediat, întins alene pe fotoliul din faţa uşii.

Era Todorov. Abia văzându-şi oaspetele, făcu un pas înapoi, dar imediat îngheţă, pentru că în afară de mine observă şi revolverul îndreptat spre el – un Mauser foarte îngust, comod de purtat, prevăzut în acel moment şi cu amortizor de sunet. Individul încercă să bolborosească o frază oarecare cu gura lui

[4] Noutăţile serii. (bulg.)

uscată, dar eu, fără să las revolverul din mâna dreaptă, am dus arătătorul de la stânga la buze, indiciu să tacă. Apoi m-am ridicat şi am făcut un semn cu pistolul, direcţia stânga-mprejur şi înainte marş! El ezită o clipă, însă fiind un individ perspicace, înţelese imediat că, nu e momentul potrivit pentru astfel de lucruri, de aceea s-a întors şi a pornit supus pe drumul de întoarcere, lăsându-mi mie grija de a stinge lumina şi a închide uşa.

Mi-am aruncat trenciul pe braţul drept, în aşa fel ca să camuflez Mauserul, al cărui amortizor era proptit în şalele lui Todorov. Am coborât pe scară, unul lângă celălalt, ca nişte buni prieteni.

Scoaterea lui din bloc presupunea destule riscuri, dar era inevitabilă. În zilele noastre, fiecare frază ce-ţi iese din gură încetează să-ţi mai aparţină. Este ca şi cum ai da drumul la plimbare unui crap în acest lac plin de rechini. Urechi mecanice, ascuţite şi iscoditoare, gigantice aparaturi, sau minuscule pândesc sunetele ce hoinăresc jalnic, lipsite de apărare. Sunt ascultate legăturile radio internaţionale, cifrate şi necifrate, mecanismele uriaşe de la frontiere prind în plasele lor convorbirile telefonice interne, nenumărate urechi invizibile ascultă în oraşe, în instituţii, în interioarele confortabile ale locuinţelor particulare. În vremea noastră, o discuţie sinceră a ajuns un mare lux. Îndeosebi pentru oameni ca mine şi, mai ales, în momente ca cele de acum, când trebuie neapărat să stau de vorbă de la om la om cu un vechi cunoscut.

Nyor-Zoogade este puţin frecventată chiar în plină zi, iar la această oră de seară era complet pustie. Pentru orice eventualitate, mi-am îndreptat însoţitorul spre celălalt trotuar, care mergea pe lângă lac, şi prin

urmare era mai puţin primejdios de a avea o întâlnire întâmplătoare.

— Orice strigăt sau încercare de fugă te va costa viaţa, l-am avertizat eu cu jumătate de glas.

Tonul meu răsuna extrem de sincer, întrucât chiar aveam intenţia să-mi execut ameninţarea fără nicio teamă de acele remuşcări târzii care au dus-o până în pragul nebuniei pe sărmana lady Macbeth.

— Nu vă neliniştiţi... lăsaţi revolverul... eu însumi aşteptam o asemenea întâlnire... chiar o doream... mă asigură Todorov, vorbind cu întreruperi.

— Mă bucur că dorinţele noastre coincid.

— Şi eu, de asemenea... Vreau să spun, îmi pare bine că aţi venit tocmai dumneavoastră... Un om care mă cunoaşte... care mă va înţelege...

În pofida gâtlejului său uscat, Todorov vorbea cu o intonaţie atât de onctuoasă, încât simţeam o uşoară greaţă. Faptul acesta nu mă împiedica deloc să ţin revolverul la locul său iniţial, adică în şalele vechiului meu cunoscut.

Am parcurs câteva sute de metri într-o tăcere deplină, dacă nu punem la socoteală întrebarea incidentală lui Todorov: „Unde mă duceţi?“ – la care n-am binevoit să-i răspund. Abia când am ajuns lângă intrarea lui Iorstedspark, i-am şoptit:

— O să intrăm aici, să ne plimbăm.

La vederea pădurii întunecate şi tăcute, vechea mea cunoştinţă tresări, cramponându-se puţin pe loc, însă eu i-am îndepărtat ezitarea înfigându-i ceva mai temeinic amortizorul în coaste. Omul intră fără entuziasm printr-o poartă de fier întredeschisă şi am pornit pe aleea aşternută cu nisip.

Iorstedspark are o înfăţişare destul de mohorâtă, chiar în cele mai însorite dimineţi de vară. Este o

foarte mare şi pustie întindere, cu copaci gigantici cu frunziş des şi umed, cu poiene înclinate, pierdute în umbrare adânci, şi cu un lac mult mai adânc cu reflexe negre-verzui. Acum, în întunericul serii, această pustietate părea sinistră şi rarele becuri, împrăştiate ici-colo, în loc să însenineze peisajul, îl făceau şi mai neprimitor.

Ne-am trezit undeva, spre mijlocul parcului, adică în partea lui cea mai liniştită şi i-am arătat o bancă, şoptindu-i:

— Aşază-te aici, ca să te odihneşti!

Todorov se supuse şi m-am instalat la rândul meu ţinând mereu revolverul lipit de mijlocul lui, sub camuflajul trenciului.

— Aici e cam umed, observă dânsul, ca şi cum într-adevăr ieşiserăm la plimbare.

— Regret că te expun la riscul de a lua un guturai, dar în mod sigur locuinţa dumitale este pusă sub ascultare.

— Şi eu cred la fel, consimţi el imediat. Îşi dau seama că niciodată nu voi fi omul lor.

— Nu. Ei ştiu că un trădător rămâne totdeauna un trădător. Nu-l crede nimeni pe mişelul de Todorov, nici chiar cei care l-au cumpărat.

— Eu nu sunt un mişel... Sunt un sincer patriot... Dumneavoastră ştiţi foarte bine, tovarăşe Boev.

— În primul rând, să nu-mi mai spui „tovarăş”, în al doilea rând să nu mă mai numeşti Boev, iar în ceea ce priveşte patriotismul...

Am scos din buzunar o ţigară şi bricheta şi am început să fumez, fără să las din mâna dreaptă revolverul.

— Eu sunt un cetăţean respectabil... ştiţi asta... bolborosea însoţitorul meu, hotărât să înlocuiască

expresia exagerat de puternică „patriot sincer” cu denumirea mai modestă de „cetăţean respectabil”.

— Unii oameni trăiesc ca cetăţeni respectabili numai pentru că nu s-a întâmplat ca respectabilitatea lor să fie pusă la încercare. Asemenea indivizi ar putea chiar să-şi dea duhul ca cetăţeni onorabili, pentru că nu au căzut între câmpurile magnetice ale tentaţiilor. Însă dumneata, Todorov, ai căzut şi ai capitulat, şi prezenţa mea aici nu este pentru a-ţi înmâna o medalie pentru patriotism, ci pentru a executa sentinţa.

— Ce sentinţă? Dumneavoastră glumiţi? se întoarse el înfricoşat spre mine.

— Nu te mişca. Fără gesturi inutile şi fără scene de naivitate. Ştii foarte bine că nu am fost trimis aici întâmplător. Cum nu-i întâmplător nici faptul că am venit eu şi nu altcineva. Tocmai pentru că te cunosc şi te înţeleg perfect. Dumneata vei fi lichidat chiar în noaptea asta, în acest loc...

— Dar staţi puţin, ce vorbiţi! se întoarse din nou spre mine.

— Ţi-am spus să nu te mişti. După cum poţi vedea, locul este bine ales. Nimeni nu va auzi nimic, iar cu un pietroi legat de picioare, te vei duce drept în fundul lacului, şi cine ştie dacă vreodată te va scoate cineva...

Însoţitorul meu încercă să se mişte pentru a treia oară, însă l-am domolit prin respectiva apăsare în şale.

— Ţi-am explicat toate acestea nu ca să te sperii, ci ca să ştii cum stai. Singura posibilitate de a-ţi salva pielea constă în acceptarea următorului program în patru puncte: sa ne predai informaţiile dobândite de la Sokolov, să-mi povesteşti exact tot ce s-a

întâmplat, să plăteşti acontul la „Universal” şi să uiţi că ne-am întâlnit. Patru lucruri...

— Am să fac totul, totul... şopti mişcat vechiul meu cunoscut.

— Nu te grăbi să promiţi şi, mai ales, să minţi. Am spus: *patru lucruri.* Dacă nu vei îndeplini întocmai pe oricare dintre ele, să ştii că te vom descoperi, chiar dacă te-ai înfunda în Patagonia! Şi atunci... Eşti de multă vreme pus sub observaţia organelor noastre şi te asigur că n-o să te scăpăm din ochi.

Pe alee se auziră paşi înceţi şi Todorov îşi ascuţi auzul. Cu coada ochiului am observat silueta întunecată a unui poliţist în centrul aureolei tulburi a felinarului vecin, din parc.

— Nu te apuca să faci vreo mişcare, i-am şoptit vecinului meu de bancă. Poliţistul va primi al doilea glonte. Primul va fi numai pentru dumneata.

Vechiul meu cunoscut rămase ca o mumie, iar eu, pentru ca scena să fie cât mai naturală, m-am rezemat de bancă ca şi cum aş fi respirat plin de mulţumire tihna nopţii.

Poliţistul trecu alene pe lângă noi, ne aruncă o privire fugitivă şi îşi continuă drumul spre ieşire.

— Haide, mă adresai, procedează la executarea programului punct cu punct şi fără abateri.

— Cu Sokolov am luat legătura...

— Poveştile mai târziu. Înainte de toate: unde sunt informaţiile?

Eu, bineînţeles, nu numai că nu ştiam nimic de ele, dar habar n-aveam dacă existau într-adevăr. Singurul lucru pe care-l cunoşteam era că acum nu sosise momentul ca să-mi mărturisesc ignoranţa.

— Informaţiile sunt la mine, bolborosi Todorov... Ca să vedeţi că nu sunt un trădător... Le-am păstrat tot

timpul asupra mea, în eventualitatea că vor trimite pe cineva ca dumneavoastră...

Cu degetele tremurând de tulburare îşi deşiră marginea de jos a sacoului şi scoase ceva mărunt, cât un chiştoc, înfăşurat în hârtie de ţigară.

— Ce e ăsta? Un film sensibil? am întrebat curios, desfăşurând hârtia.

— Aţi ghicit. Filme sensibile. Totul se află aci. A fost înregistrat cât se poate de exact.

— Dar cine l-a asasinat pe Sokolov? Dumneata? l-am descusut, punând bine chiştocul în buzunarul meu. Şi pentru ce? Ca să-ţi însuşeşti suma pe care trebuia să i-o predai?

— Păi, sunt eu în stare să omor un om, tovarăşe Boev?

— Ssst! Ai uitat ce ţi-am spus? Haide, ia-o în ordine. Şi nu de la Adam şi Eva, ci de la sosirea dumitale aici, la Copenhaga.

Todorov îmi expuse supus totul, dar în cele câteva minute nu mi-a dezvăluit mare lucru, în afară de activitatea sa cunoscută: contactul cu reprezentanţa comercială, cu „Universal”, legătura cu Sokolav.

L-am ascultat cu răbdare. Când cineva îmi serveşte versiunea iniţială, nu-mi place să-l tulbur cu întrebări. Şi apoi, nu este lipsit de importanţă să stabilesc dacă amănuntele pe care le cunosc dinainte îmi vor fi expuse cu precizie. Deşi, asta nu constituie niciun fel de garanţie că celelalte lucruri, pe care nu le cunosc, îmi vor fi redate cu aceeaşi fidelitate.

— M-am întâlnit cu Sokolov la gară, exact cum a fost stabilit. La ora aceea gara era plina de lume şi întâlnirea a trecut cu totul neobservată, iar schimbul s-ar fi putut face acolo, pe loc, şi totul ar fi avut altă desfăşurare; dar Sokolov era un tip bănuitor, de altfel

nici eu, la drept vorbind, nu prea aveam încredere în el.

„Ai adus banii?“ m-a întrebat.

„Iată-i, nu vezi?“

Erau zece pachete a câte zece mii puşi într-o cutie de săpun de toaletă şi-i înfăşurasem în aşa fel, încât chiar semănau cu ceva cumpărat de la o parfumerie.

„Dar dumneata ai adus marfa?” m-am interesat la rândul meu.

„Măi omule, marfa, este la mine, dar de unde să ştiu eu ce se află în pachetul tău?“ zise Sokolov.

„Nici eu nu ştiu ce fel de marfă îmi dai. Dacă vrei, vino la hotel şi acolo ne vom înţelege.”

„E periculos, răspunse Sokolov. Să luăm un taxi. Ne ajung două minute pentru verificare.“

Aşa am şi făcut. În timp ce ne plimbam cu maşina, el desfăcu pachetul, atât cât să vadă ce conţine, şi-mi dădu filmele, numai că eu nu le puteam verifica şi m-am hotărât să le iau pe încredere. Mai târziu am examinat negativele şi mi-am dat seama că omul nu mă înşelase. Câteva străzi dincolo de gară, el a coborât iar eu m-am dat jos la hotel şi imediat mi-am dat seama că sunt urmărit. „Am pus-o de mămăligă” – mi-am zis, închizându-mă în cameră, de unde nu m-am mişcat toată seara. Trebuia să fug cât mai repede posibil, dar unde să mă duc la ora zece seara? De aceea, m-am hotărât să mă strecor a doua zi, dimineaţa devreme, şi să mă urc în trenul de Hamburg, iar de acolo să-i dau eu de capăt. Trenul pleca la opt dimineaţa, însă eu am ieşit din hotel încă de la şapte, fără să-mi iau bagajul şi fără să plătesc – şi cred că nu m-a observat nimeni. Am dat târcoale încoace şi-ncolo şi m-am suit într-un vagon, cu puţin înainte de plecarea trenului. M-am instalat într-un

compartiment gol şi mi-am zis: „Şi de data asta, ai scăpat, Todorov.” Dar n-a fost aşa. Puţin după ce am pornit, a intrat în compartiment un domn oarecare, bine îmbrăcat, s-a aşezat în faţa mea şi a scos un ziar. Aproape că nu i-am acordat nicio atenţie, gândindu-mă la problemele mele, dar, la un moment dat, domnul lăsă jurnalul, se uită pe fereastră şi zise pe nemţeşte:

„Azi o să avem o zi splendidă.”

„Minunată”, am încuviinţat eu.

„Însă pentru dumneavoastră, n-o să fie prea frumoasă, Her Todorov. Prietenul Sokolov a fost găsit mort azi dimineaţă exact pe şoseaua asta, pe lângă care trecem noi acum.”

Mă privi şi începu să râdă, de parcă n-ar fi spus nimic, iar eu m-am chircit, ca şi cum m-ar fi stropit cu apă fiartă.

„Partea cea mai rea, Her Todorov, este faptul că dumneavoastră l-aţi ucis.”

„Cine sunteţi, domnule? l-am întrebat eu. Şi ce înseamnă acuzaţiile astea pe care mi le atribuiţi? Cum pot săvârşi o crimă pe o şosea, când în acel timp mă găseam la kilometri depărtare de ea?”

„În procedura judiciară, după cum ştiţi, nu importă faptele, ci dovezile. N-are cine să confirme unde eraţi în momentul acela, însă există probe clare că omorul a fost săvârşit de dumneavoastră cu propriul dumneavoastră cuţit, acela alpin, cu mânerul de os. Vi s-au găsit pe el amprentele.”

Dintr-o dată m-am luminat. Eu am totdeauna în geamantan un mic briceag, cu mâner din corn de cerb, care-mi foloseşte drept tacâm, când iau gustarea pe drum. Evident, aceşti indivizi mi-l furaseră din valiză ca mai târziu să mi-l servească

drept dovadă materială a crimei mele.

„Ce vreţi de la mine?” l-am întrebat.

„Puţină minte, Her Todorov, nimic mai mult. În primul rând, să nu încercaţi să vă urcaţi pe feribot şi să treceţi graniţa, fiindcă la Rödby s-a şi fixat o barieră poliţienească, în al doilea rând, înarmaţi-vă cu ideea că, începând de azi, treceţi într-un alt serviciu – în serviciul nostru. Noi vă propunem salvarea în acest moment greu pentru dumneavoastră. Însă ea, ca orice pe lumea asta, poate fi obţinută numai la un preţ corespunzător. Noi n-avem intenţia să salvăm un mişel şi un făţarnic, pentru că de ăştia sunt pe toate drumurile. Vrem, faţă de gestul nostru prietenesc, să obţinem dovada unei depline sinceităţi. O să vă punem anumite întrebări, la care vă cerem să aveţi amabilitatea de a ne răspunde precis şi complet. Sinceritatea – acesta este preţul modest pretins de noi pentru imensul serviciu pe care vi-l facem. Aşa încât, folosiţi puţinul timp pe care-l aveţi până la gara următoare ca să optaţi de bună voie între serviciul oferit de noi şi închisoarea pe viaţă pe care v-ar propune-o autorităţile daneze, dacă bineînţeles nu-şi vor manifesta preferinţa de a vă condamna la moarte.”

Eram victima unui şantaj, se-nţelege, dar ce puteam face? Să mă împotrivesc? Să amân? Am făcut-o. Nu am acceptat şi l-am dus cu vorba până la Rödby. Susţineam că sunt nevinovat, ca şi cum ei nu ştiau mai bine decât mine acest lucru! Îi explicam că nu sunt omul de care aveau nevoie şi nu am ce informaţii să le dau. Minţeam cât puteam, dar ce era să fac când mă prinseseră bine în cleşte, iar forţa era de partea lor.

„Noi ştim bine cine sunteţi, Her Todorov! repeta

acela mereu. Nu vă faceţi griji. Nu vă vom cere să ne spuneţi nimic mai mult, decât ceea ce ştiţi. Şi, în plus de asta, vom manifesta faţă de dumneavoastră mai multă generozitate decât aceea pe care voi aţi dovedit-o cu sărmanul Sokolov.

Când am ajuns la Rödby îmi arătă poliţiştii de pe peron şi-mi zise:

„Timpul de gândire s-a sfârşit, Her Todorov. Vă rămâne exact un minut ca să acceptaţi propunerea mea, ori s-o refuzaţi.”

Ce puteam face, decât să accept? Şi ce era atât de înfricoşător, în faptul că aş fi primit? întrerupse însoţitorul meu povestirea tocmai în momentul crucial şi mă privi.

— Lasă deocamdată analizele, i-am spus eu, şi rezumă-te la fapte.

— Până la urmă am acceptat.

— Ai acceptat, ce anume?

— Am acceptat să devin trădător. Dar asta este o poveste complet idioată, tovarăşe Boev...

— Sssst!

— O poveste absolut idioată, fiindcă pe cine şi ce puteam eu trăda când nu ştiam nimic, nu eram la curent? Dumneavoastră ştiţi foarte bine că habar n-am de problemele ce i-ar fi interesat pe ei...

Tăcu pentru o clipă, căutând parcă să-şi dea mai bine seama cum am să-mi aprind ţigara, fără să scap revolverul din mână. Apoi reveni la povestea sa absolut idioată.

— Interogatoriul meu a început încă de la întoarcerea din Rödby la Copenhaga, pentru că noi am schimbat pur şi simplu trenul şi ne-am înapoiat în capitală. Apoi a continuat şi aici, nu o oră-două, ci trei zile întregi, până au aflat şi de laptele pe care l-am

supt de la mama. Şi cu cât mă anchetau mai mult – îmi dădeam seama – cu atât erau mai dezamăgiţi, fiindcă începuseră să priceapă singuri, în urma întrebărilor şi răspunsurilor, că nu sunt omul de care aveau nevoie...

— Cine au fost aceia care te-au anchetat?

— Păi, tipul din tren părea a fi şeful şi se numea Johnson, şi încă unul slab, mărunt, pe care-l chema Stuart.

— Descrie-mi-i mai amănunţit; cum arătau aceşti indivizi?

Todorov încercă să-mi satisfacă curiozitatea, dar îi descrise pe amândoi atât de tulbure şi de palid, aşa cum face doar cineva lipsit complet de spirit de observaţie. Aş fi putut crede că evita să dea indicaţiile exacte, dacă n-aş fi ştiut că tocmai acela care minte furnizează, de obicei, amănunte concrete şi precise. În orice caz, datele modeste despre Johnson şi Stuart erau pe deplin suficiente ca să înţeleg că niciunul din ei nu figura printre cunoscuţii mei americani din ultimul timp.

— Ce te-au întrebat despre Sokolov?

— Tot ceea ce le putea trece prin minte.

— Dar dumneata ce le-ai răspuns?

— I-am dus de nas! şi în tonul lui se desluşeau notele unei autosatisfacţii abia reţinute. Era unica întrebare prin care puteau să-mi smulgă ceva, dar şi de data asta i-am trimis la plimbare. Le-am spus că Sokolov ne-a propus să ne vândă nişte informaţii despre activitatea şi proiectele emigraţiei din Germania Federală, că suma pe care i-am înmânat-o reprezenta un prim avans pentru serviciile sale şi că datele urmau să ne parvină prin scrisori cu cerneală simpatică, adresate fratelui său din Bulgaria. N-am

pomenit nimic despre filmele sensibile.

— Bineînţeles, ca să nu le dai dovezi împotriva dumitale.

— Ei, da, am avut în vedere şi asta, răspunse el după o scurtă pauză. Povestea cu cuţitul era cu totul falsă, dar cea cu filmele sensibile era adevărată şi nu voiam să le servesc încă o armă ca să mă cureţe când le-o trece prin minte. Totuşi, considerentele mele principale n-au fost de ordin personal, tovarăşe...

— Ssst! Ce ţi-am spus?

— M-am gândit că dacă ţara noastră are nevoie de aceste informaţii, este păcat să le predau celor doi. Ştiam eu că într-o zi mă veţi căuta şi aceste filme...

— ...îţi vor fi de un nepreţuit folos pentru răscumpărarea crimei! completai eu, în locul lui.

— Ce crimă? Vedeţi bine că nu este vorba de aşa ceva. Sunt cu totul curat în faţa dumneavoastră...

— Dar cei trei sute de mii de dolari, ridicaţi de dumneata pentru „Universal”?

Todorov tăcu.

— Ce-i? Ai amuţit?

— Nu aveam de ales... bolborosi interlocutorul meu. Nu am avut altă cale, pur şi simplu, tovarăşe... scuzaţi, mereu uit că nu trebuie să mă mai adresez astfel... După toate marile lor promisiuni, m-au lăsat la voia întâmplării... Mai exact, mi-au dat aici, la reprezentanţa „Ford” un post neînsemnat de curier, cât să nu mor de foame... Iar pentru că nu mai aveam cum...

— Nu mă face să plâng, i-am spus. Şi ticluieşte-ţi mai bine minciunile înainte de a mi le servi. N-ai plecat spre Rödby cu primul tren de dimineaţă şi în general, nu te-ai dus nicăieri, sau ai plecat mai târziu, fiindcă înainte de a lua trenul ai aşteptat să se

deschidă băncile şi ai depus suma în contul tău. Apoi te-ai abătut pe la „Universal” şi ai anulat verbal tranzacţia ca nu cumva ei să ia legătură cu reprezentanţa noastră comercială, să întrebe ce s-a întâmplat, şi în acest fel să dezvăluie afacerea înainte ca să te fi camuflat bine...

— Nu, nu-i aşa, vă asigur...

— Ascultă, Todorov, dumneata ai anulat tranzacţia chiar a doua zi după ce ai contractat-o.

— Mi-a fost frică... murmură dânsul.

— Şi de teamă te-ai zăpăcit într-aşa hal, încât ai pus cei trei sute de mii în propriu-ţi buzunar. Şi de ce ţi-a fost frică?

— Doar v-am spus că mă urmăreau.

— Iar dumitale nu ţi s-a întâmplat niciodată una ca asta...

— Mi s-a mai întâmplat, dar acum...

— Todorov! am rostit eu cu glas scăzut, dar suficient de hotărât.

— De fapt Johnson m-a vizitat la hotel încă în seara în care m-am despărţit de Sokolov. Şi la prima lui propunere nu m-a amenințat, ci mi-a făcut numai promisiuni. Mari promisiuni. Eu, însă, n-am primit, şi de aceea au trecut la şantajul cu crima. Restul este exact aşa cum v-am spus, cu excepţia acestei poveşti cu banii. Eram speriat şi într-adevăr am anulat chiar a doua zi tranzacţia şi am depus banii înainte de a lua trenul, fiindcă mă aştepta o călătorie de o zi şi o noapte prin R.F. Germană şi nu ştiam ce se poate întâmpla în acest timp. Eram sigur că o dată ce Johnson a luat legătura cu mine, n-o să mă lase atât de uşor în pace şi de aceea am hotărât, pentru orice eventualitate...

— Clar! am zis. Ai capitulat înainte de a te strânge

cu uşa. Iar acum să trecem la alte probleme...

Aveam de pus puţine întrebări, strict limitate ca temă, pentru că n-aveam nici timp, nicio deosebită nevoie de a face o anchetă exhaustivă. Voiam, pur şi simplu, să mă informez despre unele amănunte legate de propria mea situaţie şi, mai precis, de acţiunile părţii potrivnice.

Todorov răspundea în măsura în care putea, iar eu l-am ajutat să nu părăsească baza trainică a faptelor şi a adevărului.

— Ei, şi acum? murmurai, după ce am ajuns la sfârşitul interogatoriului.

Omul mă privi ca şi cum nu înţelegea despre ce este vorba.

— Vreau să spun că dacă tragem linie peste toate, te-ai întoarce acasă? Nu aici la Nyor-Zoogade, ci în apartamentul acela bine amenajat din Sofia.

— Păi, da... Numai de s-ar găsi o posibilitate să părăsesc ţara asta viu şi nevătămat! răspunse el.

Apoi tăcu. Şi meditând, repetă:

— Da, se-nţelege. Mă voi întoarce, numai să am o posibilitate...

Însă în tonul ambelor declaraţii ceva nu mergea, înainte ca noi să tragem linie peste faptele sale, omul acesta a tras el însuşi o linie peste patria lui.

— În fond, asta e treaba dumitale, zisei. Eu n-am venit aici ca să-ţi completez paşaportul. Cunoşti adresa ambasadei noastre. Mă tem că altceva nu ştii: apartenenţa naţională nu este numai o datorie, ci şi un privilegiu, Todorov.

— Dar eu... Nu cumva credeţi că...

— Nu cred nimic. Gândeşte-te bine. Şi dacă vei găsi puteri să te căieşti pentru trădarea dumitale...

— Eu nu sunt trădător! Doar v-aţi dat seama că n-

am trădat pe nimeni.

— Pe nimeni, în afara patriei. Dacă nu ţinem seama că m-ai trădat şi pe mine.

Vechiul meu cunoscut tăcu din nou. Şi pentru că n-aveam timp de pierdut, l-am întrebat iarăşi:

— Ce? Ai amuţit?

— M-au silit... murmură Todorov. M-au târât prin aeroporturi, gări şi pe la punctele de graniţă îndată ce au aflat că soseşte un bulgar. M-au pus să-l identific, m-au ameninţat. Şi când dumneavoastră aţi coborât din tren... Nu ştiu cum s-a întâmplat, totuşi se pare că m-am trădat prin ceva, deoarece Stuart m-a apucat de mână şi mi-a rânjit: „Tu-l cunoşti pe omul ăsta!“ Deşi la început am încercat să neg, m-am zăpăcit şi...

— Da, da, l-am întrerupt. Zăpăceala dumitale a fost atât de puternică, încât fără să-ţi dai seama mi-ai dezvăluit până şi gradul şi profesia. Faci parte dintre oamenii care, îndată ce se pierd, săvârşesc câte o mişelie. Asta este ultima dumitale mârşăvie. Dar care a fost cea dintâi, îţi aminteşti?

Întrucât Todorov continua să tacă, iar eu, după cum v-am amintit, n-aveam timp de pierdut, mi-am permis să răspund în locul lui:

— Aceea, cu Margarita.

— De ce vă întoarceţi la poveştile din trecut? Cu Margarita a fost cu totul altceva, bolborosi cu jumătate de gură vechiul meu cunoscut.

— Bineînţeles că a fost altceva, dar tot mişelie se numeşte. De altfel, să abandonăm amintirile delicate şi să revenim la prezent. Până aici ai îndeplinit numai două puncte din program. Şi nu deosebit de strălucit. Să nădăjduim că te vei revanşa cu celelalte: mâine dimineaţă, primul lucru pe care-l faci e să transferi suma către „Universal”. Ne-am înţeles?

— Da, da. Bineînţeles.

— În afară de asta, niciun cuvinţel despre întâlnirea noastră de astăzi. Consider drept inutil să te conving că executarea acestor ultime două sarcini este de o importanţă capitală nu pentru mine, ci pentru dumneata. Dacă nu o îndeplineşti pe prima, îţi vei strica definitiv raporturile cu noi, iar după cum ţi-am spus, suntem pe urmele dumitale şi n-avem intenţia să te scăpăm din mână. Dacă nu o execuţi pe a doua, rişti foarte mult să-l bagi la apă nu pe Boev, ci pe Todorov. Ştii că întâlnirea noastră, oricum ai prezenta-o, va fi interpretată într-o lumină destul de neplăcută pentru dumneata, de către stăpânii pe care îi ai astăzi.

— Întocmai, aveţi dreptate! se grăbi el să mă aprobe.

— Iar acum, numără până la o sută şi ia-o din loc, să nu răceşti.

M-am ridicat şi am plecat, însoţit de un „la revedere” abia sesizabil, dar rostit cu o vădită uşurare.

Dacă vechiul meu cunoscut va restitui banii, asta este o problemă la care mi-ar fi greu să răspund afirmativ. I-am pus această condiţie în modestul meu program nu numai pentru că mă durea pentru cei trei sute de mii, ci şi fiindcă eventuala hotărâre de a restitui suma constituia singura posibilitate pentru acest om de a se gândi şi la propria lui întoarcere. Cât priveşte ultimul punct, era într-adevăr important pentru mine, dar aici, nădăjduiesc că raţiunea sănătoasă a lui Todorov va triumfa. Dacă, bineînţeles, egoismul poate fi numit raţiune sănătoasă.

Pe lângă faţada feeric luminată a „Valenciei” câţiva, sfâşiaţi de îndoieli interioare, examinează

fotografiile de cabaret, simţitor mai atrăgătoare decât înseşi numerele. Puţin mai departe, lângă bordura trotuarului, stă dreaptă o femeie. O femeie singuratică care mă aşteaptă în noaptea întunecoasă, ca eroina unui vechi şlagăr.

— Sunteţi orbitoare în seara asta! remarc eu galant, în loc de salut.

Însă complimentul n-a ajutat.

— M-aţi silit să vă aştept exact douăzeci de minute, mi se adresează Grace cu o voce de gheaţă, privindu-şi ceasul. Cu siguranţă că cei din jur m-au considerat o prostituată.

— S-au prezentat clienţi?

— Dumneavoastră sunteţi primul.

— Regret sincer... Nu pentru faptul că sunt primul, ci pentru că v-am făcut să mă aşteptaţi. Însă comandasem o convorbire cu Bulgaria care a durat...

— Desigur, convorbirea era de o importanţă crucială, remarcă tot atât de rece eroina din şlagărul de noapte.

— Mai mult decât atât: de natură financiară. Ştiţi că eu nu sunt bogat ca Seymoor.

— Atunci de ce m-aţi invitat la acest local scump? mă întreabă Grace, apoi ne îndreptăm în silă spre intrarea cabaretului.

— Fiindcă am vorbit la telefon şi totul s-a aranjat. Iar lucrul cel mai important este că dumneavoastră sunteţi de-a dreptul... orbitoare...

În toaleta ei cenuşie din mătase grea, cu bluza dintr-o superbă dantelă albă şi cu părul negru, pieptănat înalt, arăta într-adevăr bine. Elegantă şi aproape înflăcărată, ca un frigider luxos.

Programul localului se terminase pentru moment, în urletul furibund al orchestrei care, cu câteva zile

mai înainte, îi luase sărmanului Higins şi ultimele rămăşiţe de auz. În general, în preţiozitatea banală a mediului, totul era identic, dacă nu punem la socoteală publicul, mult mai numeros fiindcă era duminică. Am ocupat o masă mică şi am băut pe tăcute câte o cupă de şampanie, cât să ne obişnuim cu semiobscuritatea roză şi cu senzaţia tulburătoare că suntem din nou unul lângă altul. Femeia aştepta, probabil, să se stingă zgomotul jazz-ului ca să-mi pună una din neaşteptatele sale întrebări, iar eu, ca să se vânture proasta ei dispoziţie.

În realitate, convorbirea mea cu Bulgaria chiar avusese loc, fiindcă n-are niciun sens să lansezi o minciună, care mâine va fi descoperită. Între cele două întâlniri nocturne, cea din parcul liniştit şi ultima de la „Valencia” în vacarmul saxofonului, reuşisem să sun, de la hotel, pe un cunoscut din Sofia şi să schimb cu el câteva fraze ce puteau fi înţelese în fel şi chip. N-aş fi avut nimic împotrivă dacă Seymoor le-ar considera nişte întrebări în legătură cu propunerea anterioară. Acest fapt i-ar da iluzia că i-am luat ofertele în serios şi dacă întârzii cu răspunsul, o fac, pur şi simplu, pentru că aştept instrucţiuni. Singurul lucru important pentru moment este să câştig puţin timp. Marea mea misiune aproape s-a încheiat. Rămâne acum să îndeplinesc un detaliu mărunt, de ordin personal – smulgerea din îmbrăţişările americanului.

Dirijorul orchestrei a marcat sfârşitul melodiei cu o zvâcnire disperată din mână, care mai că nu l-a aruncat de pe podium. Şi dintr-o dată, în tăcerea intervenită, se auzi şoapta lui Grace:

— Mă iubiţi, Michael?

— Am răspuns într-un fel la această întrebare, am

replicat eu, tandru.

— Nu mă refer la o astfel de dragoste, ci la iubire, prietenie...

— A, asta e altceva. Îi iubesc pe toţi oamenii. Pe unii mai mult, pe alţii mai puţin. Dumneavoastră faceţi parte din prima categorie.

— Dar Seymoor, din care face parte?

— Încetaţi de a mi-l atârna în spate pe Seymoor al vostru. Este o mare inteligenţă, sunt de acord, şi ce-i cu asta?

— O inteligenţă periculoasă, mă corectă secretara. Nu este deloc bine să fii aproape de el.

— Periculoasă?

— Mintea lui este ca acele maşini silenţioase, care produc infrasunetele, ştiţi, nu-i aşa?

— Am auzit ceva asemănător.

— Nişte aparate care produc unde sonore mortale: la mică frecvenţă provoacă dureri de cap, iar la una mai mare, ucid de la distanţă.

— Omul trebuie să se obişnuiască cu durerile de cap, i-am spus eu, umplând cupele cu dexteritatea unui chelner. Pe aceste meleaguri şi în vremurile noastre, puţine sunt problemele care nu-ţi provoacă vertijuri.

— Interesant este că omul ăsta rece încearcă faţă de dumneavoastră ceva care, după propria-i terminologie, ar trebui numit „prietenie”. Pur şi simplu, de necrezut!

— Dacă nu mă înşel, şi pentru dumneavoastră nutreşte sentimente, bineînţeles de alt gen.

— Aţi greşit timpul verbului, Michael. S-ar fi putut să fie cum spuneţi, dar cam demult.

Grace sorbi din şampanie şi mă privi cu ochii ei albaştri-verzui, dar atât de împrăştiat, ca şi cum s-ar

fi uitat undeva, dincolo de mine.

— Vă amintiţi bătaia aceea din tavernă? Cum Wiliams v-a sărit în ajutor? Nu altul, ci însuşi Seymoor să ajute pe cineva! Dacă nu l-aş fi văzut cu ochii mei, n-aş fi crezut niciodată una ca asta.

— Nu cumva vă aşteptaţi să privească indiferent cum mă zdrobeau brutele alea?

— Bineînţeles. La asta mă aşteptam. Eram sigură chiar că va rămâne până la sfârşit un martor indiferent şi nu de frică sau din ostilitate faţă de dumneavoastră, ci din pricina năravului său de a observa viaţa din jur, ca pe un fel de proces al putrefacţiei biologice, cu care nu merită să te murdăreşti.

— Îi sunt într-adevăr recunoscător că m-a ajutat, dar n-am ştiut că gestul său avea tocmai o asemenea valoare.

— Dar celălalt gest?

— Care anume? Pentru că, dacă observaţi, ele au început să se înmulţească ameninţător.

— Acesta referitor la noi, mai exact, în legătură cu raporturile dintre noi...

— Păi, n-aţi afirmat singură că amestec timpurile verbelor?

— N-are importanţă. Dacă altcineva şi-ar fi permis ceva asemănător, vă asigur că Seymoor l-ar fi zdrobit într-o clipă. Şi nu din gelozie, ci aşa, ca să se ştie că niciun muritor de rând n-are dreptul să se atingă de ceea ce îi aparţine lui. Nu, el pare, fără nicio îndoială, amorezat de dumneavoastră.

Tocmai mă pregăteam să obiectez ceva, când, în clipa aceea, orchestra izbucni într-un bubuit asurzitor, ale cărui intonaţii îmi erau vag cunoscute, şi imediat după asta apăru pe podium cunoscuta pereche,

stăpâna şi camerista, cu oglinda şi voalul.

— Acest număr cred că vă va interesa, o făcui atentă pe prietena mea, după ce vuietul orchestrei scăzu până la limita suportabilă. Dacă nu mă înşel, nu sunteţi încă măritată.

Grace privi un timp numărul cu ceremonialul prenupţial, apoi se uită la mine şi-mi spuse plictisită:

— Cât este de stupid...

— Ce? Căsătoria?

— Nu, faptul că în zilele noastre, până şi lucrurile sfinte s-au degradat, ajungând nişte farse.

— De ce? Niciodată un corp frumos nu poate fi socotit o farsă.

— Ar fi putut să şi-l arate şi fără ajutorul voalului de nuntă, răspunse femeia.

Apoi, pe neaşteptate, rosti cu ferocitate, fără nicio legătură:

— Îl detest pe Seymoor!

— Uneori, dispreţul este un sentiment destul de echivoc.

— V-o spun sincer: îl detest fără niciun echivoc.

— Se poate. Dar cu ce v-aş putea eu ajuta? Să-l împuşc?

— Să-l îngenuncheaţi! Umiliţi-l, dejucaţi-l, făceţi-l ridicol. Seymoor ridicol! Sunt gata să plătesc cu capul un asemenea tablou.

— În măsura în care mă pricep, în general bărbaţii sunt puşi într-o postură ridicolă de către femei. Iar femeia, în cazul de faţă, sunteţi dumneavoastră.

— Nu este vorba de o treabă femeiască. Degeaba faceţi pe naivul. Am auzit astăzi o parte din discuţia voastră.

— Absolut întâmplător, bineînţeles.

— Indiferent cum, totuşi am auzit.

Luă o ţigară şi scapără din brichetă cu o nervozitate care, la această femeie apatică, echivalează, probabil, cu o explozie psihică.

— Nu pot să scap de urmărire, suspinai eu obosit. La început, poliţia daneză, apoi, Seymoor, iar acum – dumneavoastră.

— Păcăliţi-l, Michael, batjocoriţi-l, stăruia Grace.

— Nu înţeleg sensul exact al acestor cuvinte.

— Luaţi-i banii pe care vi-i oferă.

— Banii nu se dau niciodată pe gratis. Odată ce aţi ascultat, înseamnă că aţi priceput că el doreşte de la mine o marfă pe care nu am posibilitatea să i-o servesc.

— Dar Wiliams n-o să vă strângă numaidecât cu uşa. El va voi să vă cumpere nu numai cu dolari, ci şi cu gestul său imperial. Se va strădui să vă prindă cu lanţul recunoştinţei. Vă va da tot ceea ce v-a promis, ba chiar mei mult. Vă va aştepta cu răbdare să începeţi singur declaraţiile. Vă va lăsa mărinimos în pace o săptămână, sau o lună. Iar mie îmi sunt necesare numai câteva ore ca să vă aranjez plecarea într-o ţară neutră, unde Seymoor nu va putea veni să ne descopere şi să ne facă ceva.

— Dar dumneavoastră ce veţi câştiga din toate acestea? Voalul de mireasă?

— Nu vă fie frică, nu vă ameninţă căsătoria! răspunse Grace.

M-am uitat spre podium şi, ca o confirmare a cuvintelor ei, am văzut că viitoarea mireasă se îndepărtează într-adevăr de mine, învăluită în voalul suficient de transparent ca să nu ascundă nimic.

— Dacă nu doriţi, n-am să vă mai plictisesc nici cu prietenia mea, adăugă dânsa, cu scopul de a mă linişti definitiv.

— Nu înţeleg atunci motivul gestului dumneavoastră filantropic.

— Filantropic? De-aţi şti numai cât ard să văd prăbuşirea acestei „rafinate inteligenţe”!

Şi într-o pornire bruscă a unei supărări îndelung cenzurate, doamna cu temperament de frigider sparse cu o mişcare fermă cupa de şampanie, de rama mesei.

Iată-ne din nou pe străzile pustii. Paşi în noapte. Motive ale vechilor şlagăre din epoca tangoului. Mergem agale, iar eu ascult absent glasul egal al femeii, care-şi leagănă maşinal luxoasa ei poşetă.

— ...În primele zile, când îl respingeam, înnebunea după mine, iar când am cedat şi am devenit tandră, a turbat... Vrea şi acum, după cinci ani, să mă aibă, nu de bună voie, ci cu de-a sila, şi eu trebuie să-i fac jocul, să-l resping, să mă împotrivesc, în timp ce el mă stăpâneşte brutal; să joc jocul ca să aibă iluzia că mă cucereşte cu forţa. Orice sentiment uman normal, chiar cel mai reţinut, îl face să turbeze. Pentru el, iubirea nu este o pasiune, ci o înfruntare animalică, şi dacă nu eşti un animal, te obligă să faci pe animalul... Acum, din ce în ce mai rar îşi mai aminteşte şi de această mascaradă.

— Poate a vrut ca prin dumneavoastră să-şi împlinească idealul său, şi nu v-aţi arătat pe măsura lui.

— Un ideal cu ochelari şi cu tocuri joase... Când Pygmalion este un maniac, Galateea poate fi numai o caricatură. Eu însă nu sunt Galateea şi nici nu doresc să fiu! Vreau să fiu cea care sunt, mă înţelegeţi?

— Înţeleg, înţeleg, numai nu vă enervaţi. Tulburarea nu vă stă bine câtuşi de puţin.

— Eu ştiu mai bine ca dumneavoastră ce anume mă prinde şi ce nu. Sau vreţi să începeţi, ca Wiliams, să mă transformaţi după vreun model oarecare?

— Nu vă temeţi. N-am fost atras niciodată de sculptură, cu atât mai puţin m-au interesat operaţiile plastice.

Am ajuns la colţul unde trebuia să cotim spre „Kodan”, când Grace mă opri:

— Nu vreau să intru într-o cameră în care sunt spionată. Să mergem în altă parte.

— Unde „în altă parte”?

— Oriunde... pe ţărmul mării... sau în parc.

„Se pare că în acest oraş, parcurile au o mulţime de întrebuinţări”, mi-am zis eu în gând.

Şi în locul acestei constatări, i-am propus:

— Bine, să luăm un taxi. Chiar aseară am închiriat o mică locuinţă. Fiindcă astăzi nu se lucrează, cred că nu au avut când să instaleze aparatura.

Peste o jumătate de oră ne şi găseam în noul meu apartament, care nu era altceva decât o veche şi destul de pustie mansardă. Eleganta doamnă n-a părut deloc stingherită de ambianţa mizeră.

— Asta îmi aminteşte anii de studenţie. Doamne, ce sărăcie, şi câtă linişte!

— Fericirea zilelor lipsite de griji!

— Spuneţi: fericirea zilelor fără Seymoor.

— Pentru dumneavoastră omul acesta a devenit o idee fixă.

— Va deveni în curând şi pentru dumneavoastră.

— Eu încă n-am hotărât nimic, Grace.

— Aha! Încă mai credeţi că aveţi dreptul la o decizie proprie?

Fraza a fost pronunţată cu o ironie răutăcioasă, totuşi eu am întrebat-o împăciuitor:

— Ce beţi?

— Nimic. Şi încetaţi, pentru Dumnezeu, să vă tot plimbaţi de colo până colo şi să faceţi pe amfitrionul.

Cu o satisfacţie abia ascunsă mă aşez supus pe un fotoliu desfundat, pentru că la ora aceea chiar n-aveam niciun chef să fac pe gazda. Apoi, presimţind că discuţia va intra pe un făgaş serios, aprind o ţigară.

— Poate vă bazaţi pe faptul că o să luaţi avionul sau trenul salvator şi o să spălaţi putina în ultimul moment, dar habar n-aveţi, Michael, de programul real. O să staţi prosteşte pe peronul unei gări, de unde niciodată nu va mai pleca vreun tren. Ultimul tren, salvatorul, s-a dus azi după-amiază, iar altele nu mai aveţi, credeţi-mă.

— Degeaba mă speriaţi, scumpa mea, răspunsei, abia reţinându-mi căscatul. Nu voi aştepta pe niciun peron şi nu duc dorul vreunui tren. Deocamdată, aici mă simt mai bine ca oriunde. Mai ales după ce am reuşit să capăt această mansardă romantică.

— Atunci, despre ce alegere vorbiţi? V-aţi lăsat ca ultimul naiv prins în gura lui Seymoor şi îmi mai spuneţi despre nu ştiu ce hotărâre pe care aveţi s-o luaţi.

— Totuşi, şi dumneavoastră mi-aţi propus, de asemenea, ceva, nu-i aşa?

— Da. Şi fără a ţine seama de riscul pe care mi l-am asumat acordându-vă încrederea.

— Atunci totul e în ordine. Am primit o propunere din partea lui Seymoor şi una din partea dumneavoastră. Iar posibilitatea de a alege una din ele nu înseamnă un oarecare lux în această lume cu posibilităţi limitate?

Femeia mă privi îngândurată cu ochii ei albaştri,

clari şi reci, întrebându-se ce anume se ascunde în cuvintele mele, în afara exclamaţiilor retorice despre lume şi posibilităţile ei. Apoi îmi ceru cu un glas obosit:

— Oricum, daţi-mi să beau ceva.

CAPITOLUL VIII

Copenhaga este un oraş frumos. Dar orice oraş, până şi cel mai pitoresc, îşi are curţile sale dosnice. De ce m-am instalat tocmai într-un asemenea loc, aceasta este o altă problemă.

Am pus pe măsuţă, lângă fereastră, chiflele abia cumpărate de la o brutărie şi am ridicat căpăcelul care acoperea cafetiera, ca să verific cum merge filtrarea. Am constatat că delicatul proces se încheiase. Lichidul împrăştiind aburi era aromat şi suficient de tare, dacă ar fi să judecăm după culoarea sa neagră-cafenie. Mi-am umplut până sus ceaşca de porţelan, lăsată de prevăzătoarea mea gazdă şi, fără să mă aşez, m-am apropiat de gustare.

În măsura în care mai mi-aduc aminte, Françoise mă iniţiase în arta de-a prepara cafeaua. Aceasta s-a petrecut într-o vilă confortabilă din împrejurimile Atenei, unde americanii mă iniţiau la rândul lor în arta spionajului. În spiritul adevărului trebuie să recunosc că nu o mică parte din educaţia mea o datorez duşmanilor. Unii mi-au arătat detaliile cifrării şi descifrării, alţii – trucurile jocului dublu, ceilalţi codul manierelor mondene, iar ultimii – ideile sociologiei burgheze. Şi toate acestea mi-au fost oferite cu totul gratuit, ca unica intenţie de a fi călăuzit pe drumul cel drept, adică să devin trădător.

Priveliştea modestă ce mi se dezvăluia prin ferestruica mansardei, în timp ce-mi sorbeam

cafeaua, nu putea fi înfrumuseţată nici chiar de târziul soare de vară, care printr-o minune continua să strălucească peste acest oraş nordic. În spatele casei, în loc de curte, se zărea un maidan plin de bălării, traversat de o cale ferată, şi dacă ar fi să judecăm după rugina depusă, se pare că n-a fost utilizată de ani de zile. Tot pe maidan se mai găsesc două barăci cenuşii, părăsite. Terenul este împrejmuit cu un gard dărăpănat pe lângă care sunt adunate grămezi de fier vechi, nimănui necesare.

Dincolo de ele, la stânga, se conturează impozanta firmă a garajului de unde am avut fericirea să-l închiriez pe străbunicul automobilelor „Volvo”. La dreapta se ridică, uşor strâmbată şi solitară ca un dinte bătrânesc, o construcţie înaltă şi îngustă pe al cărui zid coşcovit se pot citi literele mari şi pe jumătate şterse ale unei vechi reclame. După cât îmi dau seama, ţinând cont de cuvântul scris cu cele mai mari caractere, singurul pe care-l cunosc, este vorba de reclama Casei de economii.

Nu ştiu de ce acestor întreprinderi li se face reclamă mai ales în cartierele sărace, adică acolo unde oamenii au cea mai mică posibilitate de a economisi. Nimeni nu se străduieşte să-i convingă pe bogătaşi despre foloasele depunerii. Operaţiile lămuritoare se adresează numai depunătorilor săraci. Directorii de bancă se gândesc, probabil, că dacă un anumit număr de indivizi sunt săraci, asta se datorează faptului că nu se pricep să economisească. Sau poate că... Dar, de fapt, nu mă interesează. De la un timp încoace băncile şi casele de depuneri nu mă mai preocupă câtuşi de puţin. Altceva am acum pe cap.

În vas a mai rămas destulă cafea şi, întrucât eu

sunt singurul consumator, îmi permit să-mi umplu a doua oară ceaşca de porţelan. Grace a plecat dis-de-dimineaţă, fără s-o simt. Numai uşoara adiere a parfumului ei mai stăruie în mansardă, voind parcă să-mi amintească de existenţa – în afara acestor clădiri afumate, fierărie ruginită, locuri mocirloase – şi altei lumi, lumea lui Chanell şi Christian Dior, a asfaltului şi a neonului, a unui *maître d'Hotel* şi a complicatelor meniuri scumpe.

Inutilă aducere aminte. Eu mă simt un venetic şi în lumea asta, şi în cealaltă, şi dacă azi mă aflu aici, iar mâine dincolo, nu-i după preferinţele mele, ci după nevoi.

Uneori încerc chiar sentimentul prostesc că nu am o lume a mea proprie, că circul printre ele, condamnat să patrulez prin acest sinistru răzor, denumit „pământ al nimănui “, cu menirea de a nu trăi, ci de a supravieţui, de a nu crea, ci de a zădărnici.

Termin, din două mari înghiţituri, a doua porţie de cafea, mă uit la ceasul de mână şi mă ridic. În fond, n-am de ce să mă grăbesc, deşi astăzi este luni, prima zi de lucru a săptămânii. Da, n-am de ce să mă grăbesc, cu toate că am multă treabă. După cum mă aşteptam, sunt blocat cu grijă încă din zori. Plimbarea până la brutărie mi-a dat posibilitatea să mă conving de exactitatea ipotezei mele. Un individ patrulează la intrarea din faţă, iar un altul citeşte un ziar în maşina sa, parcată la vreo douăzeci de metri mai încolo. Dacă vrei, mergi pe jos, sau ia un taxi – noi, în orice caz, suntem pe linie.

Şi totuşi, n-am niciun folos să mă dospesc multă vreme în această mansardă, doar dacă nu intenţionez să-i fac pe urmăritorii mei să plesnească afară de

plictiseală. Dar să-l aduci pe un agent într-o astfel de situaţie este aproape la fel de dificil ca şi când ai încerca să-l sileşti pe un danez să crape, bând bere. În consecinţă, îmi iau în grabă trenciul, cobor pe scara îngustă şi întunecoasă şi fără să acord vreo atenţie celor doi, mă îndrept spre cea mai apropiată piaţă, de unde iau autobuzul spre oraş.

Aş fi putut să stau în spatele maşinii ca să observ „Ford-ul“ negru care mă urmăreşte, însă m-am aşezat în faţă. Ce importanţă are să verific ceva ce mi-e foarte bine cunoscut. Mai ştiu şi că reţeaua nu se mărgineşte doar la cei doi indivizi şi probabil este astfel organizată, încât toate încercările mele de a ieşi din ea să eşueze. Am în buzunar două bilete de avion, unul pentru Viena, altul pentru Budapesta, plus un tichet de tren pentru Zürich şi un bilet de vapor pentru Rostock, însă tare mă tem că toate acestea nu valorează nici cât o hârţoagă de la gunoi. În general, după cum se exprimase Grace, am pierdut ultimul tren, cel salvator. Bine că mai am încă în faţă gara şi nu m-am trezit într-un loc şi mai pustiu şi ostil.

Mă dau jos lângă piaţa oraşului şi după o scurtă ezitare mă îndrept spre Stroghet ca să-l silesc pe urmăritorul din „Ford” să coboare din maşină şi să se mai mişte. Strada, după cum v-am mai spus, este accesibilă numai pietonilor.

M-am înşelat. Cel care porneşte pe urmele mele pe artera principală, nu este individul din „Ford”, ci altul, care s-a urcat împreună cu mine în autobuz. Urmăritorii sunt categoric mai mulţi decât doi şi probabil că ţin între ei legătura prin radio.

Aş fi putut să dau o fugă până la bibliotecă, însă acest lucru i-ar părea lui Seymoor foarte caraghios. Nu că m-ar interesa în mod deosebit părerea

americanului, dar un om nu trebuie să se arate mai prost decât este necesar. Jocul meu nevinovat de sociolog stagiar a fost de mult descoperit, deci nu are niciun rost să-l mai continui. Mai bine să intru în rolul acela, pe care în cazul de faţă se presupune că-l voi juca – un tip care-şi omoară vremea în aşteptarea instrucţiunilor respective. Este plictisitor, însă util, în măsura în care îi va linişti pe duşmani şi le va slăbi vigilenţa exagerată.

Cu aceste gânduri m-am instalat în faţa primei cafenele întâlnite şi mi-am comandat o ceaşcă de cafea, ca să-mi dau seama ce diferenţă există între producţia casnică şi cea de serie a acestei delicate licori.

Hoinăreala mea prin localuri şi străzi comerciale a durat până la ora două. Ea a reprezentat pentru mine o pagubă imensă de timp şi totuşi, asemenea întreprinderilor rămase în urmă cu planul, trăiesc cu speranţa că voi putea să recuperez ceva la finele anului, mai exact la sfârşitul zilei mele de muncă.

În timp ce-mi cheltuiam mărunţişul prin cafenele, sau căscam ochii pe la vitrine, în spatele meu s-au schimbat succesiv trei agenţi diferiţi la înfăţişare, dar identici în comportament. Urmărirea decurgea normal, dar cu tact şi nu exagerat de perspicace.

În jurul orei două, m-am dus la hotelul „Kodan“ ca să-mi strâng bagajul şi să achit nota. Presupunerea că voi găsi la recepţie vreo scrisoare din partea lui Seymoor ori a lui Grace, nu s-a confirmat. Mi-am suit geamantanul într-un taxi şi am pornit spre noua mea locuinţă de la mansardă. Aruncând o privire în urmă, m-am convins că filajul îşi continua drumul lui paşnic. Maşina care se ţinea după mine nu mai era „Fordul”

negru, ci un „Opel Kapiten” de aceeaşi culoare. Aceşti oameni erau hotărâţi, în mod vizibil, să nu se scumpească la materiale, numai şi numai să nu mi se întâmple ceva.

După o scurtă odihnă în intimitatea mansardei, m-am hotărât să ies pentru a doua oară şi să consacru restul zilei târguielilor. Este absolut normal, gândesc eu, ca atunci când ţi-ai făcut rost de o locuinţă să te îngrijeşti şi de amenajarea ei. Astfel, am făcut un mic ocol prin magazinele din cartier, în compania agentului de serviciu. Reprezentanţii poliţiei daneze mă urmăreau la o distanţă de cincizeci de metri, pe când oamenii lui Seymoor, stigmatizaţi de acest bici îngrozitor al timpului nostru – neîncrederea – se ţineau la treizeci de metri. Totuşi, liniştiţi de hoinăreala mea inofensivă din cursul zilei şi de banalele mele preocupări casnice din momentul respectiv, nu exagerau în suspiciunea lor, încât să intre cu mine în prăvălii.

În plasa de nailon abia cumpărată s-au adunat una după alta două sticle de whisky, o cutie cu biscuiţi uscaţi, câteva pahare ieftine, o măturică şi un pachet de ceai de Ceylon. Nu aveam nevoie de toate acestea, în afară de whisky. Cea mai inutilă şi, hai să adaug, cea mai scumpă achiziţie era o maşină de stors fructe. De fapt, eu mănânc rar fructe şi n-aveam nicio intenţie să prepar sucuri, da vreme ce ele se găsesc gata pe piaţă, într-un ambalaj cu mult mai atrăgător. Dar tocmai în micul magazin pentru articole de bucătărie am avut ocazia să descopăr ceva ce, în acel moment, mi-era absolut indispensabil: un telefon instalat în aşa fel, încât nu putea fi văzut din stradă.

— Pot da un telefon? l-am întrebat, după ce-l

obligasem prin târguiala făcută pe vânzătorul din spatele tejghelei cu o havană fumegând între buze.

El făcu generos un semn cu mâna spre aparatul din colţ, îşi scoase trabucul din gură şi pe faţă îi apăru un zâmbet radios. Spre deosebire de gest, zâmbetul nu-mi era adresat mie. În magazin tocmai intrase o doamnă între două vârste care avea un bust depăşind simţitor nivelul mediu.

— Oh, doamna Petersen! o salută patronul şi îndată se lansă într-o cascadă de amabilităţi pe care nici nu le înţelegeam, nici nu mă interesau, pentru că, acum ori niciodată, era momentul de a îndeplini o sarcină din plan cu care rămăsesem în urmă.

— Domnul director general? am întrebat cu jumătate de voce, după ce mi s-a răspuns. Aici este Zidarov. Sper că vă amintiţi... Este vorba despre acontul pentru marfa comandată... Presupun că l-aţi primit astăzi... N-aţi primit nimic până în prezent? În acest caz, probabil că mâine sau poimâine vi se va plăti suma. Scuzaţi.

Am pus receptorul în furcă şi m-am strecurat din magazin fără să mă observe nici măcar patronul, care continua să o învăluie cu amabilităţi pe doamna Petersen şi cu priviri spre bustul acesteia, bucurându-se din partea clientei de o deplină reciprocitate.

În urma convorbirii telefonice, următoarele mele cumpărături şi-au pierdut orice însemnătate. M-am dus în mica berărie din piaţă, situată lângă staţia de autobuz, şi cu ajutorul a două sticle de „Tuborg“ am înghiţit biftecul uscat, ce avea să-mi ţină loc şi de prânz şi de cină. Prin geamul vitrinei în spatele căreia mă aşezasem se vedea numai frunzişul sărac al câtorva copăcei tunşi şi, mai departe, literele uriaşe ale binecunoscutei firme „Maşini de închiriat”,

deasupra familiarului garaj. Unicul amănunt, demn de o oarecare atenţie, în tot acest peisaj era chipul omului în costum cenuşiu, rezemat de trunchiul unui copac şi cufundat în lectura unui ziar. Recunoşteam faţa agentului de serviciu.

Aşadar, acontul de trei sute de mii n-a fost depus. În pofida promisiunii solemne, Todorov n-a executat al treilea punct din programul său. În acest caz, ce garanţie am că îl va îndeplini pe cel de-al patrulea, adică pe acela care pentru mine avea o importanţă vitală? Bineînţeles, niciuna. Ai garanţii numai când cumperi ustensile casnice, de exemplu o presă pentru stors fructe. Dacă ar fi constrâns, ori dacă ar socoti că este în avantajul său, Todorov ar putea raporta oricând unde nu trebuie despre întâlnirea nocturnă pe care a avut-o fără voia sa cu tovarăşul Boev. Sper că încă n-a făcut acest lucru şi că nici nu-l va face în următoarele zile.

Nu va avea cum să justifice faptul că mi-a încredinţat mie filmele. Nu va câştiga nimic din dezvăluirea acestui amănunt şi presupun că este destul de inteligent ca să înţeleagă că o asemenea mărturisire ar fi egală cu o sinucidere. În ceea ce priveşte restul, deocamdată nu prezintă o importanţă deosebită, inclusiv dolarii, în ciuda sumei mari.

Chelneriţa, cu un zâmbet profesional, puse în faţa mea o cremă pe care am comandat-o cu nesocotinţă şi care răspândea de la doi metri un miros îmbătător de migdale. În acest oraş toate prăjiturile au acest miros chimic, farmaceutic, de migdale, ba chiar şi supele şi unele mâncăruri cu carne, ca şi cum viţeii, sau vacile se îngraşă aici cu sâmburi de migdale. M-am apucat posomorât să gust din delicioasa cremă, amintind prin parfumul ei de moartea cruntă prin

otrăvire şi în acelaşi timp mă gândeam că poate n-ar fi trebuit să-l încarc pe Todorov cu sarcina de a restitui banii. Mai întâi, banii sunt aşa ceva, încât odată luaţi sunt foarte greu de înapoiat, mai ales când ţi i-ai însuşit într-un mod necinstit. Dar mai este ceva. Înspăimântat de eventualele sancţiuni în cazul că nu va depune acontul, Todorov va fi ispitit să se ascundă de mine, schimbându-şi domiciliul. Mutarea nu se va putea petrece fără ştirea şi consimţământul noilor săi şefi, aşa că trădătorul va fi nevoit să-i convingă de necesitatea acestei schimbări. Şi ce alt motiv le-ar putea servi, în afară de cel real: „Boev a izbutit să mă adulmece şi m-a ameninţat că mă va lichida.”

Astfel, punerea pe tapet a celei de a treia sarcini, va duce într-un mod inutil şi nedorit la neîndeplinirea şi a celei de a patra, extrem de necesară pentru mine. Bineînţeles că asemenea supoziţii nu iau naştere acum pentru prima oară în capul meu, şi nu sunt cauzate de aroma cremei de migdale. Am respins aceste consideraţiuni cu mult înainte de întâlnirea cu Todorov. Dar am declinat ultima decizie cu gândul că voi lua o hotărâre în concordanţă cu impresiile culese asupra individului chiar în timpul întrevederii. Şi iată că atunci, când acel moment hotărâtor a avut loc, pe neaşteptate a vorbit în mine nu raţiunea, ci prostia, sau – exprimându-mă cu mai puţină asprime – sentimentalismul; un sentimentalism îndreptat nu către cei trei sute de mii de dolari furaţi ţării, ci faţă de omul rămas fără patrie.

Desigur, n-am niciun fel de motive deosebite de a fi sentimental cu Todorov. Dimpotrivă. În anumite împrejurări, după cum am mai spus, aş fi apăsat chiar pe trăgaci, fără a mă teme că mă vor cuprinde

remuşcările ca ale cunoscutei lady Macbeth. Şi totuşi, oricât de idiot ar părea faptul, sunt momente când ţi se face milă de un individ, fără niciun motiv, doar pentru faptul că, puţin timp mai înainte, a fost şi el ca tine: un om şi pe deasupra – bulgar. Cedând în faţa impulsului de a-i reda acestui individ omenescul, te hotărăşti să-i laşi o ultimă portiţă de salvare. Şi săvârşeşti o gafă.

După părerea mea, Todorov n-a trădat de bună voie, ci silit. Apoi, evident, devenind trădător şi asigurat cu o anumită sumă, a izbutit să-şi facă unele proiecte cu privire la un nou mod de viaţă; proiecte pe cât de mizere, pe atât de înşelătoare. Problema care se pune este dacă o a doua constrângere, determinată de astă dată de mine, va fi în stare să-l abată de la himerele egoiste şi să-l readucă în patrie. De bună seamă, este trist şi jignitor să sileşti un om să-şi amintească că a avut o patrie, însă ce-i de făcut când unii sunt atât de inerţi, încât numai constrângerea îi poate împinge spre anumite acţiuni, şi în special spre cele bune? Hotărârea eroică a lui Todorov de a restitui ţării sale banii, l-ar fi dus în mod logic şi la decizia cea mai justă: să se întoarcă în Bulgaria de bună voie. Dar, se pare că vechiul meu cunoscut nu dispune de curajul necesar pentru o asemenea faptă. Aş vrea să cred că nu va avea nici îndrăzneala pentru alte acţiuni în defavoarea mea.

Întorcându-mă în mansardă, am pus plasa cu preţioasa maşină de stors fructe în bucătărie, apoi m-am aşezat pe fotoliul desfundat de lângă fereastră şi am scrutat un timp, în amurgul ce se lăsa, peisajul posomorât cu terenul năpădit de iarbă, gardul şi peretele afumat, cu reclama ce ne invită la economie. Pe cerul înroşit al asfinţitului se adunau nori grei,

violeţi, hotărâţi ca să instaureze noaptea şi umezeala cu o oră mai devreme. Lumina din cameră devenea tot mai mică, privirea mea iscoditoare scruta din ce în ce mai greu în afară, şi în cele din urmă am reuşit să mă eliberez de toate grijile înconjurătoare în modul cel mai simplu şi probabil -unicul posibil – adormind.

Din nefericire, sau din fericire, n-a fost un somn adânc, odihnitor, în care să uiţi totul, ci un fel de aţipeală cu întreruperi, în cursul căreia mi-au venit în minte cele mai diferite întâmplări petrecute şi nepetrecute, toate la fel de triste şi ameninţătoare, inclusiv culmea aceea stâncoasă şi pustie unde trebuia să ajung ca să arunc acolo, pe plaiul lanţului muntos, două-trei ouă de oţel.

Uneori, pleoapele mele se ridicau chinuitor, iar auzul percepea dezlânat paşi furişaţi, scârţâind pe scară. Dezorientaţi de fereastra întunecată a mansardei şi chinuiţi de bănuiala lor cronică, urmăritorii mei pare-se că s-au apropiat chiar până la uşă ca să tragă cu urechea şi să-şi dea seama dacă nu cumva m-am strecurat afară, pe neobservate.

Limbile fosforescente ale ceasului arătau ora nouă şi jumătate, când m-am hotărât să arunc o lumină deplină asupra situaţiei. M-am ridicat şi am răsucit comutatorul electric.

Încet, prevăzători, paşii scârţâitori coborau scările. Raza de lumină de sub uşă i-a liniştit pe neîncrezători. Am scos din geamantan mica mapă de scrisori de care m-am servit o dată sau de două ori în timpul simpozionului, ca să-mi dau aere de om de ştiinţă. Am pus înăuntru un pachet de dolari şi alte câteva lucruri printre care şi atât de utilul meu Mauser plat, pe care îl purtasem atârnat la subţioară. O armă este într-adevăr foarte comod de purtat, iar eu m-am obişnuit

de mult cu ea şi nu este deloc exclus ca în viitorul apropiat să-mi trebuiască, dar cu toate acestea sunt nevoit să-i spun adio. Prezenţa unui revolver asupra mea constituie de acum încolo un risc suplimentar.

Mi-am dezbrăcat sacoul, am stins lumina şi m-am întins pe pat, după ce, în prealabil, am pus deşteptătorul din capul meu să sune la ora unu după miezul nopţii. Nu ştiu cum o funcţiona la alţii, dar la mine merge fără greş, aşa că exact la ora unu am deschis ochii, m-am ridicat şi, fără să mai aprind becul, m-am pregătit de drum.

După cercetările mele prealabile, am trei ieşiri la îndemână şi toate traversează terenul gol şi năpădit de buruieni din spatele casei. Aş putea ieşi prin ferestruica luminatorului şi după ce voi escalada trei-patru acoperişuri să caut o ieşire oarecare, printr-un tavan al clădirilor vecine. Operaţia nu este deloc uşoară şi sigură, întrucât un zgomot sau o întâlnire neaşteptată ar putea da naştere la o complicaţie nedorită. Mai puteam coborî direct şi încet pe scară şi să mă strecor prin uşa din spate. Ar fi soluţia cea mai simplă, dar şi cea mai periculoasă, pentru că este posibil ca vreunul dintre urmăritorii mei să mai vegheze încă, ascuns în colţul întunecat al vestibulului.

În cele din urmă puteam să cobor numai până la primul etaj, să mă arunc printr-o fereastră şi să sar în curtea din spate. Un salt de la trei metri nu este cine ştie ce faptă eroică. Unicul risc în cazul de faţă ar fi fost să mă ciocnesc cu vreunul dintre tenacii mei agenţi, hotărât să-şi petreacă noaptea în curte. Speranţa mea era ca adversarul să nu-şi fi postat două persoane pe timpul nopţii, mai ales că una singură era de ajuns: din poartă, şi chiar din stradă,

puteau fi supravegheate concomitent ambele ieşiri ale imobilului.

Coborârea mea până la primul etaj şi escaladarea ferestrei au decurs fără zgomot şi fără complicaţii, din cauza parmalâcului betonat de deasupra ieşirii din spate. Maidanul cu iarbă din spatele curţii era pustiu şi l-am traversat uşor, întrucât studiasem bine terenul, prin observaţii îndelungate de la mansardă. Am ocolit cu prudenţă şi pe departe cele două barăci, m-am aruncat fără efort peste gard şi după vreo douăzeci de metri am mai dat de unul, după care se întindea strada.

Era destul de periculos de a-l escalada, chiar şi noaptea, de aceea mi-am continuat drumul paralel cu el, până când am ajuns în dreptul clădirii cu reclama casei de economii. Poarta din spate a imobilului era larg deschisă, la fel ca şi cea din faţă, fapt ce mi-a permis să ies în stradă liniştit, ca un cetăţean paşnic şi ordonat, cum cred că şi sunt în realitate.

Am umblat mult timp după un taxi, fiindcă într-un asemenea cartier, şi mai ales la o astfel de oră, acesta echivala cu un vis fantezist. Am mers doi kilometri pe jos până la o piaţetă cu nişte taximetre mizerabile, cam de aceeaşi vârstă cu „Volvo”-ul meu.

Un sfert de oră mai târziu coboram la locul dorit – gara – dar nu ca să iau trenul, deşi aici ele sosesc şi pleacă în tot cursul nopţii.

Din această cauză, imensul hol luminat era suficient de însufleţit ca apariţia mea să nu producă nicio impresie. L-am traversat şi am coborât în sala cu casete pentru bagaje de mână. Cheia se obţine prin introducerea unei monezi în automatul respectiv, fapt care m-a scutit de a intra în contact cu vreunul din funcţionarii serviciului de transport. Mi-am depus

geanta în cutia Nr. 87, am închis şi m-am îndreptat din nou spre taxi.

Am dat drumul maşinii, nu departe de clădirea pe pereţii căreia se mai vedea reclama cu economiile. Am făcut drumul de întoarcere prin maidanul cu iarbă, fără peripeţii, şi m-am angajat într-o probă atletică destul de riscantă, dar inevitabilă: trebuia să mă urc, pe cât posibil fără zgomot, pe pervazul ferestrei de la parter, şi de acolo să sar pe frontonul de beton de deasupra intrării din spate; iar după asta să intru pe fereastra de lângă scară. Aceste acţiuni s-au soldat cu jupuirea palmelor, însă m-au scutit de riscul de a mă ciocni în tindă eu vreunul dintre acei indivizi curioşi – oamenii lui Seymoor.

Îmi mai rămânea de îndeplinit încă o sarcină – cea mai importantă. Dar aceasta, conform programului, era prevăzută pentru a doua zi, o zi nefastă de marţi şi la o oră tot atât de nefastă – şapte seara.

Ciocănitul în uşă, nu prea delicat, iar apoi chiar foarte brutal, m-a silit să întrerup consumarea matinală a minunatului elixir obţinut din amestecul cafelei măcinate cu apa fiartă. O băutură al cărei avantaj nepreţuit poate fi apreciat numai în Danemarca, întrucât este singura care nu miroase a esenţă de migdale.

„Începe necazurile, mă gândeam eu, îndreptându-mă spre uşă. Nu-i nimic, să înceapă, doar fac parte din program.”

Deschid brusc şi dau faţă-n faţă cu încântătoarea Grace.

— Ah, încă nu v-aţi îmbrăcat? murmură dojenitor dânsa, în loc de salut. Se pare că şi în seara astă aţi participat la ceremoniile nupţiale de la „Valencia”...

— N-am avut încotro: obligaţiile mondene! am replicat nepăsător, invitând-o în locuinţa mea modestă.

— Nădăjduiesc că cel puţin nu aţi fost în rolul mirelui.

— O cafea? E fierbinte. Am făcut-o cu mâna mea.

— Ultimul amănunt nu mă poate speria, spuse doamna, aşezându-se în fotoliul desfundat. Daţi-mi o ceaşcă, să încerc.

Aşa că, un pic mai târziu m-am apucat să degust iar deliciul preparat în casă, de data aceasta în tovărăşia lui Grace.

— Nu este chiar atât de rea, proclamă doamna, sorbind din ceaşcă. Însă tot nu mi-aţi spus ce-aţi făcut azi noapte.

— Despre toate acestea v-aţi fi putut informa de la agenţii lui Seymoor. După cum probabil aţi observat, aceştia staţionează în permanenţă jos. Şi treaba durează de acum două zile.

— Vă cred. Numai că ei sunt oamenii lui Seymoor. Nu şi ai mei.

— Ce importanţă are? Spuneţi-le că veniţi din partea şefului şi cereţi-le să vă raporteze despre comportarea acestui individ suspect, Michael Koev.

Grace primi ţigara oferită, o aprinse şi-mi aruncă o privire cercetătoare şi conclusivă, în ciuda imobilităţii ei exterioare.

— Continuaţi să glumiţi, Michael, ca şi cum nimic nu s-a întâmplat, sau ca şi cum nimic nu se petrece în jurul dumneavoastră. Presupun chiar că în sinea dumneavoastră vă delectaţi cu eroismul săvârşit, care vă permite să vă amuzaţi cu laţul de gât. Dar, în limbaj vulgar, acest gen de bravură se numeşte prostie.

— Din fericire, nu faceţi parte dintre acei oameni care folosesc un astfel de vocabular.

— Prostie şi imprudenţă – la asta se reduce atitudinea dumneavoastră, independent de faptul cum o calificaţi personal.

— Dar propria-vă atitudine, cum o socotiţi?

— Numiţi-o cum vreţi. Eu am venit pentru ultima oară la dumneavoastră şi vă aduc unica şi cea din urmă şansă de scăpare posibilă.

— Şi nici măcar nu ezitaţi să vă executaţi operaţiunea salvatoare în faţa oamenilor lui Seymoor.

— Nu vă faceţi griji în această privinţă. Mă găsesc aici tocmai la indicaţia şefului meu. Şi ca să nu uit, chiar acum vă şi transmite dispoziţia sa... voiam să spun „invitaţia” sa. Vă aşteaptă diseară, la opt, în faţa cafenelei din piaţa centrală.

— Mulţumesc. Dar invitaţia dumneavoastră în ce constă?

— V-am mai spus.

— Numai că aţi scăpat din vedere faptul că voi fi îngrădit de pretutindeni. Astfel, ieşirea noastră împreună, ori singur, devine la fel de imposibilă.

— Greşiţi. Nu aveţi nicio şansă, dacă acţionaţi fără mine.

— Aşa, vasăzică? Dar cu puţin timp înainte mi-aţi spus că agenţii de jos sunt oamenii lui Seymoor, nu ai dumneavoastră. Atunci, cum o să-i convingeţi să închidă ochii în timp ce vom întreprinde fuga salvatoare?

— Uite ce e, Michael, încetaţi cu spiritele şi încercaţi să mă înţelegeţi, deoarece eu mă găsesc într-adevăr pentru ultima oară aici şi cine ştie dacă vă voi mai putea vedea a doua oară, chiar dacă aş vrea.

Vocea lui Grace devenise slabă şi deosebit de

glacială, în măsura în care mai era posibil.

— Aţi început să vă repetaţi, am remarcat eu. Lăsaţi ameninţările introductive şi treceţi direct la plan. Pentru că eu nu pot accepta ceva fără să ştiu, cel puţin în linii generale, despre ce este vorba.

— În linii mari, planul îl cunoaşteţi. În ceea ce priveşte amănuntele concrete... doamna tăcu şi trase cu urechea, întorcând capul spre uşă, dar dincolo nu se auzea niciun zgomot. Îmi făcu semn să-mi apropii scaunul de fotoliul său, apoi continuă foarte încet: Diseară trebuie să vă străduiţi a repara gafa pe care aţi făcut-o alaltăieri. Sunteţi destul de dibaci în a vă preface, ca să puteţi juca rolul unui om care acceptă o propunere după o lungă ezitare. Şi, bineînţeles, pretindeţi imediat, în numerar, suma promisă...

— După care el va cotrobăi în micul său buzunar şi-mi va număra trei sute de mii...

— Are aceşti bani, dacă nu în buzunar, atunci în seiful său de-acasă. Sunt sigură că o să vi-i dea chiar diseară.

— Aşa, pe încredere, fără să-mi ceară nicio chitanţă...

— Ce contează dacă vă cere? şopti Grace, privindu-mă pătrunzător. Nu înţelegeţi că nu sunteţi în situaţia de a vă scumpi pentru o semnătură?

— Bine, bine, şi mai departe?

— Să presupunem că după ce vă va duce în apartamentul său, pentru bani, vă va propune să înnoptaţi acolo, să locuiţi la dânsul. Să nu îl refuzaţi în niciun caz.

— În regulă, voi accepta. Dar pe urmă?

— Misiunea dumneavoastră ia sfârşit odată cu aceasta. De aici încolo începe a mea. Procedând cum v-am spus, eu am mâinile libere. Veţi aştepta numai

semnalul de plecare. Paşaportul fals, biletele de avion pentru amândoi şi evadarea în sine, lăsându-le în seama mea. Fiţi sigur că totul se va petrece foarte uşor şi fără riscuri.

— Dar oamenii puşi să mă urmărească?

— Nu vor mai exista. Îl cunosc destul de bine pe Wiliams. Din fericire, şi el crede la rândul lui acelaşi lucru în legătură cu noi. După ce veţi accepta propunerea, Seymoor se va linişti, considerând că vă are la mână.

— Totuşi, poate că e necesar să mă arăt revoltat că i-a pus pe aceşti copoi pe urmele mele.

— Cum doriţi. În orice caz, sunt sigură că Wiliams va ridica blocada. Face parte din stilul său de a fi: să manifeste încredere, pentru a o câştiga pe a partenerului.

— Ţineţi seama că un filaj poate fi practicat şi prin mijloace mai fine, decât un agent vizibil cu ochiul liber.

— Doamne, dumnezeule, nu mă învăţaţi lucrurile astea. Am şi eu unele cunoştinţe despre supraveghere şi urmărire. Credeţi-mă – totul se va desfăşura după cum v-am spus.

Îşi aţinti asupra mea ochii ei albaştri-verzui, plini de o provocatoare încredere. O privesc la fel, deşi fără acelaşi aplomb. Ne-am fixat aşa câteva secunde, după care doamna îşi mută privirea, îşi stinse ţigara în ceaşca în care mai rămăsese cafea, şi după ce-şi puse chiştocul ud în farfurioară, îmi zise cu un glas obosit:

— Am simţământul că vă îndoiţi de cuvintele mele.

— Asta vă miră?

— La drept vorbind, da! rosti ea, cu aceeaşi intonaţie obosită, şi mă privi din nou.

— Reiese că până-n clipa de faţă m-aţi socotit cam credul.

— Nu credul, ci deştept. Vă trebuie oare atâta timp ca să sesizaţi că propunerea pe care v-o fac, bună sau rea, constituie pentru dumneavoastră singura posibilitate de ieşire?

— Nu deveniţi patetică! îi reproşai eu, fiindcă secretara, în mod inconştient, ridicase uşor tonul.

După o pauză adăugai:

— De fapt, eu vă cred.

— În sfârşit!

— Singurul lucru de care mă îndoiesc este dacă vom putea să schimbăm puţin planul.

— Cum anume?

— Adică să-l executăm numai pe jumătate.

— Nu vă înţeleg, zise Grace, deşi căutătura ascuţită pe care mi-o aruncă, dovedea că pricepuse totul.

— Vreau să spun: n-ar fi oare mai nimerit pentru amândoi dacă eu îmi voi executa sarcina cu care mă împovăraţi, iar dumneavoastră v-aţi abţine de la executarea aceleia care vă revine? Grace va continua să fie secretara lui Seymoor, iar Michael va deveni ajutorul americanului, fapt care ne va permite amândurora să trăim mulţi ani în această lume şi chiar să avem o droaie de copii.

Doamna mă recompensă cu încă o privire ascuţită, ridicând din umeri.

— Asta este de-acum treaba dumneavoastră. Sunteţi un om matur şi puteţi să alegeţi singur.

— Tocmai asta încerc, însă trebuie să recunosc că nu-i deloc o treabă uşoară...

Am încetat să vorbesc, de parcă mă cufundasem într-adevăr în această îndeletnicire complicată – alegerea. Grace dădu să se ridice, însă eu am pus

mâna cu încredere pe braţul ei şi i-am spus:

— Mă gândesc dacă Wiliams mai este încă înclinat să-şi îndeplinească promisiunile sale generoase, făcute alaltăieri şi care, am credinţa, n-au scăpat auzului dumneavoastră fin.

— Dacă aceasta constituie unica problemă care vă nelinişteşte, să n-aveţi nicio grijă, replică Grace. Seymoor are într-adevăr acest demodat obicei de a se ţine de cuvânt.

— Atunci înseamnă că totul e-n regulă... cel puţin în ceea ce priveşte latura materială.

— Nu cumva, pentru dumneavoastră, mai există vreo altă latură?

— Spuneţi-mi, Grace: dacă rămânem amândoi la Seymoor, veţi continua să mă iubiţi?

— Se-nţelege, mă linişti doamna, cu o voce îngheţată. Am să vă iubesc tot atât cât mă veţi iubi şi dumneavoastră pe mine.

Ne privim din nou unul pe altul câteva clipe, dar acum doamna manifestă mai multă rezistenţă în acest joc şi nu-şi ia ochii de la mine, chiar atunci când începe iar să vorbească:

— În zadar vă străduiţi să mă puneţi la încercare, Michael. Îl dispreţuiesc pe acest om.

Secretara se ridică brusc din fotoliu, dar nu se îndreptă spre uşă, ci spre fereastră, şi cercetă peisajul monoton din împrejurimi, întoarsă cu spatele la mine. Abia în clipa aceea am observat că rochia albastru-pastel se armonizează perfect cu corpul său bine proporţionat şi cu părul ridicat.

— Astăzi sunteţi mai frumoasă ca oricând, şoptii eu, apropiindu-mă de fereastră.

Ea se întoarse încet, ca şi cum cu greu se putea rupe de priveliştea mohorâtă sau de gândurile ei

triste.

— Trebuie să mă duc... S-ar putea ca Seymoor să aibă nevoie de maşină.

— Nu, sunteţi într-adevăr superbă şi n-aveţi nicio şansă de a scăpa de mine.

— De fapt, şeful poate să mai aştepte o jumătate de oră, murmură Grace, în loc de răspuns, privindu-şi ceasul.

O jumătate de oră mai târziu, în timp ce îşi aranja părul în faţa unei oglinzi mizerabile într-o ramă de aluminiu, zise cu indiferenţă:

— Cred că acesta constituie epilogul nostru, nu-i aşa?

— De unde asemenea concluzii?

— Pentru că am sentimentul că din cele două propuneri, aţi ales-o pe a treia...

— Sinuciderea?

— Întocmai.

— Ca să fiu sincer până la capăt, trebuie să vă mărturisesc că n-am făcut încă nicio alegere, am recunoscut, ajutând-o să-şi îmbrace jacheta de un bleu pal.

— Nu, aţi şi făcut alegerea.. Faptul acesta reiese foarte clar din calmul ce-l abordaţi, zise ea, luându-şi poşeta.

O deschise, scoase dintr-însa o carte de vizită şi mi-o întinse:

— Păstraţi-o. Ce este cu litere de tipar nu are nicio însemnătate. Reţineţi doar numărul scris de mână. Dacă bănuielile mele sunt adevărate şi dacă, într-adevăr, vă veţi găsi într-o situaţie fără ieşire, telefonaţi la acest număr. Spuneţi numai cum vă numiţi şi prezentaţi-vă la adresa care vi se va indica, fără ca, bineînţeles, să târâţi vreo coadă după

dumneavoastră. Şi aşa...

I-am apucat mâna întinsă pentru rămas bun şi am simţit strânsoârea nervoasă şi puternică a degetelor fine, lungi, ca şi cum doamna ar fi vrut ca prin ele să treacă asupra mea sugestia ei dominantă, în timp ce rosti cu o totală indiferenţă:

— Adio, Michael.

Am rămas singur în mansardă, unde dăinuia doar adierea uşoară a parfumului ei scump.

Era după-amiaza târziu, când am împăturit numărul din „Times” şi punându-l în buzunar am ieşit din cafenea, îndreptându-mă spre Westerbrogade. Cumpărasem ziarul cu speranţa că nu-mi va trebui. Dacă s-ar impune să-l folosesc, acest lucru l-ar salva pe omul cu şapca şi sacoşa albastră, dar va însemna prăbuşirea misiunii spre care sunt concentrate toate eforturile mele.

Şi astăzi sunt urmărit de aproape. Am în continuare după mine patru persoane şi trei maşini, fiindcă „Fordului” şi „Opelului” li s-a adăugat un „Citroën”, tot negru. O adevărată risipă de mijloace, avându-se în vedere modestia persoanei mele şi ocupaţiile inocente la care mă dedau, mărginindu-mă la huzureală prin localuri şi la hoinăreală pe străzi.

Totuşi, timpul plimbărilor a trecut. Până la ora şapte mai sunt exact optzeci de minute în cursul cărora trebuie să mă eliberez de copoi, să realizez întâlnirea din faţa lui „Tivoli” şi să mă amestec prin mulţime, eliberat de orice material compromiţător. Debarasarea de insolenţii mei urmăritori poate fi săvârşită printr-o duzină de modalităţi, începând cu fuga prin bucătăria barului „Ambasador” şi terminând prin aceeaşi operaţie în faţa depozitului de la

magazinul universal „Daels”. Toate aceste amănunte le-am consemnat cu grijă în timpul peregrinărilor mele prin oraş, însă din diferite motive le-am respins în bloc, pentru a mă opri la o manevră deosebită, mai sigură, studiată cu atenţie în cursul ultimelor zile.

Îndeletnicirile mele inocente de gură-cască, paşii mei leneşi şi tărăgănaţi, totala indiferenţă faţă de copoi nu le-a adormit complet vigilenţa, dar le-a tocit-o în mare măsură. Omul este astfel făcut, încât cu greu se poate împotrivi inerţiei, vreme îndelungată. De-aceea, în timp ce mă foiam prin faţa vitrinelor de pe Westerbrogade, am constatat cu satisfacţie că urmăritorul meu, aflat la o distanţă de o răscruce, îşi dispersează de asemenea o parte din atenţie, privind magazinele şi femeile, încrezător că n-am unde fugi şi că nici n-am de gând să încerc aşa ceva.

În mijlocul mulţimii de firme cu neon, încă neaprinse la acea oră, ce atârnau perpendicular pe faţade, abia de se contura mica şi modesta inscripţie, obiect al atenţiei mele:

Hotel Nordland

Odată ajuns sub această laconică firmă, am cotit brusc în pasaj şi m-am îndreptat cu paşi foarte repezi spre capătul lui, unde se profila intrarea în imobil. Speram ca avansul luat să fie suficient ca să-i pună pe urmăritori într-o situaţie dificilă. În curtea interioară exista două-trei magazine, care sigur vor fi cercetate de copoi, până când vor ajunge la uşa hotelului, şi vor pierde iarăşi câteva minute pentru a descoperi modul cum am dispărut.

Preţurile la „Nordland” sunt destul de moderate ca să fie tot timpul înţesat de turişti şi clădirea este

destul de mare pentru ca un locatar să poată rămâne neobservat. În clipa în care am pătruns în hol, ghidul recepţiei era asaltat de un grup abia sosit, omul de serviciu şi băiatul de la ascensor erau ocupaţi cu bagajele, iar clienţii aşezaţi în fotolii erau cufundaţi în lectura ziarelor şi a consumului de bere. Această situaţie mi-a dat posibilitatea ca să mă îndrept complet neobservat spre ieşirea de serviciu, şi tot la fel să mă strecor în curtea din spate.

Un pasaj îngust între două clădiri înalte de ciment, binecunoscut de mine, duce într-o străduţă unde se află reşedinţa temporară a veteranului meu automobil. Aşa că, peste câteva minute, mi-am luat zborul motorizat, din uşa garajului, luând-o înainte în plină viteză, cotind brusc la dreapta şi abia că nu m-am ciocnit de un oarecare „Ford” negru.

Vai, nu era o maşină ca atâtea altele de această marcă, ci una deosebită, sau mai bine spus, aceea care, încă de aseară, se târăste pe urmele mele. Dacă neplăcuta întâlnire este rezultatul unei pure întâmplări, sau al unei urmăriri pe scară largă, cuprinzând şi străzile vecine, aceasta reprezintă, pentru moment, o întrebare inutilă.

Mă încrucişez fulgerător cu „Ford-ul“, încălecând trotuarul fără lume, alerg cu viteză maximă înainte şi socotesc ca avans clipele necesare copoiului să facă manevra şi s-o ia pe urmele mele. Ajuns la colţ, trec pe strada vecină, iar apoi cotesc pe următoarea şi mă îndrept spre port.

Nu fac parte dintre cei care trăiesc din iluzii şi-mi dau seama limpede că jalnicul meu „Volvo” cu greu va putea scăpa de automobilul negru, prevăzut neapărat cu motor special şi întreţinând legătura prin radio cu celelalte maşini de urmărire. Însă handicapul

meu în întrecere a fost în prealabil prevăzut, la fel cum fusese calculată şi posibilitatea acestei nefericite întâlniri, întâmplătoare sau nu, cu „Fordul”, care a avut loc cu puţin înainte. De aceea, m-am îndreptat spre port fără ezitare şi unica mea grijă era să întreţin suflul veteranului meu cu o porţie de combustibil cât mai mare.

Faptul care trebuia să se întâmple, s-a petrecut întocmai. Înainte de a ieşi pe esplanadă. La capătul benzii lungi pe care circulam, ţâşni pe neaşteptate o maşină neagră, a cărei imagine în oglinda retrovizoare mi-era suficient de clară ca să recunosc „Fordul” insolent. O clipă mai târziu cotisem spre chei şi, profitând de lipsa pietonilor, am apăsat acceleratorul până la refuz. În faţa mea, în depărtare, deasupra canalului lat pe lângă care zbor, se profilează cenuşiu, uriaşul pod mişcător. Vaporul pentru Malmöe pleacă la ora şase fix şi va fi lângă pod la şase şi zece. Deci îmi rămân exact trei minute până la întâlnire.

Motorul „Volvo”-ului bubuie încordat, ca şi cum ar goni nu cu viteza a treia, ci cu întâia, însă acul vitezometrului trepidează pe cifra o sută, ceea ce reprezintă limita maximă a bătrânului meu sicriu. Câţiva zeci de metri mă mai separă de pod, când în oglindă apare din nou botul ameninţător al „Ford“-ului.

Proporţiile lui cresc cu rapiditate fantastică, pentru că individul din automobilul negru a depăşit cu mult o sută şaizeci de kilometri pe oră, însă în clipa aceea n-aveam timp de asemenea socoteli. Ajungând la nivelul podului, am pornit năvalnic spre el, abia reuşind să mă strecor pe sub bariera în mişcare. În sfera privirii mele intră concomitent masa întunecată

a vaporului care se apropie pe dedesubt şi stâlpii roşii ai celei de a doua bariere, lăsându-se încet la mijlocul podului.

Am apăsat din nou până la refuz pe accelerator, mărind viteza, redusă la curbă, şi m-am repezit vertiginos înainte, fiindcă-mi era tot una; altă posibilitate decât aceasta nu-mi rămânea. În faţa ochilor mei se ivi un om cu chipiu cenuşiu, dând turbat din mâini, zăbrelele barierei săriră aproape la nivelul capotei şi un fel de lovitură, amestecată cu un scrijelit, zgudui caroseria. „Volvo”-ul, însă, a reuşit să depăşească această linie fatală, unde podul începuse să se despartă, iar eu, fără să micşorez viteza şi fără să acord vreo atenţie fluieratului pătrunzător din spatele meu, am continuat zborul, ieşind pe cheiul din faţă. Abia când am cotit la prima întretăiere am aruncat o privire în fugă asupra ambelor aripi ale podului, ridicate în aer, şi a „Fordului“ oprit pe cheiul opus. Între el şi mine nu era mai mult de două sute de metri. Însă de apă.

Un sfert de oră mai târziu mă găseam lângă „Tivoli”, dar nu în faţă, ci înspre latura din spate a parcului. Bulevardul de la intrare era exasperant de însufleţit, iar de aici încolo, o nouă întâlnire, absolut întâmplătoare, ar fi însemnat pentru mine deplina prăbuşire. Strada pe care mergeam era complet pustie, ceva foarte obişnuit întrucât este încadrată de zidurile mărginaşe a două parcuri: unul al galeriei de sculptură, celălalt al lui „Tivoli”. Am parcat maşina într-un loc ales dinainte, o mică piaţetă între nişte boschete înalte şi tunse, servind drept parking al palatului de concerte – în ziua şi la ora asta total pustiu, deoarece nu era niciun program. Locul era potrivit, pentru că ascundea maşina dinspre stradă şi

fiindcă-mi permitea, cățărat pe capotă, să escaladez gardul parcului şi să aterizez în tufişurile vecine, ce reprezentau o parte din decorul natural al lui „Tivoli“. Ceea ce am şi făcut.

Acest colţ este complet pustiu, din simplul motiv că nu oferă niciun fel de atracţie. Aşa că am ieşit pe neobservate din poiana împădurită a aleii presărate cu pietriş şi m-am îndreptat spre cel mai apropiat pavilion.

Iată-mă din nou în mijlocul locurilor de distracţie şi încântare, unde, dacă e să dăm crezare cuvintelor lui Seymoor, oamenii se plictisesc prin excelenţă. Personal, eu mai am exact o jumătate de oră timp de pierdut, şi mă decid s-o consacru zeului hazardului, întrueât pavilionul amintit era plin de jocuri mecanice. În grădină este încă lumină, dar nu se poate spune acelaşi lucru şi despre interiorul localului, mai ales în colţul unde m-am instalat. Ghirlanda de becuri galbene şi roşii luminează mai degrabă intrarea, decât pavilionul însuşi, iar eu, netulburat de nimeni, reuşesc să pierd în semiobscuritatea odihnitoare pumnul de bănuţi destinaţi pentru lupta cu această fiară legendară – plictiseala.

Era ora şapte şi omul cu şapca în carouri cenuşii şi cu geanta de voiaj aerian stătea în picioare la locul său obişnuit, în faţa intrării de la „Tivoli“. M-am apropiat din spate şi când am ajuns la el, aproape lipiţi unul de altul, l-am întrebat ceva, arătându-i planul Copenhagăi, pe care-l ţineam în mână. La întrebarea mea fără însemnătate, omul îmi răspunse o serie de banalităţi, în timp ce-mi arăta ceva pe hartă.

— V-am pus în buzunar un pliculeţ şi un bilet de

avion, i-am şoptit eu. Plicul expediaţi-l imediat, iar biletul vizaţi-l pentru mâine după-amiază şi lăsaţi-l la ghişeul de informaţii. Atâta tot. Altceva n-am pentru dumneavoastră.

— Nici eu, îmi răspunse persoana, continuând să deseneze fără rost cu degetul pe harta mea.

Ne-am despărţit.

O oră mai târziu, i-am strâns mâinile prieteneşte lui Wiliams şi m-am aşezat la masa pe care o ocupase pe terasa cafenelei din piaţa centrală a oraşului.

— Aveţi maşină, dar mergeţi pe jos, observă Seymoor, oferindu-mi o ţigară.

— Am parcat-o la o sută de metri de aici, i-am replicat eu, aprinzându-mi ţigara.

Apoi am adăugat:

— Oamenii dumneavoastră v-au dat foarte rapid raportul.

— Da, nu mă pot plânge.

Şi pentru că chelnerul aştepta, stând în picioare, uşor aplecat asupra noastră, americanul întrebă:

— Ce beţi?

— Un whisky obişnuit.

— De ce „obişnuit”? Aduceţi-ne două „John Kreiby” vechi de opt ani, comandă Wiliams.

— Cel de opt ani va fi din aceeaşi butelie ca şi cel obişnuit, i-am spus eu după plecarea chelnerului. Numai preţul va fi diferit.

— Şi moralul nostru! adăugă Seymoor.

— Al meu are nevoie într-adevăr de ceva tonifiant. Mai ales în urma torturilor agenţilor dumneavoastră.

— Rutina obişnuită, ridică americanul din umeri. N-am crezut că asemenea lucruri vă mai impresionează.

— În principiu, nu. Doar când vin personal din partea dumneavoastră... a unui om care mă asigură

de deplina sa încredere.

— Încrederea, în meseria noastră, după cum ştiţi, are anumite limite, îmi aminti interlocutorul meu.

Şi pentru că n-am răspuns, continuă:

— Totuşi, eu vă mulţumesc că aţi ridicat această problemă, fiindcă îmi dă temeiul să vă asigur că de acum încolo, filajul va înceta. Chiar adineauri, când am primit ultimul „raport”, după cum singur v-aţi exprimat, am dizolvat grupul.

— Restabilirea încrederii?

— Nu. Stabilirea unor fapte.

— Stabilirea unor fapte, da?

— Întocmai. Scopul urmăririi a fost să verifice dacă nu veţi face o încercare de a vă eschiva, pentru un timp, supravegherii. Aţi făcut această tentativă. Pentru mine, personal, acest fapt îmi este suficient. N-am nevoie de amănunte suplimentare, referitoare la modul în care v-aţi folosit timpul în decursul ultimelor ceasuri. E clar, nu?

Am dat din cap afirmativ şi am ridicat maşinal paharul pe care mi-l adusese chelnerul în acea clipă.

Seymoor mi-a dat de înţeles, cât se poate de precis, asupra motivelor dispariţiei mele, pentru a primi de la cineva nişte instrucţiuni. Aşadar, nu-i treaba mea să încerc să-l conving că m-am făcut nevăzut nu pentru a primi, ci pentru a preda ceva.

„John Kreiby”, din cel de opt ani! Poate că într-adevăr să fie aşa, şi ce-i cu asta? Nu l-aş putea aduce în pragul falimentului pe adversarul meu, chiar dacă aş bea whisky vechi de o sută de ani. Pentru moment, cel mai important fapt pentru mine este că urmărirea a încetat: dacă ar fi aşa, cu adevărat.

— Cum vă place? mă întrebă amabil americanul, punând jos paharul şi înfigându-şi din nou ţigara în

colţul gurii.

— Seamănă cu viaţa mea în acest oraş. La prima vedere, nimic deosebit, dar în realitate plină de urmări perfide.

— Aţi devenit mai pesimist ca mine! surâse Wiliams. Lucrurile nu-s chiar atât de negre, după cum vi se par. Ba, dimpotrivă.

Şi hotărându-se brusc să schimbe discuţia, mă întrebă:

— Aţi închiriat o nouă locuinţă?

— Da.

— Şi după câte am înţeles, încă de alaltăieri i-aţi arătat-o lui Grace?

— Da, sper că nu vă supără acest lucru.

— Nu. Bineînţeles. Dânsa a început să mă supere doar prin ţinuta ei exterioară.

— Aşa? Mie mi se pare că acum pare mult mai atrăgătoare ca înainte...

— Adevărat. Tocmai asta mă irită! mă întrerupse Seymoor. Într-o lume în care aspectul fizic al celor mai multe femei reprezintă reclamă şi provocare, prefer categoric o toaletă sobră, uneia extravagante.

— Chestie de gust.

— De înţelegere, mă corectă americanul. Femeia este un produs de o calitate atât de inferioară, încât atunci când încetează de a fi inabordabilă, îşi pierde orice putere de atracţie.

— Oare merită să acordaţi atenţie unor fleacuri, cum ar fi o rochie modernă? am spus eu împăciuitor.

— Fleacul încetează de a mai fi fleac când devine indiciul unui fenomen esenţial. Importantă nu este rochia, ci, ceea ce se ascunde în spatele ei.

— Se ştie ce se poate ascunde după o rochie.

— Da, dar în cazul de faţă, în afara corpului, se

ascunde şi o schimbare a psihicului. Sincer vorbind, am crezut că Grace este mai ferită de influenţe.

— De cele rele...

— De cele diferite de ale mele! mă corectă încă o dată Seymoor.

Îşi îndreptă privirea spre faţada primăriei, luminată feeric de proiectoarele ascunse şi părând un decor teatral pe fundalul nopţii. Eu, de asemenea, mă uit într-acolo şi poate că tocmai în această clipă sesizez unde mă găsesc în mod precis şi cât de iluzoriu şi tulbure îmi apare în cursul ultimelor zile tot ceea ce mă înconjoară, în afara elementelor separate, direct indispensabile acţiunilor respective.

Turnul cu vârful ascuţit al clopotniţei se ridică masiv şi sever, gravat pe cerul negru-roşiatic, tulbure de strălucirea neonului – şi în mintea mea se perindă amintirea inutilă şi estompată a unei seri nu prea depărtate, petrecută în vecinătatea unui avion huruind deasupra norilor şi a tristelor cuvinte rostite de Grace, despre care vorbim şi acum, în timp ce ne gândim la altceva.

Totuşi, se pare că pentru moment Seymoor nu se gândeşte la altceva. Îşi mută privirea de la primărie şi, înclinându-se peste masă, se îndreaptă brusc spre mine, cu un avânt care nu îi este specific:

— Ştiţi, Michael, am sentimentul permanent că totul în jurul meu se prăbuşeşte. Dacă întind mâna după ceva, se rostogoleşte şi acesta în pulbere, la fel ca într-un coşmar: idealurile în care ai crezut, iubirea simţită, femeia pe care ai format-o, prietenul întâlnit, totul se năruie în pulbere... Ca şi cum întreaga viaţă ar fi un coşmar de iluzii, care se risipesc, îndată ce te apropii de ele...

Pe faţa uşor încruntată, ca de obicei, a

americanului este înscrisă într-adevăr o undă de amărăciune sau de durere.

— Depinde de felul cum vi le apropriaţi... Cu ce sentiment le apropriaţi. Dumneavoastră emiteţi curenţi periculoşi, Wiliams.

— Eu? Dar cu dumneavoastră nu se-ntâmplă la fel? Aţi obţinut până acum credinţa, iubirea, prietenia? Nu-mi ţineţi lecţii, spuneţi-mi de-a dreptul: le-aţi obţinut?

— Şi ce contează dacă da sau nu? Ce v-ar putea dovedi un caz special, fericit sau nefericit?

— Nu vă eschivaţi. Răspundeţi cinstit, ori tăceţi.

— Cred că am obţinut numai un singur lucru, Wiliams: drumul. O cale statornică ce nu ţi se prăbuşeşte sub picioare şi de pe care poţi vedea clar ţelul tău; pe ea întâlneşti numai oameni apropiaţi – pe unii îi ajungi, alţii te depăşesc, dar sunt aici, în jurul tău şi nu se împrăştie când te apropii de ei...

— Vorbe... mă-ntrerupse Seymoor. Ca întotdeauna, vorbe... Totuşi, mi-aţi răspuns. Purtaţi în dumneavoastră acelaşi gol, ca al meu, însă vă temeţi să-l vedeţi, şi din această cauză îl umpleţi cu vorbe.

— Să admitem că este aşa, de vreme ce asta vă liniştеşte.

— Dumneavoastră nu credeţi că, într-adevăr, se-ntâmplă aşa?

— Nu. Şi pentru că m-aţi întrebat într-un asemenea mod, încât nu merită să ne minţim reciproc, am să vă răspund sincer: este adevărat că încerc momente de goliciune sufletească şi nu doresc să le ascund de mine însumi. Ştiţi prea bine că un om nu-şi poate ascunde sieşi lucrurile care-i provoacă durere. Cum poţi face una ca asta când te mistuie? Numai că, pentru mine, ele sunt goluri incidentale, situaţii

bolnăvicioase în decursul unei vieţi, luată în general, sănătoasă şi împlinită. Iar la dumneavoastră, se pare că se întâmplă invers.

Americanul mă privi îngândurat, dar nu spuse nimic. Apoi aprinse o nouă ţigară şi întinse mâna după pahar.

— Dacă cele afirmate conţin adevărul, sunteţi un om fericit, Michael.

— Vreţi să spuneţi: „prost”?

— Nu chiar asta, dar...

— ...pe aproape. Poate că aveţi dreptate. Eu nu am nici obişnuinţa, nici inteligenţa să gândesc continuu, ca dumneavoastră, la toate întrebările posibile ale vieţii cotidiene.

— Într-adevăr, respingător viciu! recunoscu pe neaşteptate americanul.

— De ce? Am impresia că această obişnuinţă vă oferă satisfacţii.

— Numai în măsura în care mă ajută să-mi omor plictiseala. Unii, din cauza nervilor, îşi rod unghiile; eu gândesc. Vai, gândirea este mult mai periculoasă decât a-ţi roade unghiile. Şi dacă treaba asta mi-ar oferi satisfacţie, ar însemna ca eu să plutesc într-o permanentă beatitudine. Ea constituie totdeauna o analiză, iar analiza înseamnă disecţie, ciopârţire, mortificare, aşadar, secarea izvorului satisfacţiei. Dacă aţi sta să vă gândiţi numai ce fel de microorganisme mişună în această ţigară, ce fermentaţie şi ce putrefacţie se petrece într-însa, sunt sigur că veţi înceta de a o mai duce la buze. Nu-i aşa?

— Presupun că la dumneavoastră totul se petrece întocmai, însă gândirea vă slujeşte nu ca să înţelegeţi fenomenele, ci pentru a le distruge. Operaţiile chirurgicale pe care le faceţi sunt menite nu să

lecuiască, ci să ucidă. Vă plângeţi că ţineţi în mâini numai cadavre, fără a vă da seama că ele sunt opera dumneavoastră. Poate că mă exprim puţin cam dur, însă...

— De ce? Dimpotrivă! făcu Seymoor un semn generos cu mâna.

Şi pentru că am tăcut, spuse:

— N-aveţi nicio şansă de a mă convinge, Michael, şi totuşi trebuie să recunosc că poveştile dumneavoastră îmi oferă o anumită satisfacţie, poate tocmai pentru că sunt dure şi pline de o naivă încredere. Acest fapt mă împrospătează, mă sileşte să reanalizez unele concluzii la care am ajuns de mult şi care de multă vreme mă plictisesc. Bineînţeles că adevărurile amare rămân aşa, dar pentru moment optimismul dumneavoastră naiv acţionează tonic asupra mea.

— Mulţumesc.

— N-am spus toate-acestea pentru a vă jigni. Pur şi simplu, noi doi suntem firi opuse şi pe mine, personal, lucrul în sine nu mă irită câtuşi de puţin. Am să vă spun că intenţionat nu v-am căutat în ultimele două zile, pentru a mă convinge dacă îmi veţi lipsi. Şi am stabilit că da!

Seymoor făcu un semn chelnerului, dar acesta dădu din cap, fiind ocupat în clipa respectivă cu nota, la o masă vecină.

— Am bănuit încă de la început că vă întâlniţi cu mine animat exclusiv de sentimente prieteneşti, am spus cu glas scăzut.

— Nu, nu exclusiv. Niciuna dintre întâlnirile noastre, incluzând-o pe cea prezentă, n-a constituit numai rezultatul unor afecte de prietenie şi, după cum probabil aţi înţeles, cu greu pot fi socotit printre

oamenii sentimentali. Şi totuşi, acest fapt nu exclude din partea mea manifestări de prietenie, ele fiind nişte elemente reale.

„Ei, bine, şi ce-i cu asta?“ mi-am permis eu să replic în gând.

Apoi am adăugat, cu voce tare:

— N-am niciun temei să mă îndoiesc de spusele dumneavoastră. Deşi, ceea ce aţi afirmat puţin mai înainte – despre limitele încrederii în meseria noastră – după mine se poate aplica la fel de bine şi la limitele prieteniei.

— Nu neg, dădu din cap Wiliams.

Apoi mă întrebă, fără nicio legătură:

— Nu mă invitaţi să vă văd noua locuinţă? Sau este numai pentru doamne?

— E suficient să vreţi. Însă e mult prea asemănătoare cu maşina mea... Ceva din cale afară de mizer, în comparaţie cu palatul dumneavoastră.

— Atunci, poftiţi în palatul meu. Am zece camere, dintre care opt stau nefolosite. Maşini, de asemenea, puteţi avea câte doriţi. De altfel, să abandonăm, deocamdată, acest subiect...

Ultima observaţie a fost provocată de apariţia chelnerului.

Seymour comandă două sticle împachetate, de „John Kreiby“, şi în ciuda împotrivirii mele achită el toată nota.

— Sper că ne vor ajunge două sticle. Ştiţi că nu-mi place beţia, însă uneori mă îmbăt criţă, tocmai ca s-o urăsc şi mai mult. În mansarda dumneavoastră aveţi gheaţă?

— V-aţi format o imagine cu totul falsă, dacă vă închipuiţi că se poate găsi aşa ceva.

— Nu face nimic. Ne vom mulţumi şi cu apă rece.

Când un om s-a hotărât să se îmbete, amănuntele rămân pe planul doi.

— Poate că ar fi mai bine să luăm tărtăcuţa mea, întrucât numai eu cunosc drumul, am propus la ieşirea din cafenea, înarmaţi cu cele două sticle.

— De ce nu? Vă rog numai să mă aduceţi îndărăt, în oraş. În acest fel o să mă scutiţi de a conduce într-un moment când aşa ceva îmi va fi oarecum dificil.

Am parcurs în tăcere suta de metri până la „Volvo“-ul meu, parcat în bulevard. Seymoor azvârli sticlele pe bancheta din spate şi se instală în faţă, lângă mine. Am pornit şi nici nu traversasem bine piaţa oraşului, când americanul mă opri:

— Ştiţi, n-ar fi rău s-o invităm şi pe Grace. O femeie nu constituie niciodată o piedică la o petrecere, chiar dacă ea se numeşte Grace.

— Cum doriţi.

— Bine. Parcaţi aici... Am s-o sun din cabina aceea...

Am oprit în unicul loc liber din şirul de maşini aliniate lângă trotuar. Seymoor coborî şi se îndreptă spre cabina telefonică. Am observat, în lumina becului de pe stradă că, de cum a intrat înăuntru, a format numărul, apoi s-a întors cu spatele către mine, voind parcă a mă împiedica să ghicesc, după mişcarea buzelor, ce anume vorbeşte. Sigur, în meseria noastră încrederea îşi are limitele ei.

Puţin mai târziu pornim din nou, traversăm în viteză străzile încă animate şi bine luminate din centru şi pătrundem în marele labirint al cartierelor ce preced periferia „mea“.

— Sper că Grace va izbuti să se descurce, am spus, în timp ce coteam pe o stradă îngustă şi întunecoasă.

Eu însumi încă nu am învăţat bine drumul.

— În treburi de-astea, ea se descurcă totdeauna. Poate încurca drumul, numai „în general“... Drumul dumneavoastră cu D mare.

Am mers două sute de metri printr-un labirint întunecat, în care nimerisem, şi am virat într-altul. De când am pornit, n-am observat să mă urmărească, niciun fel de maşină. Se pare că americanul, cel puţin deocamdată, a suspendat într-adevăr blocada, ocupându-se personal de mine.

— Care este, în fond, părerea dumneavoastră despre Grace? mă întrebă netam-nesam Seymoor.

— Cât se poate de măgulitoare.

— Nu uitaţi că eu v-am întrebat, nu dânsa.

— Deosebit de bună, am repetat. Este într-adevăr puţin oprimată şi nu stă tocmai bine cu nervii, în ciuda calmului pe care-l afişează. Presupun, însă, că pentru o femeie este dificil ca în acelaşi timp să trăiască lângă dumneavoastră şi să stea bine şi cu nervii.

Seymoor îmi aruncă o privire fulgerătoare, şi începu să râdă cu râsul său neaşteptat, puţin răguşit.

— La ce vă referiţi?

— La firea tiranică cu care sunteţi înzestrat.

— Dacă la asta, atunci greşiţi. Femeile se dau în vânt după astfel de bărbaţi. Cauza nervilor este o chestiune mult mai elementară, Michael. Dar nu-i nimic de făcut – eu nu acord unei femei atenţia pe care o reclamă dânsa, doar aceea pe care o merită.

N-am obiectat, deoarece problemele sexuale nu constituie latura mea tare, şi o vreme am mers în tăcere în timp ce maşina făcea zig-zaguri prin labirintul străduţelor înguste.

— De ce v-aţi înfundat tocmai prin aceste periferii?

începu din nou americanul cu întrebările.

— Pentru că este mai ieftin.

— De fapt, când aţi închiriat locuinţa, dacă nu este un secret?

— Sâmbătă.

— Vasazică, sâmbătă încă mai credeaţi că poza dumneavoastră de modest bursier mai poate avea vreun sens?

Nici de data asta nu am răspuns.

— Versiunea dumneavoastră, cu studiul la bibliotecă, încă de la bun început nu era prea convingătoare, începu iarăşi Seymoor, care în mod vădit se distra analizând ca specialist, acţiunile unui coleg de-al său.

Şi pentru că am continuat să nu scot o vorbă, repetă întrebarea, vrând să mă enerveze:

— Recunoaşteţi, Michael, că nu era foarte convingătoare.

— Cu dragă inimă, numai că şi dumneavoastră trebuie să-mi mărturisiţi ceva...

— Ce anume?

— Când aţi stabilit adevărata mea identitate?

— Încă de când aţi coborât din tren, îmi răspunse americanul, fără să se mai gândească.

— De aceea versiunea mea nu vi s-a părut convingătoare.

— Aveţi dreptate, dădu el din cap. O asemenea neşansă poate avea oricine.

Şi după o scurtă pauză adăugă:

— Nici nu bănuiţi că tocmai acest ghinion se va transforma în cel mai mare noroc din viaţa dumneavoastră.

— Vă daţi seama, desigur, cât de modest locuiesc,

spusei după ce am răsucit întrerupătorul, introducându-mi musafirul în mansardă.

— Şi mai ales, nu tocmai curat, spuse americanul.

Îşi ridică nasul roman şi aspiră prudent mirosul de mucegai şi umezeală:

— Dar trăsătura cea mai caracteristică a mansardei dumneavoastră este, incontestabil, zăpuşeala. Pur şi simplu, n-are aer.

M-am apropiat de ferestruică şi am deschis-o larg.

— Aşa mai merge! dădu din cap musafirul, în timp ce-şi ridică nasul spre deschizătura din acoperiş. Şi totuşi, am să-mi permit să-mi scot sacoul.

— Simţiţi-vă ca la dumneavoastră acasă.

Seymoor scoase din buzunar ţigările şi bricheta şi le puse pe masă. Apoi îşi dezbrăcă haina şi o atârnă pe speteaza unui scaun vienez, care îşi pierduse demult lustrul.

În mansardă era într-adevăr foarte înăbuşitor şi aerul cald, umed, ce pătrundea din afară nu schimba esenţial situaţia. Nori negri şi coborâţi atârnau deasupra oraşului, luminaţi fantomatic de tulburele său reflex roşiatic.

Mi-am scos, la rândul meu, sacoul şi m-am apucat de gospodărit, adică am destupat sticlele şi am adus din bucătărie pahare şi o cană cu apă, apoi m-am aşezat în faţa oaspetelui meu.

Americanul îşi turnă două degete de whisky, adăugă aceeaşi cantitate de apă, sorbi prudent, şi cu expresie de uşor dezgust examină odaia. Era dificil de ghicit dacă grimasa o făcuse din cauza băuturii calde, sau a ambianţei mizere, dar, oricum, ea a dăinuit mult timp pe faţa musafirului.

În fond, confortul nu era nici mai rău, nici mai bun decât al oricărei mansarde neglijate: tapete rupte şi

decolorate, plafonul crăpat, decorat cu pete galbene de igrasie, câteva mobile, aproape scoase din uz, şi în plus, obişnuitul miros de mucegai.

— După cum ştiţi, Michael, şi eu am îndurat ani întregi mizeria şi înţeleg perfect că unii sunt constrânşi să trăiască în astfel de bârloguri. Ceea ce nu pricep este, de ce stau în ele oameni care nu sunt obligaţi s-o facă:

— Să vedeţi, eu nu acord o atenţie deosebită mediului înconjurător. Raporturile mele cu realitatea sunt de puţine ori pur-estetice.

— Aici nu-i vorba de estetică, ci de igienă! obiectă americanul, şi din nou îşi strâmbă nasul a dezgust.

După care sorbi a doua oară din pahar, cu scopul vădit de a se dezinfecta. Nici n-a fost o înghiţitură, ci şi-a muiat doar buzele, aşa că nu m-am putut abţine să nu remarc:

— Începeţi tare timid beţia dumneavoastră.

— Reţinut! m-a corectat Seymoor. N-am fost niciodată timid, întotdeauna am reacţionat cu reţinere, Michael. Chestie de tactică, sau dacă vreţi, de caracter.

Încetă să-şi plimbe ochii prin cameră şi mă privi:

— Ei, care a fost răspunsul?

— Ce răspuns?

— Acela pe care l-aţi primit în după-amiaza asta. Pentru că n-o să începeţi să mă convingeţi că v-aţi jucat de-a baba-oarba cu oamenii mei, numai ca să probaţi motorul „Volvo“-ului.

Tăcu, cu intenţia vădită ca să-i răspund, însă eu, cel puţin în clipa aceea, nu eram deloc dispus să încep o discuţie.

— Încă de duminică seara, aţi informat Sofia despre propunerea mea. Este un fapt cu totul de

înţeles şi-l ştiu. Iar astăzi aţi primit instrucţiuni referitoare la felul cum să procedaţi în continuare. Şi acest fapt ne este clar. Aşa că vă întreb: cum sună instrucţiunile?

În tonul aparent amical al prietenului meu se desluşeau, abia sesizabil, note metalice.

— Fabulaţi destul de arbitrar, Wiliams. N-am primit niciun fel de instrucţiuni.

— În ceasul acesta, care este răspunsul dumneavoastră personal la propunerea ce v-am făcut-o? Răspundeţi-mi clar şi precis, prin „da“ sau „nu“.

— Nu.

— Vasăzică, instrucţiunile v-au ordonat să refuzaţi! dădu din cap americanul. Cu atât mai bine. Ne întoarcem la poziţia de plecare. Nu contează că o luăm de la capăt. În felul acesta consimţământul va fi într-adevăr personal şi nu al Centralei care stă în spatele dumneavoastră.

— Adevărat. În cazul când aş consimţi.

Seymoor nu răspunse şi se uită la ceasul său de mână.

— Se pare că Grace întârzie, am spus într-o doară, aruncându-mi de asemenea privirea pe ceas.

— *E necesar* să întârzie, rosti musafirul meu. Înainte de a trece la petrecere şi la femei, mai avem de rezolvat o mică treabă. Trebuie să mai discutăm ceva între patru ochi.

— Cred că în zilele astea am tot vorbit, mai-mai să ne tâmpim.

— Adevărat. Dar n-am ajuns la nicio concluzie. Mai mult, în această după-amiază lucrurile s-au schimbat. Aşa că se impune să mai stăm puţin de vorbă.

— Dacă trebuie... Numai Grace să nu întârzie mai

mult decât este nevoie.

Cuvintele mele parcă l-au întors pe Seymoor spre un gând uitat şi, pe neaşteptate, îmi spuse:

— Mi-aţi răpit-o pe Grace, Michael...

— Mai degrabă dânsa a încercat să mă răpească pe mine. Nu m-aş mira ca faptul să se fi petrecut conform dispoziţiei dumneavoastră. O înscenare inocentă, la fel ca şi încăierarea de atunci, când mi-aţi salvat viaţa.

— Mergeţi puţin cam departe cu bănuielile! remarcă sec americanul.

— Uitaţi ce este, Wiliams: sunteţi un bun tehnician, dar nu încercaţi să-mi prezentaţi metodele proprii ca pe ceva mai deosebit decât nişte obişnuite practici şi să jucaţi rolul prietenului sau gelosului. De la început, toate legăturile dumneavoastră cu mine n-au fost decât nişte înscenări – Dorothy şi ceilalţi doi: surdul şi chelul, întâlnirile întâmplătoare şi seara de la Taylor, plimbările şi prânzurile, încăierarea şi amorul lui Grace, chiar şi propriile dumneavoastră sentimente de prietenie...

— Au existat înscenări, recunoscu calm americanul. Ştiţi desigur că o asemenea operaţie nu se poate desfăşura fără ele. Însă au fost şi situaţii care nu s-au derulat după planul nostru, ci în funcţie de împrejurări şi de dumneavoastră. Aşa a fost încăierarea, despre care aţi pomenit. Risc să fiu pus într-o situaţie foarte înjositoare dacă aş încerca să vă conving că am intervenit în bătaie nu în virtutea unui rol actoricesc, ci a unui impuls uman. Aşa a fost, dacă vreţi, şi cazul cu Dorothy, căreia i-a fost impus într-adevăr un anumit comportament. Dar şi-a permis în mod arbitrar să depăşească instrucţiunile, sau, mai bine zis, a încercat să joace rolul principal, fapt pentru

care, după cum bine vă daţi seama, a trebuit să părăsească scena. Aşa s-a întâmplat, în cele din urmă, şi cu Grace. N-am avut nimic împotriva unei prietenii cu secretara mea, şi până aici aveţi deplină dreptate în presupunerile ce le-aţi făcut; numai că, de data aceasta, şi dumneavoastră şi dânsa aţi depăşit programul prevăzut. Mi-aţi răpit-o pe Grace şi faptul în sine constituie o lovitură pe care nu i-aş fi iertat-o nimănui altcuiva. Nu vă oblig să mă credeţi, însă, eu vă stimez ca adversar, aproape tot atât de mult cât v-aş respecta şi ca posibil aliat – şi numai pentru asta înghit unele lucruri cu care nu sunt de loc obişnuit.

— Dumneavoastră m-aţi încurajat în prietenia cu Grace şi acum îmi reproşaţi că v-am răpit-o... Este vorba, probabil, de o oarecare nuanţă! am replicat eu, satisfăcut că mai pot amâna încă puţin subiectul conversaţiei.

— Nuanţa este foarte evidentă: aţi trecut cu uşurinţă de la simpla cunoştinţă la alt soi de legături şi parcă aţi acţionat prin hipnoză. Aţi distrus, cu o singură lovitură, tot ceea ce creasem eu cu atâta trudă, fiindcă – vă rog să mă credeţi – nu-i deloc uşor să faci dintr-o femeie ceva care să fie mai înţelept decât propria-i specie.

Tăcu pentru câteva secunde, apoi completă pe un ton împăciuitor:

— Totuşi, la urma urmei, nu dumneavoastră sunteţi de vină, ci dânsa. Şi dacă am reluat această discuţie, a fost numai pentru că voiam încă o dată să vă conving că atitudinea mea faţă de dumneavoastră nu este numai una de serviciu. Şi vreau să vă fac să înţelegeţi aceasta, nu ca să vă storc o picătură în plus de recunoştinţă, ci să vă determin de a atribui cuvintelor mele încrederea pe care ele o merită într-

adevăr. Îmi vorbiţi despre o situaţie înscenată, când v-am salvat viaţa, însă atunci n-a fost nimic regizat, ci un adevăr lipsit de importanţă, comparabil poate cu acest impuls fatal de a vă sări în ajutor şi de-acum încolo...

Americanul tăcu, îşi scoase dintre buze ţigara stinsă demult, o aruncă în farfuria care ţinea loc de scrumieră şi îşi aprinse alta. Apoi se sprijini de speteaza scaunului şi-şi îndreptă asupra mea privirea îngândurată a ochilor săi cenuşii, întredeschişi.

— Eu am bănuit, Michael, că o să cereţi instrucţiuni Centralei. Şi eram aproape sigur că ele vor fi negative. După toate discuţiile noastre am presupus că răspunsul dumneavoastră final, cu instrucţiuni sau fără, va fi „nu“. Tocmai de aceea m-am adresat forurilor mele superioare şi le-am cerut, pur şi simplu, să vă lăsăm în pace. Îmi este indiferent dacă o să mă credeţi sau nu, totuşi asta am căutat să obţin de la ele. Să trecem cu buretele peste cazul „Koev“ şi basta. Din nefericire, propunerea mea n-a fost acceptată. Ceva mai mult, mi s-a impus ca, dacă este nevoie, să adopt varianta forte. Aşa că noi ne găsim în pragul acesteia deşi, personal, n-am nicio vină.

— Faptul în sine mi se pare într-adevăr puţin straniu: un om ambiţios ca dumneavoastră să propună o încheiere a acţiunii soldată cu un deficit total! am spus eu, fără să iau în seamă ultimele lui cuvinte.

— Nu „puţin”, ci foarte straniu. Şi totuşi, lucrurile stau întocmai aşa.

Mă privi din nou îngândurat şi-mi spuse cu o umbră de amărăciune:

— Ştiţi, Michael, eu sunt, din principiu, un duşman al practicii de a se distruge oamenii – şi asta nu din

consideraţiuni morale, ci pentru că este totalmente inutil. M-am scârbit de asemenea dispoziţii – de a nimici oameni şi, în general, de toate aceste mioape intervenţii ale unor şefi care au căpătat hemoroizi de cât stau prin cabinete, cunoscând treburile numai din confruntări şi dosare. Dar ce putem face? Încăpăţânarea unora dintre superiorii mei este aproape la fel cu a dumneavoastră. Aşa că, dacă nu veţi fi de acord de bună voie cu ceea ce vă voi propune, o să acceptaţi de nevoie.

— Dar cu ce drept, dumneavoastră sau şefii dumneavoastră, vă permiteţi să dispuneţi de mine?

— Cu dreptul celui mai tare.

— Mă tem că dacă vom sta să discutăm cine este mai tare şi cine-i mai slab, nu vom ajunge la niciun rezultat.

— Este vorba de cel mai puternic în momentul de faţă şi în situaţia actuală! mă lămuri, calm, Seymoor.

— Nu văd nicio deosebire între situaţia de acum şi oricare alta. Nu uitaţi că în orice moment instituţia mea se îngrijeşte de oamenii săi, cel puţin tot atât pe cât o fac şi forurile voastre superioare.

— Nu mă îndoiesc; numai că pentru instituţia despre care vorbiţi dumneavoastră nu mai contaţi, îmi răspunse Seymoor, la fel de calm.

— Începeţi să aiuraţi...

— Nu vă bazaţi pe acest lucru.

Tăcu, probabil ca să mărească tensiunea, strivi chiştocul în farfurioară şi îşi turnă apă de la robinet. O bău cu înghiţituri mici şi îşi aprinse o nouă ţigară; făcu aceste mişcări tacticos, ca să mă fiarbă.

— O poveste murdară... de-a dreptul murdară, aşa este istoria dumneavoastră, Michael, deşi n-aveţi nicio vină. V-aţi întâlnit cu un oarecare Todorov?

Am înfruntat privirea lui întrebătoare, însă n-am binevoit să-i răspund.

În realitate, această poveste murdară nu începe cu Todorov, ci cu ticălosul de Sokolov. După cum ştiţi, individul a primit o anumită sumă de la Todorov ca să devină informator. Oamenii noştri au crezut că cel de-al doilea este un fel de şef şi l-au strâns cu uşa într-un mod oarecare. Apoi ne-am dumirit pe deplin că nu este niciun fel de şef şi că are cunoştinţe de contraspionaj cât am eu de negoţ. Însă, când o poveste începe murdar, merge până la capăt, tot aşa şi împotmolirea continuă. Ai noştri au presupus că în căutarea comerciantului va fi trimis un om şi că prin recrutarea acestuia îşi vor atinge scopul ratat cu Todorov.

— Toate astea îmi sunt cunoscute, am zis, dând din cap.

— Presupun. Ştiţi probabil şi faptul că tocmai concetăţeanul dumneavoastră v-a identificat, încă de la coborârea din tren. Nu ştiu însă dacă aţi aflat că acelaşi ins v-a mai pus o dată în încurcătură, foarte de curând.

— Asta este într-adevăr o noutate.

— Numai una din multele pe care urmează să le auziţi. În timpul discuţiei din parc, dumneavoastră l-aţi speriat pe Todorov, iar el ne-a cerut nouă ajutorul. Dacă-mi permiteţi o apreciere profesională, aceasta constituie o greşeală din partea dumneavoastră, Michael. Nu spun că altfel aţi fi putut evita situaţia actuală, dar faptul în sine constituie o eroare tactică. Omul şovăielnic se sperie uşor, totuşi nu este lesne să prevezi efectul spaimei. Dar să nu ne lansăm în consideraţiuni de ordin general.

Seymoor întinse mâna după sticlă şi mă întrebă

amabil:

— Doriţi puţin whisky?

— Prefer apă.

Începu să-şi toarne singur, apoi renunţă:

— Şi eu, de asemenea. Se vede că nici în seara asta nu va ieşi nimic din petrecerea noastră.

Americanul luă cana şi umplu paharele pe trei sferturi, cu multă precauţiune, ca şi cum ar fi umblat cu o băutură extrem de preţioasă. Apoi sorbi şi aruncă într-o doară:

— În fond, când l-aţi văzut pentru ultima oară pe Todorov?

Poate că ar fi trebuit să tac, însă calma încredere în sine a acestui individ începu să mă calce pe nervi:

— Scuzaţi-mă, Wiliams, deşi apreciez efectele dumneavoastră oratorice, prefer să mă scutiţi de ele, deocamdată. Dacă aveţi să-mi spuneţi ceva, spuneţi-mi şi nu-mi mai puneţi întrebări al căror răspuns vă este bine cunoscut.

— De ce vă enervaţi? ridică americanul din sprâncene. Asta nu constituie decât un procedeu, ca oricare altul, pentru precizarea lucrurilor. Modesta mea întrebare are drept scop de a vă dezvălui contradicţia crucială dintre convingerea şi versiunea dumneavoastră. Sunteţi convins că l-aţi văzut pe Todorov numai o singură dată. Versiunea noastră este că aţi avut cu el două întrevederi şi că la ultima l-aţi lichidat. Am să mă abţin de a preciza cine are dreptate în cazul de faţă: dumneavoastră ori noi. Important este faptul că probele evidente dovedesc în întregime teza noastră. Todorov a fost ucis şi semnalmentele criminalului coincid perfect cu ale dumneavoastră.

— Presupun că aceasta constituie cea de-a doua

noutate din seara asta, l-am întrerupt eu, străduindu-mă să-mi joc rolul cu indiferenţă.

— Dar nu şi ultima.

— N-aţi putea să-mi spuneţi, cu exactitate, unde şi când l-am lichidat pe acest Todorov? Pentru că eu habar n-am...

— De ce nu? L-aţi omorât în locuinţa sa, cu acelaşi pistol Mauser cu care l-aţi ameninţat cu o zi înainte. După aceea aţi pus arma şi şperaclele în geanta pe care aţi depus-o la gară, într-o casetă. Numai că toate aceste acţiuni s-au petrecut în prezenţa unor martori pe care nu i-aţi bănuit. Şi peste toate, pe armă se văd clar urme de sânge de-al lui Todorov şi propriile dumneavoastră amprente.

— Este într-adevăr o variantă tare! am recunoscut eu fără nicio plăcere. N-aş fi crezut că aseară am fost totuşi urmărit...

— Pentru că aţi subapreciat proporţiile acţiunii noastre. Aci, undeva, după această clădire – americanul arătă cu indiferenţă spre fereastra deschisă – se află nişte barăci şi în ele stau adăpostiţi oamenii noştri, pentru orice eventualitate.

Seymoor mă privi cu o umbră de compătimire bine jucată şi completă:

— Asta constituie încă o uşurinţă din partea dumneavoastră, Michael. Totuşi, dacă lucrul acesta v-ar putea linişti, am să vă spun că evitarea celei de-a doua greşeli nu v-ar fi schimbat cu nimic situaţia. O dată creată, am fi găsit oricând pentru ea dovezi de nezdruncinat ca să ateste crima săvârşită de dumneavoastră.

— Este inutil să mă convingeţi. Vă cred.

— În afara acestor două mici scăpări, aţi lucrat cu destulă iscusinţă. Asta îmi dă speranţe pentru

colaborarea noastră pe mai departe.

— Noi nu vom lucra împreună! am replicat eu, calm. Cu toată tăria variantei, nu vom colabora.

— Nu vă grăbiţi, ridică mâna Seymoor. Şi nu vă pronunţaţi în legătură cu o variantă despre care nu ştiţi nimic.

— Vasăzică, mai e una?

— Bineînţeles. Suntem abia la începutul basmului. Un basm cu adevărat teribil, Michael. Numai de dumneavoastră depinde ca el să rămână basm şi să nu se transforme într-o groaznică realitate.

Tăcu iarăşi, poate anume ca să mă ţină încordat, ori, pur şi simplu, pentru faptul că a simţit nevoia să-şi înlocuiască chiştocul cu o nouă ţigară.

— Probele de vinovăţie – pistolul şi martorii – ne dau posibilitatea ca în orice moment să vă distrugem aici, pe loc. Contaţi, după cum aţi afirmat, pe faptul că instituţia de care aparţineţi vă va purta de grijă. Numai că, eu v-am atras atenţia: pentru ea sunteţi ca şi inexistent. Referitor la toată această poveste murdară, noi ne aflăm în legătură permanentă cu ambasada noastră din Sofia. Ultima telegramă cifrată pe care am trimis-o sună aşa: „Todorov a fost lichidat de Boev. De frica pedepsei, acesta este gata să cedeze.” Vreau să precizez că cifrul acestei comunicări este bine cunoscut Centralei dumneavoastră. Aţi devenit de-acum un trădător, Michael. Sunteţi în afara profesiunii şi n-aveţi pe cine conta decât numai pe dumneavoastră înşivă, aici şi dincolo.

— Nu credeţi că exageraţi puţin credulitatea celor din instituţia despre care vorbiţi?

— Câtuşi de puţin. În cazul de faţă, noi nu ne bizuim pe credulitatea, ci pe neîncrederea lor. Ţinând

seama de raporturile vechi existente între dumneavoastră şi Todorov, şi de unele particularităţi ale caracterului dumneavoastră, o răfuială particulară între voi nu i-ar mira câtuşi de puţin pe şefii din patrie. În ceea ce priveşte restul... Indiferent de reputaţia ireproşabilă de care vă bucuraţi, ce-i incredibil ca un om aflat în impas să accepte singura ieşire posibilă?

Americanul calculă pauza cuvenită, ca să-mi dea răgaz pentru meditaţie, apoi continuă:

— Adineauri, dacă vă amintiţi, v-am spus că am aşteptat ca să vă adresaţi pentru instrucţiuni la Sofia şi că am bănuit conţinutul lor negativ. Oare nu vă daţi seama de ce sensul este negativ? Nu vă puneţi întrebarea de ce Centrala dumneavoastră renunţă la o posibilitate atât de facilă de a introduce un om de-al său în Instituţia noastră? Pentru că acest om nu mai este considerat „al său“ – iată unicul răspuns logic, Michael.

Ştiam mai bine decât Seymoor dacă am primit instrucţiuni sau nu, însă acest amănunt nu micşora cu nimic rezonanţa neplăcută a veştilor abia auzite.

— Uitaţi, i-am spus, că va începe un proces şi că el, într-un fel sau altul, nu se va termina într-o zi; prin urmare, voi avea timp suficient ca să iau legătura cu organele noastre, pentru că, în virtutea legilor, aceasta nu-mi poate fi refuzată, iar în prezenţa lor, lucrurile, fără doar şi poate, se vor lămuri.

— Eu nu uit nimic, Michael. Dumneavoastră sunteţi acela care scăpaţi din vedere unele amănunte. Nu cumva vă închipuiţi că noi, de îndată şi în mod automat, vă vom preda autorităţilor locale? Atunci la ce ne-ar mai fi trebuit toată această lucrătură? Veţi fi pus la dispoziţia poliţiei numai dacă veţi încerca să ne

scăpaţi printre degete, sau dacă, după ce vă vom folosi, s-ar ivi nevoia să ne scăpăm într-un fel de dumneavoastră. În clipa în care veţi reuşi să luaţi legătura cu organele voastre, totul va fi inutil. Veţi fi un om sfârşit, Michael.

— Bănuiesc, după pauza pe care o faceţi, că vă pregătiţi să-mi serviţi încă o surpriză.

— Tocmai. Ultima. Aţi dovedit că sunteţi puternic şi incoruptibil. Recunosc că aceste calităţi m-au umplut de respect. Dar după ce v-aţi lăudat suficient cu ele, a venit timpul să vi le băgaţi înapoi în buzunar. La dezvoltarea actuală a tehnicii, voinţa puternică şi tăria de caracter constituie arme tot atât de serioase cum ar fi o lance de bronz, ori o secure de piatră. Nişte instrumente jalnice – ca şi toate celelalte „calităţi” umane. Practica a dovedit – probabil că aveţi unele cunoştinţe în legătură cu această problemă – că îndârjirea constituie o stare biofizică ce poate fi susţinută cu greu, dar poate fi uşor îndepărtată cu ajutorul preparatelor contemporane. E suficient o doză dintr-un anumit narcotic şi nu veţi mai fi stăpân pe voinţa dumneavoastră. După un scurt tratament ne veţi răspunde ca un robot la toate întrebările care ne interesează. Apoi vor fi suficiente puţine eforturi ca să fiţi adus într-o stare de totală decrepitudine. După asta, lichidarea definitivă o vom lăsa pe seama autorităţilor locale.

— Înţeleg, am răspuns, dând din cap. În acest caz, de ce vă mai pierdeţi vremea cu discuţii inutile, în loc să treceţi, pur şi simplu, la executarea variantei?

— Spuneţi că înţelegeţi, dar nu înţelegeţi nimic. Vreau să treceţi de partea noastră de bună voie, nu silit.

— Clar. Folosiţi constrângerea şi toate

ameninţările, în unicul scop de a mă sili să trec de partea voastră „de bună voie”.

Seymoor tăcu şi se uită de jur-împrejur.

— Cum să-mi explic slăbiciunea dumneavoastră pentru acţiunile voluntare? Datorită nobleţei sufleteşti, sau din dorinţa de a economisi medicamentele costisitoare?

Americanul continuă să se uite în lături. În ciuda ferestrei deschise, camera era plină de fum de ţigară, fiindcă de afară nu pătrundea nici cea mai mică adiere. Aerul nopţii stătea nemişcat, umed şi greu deasupra acoperişurilor, ca şi cum ar fi fost strivit de norii întunecoşi şi apoşi.

— Întrebările dumneavoastră s-ar putea să fie potrivite din punctul de vedere al moralei abstracte, începu americanul, în cele din urmă. Dar în meseria noastră nu-şi au locul, iar dacă se referă la mine personal, sunt neîndreptăţite. Încă de la bun început v-am spus că eu le-am propus să vă lase în pace. Ştiu, la fel de bine ca şi dumneavoastră, că nu orice om poate fi transformat în trădător, ca şi faptul că nu din oricine se poate face un erou. Totuşi, în cazul de faţă, aceste lucruri n-au nicio importanţă, întrucât hotărârile nu se iau nici de către mine, nici de dumneavoastră. Dar, fiindcă ele au fost dinainte formulate, vă propun singurul mijloc de scăpare pe care-l am la îndemână. Uitaţi, dacă doriţi şi dacă puteţi, toată discuţia noastră de astăzi şi amintiţi-vă numai de cea precedentă: toate propunerile mele de ordin material şi moral rămân deplin valabile. Spuneţi, în sfârşit, „da” şi îndată veţi obţine ceea ce vi s-a promis şi niciunul din şefii mei nu va şti că aţi acceptat în urma unei puternice constrângeri şi nimeni nu vă va cere mai mult decât nişte sfaturi şi

păreri în legătură cu un material sau altul. Dumneavoastră, în schimb, veţi avea acces la cele mai secrete documente, fiindcă eu ştiu că v-aţi alăturat nouă din proprie iniţiativă, şi nu după instrucţiunile Centralei.

Iată, după ameninţări, şi duşul înviorător al făgăduielilor, o variantă absolut obişnuită dintr-un program la fel de obişnuit. Şi dacă mă surprinde ceva în cazul de faţă, nu este înşiruirea de spaime şi ispite, ci tonul perfect sincer al lui Seymoor. Acest individ este ori un profesionist foarte ambiţios, ori un mare artist, sau îl preocupă, într-adevăr, soarta mea. N-ar fi de mirare ca însufleţirea lui să fie rezultatul a câte puţin din fiecare aceste trei calităţi.

— Aşadar, sunteţi din nou dispus să-mi promiteţi bani, şi toate celelalte.

— Nu să vi-i promit, ci să vi-i înmânez imediat, chiar în seara aceasta.

„Nu trebuie să refuzaţi în niciun caz!“, răsună de undeva, de departe, vocea stăruitoare a lui Grace.

„Vezi-ţi de treabă”, îi spun eu în gând invizibilei mele sfătuitoare şi rostesc cu voce tare:

— Indiferent dacă prietenii mei mă vor scuipa în obraz, nu-i aşa?

— Nici gând! mă contrazise americanul. Vă vor înscrie pe lista eroilor. În cele din urmă, nu veţi trece de partea duşmanului, fiindcă veţi fi lichidat.

— Foarte drăguţ din partea dumneavoastră.

— Într-adevăr, va fi o operaţie imaginară: o notiţă în ziare despre găsirea unui cadavru cu actele şi semnalmentele dumneavoastră; în acest timp veţi fi departe de aici, sănătos tun.

— În zilele noastre, lumea este foarte mică, pentru ca un om să se poată ascunde fără urmă.

— Lumea este mică pentru oamenii politici care încearcă necontenit să-l răspândească harta şi care o cunosc numai după aceasta. Dar pentrui un om activ ca dumneavoastră, este suficient de mare ca să dispăreţi undeva, departe, peste ocean şi să începeţi o nouă viaţă, sub o nouă identitate.

Seymoor se uită la ceas şi tăcu, aşteptând în mod vădit să audă, în cele din urmă, încuviinţarea mea.

— Am impresia că afară a început să plouă, remarcai eu.

Pe tabla acoperişului începuseră să bată, într-adevăr, picături rare şi grele.

— Lasă să plouă! ridică din umeri americanul. În piesele clasice, în situaţii asemănătoare cu ale dumneavoastră, nu plouă, ci tună şi se dezlănţuie furtuna.

Prin patrulaterul întunecat al ferestrei se scurgeau lungi şiroaie de apă, strălucind la lumina lămpii. Puţin mai târziu ele s-au îndesit într-un adevărat torent, dar zăpuşeala din mansardă se menţinea.

— Ei, ce-aveţi de spus? mă aduse la realitate Seymoor.

— V-am dat un răspuns, Wiliams.

El mă privi cu o uşoară tresărire, ca şi cum nu şi-ar fi crezut urechilor.

Apoi se aplecă impetuos deasupra mesei şi aproape că-mi strigă în faţă:

— Vasăzică, vă semnaţi sentinţa de moarte?

— Eh, „sentinţa de moarte”... Să nu exagerăm lucrurile chiar aşa...

Seymoor scoase ceva, între un oftat şi un geamăt, şi ţipă:

— Să exagerez lucrurile? Doamne, dumnezeule, nu cumva vreţi să-mi dovediţi că ceea ce am luat la

dumneavoastră drept tărie de caracter, nu este nimic mai mult decât cea mai obişnuită tâmpenie? Nu înţelegeţi că de aici înainte sunteţi deţinutul şi prizonierul nostru, că nu puteţi fugi nicăieri, că n-aveţi posibilitatea să părăsiţi această locuinţă, fiindcă de un sfert de oră (îmi arătă ceasul său de la mână) este blocată de oamenii mei şi la un singur semn din parte-mi, veţi nimeni drept în labele lor?

Mă uitam la dânsul, nedumerit, nu atât din pricina acestei ultime noutăţi, ci datorită figurii lui schimonosite de furie; americanul îşi pierduse orice urmă de stăpânire de sine. În tot timpul chinuitoarei noastre legături, prin toate peripeţiile pândei şi ale hărţuielilor verbale, n-a manifestat niciodată vreo iritare faţă de mine, nu a ridicat tonul, încât eram înclinat să cred că din registrul său vocal lipsesc cu desăvârşire acutele. Dar iată că acum, acest om imperturbabil a ţipat şi şi-a schimbat culoarea feţei.

Striga, pur şi simplu, roşu şi turbat, ca orice individ obişnuit de pe stradă, părăsindu-şi masca liniştei sale sceptice.

Mă uitam la el şi l-am lăsat să termine. Ce altceva aş fi putut face? Dânsul, pare-se, observase uimirea mea şi îşi dădu seama că a scăpat hăţurile, de aceea tăcu, se retrase îndărăt pe scaun, încercând să se stăpânească. Apoi îmi arătă din nou ceasul şi rosti:

— Vă dau două minute pentru un răspuns definitiv, Michael! După două zile de tatonări, socotesc că acest timp vă va fi suficient.

Nu l-am contrazis, fiindcă două minute mai mult sau mai puţin n-aveau nicio însemnătate. Tăceam şi priveam fiecare în faţa sa, în vreme ce afară, ploaia continua să cadă cu un zgomot uşor şi egal.

— Aş vrea să remarc, în timpul pauzei, că m-aţi

uimit cu izbucnirea dumneavoastră, Wiliams.

— Vă rog să mă scuzaţi.

— Nu, nu e nevoie. Asta mi-a plăcut. Aţi pus dintr-o dată cruce tuturor pozelor şi măştilor dumneavoastră şi v-aţi purtat normal, omeneşte.

— Da, da, despre acestea vom discuta mai târziu, încercă americanul să abată reflecţiile mele.

— Aţi dovedit chiar că aveţi o morală, sau rămăşiţe dintr-însa, şi explozia dumneavoastră a fost, în realitate, tocmai răbufnirea acesteia, călcată până acum în picioare; a revoltat-o faptul că trebuie să deveniţi călăul omului pe care-l numiţi „prieten”.

— Exageraţi cu complezenţa, răspunse Seymoor, continuând să privească în faţa sa. Mi se pare că am izbucnit pur şi simplu, fiindcă am văzut cum se prăbuşeşte misiunea mea.

Da, acum a izbutit să se stăpânească pe deplin şi se simte vădit stingherit de vremelnica sa dezvăluire.

— Am depăşit cu mult cele două minute, Michael. Aştept să vă aud răspunsul!

— Ce-aş putea spune, decât că nu prea am de ales. Vasăzică nu i-aţi telefonat lui Grace ca s-o invitaţi, ci ca să-i daţi o dispoziţie.

— Nu am discutat cu ea. Am chemat echipa.

— Da, da, într-adevăr, planul este ireproşabil.

— Am fost nevoit să procedez astfel.

— Şi totuşi, aţi făcut o mică greşeală. O mică inexactitate de genul acelora pe care şi eu le scap uneori.

— Ce inexactitate?

— Este vorba despre adresa exactă. Locuinţa în care ne aflăm nu-i câtuşi de puţin aceea cunoscută de Grace şi de oamenii dumneavoastră.

Americanul avea reflexe periculos de rapide, dar,

din fericire, ştiam acest lucru. Aşa că, în momentul în care duse mâna la buzunarul din spate, eu am şi tras, drept în obrazul lui. Am tras de trei ori, pentru că nu fac economie de muniţie, mai ales când este vorba de un prieten. Nu l-am împuşcat cu gloanţe care să-l omoare, ori să-l rănească. Sunt umplute numai cu un gaz lichid, cu o mare putere de a paraliza pe cineva. Seymoor ridică involuntar mâna la gură, dar în acelaşi timp se destinse, parcă doborât de un somn adânc, şi se rostogoli de pe scaun. L-am prins la timp ca să-l feresc de o inutilă contuzie. Apoi am scos de sub pat o frânghie dinainte pregătită, cu intenţia de a-i oferi americanului o mai mare stabilitate, şi am vrut să-l leg de speteaza scaunului. Dar înainte de a proceda la această operaţie salvatoare, mi-am schimbat hotărârea. Este incomod pentru un adormit să şadă legat de scaun. În plus, se poate prăbuşi uşor şi provoca un zgomot inutil.

L-am prins de subţiori, l-am întins pe pat şi l-am legat cât am putut mai bine. Apoi i-am vârât în gură o batistă cu desăvârşire curată, fiindcă Seymoor se dezgustă uşor. După care mi-am luat haina şi am părăsit mansarda înăbuşitoare.

CAPITOLUL IX

Visurile mele de azi-noapte au fost destul de geroase. Eu însă mă găseam în acea stare deosebită, când în timpul somnului îţi dai foarte limpede seama că visezi.

De aceea, în timp ce alunecam în îmbrăţişarea unor uriaşe avalanşe de zăpadă, sau mă înecam în valurile îngheţate ale unui râu negru, îmi susţineam eroismul cu gândul tulbure că visez şi că, de fapt, uitasem să închid fereastra.

La un moment dat, acest gând a devenit atât de stăruitor, încât m-am trezit. În prima clipă nu-mi puteam da seama nici unde se afla geamul, nici unde mă găseam eu însumi. M-am pomenit înfăşurat într-un fel de plasă din benzi întunecate şi luminoase, destul de udă şi de rece, în ale cărei falduri tremuram de frig. Treptat, aceste falduri neclare se concretizau şi se adunau într-un focar, aşa că mi-am putut da seama că m-am culcat în mijlocul unui tufiş des şi ud, prin ale cărui crengi străbateau, frânte şi amestecate, razele soarelui.

„Acum poţi închide liniştit fereastra” – am murmurat, ridicându-mă înţepenit şi aşezându-mă în mijlocul verdeţii. Am cotrobăit în buzunarul de la pantaloni şi am descoperit surprins plăcut, împreună cu chibriturile, un pachet mototolit pe jumătate gol, cu ţigări Kent. Am aprins una. Era umedă, dar pentru mine ţinea locul micului dejun.

Prima idee care mi-a trecut prin cap, în timp ce

trăgeam în piept fumul amar, a fost că ar trebui să plec de aici şi să găsesc un loc oarecare, mai sigur şi, dacă se poate, mai însorit, în aşteptarea timpului când mă voi îndrepta spre aeroport, unde am la dispoziţie biletul vizat pentru Budapesta. Al doilea gând îmi spunea că fac o prostie să-mi omor timpul cu visuri. Aeroportul este astăzi închis, cel puţin pentru mine.

Nu-i deloc exclus ca un om, chiar dacă este legat fedeleş, să născocească un mod de a atrage atenţia celor din jur; mai ales dacă individul se numeşte Seymoor. Iar ceea ce apare şi mai verosimil, este faptul că echipa de specialişti cu experienţă, care au înconjurat cealaltă locuinţă, au înţeles destul de repede înşelătoria şi n-au întârziat să caute locul adevărat al dramei. Aceştia sunt oameni încercaţi şi dispun de toate mijloacele auxiliare, inclusiv ale poliţiei locale, aşa încât speranţele mele că voi obţine un răgaz mai mare sunt zadarnice. Nu, aeroportul este azi cu siguranţă închis. Cel puţin pentru mine.

M-am ridicat şi am încercat, în limitele posibilităţilor, să-mi aranjez costumul destul de şifonat, în urma tăvălirii prin umezeală. Am strâns apoi numărul din „Times” pe care m-am culcat, am examinat locul, să văd dacă n-am uitat ceva, şi am pornit la drum. Tufişul din Feledpark, în care mă instalasem, se afla departe de alei şi era destul de des, dar el nu va putea constitui niciodată, mai ales în timpul zilei, un refugiu sigur. După ploaia de azi-noapte, cerul s-a limpezit şi întrucât s-a făcut aproape ora nouă, existau toate şansele ca în curând parcul să se umple de doici şi mame cu cărucioare de copii.

Am traversat peluza cu iarbă şi am ieşit pe cărare. Înainte de a întreprinde ceva era necesar să clarific

situaţia în care mă aflam. Iar până atunci, locul cel mai potrivit pentru mine ar fi un cartier, suficient de îndepărtat de centru şi destul de populat, ca să nu atrag atenţia.

După ce am umblat în zigzag prin străduţe vag cunoscute şi total necunoscute, am nimerit în mijlocul unei pieţe, dincolo de Nyörebrogade. Aici aveam toate condiţiile pentru a zăbovi câtva timp, inclusiv câteva cafenele nu prea curate, veşnic pline. Am intrat în cea mai aglomerată şi, instalat în mijlocul mulţimii din faţa tejghelei, am băut o cafea fierbinte. Îmi trecu prin minte să plătesc cu o bancnotă mare, ca să-mi fac rost de mărunţiş, dar scormonindu-mă prin buzunar, am ezitat. Când scoţi pentru o cafea cinci sute de coroane, gestul sare în ochi, or, astăzi nu ţin să-şi amintească nimeni de mine. Dar înainte de a-mi schimba hotărârea, băgând mâna în buzunar am descoperit că-mi lipseşte portofelul. Am scos câteva monede, am aruncat una pe tejghea şi am ieşit.

În timp ce mergeam laolaltă cu mulţimea pe lângă tarabele pieţii, mi-am socotit din nou, temeinic, avutul. Într-o despărţitură cusută pe partea interioară a vestei ţineam de obicei paşaportul şi biletele de drum. Am constatat că erau la locul lor, dar mă tem că de aici înainte, ele nu mai au nicio valoare pentru mine. În buzunarul sacoului, unde obişnuiam să pun bancnotele mai mărunte, am descoperit una de cincizeci de coroane, împăturită în patru, şi alta de douăzeci. Mărunţişul din buzunarul pantalonului însuma vreo zece coroane. Asta era aproape totul, în afară de o batistă, briceagul şi cheile de la cele două locuinţe, de acum complet inaccesibile mie.

Lipsea portofelul meu subţire, cafeniu-deschis. În el

se aflau numai zece bancnote, însă de câte cinci sute de coroane, ceea ce reprezenta o sumă frumuşică. Primul gând care mi-a trecut prin minte a fost că l-am pierdut în tufişul din Feledpark. Exclus. Cercetasem locul cu atenţie, iar culoarea portofelului îţi sărea în ochi, dacă ar fi căzut pe undeva. Cea de-a doua şi ultima ipoteză era că Seymoor mi-a şterpelit banii din buzunar, când m-am dus la bucătărie după cană şi pahare. „Încă o mică greşeală din partea dumneavoastră, Michael!” mi-ar spune el, acum.

Într-adevăr. Lăsasem foarte liniştit haina pe scaun, mai întâi fiindcă ştiam că n-am nimic deosebit în buzunare, şi în al doilea rând deoarece – cu toate rezervele mele faţă de Seymoor – niciodată nu l-aş fi bănuit pungaş de buzunare. Iar el mi-a şterpelit banii.

Bineînţeles că nu banii în sine l-au interesat, ci portofelul, în speranţa că ar conţine ceva deosebit, cel puţin paşaportul meu. Şi-n acest fel, toată averea mea însuma acum optzeci de coroane, plus un paşaport pe care nu puteam să-l prezint nicăieri şi câteva bilete de călătorie inutilizabile. Ultima mea şansă, deşi foarte problematică, era de a lua după-amiază avionul, iar seara să ajung la Budapesta.

Budapesta! Un oraş frumos, unde poţi petrece destul de bine după ce ai îndeplinit o misiune dificilă. Şi ceea ce-i mai important – un oraş fără Seymoor.

În vreme ce mă amestecam prin mulţime şi căscam ochii distrat la cărucioarele cu prafuri pentru spălat, ustensile de bucătărie şi porţelan ieftin, mi-am acordat un scurt răgaz în urma tensiunii, gândindu-mă la Budapesta. La urma urmei, s-ar putea ca americanul să fi încercat cu mine un bluf. A vrut să mă sperie într-atât, încât să cedez. Iar după aceea, ce folos ar avea să-şi îndeplinească ameninţările?

Wiliams poate fi orice, inclusiv hoţ de buzunare, dar nu este prost şi înţelege perfect că există lucruri care nu pot fi atinse nici prin învinuiri de omucidere, nici cu narcotice paralizatoare de voinţă.

După ce am parcurs de trei ori în lung şi-n lat marea piaţă şi după ce am stat într-o cafenea ca să-mi mai odihnesc picioarele, am pornit în direcţia celui mai apropiat chioşc de ziare, deoarece, pentru moment el reprezintă singura mea sursă de informare. E trecut de douăsprezece şi ziarele de prânz trebuie să fi fost puse în vânzare.

Pe chioşc, într-adevăr, sunt atârnate ultimele ediţii ale ziarelor „B T“ şi „Extrabladet” şi nu-i nevoie să caut mai mult ca să pricep că, de ce mi-a fost frică mai mult, n-am scăpat.

Pe primele pagini ale ambelor numere se lăfăie fotografia mea, lângă cea a lui Todorov – ucigaşul şi victima. Textul de sub ele este foarte scurt, întrucât amănuntele sunt date în paginile interioare, dar am trecut mai departe, fiindcă momentan nu era recomandabil să cumpăr ziare. Adio, Budapesta.

M-am îndreptat spre prăvălioarele cu haine de lucru pe care le observasem mai înainte. Alegerea mea căzu asupra unui combinezon de doc albastru-cenuşiu, decorat cu cifra 50 scrisă neîndemânatic, însă suficient de elocventă. Nu mă îndoiesc că la o tocmeală mai energică, bătrânelul scund ar mai fi lăsat din preţ. Însă tocmelile prezintă acelaşi dezavantaj ca şi bancnotele mari: se ţin minte. De aceea, am scos cele cincizeci de coroane ale mele şi mi-am luat combinezonul înfăşurat într-o hârtie cafenie.

Am spus adio însufleţitei activităţi comerciale şi m-

am cufundat în labirintul de străduţe de lângă Nyörebrogade. Era trecut de ora două, când, în cele din urmă, am nimerit în afara oraşului. M-am abătut de pe şosea spre un loc plin de gropi şi tufişuri. Dincolo de desiş se vedeau apele galbene şi noroioase ale unui canal. În jur, nicio fiinţă vie.

M-am ascuns printre tufele de la marginea apei, am dezlegat pachetul şi am încercat să-i dau veştmântului abia cumpărat o înfăţişare ceva mai purtată şi mai mototolită. Apoi mi-am scos pantalonii şi sacoul şi am îmbrăcat combinezonul. Am găsit un bolovan, potrivit ca mărime, l-am înfăşurat cât mai bine cu costumul, legându-l zdravăn, cu cravata şi cu sfoara de la pachet, apoi, apropiindu-mă de mal, am aruncat ciudata legătură în apele murdare ale canalului.

Aş fi putut să mă întind într-o tufă şi să încerc să mai dorm, însă fiorul deşertăciunii nu-mi dădea pace. Să ştiu că am ajuns să apar în ziare şi să nu citesc articolul pe care mi l-au consacrat, era peste puterile mele. Am ieşit din nou pe cărarea îngustă şi am pornit în direcţie inversă.

Cincisprezece minute mai târziu am ajuns la staţia finală a autobuzului, la marginea celei mai apropiate suburbii. Aici se găseau o brutărie, o băcănie, o dugheană cu crenvurşti calzi şi, ce era mai important, un chioşc de ziare. Am luat ultimul număr din „Extrabladet“, dând vânzătoarei o monedă măruntă pe care o luă, fără să mă privească. Chiar dacă s-ar fi uitat la mine, tot n-ar fi putut recunoaşte în acest om nebărbierit, în haine de doc, pe sociologul ucigaş, senzaţia zilei.

Mirosul crenvurştilor calzi şi al sandvişurilor din dugheana alăturată m-a făcut să înţeleg că un om nu

poate trăi doar cu hrană spirituală. Crenvurştii erau mai apetisanţi, dar sandvişurile cu salam – mai mari şi mai ieftine. Am cumpărat trei, împachetate în inevitabila hârtie cafenie, şi am pornit din nou pe şosea.

De această dată am depăşit tufişul de lângă canal, gândindu-mă că locul se găsea foarte aproape de şoseaua aglomerată. Am continuat să merg pe terenul presărat cu gropi, de unde, probabil, odinioară se scosese nisip. După un kilometru mai încolo, am dat peste o baracă veche, sau mai exact de rămăşiţele unei astfel de construcţii, ce abia se mai sprijinea pe stâlpii putrezi. Totuşi, din punct de vedere strategic, prezenta avantaje incontestabile. Era sprijinită cu spatele de malul canalului, iar din faţă se putea observa toată împrejurimea. Acest fapt îmi oferea posibilitatea ca să pot semnala de departe apariţia oricui i-ar fi trecut prin minte ideea să inspecteze baraca. Totodată, scândurile lipsă din perete îmi permiteau ca în două secunde să ies la canal şi să mă adăpostesc într-un tufiş. Şi pentru că momentan locul era pustiu, iar eu n-aveam nicio treabă urgentă, m-am întins pe crengile de salcie de lângă baracă şi am desfăcut ziarul.

De bună seamă ar fi fost mult mai indicat să nu încep cu hrana spirituală, ci cu sandvişurile, fiindcă lectura informaţiilor mi-a trăiat numaidecât apetitul. „Lectura”, în cazul de faţă era impropriu spus, deoarece nu ştiu daneza. Totuşi, câţiva termeni cunoscuţi, întâlniţi în reportaj, sunt suficienţi ca să-mi dezvăluie conţinutul lui. „Crimă”, „gară”, „Mauser”, „port”, „Volvo”, în plus patru şi binecunoscute nume proprii – două ale străzilor unde se aflau mansardele închiriate de mine, unul al lui Todorov şi celălalt,

normal, al ucigaşului.

Aseară, după ce oferisem patul meu prea respectatului Wiliams Seymoor, m-am urcat în „Volvo” cu intenţia de a mă găsi cât mai departe de locul dramei. Din anumite consideraţiuni m-am îndreptat spre port, unde am abandonat maşina în spatele unor docuri pentru cargouri. Oricum, trebuia părăsită. Descoperirea ei în acel loc ar fi putut sugera urmăritorilor bănuiala că am fugit din oraş cu vreo corabie.

Probabil că acest moment din povestea mea era descris în pasajul în care se întâlneau cuvintele „port” şi „Volvo”. În ceea ce priveşte restul coloanelor, ele vor fi redat în mod evident, într-o formă sau alta, versiunea elaborată de americani despre lichidarea lui Todorov de către Koev.

Două aspecte meritau o atenţie mai deosebită în cazul de faţă. Primul: Seymoor a şi trecut la punerea în practică a uneia dintre ameninţările sale. Faptul acesta îmi dădea temei să cred că nu va sta pe gânduri să le execute şi pe celelalte. Al doilea: rapiditatea cu care senzaţionala şi falsa ştire a apărut în presă, demonstra că echipa a mobilizat toate mijloacele necesare cu maximă energie, în vederea împiedicării mele de a părăsi ţara.

După o anumită meditaţie, am ajuns la concluzia liniştitoare că „tot răul e spre bine”. Această idee mi-a redat în parte apetitul şi m-a ajutat să-i viu de hac primului sandviş. Publicarea ştirii în presă îi va permite Centralei să afle chiar de azi situaţia în care mă aflu şi să ia măsurile cuvenite. În consecinţă, marţea viitoare, omul cu sacoşa de voiaj din faţa lui „Tivoli” îmi va înmâna salvarea sub forma unui paşaport fals, ori a vreunui canal, pentru a mă fofila

fără primejdie din Danemarca. Totul este să rezist în libertate până marţea următoare. Condiţia principală ca să rezolv favorabil această problemă era să mă arăt cât mai rar prin oraş. Copenhaga este într-adevăr o mare capitală, cu o populaţie de aproximativ un milion şi jumătate, dar şi cu o numeroasă poliţie, fără a mai vorbi de oamenii lui Seymoor.

Judecând după poza apărută în ziar care îmi este complet necunoscută, înseamnă că am fost fotografiat nu o dată, în secret, în cursul ultimelor zile şi că serviciile însărcinate cu căutarea mea dispun, de bună seamă, de un bogat material vizual pentru studierea particularităţilor figurii mele, a staturii, a mersului şi a fizionomiei, în plus, ele ştiu perfect, că cea dintâi acţiune a unuia în situaţia mea este de a se deghiza, aşa că un combinezon de doc cu greu i-ar putea zădărnici identificarea.

Bineînţeles, faptul că un străin l-a lichidat pe un altul s-ar putea să fie binevenit pentru ziarişti, în lipsa unor noutăţi mai importante, însă poliţia daneză se va sinchisi prea puţin. Totuşi, măcar primele zile, gările, aeroporturile, cheiurile portului vor fi, pe bună dreptate, supravegheate cu grijă, iar în cartierele din centura capitalei, inclusiv în suburbii, autorităţile locale vor efectua cuvenitele investigaţii. Apoi şi criminalul Koev va cădea în uitare ca atâţia alţii. Dar mai înainte de toate este bine să evit mişcările inutile.

În timp ce mă gândeam la toate astea, întins în tufişul pitic, m-a cuprins regretul că n-am folosit plimbarea până la staţia de autobuz ca să mă aprovizionez cu mai multe rezerve, care să-mi asigure o şedere mai îndelungată în baracă.

În sfârşit, bine că mai aveam încă două sandvişuri. Ele îmi vor fi suficiente pentru a rămâne aici până

mâine seară. Apoi vom vedea.

Toată ziua următoare am petrecut-o în meditaţii, moţăind, sub tropotul monoton al ploii şi al narcozei somnolente a umezelii. Soarele cald – această anomalie a peisaj ului local – a cedat locul, în cele din urmă, unor manifestări atmosferice mai obişnuite, dar nu prea plăcute. Vântul, eliberat de orice îngrădiri naturale şi artificiale, mâna pe cer nori negri ca funinginea şi mătura câmpia întunecată de umezeală, în timp ce ploaia biciuia noroaiele de prin mărăcinişul zburlit şi apele galbene, clocotitoare ale canalului. Referindu-mă în special la ploaie, s-ar putea adăuga că îşi dobândise un larg câmp de activitate şi în modestul meu refugiu. Curgea prin nenumăratele spărturi ale acoperişului, iar vântul sufla printre despicăturile pereţilor şi, în general, aceste două stihii se întâlneau fără ceremonie şi se salutau pe spinarea mea.

Cu ajutorul unei tinichele ruginite şi a două scânduri putrezite, am reuşit să-mi asigur un loc mai uscat într-unul din colţurile barăcii. Ceva mai multe dificultăţi îmi crea frigul. Fiindcă nu ascultam radioul, nu ştiam cu câte grade a scăzut temperatura, dar dacă ar fi fost să judec după cum tremuram ajunsese cu mult sub zero. Evitam să mă gândesc la puloverul călduros, uitat în geamantan, pentru că, numai amintirea lui mă făcea să tremur şi mai tare. În locul lui, atenţia mi s-a îndreptat spre numărul din „Extrabladet”. Mi-am făcut curaj, am dezbrăcat combinezonul de doc şi m-am înfăşurat metodic cu nenumăratele foi ale ziarului. Apoi am îmbrăcat din nou combinezonul şi după câteva minute am constatat cu satisfacţie că prin corp începe să-mi

curgă o căldură plăcută. Procedeul cu ziarul îl învăţasem de la Liubo Anghelov cu mulţi ani în urmă, în cursul unei nopţi reci de toamnă în munţii Pirin, când picioarele îmi degeraseră tot călcând prin torentul îngheţat.

Am mâncat penultimul sandviş. Franzeluţa uscată împreună cu căldura primită de la „Extrabladet“ au acţionat magic asupra organismului meu, încât, în ciuda ploii şi a vântului, m-am scufundat într-o toropeală plăcută. Am moţăit liniştit până-n clipa când mă pomenii în faţa cabinetului generalului.

Cine ştie de ce, uşa cabinetului era întredeschisă. Probabil secretara a uitat s-o închidă. Oricum, ea a rămas aşa şi eu îl auzeam pe şef discutând cu Borislov.

— Trebuia să te trimitem pe tine la Copenhaga, nu pe Boev. Acesta avea socoteli vechi cu Todorov şi a profitat de ocazie ca să şi le lichideze.

— În ce mod? întrebă Borislav, întrucât, după cum mi se pare, nu era la curent.

— În cel mai simplu... l-a lămurit generalul.

— Eh, a lichidat un mizerabil! încercă să mă justifice Borislav.

— Mizerabil sau nu, totuşi un lucrător operativ n-are dreptul să săvârşească acţiuni abuzive, observă sec generalul. În asemenea cazuri, totul se plăteşte; nici cu Boev n-o să se facă excepţie.

— Dar noi trebuie să-l salvăm! exclamă prietenul meu, uitând tonul de serviciu.

— Vom face ce vom putea, rosti generalul. O să încercăm... Nu sunt atotputernic.

În clipa asta ies amândoi din cabinet.

— Ah, pe cine văd? murmură şeful, fără să se prea mire, după ce mă observă.

Apoi începu cu glas dojenitor:

— Boev, Boev...

— Nu l-am ucis eu pe Todorov! m-am grăbit să obiectez.

— Nu-i vorba de el, ci despre altceva. Buturuga mică răstoarnă carul mare, Boev!

— Dacă n-ar fi adulmecat sacoşa de la gară, ar fi pus corpurile delicte în camera de la hotel, în mansardă, sau oriunde în altă parte – voiam eu să spun, dar îmi dădeam seama cu surprindere că îmi pierdusem glasul şi nu mai puteam rosti niciun cuvânt.

„Am să-i explic chiar şi muteşte, gândeam eu. Generalul are spirit de observaţie şi va înţelege ce vreau să spun după mişcarea buzelor”.

El, însă, nu acordă nicio atenţie chinuitoarelor mele mişcări din buze şi mă întrebă din nou, cu reproş:

— Şi de ce ţi-ai dezbrăcat sacoul? Ţi-a fost cald, nu-i aşa? Da, zăpuşeala este într-adevăr neplăcută, numai că există lucruri şi mai rele decât ea.

„N-am presupus că Seymoor este şi hoţ de buzunare”, am încercat eu să spun, dar nici de această dată n-am reuşit să scot vreun sunet.

— Buturuga mică, Boev, buturuga mică... repetă nemulţumit şeful.

Apoi adăugă îngândurat:

— Să vedem acum în ce mod te vom salva.

— Dar eu sunt aici! ţipai cu toată puterea, dar din gâtlej nu-mi ieşi decât un fel de horcăit neinteligibil. Problema constă doar în legalizarea sosirii mele!

— Da, însă cum vom proceda? obiectă generalul, ghicind în cele din urmă cuvintele mele. Dumneata ai devenit cetăţean danez!

Ultima frază mi-a provocat o asemenea tresărire,

încât m-am trezit, am deschis ochii, privind un timp fără rost scândurile negre şi putrede de deasupra capului meu. Afară, ploaia şiroia cu zgomot egal, iar vântul, aici şuiera prin crăpături, aici amuţea, de parcă şi-ar fi tras sufletul.

Gândul că nu sunt niciun fel de cetăţean danez îmi limpezeşte parţial capul, dar nu poate izgoni de acolo un altul, care mă chinuie de două zile. N-ar fi de mirare dacă Centrala ar da crezare versiunii că l-am lichidat pe Todorov. Generalul cunoştea care erau raporturile dintre noi, după cum la fel de cunoscute îi erau şi două-trei acţiuni arbitrare ale mele din trecut, legate de un concurs nefericit de împrejurări. Aşa că, n-o să li se pară deosebit faptul că am hotărât să-mi lichidez socotelile cu Todorov. Asta, bineînţeles, n-o să-i facă să şovăie în acţiunea legată de salvarea mea, totuşi este neplăcut să fii bănuit de o crimă pe care n-ai săvârşit-o. L-am cunoscut pe Todorov prin Margarita, iar dânsa...

Am mijit ochii, să-mi amintesc, parcă, mai clar ziua în care am văzut-o pentru prima dată. Era într-o zi de toamnă ploioasă şi noroioasă ca cea de astăzi, iar eu mă abătusem pe la Direcţia Miliţiei Capitalei ca să mă întâlnesc cu un fost coleg. Când am intrat în anticamera colegului, secretara nu era acolo. M-am aşezat s-o aştept şi înainte de a lua una din revistele vechi de pe măsuţă, m-am uitat spre fata care stătea în picioare, lângă fereastră, chemată aici pentru vreo cercetare.

Tânăra era întoarsă spre geam şi nu-i puteam vedea faţa, aşa că am întins din nou mâna după revistă, pentru că o revistă veche este totuşi mai interesantă decât un spate de femeie îmbrăcată într-un trenci. În clipa aceea am observat că umerii fetei

tresăltau uşor. M-am ridicat şi m-am apropiat de fereastră.

— De ce plângeţi? Ce s-a întâmplat?

La acest gest de atenţie, în loc de răspuns, tânăra începu să hohotească. Am tăcut şi mi-am aprins o ţigară, aşteptând să-i treacă plânsul. Faţa necunoscutei era destul de îmbufnată, în măsura în care am putut observa printre mişcările batistei cu care-şi ştergea lacrimile. Năsucul i se înroşise, iar ochii nu i se vedeau sub pleoapele ude.

Vreau să spun că dacă i-am acordat atenţie, n-a fost nicidecum din pricina frumuseţii, greu de sesizat în acel moment. Pe figura ei se citea ceva chinuit, copilăresc, neajutorat şi fata, cu toată înălţimea ei, îmi amintea, cine ştie de ce, de o fetiţă care plânge fiindcă au bătut-o, sau au alungat-o de la şcoală.

Criza începuse să se potolească, iar eu aşteptam să aud în pauzele dintre suspine o poveste sfâşietoare, când din cabinetul şefului a ieşit secretara. Cum mă zări, strigă:

— A, tovarăşul Boev! Directorul tocmai întreba de dumneavoastră. Poftiţi!

Am intrat şi după invariabilele: „Unde ai dispărut, măi Boev?“ şi „Ce mai e nou?“, mi-am manifestat curiozitatea:

— Cine este fecioara plângătoare de afară?

— ”Fecioară”? îşi încruntă sprâncenele prietenul meu. Este fecioară, cum sunt eu Moş Gerilă.

— Eh, măcar o dată poţi deveni şi tu Moş Gerilă. N-o strânge prea tare în chingi.

— Dar tu de ce nu-ţi vezi de treburile tale şi te vâri unde nu-ţi fierbe oala? îmi spuse directorul cu o severitate prefăcută.

Apoi apăsă pe sonerie şi îi ceru secretarei care

intrase:

— Să vie cetăţeana.

Iar către mine adăugă:

— Acum ai să vezi ce fel de fecioară este.

Fata intră şi pe faţa ei răvăşită se puteau citi două treimi de spaimă şi o treime de speranţă. Spaima se datora directorului, iar speranţa – prezenţei mele.

— Margarita Deneva... pronunţă prietenul meu cu un glas sec şi oficial, şi pentru întâia oară am auzit acest nume.

— Da, şopti cu o voce surdă, asemănătoare aceleia din coşmarurile mele.

— În ciuda prevenirilor mele, aţi făcut depoziţiile scrise nu ca să ne explicaţi faptele, ci ca să le ascundeţi.

Necunoscuta tăcea, cu ochii plecaţi.

— A făcut economie de fapte, mă lămuri directorul.

— I-o fi fost ruşine, mi-am permis să intervin.

Şi întorcându-mă spre „cetăţeană“ i-am zis pe cât posibil mai dulce:

— Vedeţi Margarita, tovarăşul director a auzit atâtea lucruri, încât n-o să-l uluiţi prin dezvăluirile dumneavoastră. Mai mult, mărturisirile pe care o să le faceţi, le cunoaşte în prealabil. Asta-i în primul rând. În al doilea rând, noi nu chemăm oamenii aici ca să-i vârâm în încurcături, ci ca să-i scăpăm din cele în care au intrat ei singuri. Numai că pentru a vă ajuta, trebuie să ne daţi şi dumneavoastră concursul. Şi cel mai bine ar fi să ne povestiţi totul.

— Staţi jos şi daţi-i drumul. Şi vă rog, fără minciuni! îi spuse directorul, oarecum nemulţumit de tonul meu exagerat de binevoitor.

Tânăra se aşează pe scaun, de cealaltă parte a biroului, rosti o jumătate de frază şi izbucni în plâns.

Izbuti să se stăpânească şi după o scurtă pauză reluă fraza de unde rămăsese.

Povestea pe care o auzeam nu era nici exagerat de groaznică, nici foarte nevinovată. Una destul de banală în linii generale, ca să fie redată în amănunte. Era vorba despre legăturile unor fete cu străinii. Episoade de prin localuri şi locuinţe, legate de petreceri şi cadouri mărunte.

Margarita nu s-a numărat printre fetele acelea, dar cunoscând-o pe una din ele, nimerise de două ori în companie internaţională şi petrecuse până noaptea târziu la nu ştiu ce adresă.

— Am fost numai de două ori, afirmă „cetăţeana”.

— Fiindcă pe cea de-a treia reuniune am făcut-o noi să eşueze! preciză directorul.

— N-a fost nimic altceva decât muzică şi dans...

— Ştim noi cum se termină aceste dansuri, remarcă şeful încruntat.

Constrânsă de replicile active şi inevitabile, tânăra recunoscu treptat toate amănuntele respective, inclusiv flirtul cu unul dintre străini şi primirea, de la aceeaşi persoană, a unei sticle de „Lancôme“.

— Nu-s frumoase treburile astea, am murmurat eu când povestea s-a sfârşit. Bine că nu v-aţi înfundat mai serios.

Şi sesizând privirea aspră a directorului, am încercat imediat să repar gafa mea pedagogică.

— Deşi, aşa cum au început...

— Aşa da, începutul este totdeauna mai nevinovat decât sfârşitul! mă întrerupse prietenul. Numai că, dacă nu ţii seama de asta, finalul devine inevitabil.

— N-o să ajungem până acolo! am declarat eu cu optimism. Nu-i aşa, Margarita?

— Da, răspunse fata abia auzit, fără să ridice ochii.

Directorul o expedie, iar noi am trecut la altă discuţie.

O jumătate de oră mai târziu am ieşit de la Direcţie.

Margarita mă aştepta în picioare sub streaşină, ca să n-o ude ploaia.

— Vreau să vă mulţumesc, începu dânsa, venind lângă mine.

— Nu-mi mulţumiţi, ci vedeţi-vă de treabă! i-am spus eu pe un ton mai sec decât era necesar, continuând să păşesc pe trotuarul umed. În primul rând, puneţi-vă la punct situaţia de la Universitate. Al doilea, încetaţi să vă gândiţi la căsătoria cu un străin, iar dacă vreţi să mă ascultaţi, şi la căsătoria cu un bulgar. Unele fete, în timp ce caută să se mărite, se-ncurcă în fel şi fel de legături, încât uită cu totul ce anume au pornit să caute. De măritiş, fie că-l cauţi, sau nu, tot nu scapi.

— Am şi luat aceste hotărâri, rosti Margarita cu o jumătate de voce. De astăzi am să reîncep să învăţ şi n-am să mă mai gândesc la nimic altceva...

— Minunat! am aprobat. Vedeţi numai ca bunele intenţii să nu vi se răcească.

— Când voi ajunge acolo, am să-mi amintesc de dumneavoastră.

— De ce de mine? Gândiţi-vă la dumneavoastră şi la ceea ce vă aşteaptă, în viaţă.

— Un om execută treburile dificile mai uşor când... când le face pentru altul... răspunse într-un fel jenat, fata. Eu n-am rude apropiate... Deşi nu-mi sunteţi apropiat în niciun fel... dar pentru că n-am pe nimeni, îmi voi aminti de dumneavoastră... şi de bunătatea de care aţi dat dovadă, în general...

Puţin a lipsit să nu înceapă a plânge din nou. Şi

poate, drept recunoştinţă că n-a început să se smiorcăie, am făcut ceva la care nici nu mă gândisem: am invitat-o să prânzim împreună şi aşa începu prietenia noastră.

În realitate, Margarita s-a dovedit a fi o fiinţă tenace şi chiar la prima sesiune şi-a luat toate restanţele, nemaiavând niciun interes pentru chefuri şi aventuri nocturne, fiind pe deplin mulţumită să-şi limiteze plăcerile tinereţii la un banal cinema sau la plimbări. Când am cunoscut-o mai bine, alunecarea ei în compania străinilor mi s-a părut ca un incident cu totul întâmplător, ale cărui explicaţii trebuiau căutate, desigur, în ispita pentru o mică variaţie sau pentru o eventuală căsătorie. Pentru că, deşi era o fire severă cu ea însăşi şi studia filologia franceză, Margarita făcea parte din acea categorie de femei care, chiar dacă ar fi urmat fizica atomică, tot ar fi pus măritişul pe primul plan.

Bineînţeles că eu la început nu mă gândeam să mă însor, însă pe urmă, s-a întâmplat să-mi schimb intenţiile şi poate că, realmente, m-aş fi căsătorit, dacă, între timp, fata nu şi le-ar fi schimbat pe ale ei. Într-un fel, s-a întâmplat ca în vechea poveste cu acela care a şovăit îndelung dacă să comande varză cu carne de porc, şi când în cele din urmă s-a hotărât, mâncarea se isprăvise.

Toată săptămâna a plouat. Aproape fără încetare, când mai tare, când mai încet, iar vântul şuiera peste întinderile îmbibate de umezeală – lucru, pe cât de neplăcut, pe atât de folositor. Pe o asemenea vreme, nimeni nu se va rătăci prin coclaurile astea noroioase, printre gropile pe unde stătea pitită baraca mea putrezită. În ultimele patru zile, mă hotărâsem ca

doar de două ori, în mod cu totul şi cu totul excepţional, să mă apropii de linia de centură, ca să-mi cumpăr pâine şi puţin salam. În ambele ocazii nu m-am putut abţine să nu iau şi ziare. Prima oară am văzut că ştirile despre mine se topiseră, până au ajuns o informaţie măruntă de vreo zece rânduri, rătăcită în mijlocul cronicii despre crimă, din pagina a cincea. A doua oară nu am mai găsit niciun cuvinţel în legătură cu căutarea şi prinderea ucigaşului. Evident, lucrurile îşi urmau cursul lor normal. Gloria mea de criminal pălise şi era pe cale să se stingă definitiv. Numai dacă, în cazul de faţă, tăcerea nu era decât o speranţă înşelătoare.

Şi iată că, în cele din urmă, s-a făcut din nou marţi.

În timp ce mâncam ultima bucată de pâine şi ultima felie de salam de calitate inferioară, meditam cu atenţie cum să mă apropii, pe cât posibil fără pericol, de intrarea lui „Tivoli“, la ora stabilită. M-am decis să renunţ la călătoria cu autobuzul, comodă de altfel, dar neconvenabilă, fiindcă el circulă pe cele mai mari artere ale oraşului şi opreşte de foarte multe ori. Era mai bine să parcurg cei câţiva kilometri pe jos, alegând străzile mărginaşe. Voi porni abia la ora cinci, ca să nu fiu nevoit să aştept în oraş şi să mă vântur prin centru mai mult decât este nevoie.

Combinezonul meu căpătase înfăţişarea unui veştmânt uzat de îndelungată purtare, fără eforturi deosebite. Barba îmi crescuse, foamea, nădăjduiesc, îşi adusese, de asemenea, prinosul ei la schimbarea înfăţişării mele. Dacă nu mi se va întâmpla ceva neprevăzut, voi avea toate şansele să trec drept unul dintre numeroşii emigranţi, italieni sau iugoslavi, ce salahorese în acest oraş, în care populaţia autohtonă urăşte munca grea.

Puţin înainte de ora cinci mi-am dezbrăcat combinezonul, eliberându-mă din compresele calorice din hârtie de ziar, apoi l-am îmbrăcat din nou, cu speranţa că mersul pe jos mă va încălzi, şi am pornit-o prin ploaie, pe şosea. Două ore mai târziu am ajuns în Westerbrogade. Era ceasul când, de bine sau de rău, strada se arăta foarte însufleţită. Circulam în ritmul mulţimii, străduindu-mă să mă menţin cât mai aproape de pereţii clădirilor şi ferindu-mi faţa de strălucirea reclamelor de neon, aprinse de curând. După o săptămână de singurătate în baracă, în mijlocul gropilor din afara oraşului, aveam senzaţia că am căzut pe neaşteptate într-o lume ireală. O lume în care nu s-a întâmplat nimic, după ce atâtea lucruri se petrecuseră cu mine, o lume în afara timpului şi a spaţiului, unde automobilele luxoase zburau şi se încrucişau la fel, femeile tot aşa îşi legănau trupurile, înfăşurate în ambalaj elegant, iar magazinele îi ispiteau pe trecători cu exploziile multicolore şi tăcute ale neoanelor.

„Marţi, zi nefastă? mă gândeam distrat, strecurându-mă pe lângă pereţi. Cine a mai scos-o şi pe asta? Pentru dumneata, rea, iar pentru mine – bună. Poate chiar cea mai bună.”

Numărul şapte, la fel, trece drept un număr fatal, dar eu contest, întrucât la această oră începe să se întunece şi obscuritatea constituie pentru mine singurul camuflaj în mijlocul acestei străzi însufleţite. Era exact ora şapte, când am ajuns la intrarea lui „Tivoli” şi m-am uitat în fugă spre locul unde trebuia să se găsească omul cu caschetă şi sacoşă de aviaţie. Dar el nu se afla acolo, nici primprejur.

„Probabil, o fi întârziat, mi-am zis, trecând mai departe spre piaţa oraşului. Întâmplări neprevăzute

survin chiar şi celor ce îndeplinesc rolul de cutie poştală.“

Apropiindu-mă de cafeneaua unde am stat ultima oară cu americanul, am făcut calea-ntoarsă. Am ajuns din nou la intrarea lui „Tivoli”, însă nici acum omul meu nu se zărea nicăieri.

S-a făcut şapte şi zece minute. Ar fi fost o prostie să mai aştept, deoarece cutia poştală ori se află aici la ora şapte, ori nu mai vine deloc. Şi totuşi, pentru orice eventualitate am mai făcut încă două tururi, înainte de a mă hotărî să părăsesc bulevardul şi să pornesc din nou pe străzile lăturalnice, slab luminate, înapoi, spre baraca putredă şi singuratică, acolo, departe, în întunecatele pustietăţi din afara oraşului.

„Ce-aş putea face? mi-am zis ca să mă liniştesc. Am trecut eu prin situaţii şi mai grele. Astea sunt riscurile meseriei.”

Dar în aceeaşi clipă, îmi răsună în urechi un glas cunoscut, puţin răguşit:

„Dumneavoastră nu mai sunteţi cotat ca profesionist, Michael; pentru ai voştri sunteţi un trădător. Vă găsiţi în afara profesiei şi nu mai aveţi pe cine conta nici aici, nici dincolo”.

Deşi, de regulă sunt neîncrezător, am aşteptat această marţi cu atâta speranţă, încât nici nu m-am gândit ce voi face pe viitor, în cazul că ea se va dovedi a fi într-adevăr o zi nefastă. Gândul în legătură cu „de acum înainte” mi-a venit abia când m-am oprit pe o stradă oarecare de cartier, ca să cumpăr ceva de mâncare. Până-n clipa aceea n-am dat o deosebită atenţie faptului că în buzunar mi-au rămas numai patru coroane, fiindcă socotisem că după ziua de marţi nu aş mai fi avut nevoie de niciun ban. Am

cumpărat două pâinişoare a câte o coroană şi jumătate fiecare şi rezervele mele financiare se micşoraseră la câţiva bănuţi de bronz, ce nu-mi ajungeau pentru nimic.

Ieşind din prăvălie, primul meu impuls a fost să rup puţin din pâine, întrucât toată ziua nu mâncasem nimic, dacă nu punem la socoteală dejunul sărac. Dar depăşisem faza depresivă iniţială şi raţiunea şi-a intrat în drepturile ei. „Mâncarea nu este prevăzută pentru ziua de azi! i-am comunicat sec acelei fiinţe uşuratice şi refractare pe care toţi o purtăm în sinea noastră. Hrana trebuie să ne ajungă pentru cel puţin două zile, aşa că începem să mâncăm din ea mâine.”

„Ce dacă ne ajunge două zile? ripostă fiinţa capricioasă din mine. Ce-o să faci în celelalte cinci zile, până marţi seara? Şi-n general, ce te face să crezi că seara de marţi va fi diferită de cea de astăzi?“

Evident, aceasta era problema crucială, nu aceea a hranei. Un om poate rezista câteva zile şi fără mâncare, dar ce-l aşteaptă în continuare?

Când am ajuns lângă bârlogul meu, se făcuse ora nouă, oră la care oamenii, după ce au cinat, se aşază în faţa televizoarelor, ca să se delecteze, în mijlocul confortului casnic, urmărind o dramă sângeroasă în variantă cowboy, sau poliţistă! Întunericul din baracă, tropotul surd al ploii şi lamentaţiile vântului îmi păreau acum chinuitoare şi aproape insuportabile, datorită dezamăgirii care mă cuprinsese. Dar, la naiba cu depresiunea sufletească, fiindcă situaţia nu-mi permitea un asemenea lux! Am dezbrăcat combinezonul şi m-am înfăşurat din nou cu ziarele mototolite, ascunse sub o scândură. Apoi m-am îmbrăcat şi m-am ghemuit într-un colţ. În depărtare,

prin deschizătura căscată a barăcii, se zăreau la intervale neregulate farurile maşinilor de pe şosea. Iată televiziunea mea. Ştiam că lumea din jur exista, dincolo de singurătatea acestui loc pustiu.

Mă aflam aşadar, în preajma unei aşteptări de o săptămână... Şi ce-i cu asta? Când zic: „o săptămână întreagă" – asta înseamnă mult. Dar spunând: „numai o săptămână" – sună puţin. Orice om poate suporta o săptămână. Între timp lucrurile se vor lămuri într-un fel şi, de bună seamă, se vor îndrepta.

Dacă aceluia cu caschetă i s-a întâmplat ceva astăzi, va apare data viitoare. Poate că, dintr-o cauză sau alta, a fost schimbat şi atunci va veni înlocuitorul său. Ori ai noştri aşteaptă să se potolească evenimentele şi până atunci totul va intra în normal. Dar dacă au luat de bună minciuna... Oricum, tot vor controla... Nu se poate să nu verifice, iar această operaţie nu va dura la nesfârşit...

Să fi înghiţit minciuna? Dar care? Aceea că l-am ucis pe Todorov? Sau că am devenit trădător?

Miercurea şi joia au trecut oricum, cu puţină pâine şi cu un noian de gânduri. Gânduri cu totul inutile, legate de evenimente ireversibile. Totuşi, eu continuam să le pritocesc prin capul meu, pentru că nu aveam alt mijloc de a-mi omorî timpul. Şi, în acest fel, aveam senzaţia că m-am prezentat la raport în faţa generalului, că mă aflam din nou printre ai mei, fie numai în gând, chiar şi pentru a fi dojenit. Să fii mustrat de ai tăi este de preferat decât să fii departe de ei, singur, azvârlit într-o baracă putredă, la marginea lumii.

De aceea, îmi închipuiam că nu mă găsesc în baracă, ci în cabinetul generalului şi că acolo, în afara

lui, mai erau fostul meu şef, un oponent de temut dar un bun aliat, şi prietenul Borislav.

Chiar şi fostul şef îmi era prieten, numai că mă condamna pentru nişte cunoscute procedee de-ale mele, pe care îi plăcea să le califice ca o „înclinare spre aventură”. În ceea ce-l priveşte pe Borislav, s-a dovedit în mod constant aliatul meu, fiindcă şi el însuşi, în practică, nu este străin de asemenea metode. Şi aşa, stăteam toţi trei în fotoliile de un verde închis, pe lângă ficusul de aceeaşi culoare, în timp ce generalul ne scruta de la birou, după obiceiul său de a acorda fiecăruia posibilitatea să-şi spună părerea. Întrucât acţiunea se desfăşura în întregime în mintea mea, iar regia îmi aparţinea exclusiv, nu numai că mi-am permis să vorbesc primul, dar m-am şi prevalat de avantajul de a explica totul mai amănunţit decât era necesar. După care, de voie, de nevoie, a trebuit să-i dau cuvântul fostului meu şef.

— Raportul lui Boev a fost cât se poate de complet, dar cam sărac în ceea ce priveşte analiza şi concluziile. N-am simţit nicăieri să-şi fi pus întrebarea: „Unde am greşit?” Odată ce-ai intrat la apă, înseamnă că ai făcut o greşeală şi este total deplasat să dai vina pe condiţiile obiective, oricât de nefavorabile ar fi fost ele...

Introducerea era suficient de elocventă ca să ghicesc următoarea pledoarie, dar fostul meu şef are obiceiul să-şi consolideze bine poziţia, înainte de a trece la atac. De aceea observă:

— În fond, eu n-am înţeles care este exact părerea tovarăşului Boev cu privire la adevăratele imbolduri ale persoanelor care operau împotriva sa şi, în general, gradul elementului personal în considerentele şi acţiunilor lor. Aşa că, dacă

binevoieşte, să revină puţin la această problemă.

— Întrebarea este destul de complexă, zisei, iar eu nu sunt încă în măsura de a da un răspuns precis. Câteşitrei mă induceau în eroare şi mă împleteau nu numai cu minciunile, ci şi cu adevărurile lor, cu propriile lor destine, cu ostilităţile reciproce, cu iluziile şi ambiţiile lor nesatisfăcute. În ce măsură Dorothy voia să mă aibă drept partener vremelnic, şi prin mine să-l despoaie pe Seymoor, în ce măsură Grace urmărea într-adevăr să se răzbune, dovedindu-i americanului că ea m-a racolat şi nu el, în ce măsură însuşi Seymoor dorea să mă câştige prieten şi tovarăş de drum, este greu de stabilit cu exactitate şi, pare-mi-se, nu are o deosebită însemnătate practică. Important este faptul că în toate situaţiile posibile, ambiţiile fiecăruia se sprijineau pe singura şi aceeaşi victimă ispăşitoare, care eram eu.

— Ţţţ! dădu din cap fostul meu şef. Din aprecierea pe care o faci, reiese că cei trei au reuşit într-adevăr să te prindă în minciunile lor într-un aşa grad, încât nici astăzi nu eşti în stare să ieşi din ele. Ai spus „fără însemnătate practică”, nu-i aşa? De ce? Păi, dacă între aceşti oameni existau disensiuni reale, ele trebuiau folosite şi adâncite încă de la bun început, cu scopul de a-ţi uşura acţiunile viitoare. Dumneata n-ai făcut asta. Şi ai procedat just, deşi nu-ţi dai seama singur de ce. Ai considerat lucrurile mult mai complicate decât erau în realitate, dar din fericire nu te-ai conformat acestei complicaţii imaginare. De fapt, însă, cum se conturează situaţia în linii mari? Un atac frontal din partea lui Seymoor, în vederea pregătirii şi recrutării lui Boev. Întrucât americanul presupune că Boev ar putea rezista ispitelor şi seducţiilor, îi asigură două ieşiri iluzorii, prin fugă: cu

Dorothy – în Suedia, şi cu Grace – în direcţie necunoscută. Cu alte cuvinte, în cazul când Boev se va decide să scape de Seymoor, va cădea, la urma urmelor, tot în mâinile americanului. Asta este toată schema – elementară şi simplă – dacă facem abstracţie de aparenţele unor sentimente şi pasiuni personale, create cu scopul de a-l încurca pe omul nostru.

— Chiar aşa de-ar fi, Boev s-a priceput să evite atât atacul frontal, cât şi cele două piste false! nu s-a putut reţine să nu intervină Borislav.

— Adevărat, confirmă calm fostul meu şef. Boev a izbutit să se ferească de toate cele trei curse întinse, dar a dat în gropi în cea de-a patra – acea cu Todorov.

— Eh, şi cum era să nu eşueze, când tocmai pentru asta l-am trimis, să ia contact cu Todorov. Acesta constituia numărul decisiv în tactica americanului: instalează capcana acolo unde omul nostru va intra sută-n sută.

— Borislav, dumneata ai să-ţi exprimi părerea la urmă! interveni generalul cu blândeţe.

— De ce, lasă-l să vorbească! zise mărinimos fostul meu şef. Asta-mi dă posibilitatea ca încă de la început, să-i combat toate obiecţiile; reiese că sarcina lui Boev a fost sortită de la început eşecului, altfel zis, că noi l-am trimis de la bun început la o prăbuşire sigură.

Am făcut încercarea de a spune ceva şi oponentul meu tace cu vădită intenţie de a mă lăsa să vorbesc, însă eu, în ultimul moment, renunţ de a mai spune ceva şi el continuă:

— Asigurarea întâlnirii cu Todorov şi mare parte din întâlnirea însăşi s-au realizat cu succes. Acest fapt constituie câştigul cel mai serios în acţiunile lui Boev.

Dar tocmai acest plus se ciocneşte de un minus. N-avem de ce cădea în fatalism şi să ne mirăm de „numărul decisiv” al americanului, ci trebuie să vedem limpede cu ce greşeli proprii am asigurat succesul acestui număr.

Fostul meu şef medită o secundă, apoi îşi ridică arătătorul:

— Întâi: ameninţarea lui Todorov cu eventualele sancţiuni – o greşeală grosolană. A doua oară (degetului arătător i se alătură şi mijlociul) forţarea aceluiaşi de a restitui banii – o stăruinţă inutilă, care reprezintă de asemenea o greşeală foarte mare. A treia oară (la cele două degete, se alătură şi inelarul): nu şi-a asigurat o rapidă retragere – ultima şi cea mai periculoasă greşeală.

— În sensul că...? îmi permit să întreb.

— În sensul că, la întâlnirea cu Todorov trebuia să ai deja în buzunar biletul vizat de avion şi să fi plecat încă de a doua zi. Sau – ceea ce este totuna – puteai amâna întâlnirea cu Todorov pentru ziua următoare, să depui filmele la cutia poştală şi să iei trenul în aceeaşi seară. În două cuvinte: să scurtezi la maximum acel interval, în care Todorov ar fi putut informa pe americani despre vizita dumitale.

Borislav este din nou gata să intervină, dar întâlnind privirea liniştită a generalului, tace şi simţindu-se stingherit scoate din buzunar ţigaretul de chihlimbar şi-l muşcă. Între ghilimele spus, de la un timp încoace el se căzneşte să nu fumeze, folosind acest obiect, dar nu în faţa conducerii, pentru că odată generalul a remarcat: „Dumneata, cu ţigaretul dumitale, semeni cu acei copii pe care mamele îi păcălesc cu biberonul gol.”

Fostul meu şef, după ce a enumerat cele trei erori

fundamentale, a trecut la altele secundare, cum ar fi mersul meu până la gară, în seara aceea când am fost adulmecat de oamenii lui Seymoor, şi depunerea genţii în caseta de bagaje, acţiuni pe care el nu se poate reţine să nu le numească „aventuri”. Totuşi, cu aceeaşi imparţialitate a apreciat cu 10 plus ideea de a folosi două mansarde şi a încheiat scurt în sensul că „Boev şi-a demonstrat calităţile sale obişnuite, însă, din nefericire, n-a reuşit să evite unele dintre slăbiciunile sale.”

Apoi i-a dat cuvântul lui Borislav care ardea de dorinţa să facă praf şi pulbere argumentele fostului meu şef, nu pentru faptul că ar fi avut ceva împotriva lui, ci fiindcă gândeşte şi acţionează, mai mult sau mai puţin, în maniera mea. De fapt, eu n-am lucrat niciodată împreună cu Borislav, dar asta nu ne opreşte ca anumite concepţii de-ale noastre să coincidă atât de mult, încât fostul meu şef să amintească uneori:

— Cred că dacă ar vorbi numai unul din ei, am evita o anumită pierdere de timp...

La fel ca şi mine, Borislav nu-i tare în introduceri, de aceea a trecut imediat la punctul cel mai nevralgic:

— S-a spus că Todorov nu trebuia înspăimântat. Dar ce altă garanţie am fi avut că el ar fi predat filmele de bunăvoie? Bineînţeles că niciuna. Acest fapt înseamnă, în mod practic, că cel mai important punct al misiunii rămânea sub semnul întrebării. Unde-i atunci greşeala? Să se execute operaţia, chiar cu anumite consecinţe neplăcute pentru Boev, ori să se faciliteze eşuarea misiunii din cauza prudenţei exagerate a agentului faţă de propria-i persoană?

Deşi vorbea la persoana a treia, Borislav se adresa

în mod direct fostului meu şef. Dar acesta era suficient de calm ca să nu intre în discuţii inutile.

— Cât priveşte condiţia pusă lui Todorov de a restitui banii, într-adevăr nu era o măsură potrivită, continuă Borislav. Nu văd însă, cu ce s-ar fi schimbat situaţia, dacă Boev nu ar fi pus această clauză. Odată înspăimântat serios (iar după părerea mea, Todorov trebuia speriat), nu-ncape îndoială că el tot s-ar fi adresat şefilor săi şi-n consecinţă problema cu dolarii nu mai are nicio importanţă. Se spune că Boev nu şi-a asigurat retragerea. Dar cum să fi procedat? Plecând chiar a doua zi cu filmele în buzunar, ca să se pună în pericol şi pe el şi materialul? Sau amânând întâlnirea cu Todorov. Ca să pună sub semnul îndoielii realizarea ei? Trebuie ştiut că în anumite împrejurări, întâlnirile n-au loc când dorim noi, ci după posibilităţi. Iar dacă este vorba de aventură, tocmai aceasta constituie aventura cea mai uşuratică – să scapi posibilitatea unei întâlniri de o excepţională importanţă, pe motiv că încă nu eşti pregătit pentru ea.

— După dumneata, reiese că nu există erori în acţiunile lui Boev! conchise fostul meu şef, când Borislav tăcu.

— Cum să nu? Există, desigur, dar nu fatale şi nu din pricina lor au apărut complicaţiile, a obiectat prietenul meu.

— Cum poţi dovedi?

— Dar dumneavoastră cum puteţi dovedi contrariul? Să admitem că aveţi dreptate. Să ne închipuim că Boev a procedat aşa cum doriţi dumneavoastră. Nu l-a speriat pe Todorov, a căpătat de la dânsul filmele, absolut de bunăvoie, nici Seymoor n-a adulmecat întâlnirea dintre ei. Ei bine, şi

ce-i cu asta? Bineînţeles nimic. De vreme ce americanul, sau şefii săi au decis să pună mâna pe Boev cu orice preţ, ar fi putut-o face şi fără a-i atârna de gât acuzaţia de omucidere. Însuşi Seymoor a spus că nu e greu să fii redus la un cretinism total cu actuala tehnică. Iar exemplele nefericite în această privinţă, vă sunt bine cunoscute.

— Boev ar fi trebuit să fugă, înainte de a pune mâna pe el, stăruia în părerea sa fostul meu şef. Avea patru bilete, patru căi diferite de retragere şi cu toate astea nu a putut să se descotorosească de adversar. Aici este greşeala lui fundamentală.

— Ai ceva de adăugat? mi se adresă generalul.

— S-ar putea, pe bună dreptate, să fi scăpat unele greşeli, am răspuns. Partea proastă este că, după cum a amintit şi Borislav, chiar dacă nu le-aş fi făcut, cu siguranţă că rezultatul ar fi fost acelaşi. Şi pentru că veni vorba despre rezultate – sunt ele chiar atât de rele? Importantele documente secrete au ajuns la destinaţie. În ce mă priveşte, până în prezent sunt încă în viaţă. Şi chiar dacă aş fi căzut: la urma urmei nu este fără însemnătate dacă ai căzut *înainte* sau *după* executarea misiunii.

Am tăcut şi mă uitam la general, aşteptând să aud aprecierea sa, care pentru mine era cea mai importantă. El, însă tăcea şi mă privea întruna cu ochii săi luminoşi, aproape indecent de albaştri pentru un general. Apoi rosti, ceea ce aşteptam de mult să aud.

— Adevărat, Boev. Numai că ce s-ar întâmpla dacă la fiecare misiune am pierde câte un om? Noi nu-i trimitem ca să cadă, ci să învingă.

Miercurea şi joia au trecut cumva, cu puţină pâine

şi cu multă meditaţie. Vinerea, însă, s-a dovedit a fi neverosimil de lungă. Pâinea mi se terminase, iar gândurile le-am tors de nenumărate ori, inclusiv pe acelea în legătură cu problema dacă n-ar fi mai bine să cobor la docuri şi să încerc să caut de lucru, ca hamal. O perspectivă ademenitoare: să primeşti pe zi o asemenea diurnă, care, la modul meu cumpătat de viaţă, mi-ar fi asigurat hrana pentru zece zile. Numai că eu nu am nevoie de atâta mâncare; până marţi n-au mai rămas decât cinci zile. În afară de asta, este o prostie ca pentru a te îndopa să fii prins şi lichidat.

O altă idee care mi-a fulgerat prin minte a fost aceea de a-mi comercializa singurul meu bun vandabil – ceasul. Nu este de aur, însă avea cea mai importantă calitate a unui astfel de obiect – precizia. Din nefericire în situaţia actuală, încercarea de a schimba inutilul cronometru, contra coroanelor vital necesare, s-ar putea să-mi fie fatală: ceasornicul este sovietic.

Am înlăturat şi ultima ispită, cu totul nevinovată. Se referea la grădinile cu meri ale celor două, trei ferme, situate la aproximativ un kilometru de baraca mea. Însă ele nu rămâneau niciodată pustii şi ar fi fost extrem de jignitor să mă reţină ca pe un hoţ mărunt, după ce m-au declarat un criminal periculos. De aceea, ziua de vineri am petrecut-o în letargie, găsind alinare în gândul că situaţia, chiar aşa cum era, ar fi putut fi şi mai rea, ceea ce însemna că trebuia să fiu mulţumit. În cele din urmă ploaia s-a oprit vântul sufla mai uşor, printre nori apărură ici-colo petice de cer albastru, ba chiar şi soarele se pregătea să apară, de nu l-ar fi fugărit întunericul nopţii.

Sâmbătă a fost într-adevăr o zi însorită şi am hotărât că ar trebui, în cele din urmă, să mă mişc niţel, să vedem dacă plimbarea nu omoară foamea. M-am eliberat de lenjeria de ziare şi am pornit prin împrejurimile oraşului. Am executat o manevră circulară de câţiva kilometri şi am pătruns în verdeaţa liniştitoare a parcului regal.

Nu, plimbarea nu potoleşte deloc foamea, ci o întăreşte. Am trecut pe lângă chioşcul cu chifle şi prăjituri, străduindu-mă să nu mă uit într-acolo, însă privirea mi-a fost atrasă de grămezile de bunătăţi pentru copii, iar capul îmi vuia de cele mai idioate gânduri, inclusiv acela de a fura o chiflă ceva mai mare şi a rupe-o la fugă. Am înconjurat prudent piaţeta cu caruseluri, plină de mame cu copii şi m-am aşezat pe o bancă dintr-o alee lăturalnică şi pustie, întrucât genunchii îmi tremurau de oboseală. M-am lăsat pe spetează şi mi-am ridicat faţa spre soarele cald.

Prin ochii mei închişi circulau şi se întretăiau străluciri roşii, iar în urechi îmi răsunau strigătele şi râsetele copiilor, venind dinspre caruseluri.

Problema copiilor a grăbit sfârşitul legăturii mele cu Margarita. Deşi aceasta a fost numai un pretext. Faptul s-a întâmplat exact într-o grădină, unde, la fel ca şi acum, mă rezemasem de speteaza băncii, cu diferenţa că ne aflam în Parcul Libertăţii, iar eu eram mult mai bine îmbrăcat şi lângă mine şedea Margarita.

— Vreau să am un copil! zise ea ca pentru sine, în timp ce privea fetiţele care se fugăreau pe aleea din faţă.

— Asta se poate aranja, am răspuns eu mărinimos, continuând să mă delectez la soare, cu ochii

întredeschişi.

— Însă copilul trebuie să aibă un tată...

— Fireşte.

— Vreau să spun, un tată adevărat.

— Ei, sigur că adevărat, doar nu de mucava.

— Emile, eu nu vreau o căsătorie teoretică cu un soţ ipotetic.

— Ce te-a mai apucat iarăşi? am întrebat-o şi am privit-o.

— Nimic nu m-a apucat. Şi dacă m-apucă, ştii bine ce este. Nu-mi pot petrece toată viaţa tremurând în aşteptare.

— Am crezut că am încheiat această discuţie... am răspuns eu blând, străduindu-mă să-mi înfrâng plictiseala.

— Numai că tu o sfârşeşti întotdeauna cu poveşti, în loc de a întreprinde ceva sigur.

— La ce te referi?

— Să-ţi găseşti un alt servici.

— Asta nu. Şi dacă aştepţi să se întâmple, ar fi mai bine să nu-ţi pierzi vremea, ci să-ţi găseşti singură un tată pentru viitorul tău copil.

— De ce nu? Este o idee bună! rosti ameninţător Margarita. Şi pentru că replica ei n-a provocat efectul dorit, adăugă: De vreme ce numai atâta mă iubeşti...

— Ştii exact cât ţin la tine. Dar îmi iubesc şi profesiunea.

— Tocmai. Ca şi cum nu ar mai exista şi alte profesiuni! Ca şi cum nu ştii limbi străine, n-ai relaţii şi nu-ţi poţi găsi un loc mai liniştit în diplomaţie sau în comerţ...

— Ca Todorov.

— Şi de ce nu? Nu cumva ocupaţia lui este mai prejos decât a ta?

— N-am vrut să spun asta.

— Ştiu bine ce-ai gândit. Dacă aş fi vrut să mă duc la Todorov, aş fi făcut-o şi fără să te întreb pe tine. Şi dacă într-o bună zi am s-o fac, să ştii că numai tu eşti vinovat.

— În lumea asta, fiecare răspunde pentru faptele sale, am spus. Eu pentru ale mele, tu – pentru ale tale. Şi nu văd de ce trebuie să vorbim despre vină. Alegerea mea, cel puţin în ceea ce priveşte meseria, este definitivă. A ta, referitoare la căsătorie, urmează să te decizi. Fă-o şi pune-i punct.

— Asta voiam să ştiu, vorbi sec Margarita. Să ne ridicăm, dacă n-ai nimic împotrivă.

Ne-am sculat, am condus-o până acasă şi aceasta a fost ultima noastră întâlnire, pentru că Margarita s-a grăbit într-adevăr să facă alegerea şi să se ducă la Todorov.

Pe aleea unde mă aşezasem se apropiau două făpturi mici – un copil şi un câine. Fetiţa fugea înainte cu o chiflă în mână, din care muşcase, urmată de câine. Uneori copilul se oprea şi ducea chifla spre botul umed al animalului ca să-l aţâţe, apoi fugea din nou. Câinele nu avea, desigur, nicio poftă de chiflă, dar mergea pe urmele fetiţei ca să participe la joc.

Ambele fiinţe mici au ajuns în dreptul băncii mele şi s-au oprit, fără să-mi acorde o atenţie deosebită. Fetiţa se urcă pe bancă şi puse chifla lângă dânsa, gata s-o ia imediat, dacă animalul s-ar atinge de ea.

Însă câinele doar o adulmecă, îşi mişcă botul umed într-o parte şi-şi ciuli urechile: de dincolo de tufiş se auzi o voce de femeie: „Evelina! Evelina!“

Fetiţa ţipă ceva drept răspuns şi se repezi înapoi, în direcţia strigătului, urmărită de câine. M-am uitat împrejur ca un hoţ, am luat chifla ronţăită şi m-am

îndreptat în direcţia opusă.

În situaţia mea, o chiflă însemna un adevărat lux, dar cu greu îmi putea ţine de foame o zi întreagă. Şi totuşi, mulţumită ei, sâmbăta a trecut mult mai uşor decât duminica.

În acea zi de sărbătoare am colindat până seara împrejurimile oraşului, chinuit de foame. La început am evitat şoselele, circulând pe cărările din mijlocul câmpiei, apoi n-am rezistat ispitei şi am pornit pe lângă benzile de asfalt, în nădejdea că voi descoperi în şanţul mărginaş rămăşiţe de mâncare, aruncate din vreo maşină. Dar oamenii din această ţară, ori nu au obiceiul să mănânce în timpul drumului, ori consumă absolut totul, fiindcă singurul lucru găsit au fost câteva sticle de bere, însă goale. Când, în cele din urmă, nesfârşita zi s-a încheiat şi întunericul s-a lăsat suficient, m-am îndreptat spre o fermă ochită de mai înainte; am înconjurat-o şi m-am strecurat prin gardul de sârmă ghimpată în grădina cu mere. Fructele erau mari, grele şi reci, iar eu le apucam pe pipăite, din frunzişul umed al scundului pom şi le vâram sub combinezon, tremurând uşor la atingerea lor rece. Partea superioară a combinezonului s-a îngreunat, dar eu continuam să culeg cu lăcomie, până când, din întuneric se auzi lătrat de câine. Poate că nu lătra la mine, însă eu n-aveam chef să verific la cine se dădea şi m-am furişat din nou prin sârma ghimpată, ţinând cu o mână deschizătura combinezonului ca să nu se risipească valoroasele fructe.

Abia ieşit în mijlocul câmpului, am muşcat dintr-un măr şi cu o uşoară dezamăgire am constatat că era acru şi tare ca lemnul. Oricum ar fi fost, aveam totuşi ce mânca, aşa că tot drumul am ros la mere şi, ajuns

la baracă, tot nu le terminasem. M-am îndopat până când am simţit în stomac o greutate, ca atunci când eşti ghiftuit, dar nu te-ai săturat. „Bine că mi-am înşelat foamea”, am zis spre a mă linişti şi în aceeaşi clipă am simţit că-mi vine pe gât o acreală dezgustătoare şi abia am reuşit să sar la timp din baracă şi să vomit.

Jumătate din noapte am petrecut-o luptându-mă cu senzaţia de greaţă, iar cealaltă jumătate, reluând lupta cu foamea redeşteptată. Afară abia se crăpase de ziuă când am pornit cu picioarele tremurânde spre suburbia oraşului, fiindcă mi-am dat seama că nu mai pot rezista încă două zile fără hrană.

Exact la ora când începea programul de lucru m-am prezentat la poarta depozitului întunecat, despre care Grace spusese că are o „înfăţişare morbidă” şi în vecinătatea căruia se găsea fostul meu hotel „Kodan”. Am evitat drumul pe lângă hotel şi am ajuns lângă curtea depozitului, pe cealaltă parte. Paznicul citea ziarul de dimineaţă, stând în faţa uşii gheretei sale.

— Am auzit că aveţi nevoie de hamali... începui eu, apropiindu-mă.

Omul ridică ochii de pe pagină şi mă cercetă, fără să se grăbească cu răspunsul, aşa cum îi şade bine unui portar.

— Aveţi acte? mă întrebă el bănuitor.

— Am.

— Atunci mergeţi la birou să vă înscrie. Poftim pe aici, pe aici!

Am pornit pe aleea de ciment pe care degetul portarului mi-o indicase stăruitor şi am cotit prin spatele clădirii. Uşa biroului se afla imediat în dosul depozitului, însă eu am trecut de ea şi am ieşit prin

porţile deschise spre port. Acte... Parcă aş pretinde un post de director... Documentele mele sunt, slavă domnului, în fundul canalului deoarece, de pe urma lor nu pot avea decât neplăceri.

Am pornit pe chei. Ici, colo, apăreau camioane şi electrocare, iar înaltele schele de oţel ale macaralelor îşi mişcau arătătoarele pe deasupra trunchiurilor cargourilor. Portul intra în obişnuita sa agitaţie şi eu am tras concluzia că am scăpat definitiv ocazia de a mă include în această forfotă, contra unei retribuţii modeste, când zării câţiva oameni, aşezaţi în faţa intrării unui depozit. M-am aşezat în rând şi cinci minute mai târziu am ajuns lângă masa unde un tânăr pistruiat, cu ochelari, completa lista zilierilor.

— Este de lucru numai pentru o zi, mă preveni pistruiatul, aruncându-mi în grabă o privire, cât să-mi aprecieze fizicul.

Ni se adresa în engleză, ştiind din experienţă, că cei ce vorbesc daneza, nu ar veni aici să transporte casete.

— Trist! am spus eu, deşi în realitate gândeam invers.

— Numele?

— Brancovici!

— Iugoslav?

— Sârb! răspunsei, ca să fiu mai precis.

— Douăzeci şi cinci de coroane, mă anunţă tânărul, înscriindu-mi numele şi făcând semn cu capul următorului.

La prima vedere, munca părea o nimica toată. Elevatorul extrăgea casetele din pântecele cargoului şi le punea pe platforma electrocarului. Acesta le ducea în depozit, iar cei de-alde mine trebuiau să le ia în spate şi să le mute de pe platformă, până la

grămada respectivă.

Singurul inconvenient era că fiecare casetă cântărea cam cincizeci de kilograme. În condiţii normale, probabil că amănuntul acesta nu m-ar fi speriat. Numai că atunci nu m-aş fi înhămat la o asemenea treabă. Dar acum, leşinat de foame cum eram, încărcătura apăsa îndoit pe spinarea mea, iar eu păşeam cu picioarele tremurânde şi cu teama în suflet ca nu cumva să mă prăbuşesc pe neaşteptate, şi îndată să fiu azvârlit afară ca un nimeni, incapabil de o muncă bărbătească.

Ajunsesem la a patra sau a cincea casetă, când am observat că un tânăr marinar cu beretă urmăreşte atent mişcările mele. Am dus încărcătura până la grămadă, însoţit de flăcău, şi i-am auzit în spate glasul, care mă îndruma:

— Aşa, aşa... Pune-o aici... Atent... Uite aşa?

Iar când m-am ridicat m-a întrebat:

— De ce naţionalitate eşti? Italian?

Am clătinat din cap că nu.

— Spaniol?

Am dat din nou din cap şi, ca să nu mai ţin pe voinic în incertitudine, am murmurat:

— Sârb.

— A, iugoslav! Minunat! încuviinţă din cap binevoitor, necunoscutul.

Apoi dintr-odată îşi sprijini pumnul în pieptul meu şi rânji:

— Şi acum, şterge-o!

Schimbarea atât de neaşteptată a atitudinii sale m-a făcut să mă uit la dânsul, neînţelegând însemnătatea ordinului indubitabil.

— Şterge-o, n-ai auzit? De-ăştia ca tine ne micşorează nouă lefurile! Douăzeci şi cinci de

coroane, nu-i aşa? Cu aceşti bani numai haimanalele de teapa ta pot trăi. Haide, marş, până nu începe cadrilul!

În altă situaţie m-aş fi interesat cum se prezintă la dans flăcăul ăsta.

Dar, după cum am amintit, în alte condiţii m-aş fi găsit în cu totul altă parte. Iar acum, dacă există ceva de care mă tem cel mai mult, este scandalul şi poliţia, ce intervine inevitabil în asemenea treburi. De aceea i-am întors spatele şi, fără a mai încerca să dau o aparenţă demnă retragerii mele, am părăsit depozitul.

Toată ziua am petrecut-o pe pavajul unui chei pustiu, în aşteptarea întunericului, ca să pornesc pe drumul de întoarcere. Soarele încălzea destul de convenabil pentru un anotimp de toamnă şi pavajul era cald. Reuşeam să-mi omor din când în când foamea, cu un crâmpei de moţăiala. Când soarele a apus, mi-am dat seama că mândria mi-a scăzut suficient ca să pot face o vizită halei din Frideriksbrogade.

Partea proastă a acestui loc consta în faptul că se găsea aproape de centru, iar cea bună, că era o hală îmbelşugată. Spre seară, când dughenele se închideau, pe locurile prevăzute pentru gunoaie, se strângeau grămezi impresionante, unde, în afara ambalajelor, se putea găsi şi o anumită cantitate de produse stricate.

Am ajuns în hală, tocmai în timp ce ultimii vânzători îşi încărcau mărfurile în camionetele lor. În cutiile pentru resturi se găseau, într-adevăr, destule alimente hrănitoare şi, după ce am mâncat două piersici, pe jumătate putrede, am început să caut o pungă mare în care să îngrămădesc şi rezerve.

În vreme ce-mi împărţeam atenţia între acumularea de hrană şi potolirea foamei, mi-am adus aminte de cuvintele unei cunoscute, deloc lipsită de experienţă: „Dacă viaţa îţi oferă un fruct copt, pe jumătate putred, nu trebuie să-l arunci: înlătură partea stricată şi mănâncă restul.” Ai perfectă dreptate, scumpă Dorothy. Acum suntem amândoi de aceeaşi părere în această problemă.

Mi-am umplut bine punga şi stomacul şi mă pregăteam să dispar în strada vecină, însă abia ajuns la colţ, m-am oprit şi m-am întors îndărăt. Din „Plymouth”-ul negru şi elegant, parcat la douăzeci de metri mai încolo, ieşeau Grace şi Seymoor, îndreptându-se spre barul de peste drum, deasupra căruia strălucea o inscripţie roşie de neon: „Texas”. Faţa americanului era, ca-ntotdeauna, uşor încruntată, iar secretara sa îşi recăpătase înfăţişarea sobră dinainte: un taior închis la culoare, părul strâns în coc şi ochelari.

Un pas mai mult şi, fără doar şi poate, amândoi m-ar fi observat. Din fericire, m-am oprit la timp. Perechea a intrat în bar prin uşa ce s-a deschis automat, iar eu am pornit din nou, dar în direcţie opusă, strângând bine punga la piept. În general, totul era în ordine, dacă nu luam în seamă şoapta americanului, care-mi irită neplăcut auzul:

„Să vă hrăniţi cu resturi? Nu vă este ruşine, Michael? Preferaţi rămăşiţele, în locul cinei care vă aşteaptă la «Texas»?”

„Nu mi se-ntâmplă pentru prima oară. Am mai trăit eu şi alte momente neplăcute, Wiliams! i-am răspuns în gând. De altfel, astea sunt riscurile meseriei.”

„Numai că dumneavoastră nu mai contaţi în această profesiune, continuă să-mi şoptească

americanul. Sunteţi în afara controalelor, şters, alungat, hulit!”

„Asta s-ar fi întâmplat, dacă aş fi trecut să lucrez pentru voi, dar una ca asta nu se va întâmpla... încât duceţi-vă la dracul, dragul meu!“, i-am urat cu prietenie, pornind mai departe.

Cina abundentă, deşi nu fusese pregătită la „Texas”, m-a făcut să dorm bine şi a doua zi m-am trezit destul de târziu la locuinţa mea, în colţul din baraca putredă. Descoperirea că în pungă se mai găseau câteva piersici pe jumătate putrede şi o bucată de brânză turtită, adăugă moralului meu o notă în plus. Dar ceea ce îmi mărea şi mai mult optimismul era faptul că mă aflam într-o marţi. Din nou marţi! În cele din urmă, marţi.

Toată ziua m-am odihnit. După ce am traversat tot oraşul – drumul a durat două ore – m-am prezentat exact la şapte fără trei minute în Westerbrogade, plină ca întotdeauna, la ora aceea, de maşini şi pietoni.

Puţin mai târziu am trecut şi pe lângă intrarea de la „Tivoli”. O dată, a doua oară, a treia oară: nici pomeneală de omul cu caschetă şi geantă de voiaj aerian.

„Haide, lasă târcoalele! îmi spuneam. Ce mai aştepţi? Să te înhaţe?” Şi am cotit pe prima stradă lăturalnică. În urechi îmi răsună din nou şoapta iritantă: „Dumneavoastră sunteţi în afara profesiei, Michael. N-aţi înţeles încă?”

CAPITOLUL X

Foamea nu mă mai chinuia aşa tare. În acest oraş, după ce te-ai eliberat de povara inutilă a mândriei şi de greaţă, găseşti întotdeauna câte ceva de mâncare. Eu, aproape în fiecare zi, pe-nserat, făceam un salt până la hala Frideriksbrogade şi, deşi mă cutremuram să mă hrănesc numai cu fructe pe jumătate putrede şi cu vreo cutie de brânză, turtită la transport, cel puţin eram sigur că n-o să mor de inaniţie.

Scăpasem şi de frică. Descoperirea că Seymoor se afla încă la Copenhaga, nu-mi făcea bineînţeles nicio plăcere, dar am căpătat o asemenea înfăţişare, încât, chiar de m-aş ciocni de el pe stradă, cu siguranţă că nu m-ar recunoaşte. Când, întâmplător, mă priveam în oglinda vreunei vitrine, aveam sentimentul că de acolo mă ţintuia cu ochii un om străin – o căutătură stinsă şi o faţă suptă ale unui ins bărbos, înfăşurat într-o zdreanţă incoloră.

Singurul lucru care mă chinuia erau discuţiile cu Seymoor. Mă surprindeam tot mai des că vorbeam singur, fără rost, nu numai cu americanul, ci şi cu cei mai diferiţi oameni, vii sau morţi, depărtaţi ori apropiaţi. Discutam cu Liubo şi Margarita, cu Generalul şi Borislav, cu Grace şi Dorothy, ba chiar cu Todorov. „Încetează! îmi spuneam. Potoleşte-te, că începi s-o iei razna.” Şi mă opream, dar numai pentru puţin timp, atât cât să-mi schimb interlocutorul, apoi din nou mă pomeneam că bolborosesc singur.

Bineînţeles, cel mai neplăcut era atunci când

sporovăiam cu americanul. Eu, normal, n-aveam chef de vorbă cu el şi de obicei, dialogul nostru începea prin a-l sfătui să piară din faţa ochilor mei, dar el n-o făcea, ba, fără să acorde nicio atenţie injuriilor mele, mă întreba:

„V-aţi mai iubi mama, sau patria „dacă ele v-ar abandona!?“

„De vreţi să ştiţi, Wiliams, mama m-a abandonat demult. Am crescut fără mamă.”

„Deci, n-aveţi nimic şi pe nimeni”, dădu americanul din cap.

„Greşiţi. Am o patrie.”

„Ea a renunţat la dumneavoastră. La fel ca şi mama.”

„Patria nu poate să renunţe la tine, dacă tu nu renunţi la ea.”

„Se întâmplă şi erori”, zâmbi Seymoor.

„Greşelile sunt numai în aparenţă. Numai la suprafaţă. Or, eu nu sunt în măsură de a mă îngriji de aparenţe. Ştiu despre mine că am o patrie şi asta îmi este suficient.”

„Dragoste de la distanţă”, continuă să mă ironizeze americanul. Aşa o să şi muriţi – la distantă unul de altul”.

„Eu voi muri, dânsa nu! am precizat. Iar cât timp patria trăieşte, înseamnă că nici eu nu sunt mort cu totul.”

„Vorbe, vorbe, vorbe! spuse Seymoor dispreţuitor. Dumneavoastră îngrămădiţi doar vorbe, pentru a vă ascunde goliciunea. Goliciunea din dumneavoastră înşivă şi din jur. Sunteţi singur, Michael, uitat şi părăsit de toţi. Dacă eraţi puţin mai sensibil, trebuia de mult să vă fi aruncat în canal.”

Gândul acesta, de a mă arunca în canal, mi-a

trecut, într-adevăr, uneori prin cap, în timp ce, aşezat în stufărişul scund, observam scurgerea apei noroioase şi domoale. Un gând foarte înşelător, că totul se va termina brusc, în modul cel mai simplu posibil – şi oboseala, şi foamea, şi – mai ales – bănuiala chinuitoare că ai noştri au crezut minciuna lansată de duşmanii mei.

Numai că mi-era imposibil să ma înec; ştiam să înot, şi ştiam să îndur. Şi nu sunt nici sentimental, aşa cum afirma Seymoor. Iar dacă îmi veneau totuşi, asemenea gânduri, aceasta se datora faptului că aiuram într-adevăr. Însă, parţial, desigur. Şi numai din când în când.

Într-o seară, când mă întorceam de la halele din Frideriksbrogade cu punga plină, am întâlnit-o pe Margarita. A apărut pe neaşteptate în umbra străduţei pustii, iar eu am încercat zadarnic să-i ascund pachetul mizer şi să dau impresia că am pornit, pur şi simplu, să mă plimb înainte de culcare.

Margarita, însă, parcă nici n-a observat punga şi, evident, era ea însăşi tulburată de neaşteptata întâlnire, pentru că mi-a zâmbit oarecum stingherită.

— Ei, ce ai? Băiat sau fată? am descusut-o eu, cu sentimentul tulbure că îi mai pusesem odată această întrebare.

— Nu am niciun copil, şopti dânsa, mutându-şi privirea într-o parte. Am divorţat...

— Aţi divorţat?

— Vreau să spun... ne-am despărţit... Am stat împreună numai două luni şi ne-am despărţit, înainte de a ne căsători, aşa încât n-a mai fost nevoie de divorţ.

— Eh, numai asta n-aş fi crezut! am murmurat eu.

— Nici eu nu credeam la început, dar aşa s-a

întâmplat.

— Vrei să spui că te-a abandonat?

Tăcu, şi din muţenia ei totul reieşea clar; apoi mă privi întrebător, ca şi cum ar fi aşteptat să audă ceva nu despre Todorov, ci în legătură cu noi doi, ceva, în genul: „Haide, vino să mergem acasă”, ori altceva asemănător. Dar eu n-am rostit nimic, fiindcă ar fi însemnat să se repete iarăşi vechile poveşti cu pretenţiile şi nemulţumirile ei, şi tot felul de aluzii. Deci, continuam amândoi să tăcem şi ea mă privea întruna, în timp ce eu mă uitam undeva în jos, într-o parte, iar când, în cele din urmă, mi-am ridicat privirea, am observat că eram singur în strada întunecoasă, adăpostit ca să-mi trag sufletul, lângă un gard.

„Nu, într-adevăr nu te simţi bine – am murmurat – deşi n-ai niciun fel de motive. Doar ai ce mânca şi dacă îţi este rău, asta numai din cauza gărgăunilor ce-ţi umblă prin cap.”

Am mers mai departe prin întuneric şi treptat mi-am amintit că această întâlnire închipuită a avut loc cu adevărat, puţin timp înainte, doar că... nu aşa de curând... parcă mai demult, într-o dimineaţă, când mă duceam la minister.

Da, atunci mi-a spus că Todorov a abandonat-o. Mi-a spus asta şi a tăcut, aşteptând să iau atitudine în legătură cu această problemă şi, probabil, să încep să mă ocup din nou de necazurile ei, ca şi cum asta ar fi constituit obligaţia mea până la moarte, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic între noi. Nici n-a simţit nevoia unei scuze, ori a unei promisiuni că de-acum încolo nu mă va mai dojeni; pur şi simplu, stătea şi aştepta s-o scot pentru a doua oară din impas, iar eu, probabil, aş fi încercat chiar s-o fac, dacă n-aş fi simţit că,

scoţând-o pe ea, voi aluneca eu, fiindcă nu mă înţelegeam în multe privinţe cu această femeie, şi aceste neînţelegeri nu se rezumau doar la mobilier, la hol şi la frigider. Ea se oprise pe stradă, în faţa mea, şi aştepta să spun ceva, iar eu mă aflam în faţa ei şi aşteptam să înţeleagă singură. Apoi, după ce am tăcut aşa mult timp, ne-am simţit deodată jenaţi din cauza tăcerii. Ne-am întins mâna aproape simultan şi dânsa mi-a reţinut-o o clipă într-a ei, privindu-mă în ochi şi poate abia atunci a simţit că ceea ce a fost face parte din trecut, deoarece mi-a dat drumul pentru a-şi continua calea.

Mă gândeam la aceste amintiri vechi, mergând şi eu pe micile străzi ce duceau spre bariera suburbiei. Trecătorii erau destul de rari şi chiar dacă-i întâlneam pe ici, pe colo nu se arătau deloc dispuşi să acorde vreo atenţie unui zdrenţăros ca mine.

Margarita: totdeauna i-am spus aşa, deşi era un nume lung, fiindcă acel idioţesc „Marghi“, inventat de prietenele ei, mă enerva. Noi ne întâlniserăm întâmplător în acea dimineaţă îndepărtată, şi, de bună seamă că dânsa, în gândul ei, a aruncat din nou întreaga vină asupra mea, a supărat-o în special răceala manifestată de mine, fără să-i treacă vreun moment prin minte că această purtare m-a costat destule eforturi. Pentru că, aşa cum se întâmplă mereu, am înţeles că am iubit-o pe Margarita abia atunci când am pierdut-o. „Tu nu eşti atins în inimă, ci în vanitate”, îmi spuneam, căutând să inventez un calmant oarecare. Numai că doctoria nu-şi făcea efectul.

Margarita a fost prima mea dragoste, dar mi-am dat seama de asta mult mai târziu, când nu mai eram împreună. Până în clipa aceea nu mă întrebasem

dacă aceasta este iubirea şi chiar de mi-aş fi pus întrebarea, aş fi răspuns că nu, fiindcă Margarita nu-mi provoca niciodată măcar unul din acele simptome, despre care se scrie atâta în cărţi – ameţeli, sufocări, fiori prin genunchi, îndobitocire – mă rog, toate clişeele literare ale acestei stări maladive, numită fericirea supremă. Bineînţeles, departe de mine intenţia de a o învinui de toate acestea pe fată, ba mai mult, eram înclinat să-mi fac mie însumi reproşuri. Mă convinsesem că nu sunt capabil să mă îndrăgostesc, aşa cum unii oameni nu se pot bronza la soare. Dar treaba asta nu mă întrista câtuşi de puţin.

Apoi, după întâlnirea de adio din parc, am înţeles dintr-o dată că am purtat în mine starea maladivă, fără măcar să bănuiesc că am iubit această femeie ceva mai mult decât crezusem. Prin cap îmi treceau amănunte necăutate şi inutile din viaţa noastră comună, lucruri pe care, cine ştie de ce, le ţineam minte, fără să-mi dau seama de aceasta, cuvinte separate, zâmbete, gesturi obişnuite, inclusiv şi acelea care pe atunci mă iritau, iar acum aproape că mă emoţionează. Urâtul ei obicei de a se împiedica uneori, deşi i-am atras atenţia de sute de ori să se uite pe unde merge, în loc să observe ce impresie face celor din jur; fraza ei obişnuită: „Dacă am să te rog ceva, ai să faci?“ – cu toate că, nu o dată i-am explicat că nu-i pot spune „da“, înainte de a şti despre ce este vorba; întrebările ei: „La ce te gândeşti?“ sau „Cât ai de gând să mai taci?“ Poate că într-adevăr am tăcut din cale afară cu Margarita, vreau să spun – prea multe lucruri ţinusem în mine, în loc să i le împărtăşesc. Nu era vorba despre chestiunile de servici, de care nici nu se interesa, ci

despre toate acele gânduri mărunte pe care crezi că nu merită osteneala să i le spui cuiva, tocmai fiindcă sunt prea lipsite de importanţă. Poate că nu merita osteneala, dar când numai femeia vorbeşte, iar tu taci, e foarte posibil ca în ciuda unei îndelungate convieţuiri, să rămâi pentru ea un străin, şi nu-i de mirare dacă legătura se desface într-o zi.

Dar tăcerile mele constituiau doar una dintre deosebirile noastre. Ea era o fată îngrijită şi conştiincioasă, numai că a fost educată de mătuşă-sa, o burgheză proastă, în cultul unui cuib familial călduţ, ca o încununare a existenţei umane. Iar eu, mai ales în anii aceia, nu mă gândeam la aşa ceva chiar dacă, teoretic, nu-i contestam folosul, însă viaţa mi se prezenta nu ca un cuib, ci ca un continuu drum, şi poate că de aceea eram înclinat să caut o femeie, mai degrabă o tovarăşă de drum, decât o cloşcă. Oricum, noi nu ne înţelegeam, cu siguranţă, în multe probleme şi când ne-am despărţit, tocmai acest fapt mă făcea să turbez mai mult, pentru că, deşi nu mă potriveam cu această fată, îmi lipsea în mod dureros.

Apoi, doi ani mai târziu, am reîntâlnit-o. Abia mă întorsesem dintr-o călătorie destul de încordată pe care am făcut-o în străinătate. Margarita ducea un cărucior şi-ntr-însul era culcat un bebeluş grăsun şi, în general, părea că totul e-n regulă.

— Eh, acum, desigur totul este în ordine! i-am zis, după ce ne-am salutat şi ne-am oprit puţin mai la o parte, ca să nu blocăm trotuarul cu baby-limuzina.

— Aşa crezi? răspunse ea nu prea veselă, nefiind dispusă să dea amănunte.

— De ce? Ce s-a mai întâmplat? am întrebat-o sincer surprins.

— Nimic, totul e-n ordine, repetă dânsa pe tonul

meu.

— Eşti doar măritată!

— În toată regula. Cu semnături, martori şi tot ceea ce este indispensabil.

— Soţul tău, doar nu este un beţivan?

— Aş, este un tip foarte corect.

— Şi copilul, după cum văd, este sănătos.

— Slavă domnului. Dacă n-aş fi avut copilul...

Fraza, deşi neterminată, era destul de elocventă.

— Cum mai merge cu filologia?

— Am de luat numai două examene. Dar se va rezolva.

Şi probabil plictisită de întrebările mele, se grăbi să înceapă ea:

— Dar tu, tot acolo lucrezi, nu-i aşa?

— Unde în altă parte?

— Şi tot holtei?

— Încă. Am devenit un celibatar convins. Ştii doar că am scăpat trenul.

— Prostii. Eşti încă foarte tânăr, îmi spuse Margarita, dar expresia cu trenul se vedea că-i făcuse plăcere.

Am mai schimbat câteva cuvinte, tot atât de banale, iar apoi, ca şi înainte, am pornit fiecare pe drumul său.

Am văzut-o din nou abia anul trecut. Era într-o zi cenuşie de toamnă, către amiază, şi mergea puţin înaintea mea pe trotuar, ducând în mâini două plase mari cu ardei roşii. Se îngrăşase mult şi păşea greoaie, şleampăt, şi în prima clipă am crezut că am confundat-o, fiindcă Margarita ieşea întotdeauna aranjată, iar această femeie era neglijent pieptănată şi îmbrăcată cu o jachetă cenuşie, veche. Cu toate că era o zi răcoroasă nu avea ciorapi. Când s-a oprit în

faţa unei dughene, să cumpere ceva, mi-am dat seama că era chiar ea şi am vrut să-i vorbesc, dar am trecut mai departe, fiindcă m-am gândit că s-ar putea simţi jenată.

Totuşi, dânsa avea cel puţin un copil, poate chiar doi, iar în ceea ce priveşte restul, omul una visează şi alta iese, iar împotriva acestui lucru, nimeni nu poate face nimic.

Nu ştiu, poate fiindcă mă hrăneam numai cu fructe, ori pentru că ele erau putrede, sau apa pe care o beam din băltoaca de lângă baracă era fetidă, cert este că în noaptea asta m-au cuprins frigurile. M-am sculat arzând, simţind că mă trec fiori, apoi m-am cufundat din nou în valurile grele ale delirului.

Când m-am trezit, afară se făcuse ziuă, dar nu-mi dădeam seama dacă era dimineaţa, ori după-amiază, întrucât ceasul mi se oprise, iar cerul era plin de nori deşi, negri ca fumul. Lenjeria mi-era toată udă de sudoare şi ziarele de peste ea de asemenea, iar eu îmi spuneam că ar trebui să mă înfăşor cu ceva, pentru că ar fi o adevărată nebunie să zac leoarcă de transpiraţie, în curent. Apoi mi-am dat seama că n-am cu ce să mă învelesc şi am uitat de asta.

Capul mi s-a limpezit şi frisoanele aproape că nu mă mai scuturau. Mi-a rămas numai un fel de slăbiciune, ca şi cum trupul mi se topise încetul cu încetul, şi mi-a trebuit mult timp ca să prind puteri pentru a mă întoarce pe partea cealaltă. Afară era umezeală şi întuneric şi probabil că ne aflam în pragul serii, nu al zorilor, pentru că, în timp ce zăceam aşa, topit şi vlăguit de putere, mi se părea că se întunecă din ce în ce. În rest, totul s-a limpezit în creierul meu, într-atât de mult, încât mi-am amintit pe neaşteptate

de două lucruri importante, uitate până în clipa aceea. În buzunarul combinezonului zăceau cei câţiva bănuţi cu care nu puteam cumpăra nimic, dar în mintea mea era înscris un număr de telefon – al lui Grace.

Cartea de vizită se dusese în fundul canalului, între celelalte hârtii proprii, dar numărul îl aveam în cap şi dacă nu l-am folosit până acum; a fost numai pentru că nu mi-am amintit de el, sau mai exact, n-am vrut să mi-l amintesc şi l-am înfundat înadins în cotlonul cel mai îndepărtat al memoriei mele, ca pe o ispită ce duce la pierzanie.

Acum, însă, totul se limpezise în mintea mea şi mi-am spus că orice ispită, chiar dezastruoasă, constituie un fleac nevinovat pentru acela care, oricum, se afla în faţa unei inevitabile pieiri. Ar fi fost o prostie să nu folosesc o şansă, chiar dacă reprezenta cinci la sută, dar era unica. Când mi-a lăsat cartea de vizită, Grace a bănuit, ba este posibil să fi ştiut precis ceea ce mi se pregătea, şi a dorit să-mi asigure o ieşire, probabil mânată de unele motive personale.

Lucrul cel mai greu era de a mă ridica o dată în picioare, fiindcă, pur şi simplu, nu aveam puteri nici să mă mişc. Când, după îndelungate eforturi de voinţă, m-am săltat în cele din urmă, devenise limpede că-mi va fi foarte dificil să mă menţin în această poziţie. A trebuit să stau mult timp sprijinit de grinzile putrede ale barăcii, până când am început să simt că circulaţia sângelui mi se restabileşte treptat-treptat şi că în picioarele-mi tremurânde se adună ultimele rămăşiţe de vlagă.

Călătoria până la suburbia oraşului a fost lungă şi chinuitoare. Din fericire, se lăsase noaptea, iar eu puteam fără niciun risc deosebit să mă aşez din când

în când pe iarba udă şi să mă odihnesc. În sfârşit, am ajuns la cabina telefonică din staţia de autobuz. Piaţa era pustie. Am intrat înăuntru şi am format numărul. Au răsunat câteva apeluri acute la interval de două secunde, după care s-a auzit o voce surdă, bărbătească:

— Cine e?

— Michael.

Se pare că necunoscutul a rămas destul de surprins, pentru că a tăcut, apoi a exclamat uluit, ca şi cum abia atunci şi-ar fi adus aminte de acest nume.

— Sunteţi singur? Vreau să spun, v-aţi asigurat că nu vă urmăreşte nimeni?

— Desigur.

— Atunci ţineţi minte: Bulevardul Zionder 22.

Adresa mi s-a părut destul de cunoscută ca să cumpănesc îndată:

— Dar ascultaţi, mă găsesc tocmai la celălalt capăt al oraşului şi sunt complet epuizat şi...

— Unde vă aflaţi, precis?

I-am comunicat pe loc numele pieţii, întrucât tabla indicatoare era atârnată pe perete, exact în faţa cabinei telefonice.

— Bine, aşteptaţi acolo, lângă cabina de unde vorbiţi.

Şi aparatul clămpăni.

Am executat dispoziţia, fără să mă mai gândesc la faptul că poate, în spatele ei se ascunde o capcană fatală, ori o ieşire salvatoare. Pentru mai multă siguranţă am ieşit din cabina luminată şi m-am aşezat pe jos, în umbra zidului. M-am reîntors în cabină abia peste o jumătate de oră, sau poate mult mai târziu, mi s-a părut o veşnicie, când din strada vecină răsună duduitul unui motor puternic de automobil, care

schimbă în viteza a doua. Maşina neagră s-a oprit exact în faţa mea şi am descoperit cu uşurare că nu era „Plymouth“-ul lui Seymoor. Omul de la volan deschise portiera în tăcere şi tot fără să scoată un cuvânt porni, după ce m-am instalat alături de el. Aş fi vrut să-l văd mai bine la faţă, însă m-am temut să manifest o curiozitate inutilă şi mi-am dat silinţa să privesc mereu înaintea mea, în timp ce maşina zbura pe străzile cufundate în noapte, cu maximum de viteză. La o cotitură am izbutit, totuşi, să-i zăresc în grabă figura: o faţă specifică de şofer, închisă, inexpresivă şi complet necunoscută.

După ce am traversat tot oraşul, automobilul se opri în cele din urmă pe un mare bulevard.

— Poftim, pe uşa aceasta! rosti şoferul, indicându-mi intrarea din faţa noastră. Etajul trei. Sunaţi de două ori.

Am urcat treptele late şi obositoare, până am ajuns la etajul trei şi am sunat, conform instrucţiunilor primite. Mi-a deschis un tip cu părul sur, îmbrăcat într-un trenci de culoare închisă. M-a introdus într-un hol, mobilat luxos.

— Făceţi-vă comod, Michael.

După asta ieşi, iar eu am auzit zdrăngănitul porţii din stradă.

Vasăzică, sunt lăsat singur, doar cu un mic sfat: să mă fac comod, fără măcar să ştiu ce înţelege acest tip prin „a mă face comod.“

Privirea mi-a căzut pe canapeaua lată din mătase de culoare cenuşie-pal, însă n-am îndrăznit să mă aşez pe ea cu zdrenţele murdare. Pe măsuţa strălucitoare de lac şi metal, cu rotile, erau aşezate sticle, pahare, cutii cu ţigări şi havane. Acest fapt m-a făcut să-mi amintesc că odată, cu mult timp în urmă,

eram fumător şi-mi plăceau şi unele băuturi. M-am apropiat de măsuţă, am aprins o ţigară şi la primul fum, abia că nu m-am prăbuşit de ameţeală. Era, însă, o stare plăcută şi am repetat experienţa, sprijinindu-mă pentru orice ocazie de măsuţă.

— Aha, iată-l în sfârşit pe fiul rătăcitor! auzii în clipa aceea, în spatele meu, vocea lui Grace.

M-am întors ca să-i prezint omagiile, dar în urma expresiei apărute brusc pe faţa ei, am înţeles că gestul meu a fost prea neaşteptat.

— Vai de mine, Michael, în ce hal sunteţi! Ce s-a întâmplat cu dumneavoastră, sărman prieten? Ce mai aşteptaţi de nu intraţi în baie?

— Aştept să-mi spuneţi unde este, am răspuns uşor tulburat de efectul produs.

— Poftim, treceţi pe aici. Uşa din fund... Iar eu, în acest timp, am să încerc să vă găsesc nişte haine.

Baia, după cum era şi normal la un asemenea apartament, părea un adevărat palat luxos şi igienic şi m-am tolănit îndelung în cada de porţelan de un albastru pal, după care m-am bărbierit cu grijă şi m-am stropit din belşug cu colonie, ca să scot din mine mirosul de nămol şi de gunoaie. Apoi am îmbrăcat unul din halatele albe ca zăpada, atârnate în oficiu, m-am încălţat cu nişte papuci moi şi mi-am făcut din nou apariţia în hol.

— Eh, acum sunteţi cu totul altul! mă întâmpină Grace, aşezată într-unul din fotoliile de mătase, fumând cu obişnuita ei expresie apatică. Am adunat acolo, pe divan, tot ce am putut găsi. Îmbrăcaţi-vă în linişte. N-o să mă uit.

Mi-era indiferent dacă se va uita sau nu. M-am obişnuit de mult să stau în pielea goală în faţa unor necunoscuţi, încă de pe vremea când, la Atena, un

colonel american îmi propusese baia şi garderoba sa cu aceeaşi amabilitate, după ce mă scăpase de închisoare. Bineînţeles, cu totul dezinteresat. Cu o singură şi mică rugăminte: să devin trădător.

M-am apropiat de divan şi am început să mă îmbrac. Nu ştiu dacă era o fericită coincidenţă, sau o prealabilă prevedere, dar totul, de la costum până la pantofi, mi se potrivea de minune. Mi-am terminat toaleta, legându-mi cravata scumpă, de culoare albastru-închis şi, îmbrăcându-mi sacoul, m-am îndreptat spre măsuţa cu rotile ca să mă refac în urma energiei cheltuite.

— Ei, acum arătaţi cu totul altul! se pronunţă Grace, examinându-mă critic, în timp ce eu măsuram două degete de whisky în paharul înalt de cristal. E drept că aţi slăbit mult, dar vă stă bine. Chiar mă tem să nu mă îndrăgostesc din nou de dumneavoastră...

— M-au ameninţat pericole şi mai mari, am răspuns ridicând paharul.

Dar mâna mi-a îngheţat la jumătatea drumului, fiindcă în clipa aceea am observat că în uşă apăruse fără zgomot Seymoor.

— Beţi singur, Michael? Nu uitaţi că acesta este cel mai evident semn al alcoolismului în devenire. Propuneţi-mi dar, ceva şi mie.

Mi-am revenit brusc, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, am turnat băutură într-un al doilea pahar şi în tăcere l-am oferit oaspetelui care se apropia, ori poate chiar însăşi gazdei.

— În sănătatea dumneavoastră! îmi ură americanul, ridicând paharul.

Îngăimai ceva drept răspuns şi băui paharul până la fund, pentru că, în clipa aceea, simţii o acută nevoie de ceva întăritor.

— Ei, dar aşezaţi-vă, mă invită amabil Seymoor.

Am luat loc pe fotoliul de lângă Grace. Wiliams scoase o ţigară, îmi oferi şi mie una, o aprinse şi, la rândul său se aşeză lejer pe divan, încrucişându-şi picioarele lungi.

— Şi aşa, au trecut mai bine de două săptămâni de când fugiţi de noi... Fugiţi şi vă ascundeţi, ca şi cum v-am fi ameninţat cu moartea...

Constatarea era întru totul adevărată, de aceea nici n-am considerat necesar să răspund.

— Şi până la urmă aţi venit singur la noi, şi-n loc de pieire, aici vă veţi găsi salvarea.

— Am venit la Grace, precizez eu.

— Da, da, ştiu! Şi nu-i nevoie să mi-o amintiţi, ca să mă umiliţi în plus. Recunosc că Grace a realizat ceea ce eu însumi n-am izbutit să fac. Dânsa a dat dovadă de multă ambiţie în această operaţiune. O ambiţie atât de mare, încât sentimentele ce au animat-o nu s-ar putea explica altfel decât ca un ataşament faţă de dumneavoastră, sau dispreţ faţă de mine...

— Mi-am îndeplinit misiunea! interveni sec doamna.

— Da, da. Însă cu intenţia de a dovedi că o puteţi face mai bine decât şeful dumneavoastră.

Americanul tăcu pentru o clipă, ca să-şi scoată ţigara din gură şi să-şi bea în întregime whisky-ul. Apoi continuă:

— Totuşi, aceasta constituie o problemă particulară. Iar când e vorba de salvarea unui om, ea trece pe planul doi. Dumneavoastră aţi scăpat, Michael. Fumaţi-vă ţigara în tihnă, iar după asta mâncaţi şi odihniţi-vă liniştit şi, în rest, nu vă faceţi niciun fel de griji. Sunteţi salvat.

— În sensul? îndrăznesc eu, în cele din urmă să

întreb.

— În sensul că n-avem nicio intenţie să vă predăm autorităţilor locale şi că toate promisiunile mele anterioare rămân valabile, acum, mai mult decât oricând altădată. Pentru că dumneavoastră v-aţi susţinut în mod strălucit examenul şi aţi dovedit incontestabil că nu m-am înşelat în alegerea mea.

— Despre ce examen vorbiţi?

— Acela din ultimele săptămâni. Desigur, apreciată dintr-un anumit punct de vedere, dispariţia dumneavoastră a însemnat evident o prostie, fiindcă, după ce o combinaţie a fost bine organizată, nu există nicio şansă de a ieşi dintr-însa. Dar privită dintr-o latură pur tehnică, comportarea dumneavoastră demonstrează fermitate şi perspicacitate, aşa că eu sunt gata mai mult ca oricând să colaborăm. Şi toate promisiunile mele rămân valabile.

— Clar, zisei, dând din cap. V-aţi dovedit mai aprig decât mine, Wiliams, iar eu sunt constrâns să capitulez.

— Nu capitulaţi, ci reînviaţi, mă corijă americanul.

Şi întorcându-se spre Grace:

— Fiţi bună şi turnaţi-ne încă puţin whisky!

Grace se conformă şi Seymoor ridică din nou paharul închinând:

— În sănătatea dumneavoastră, Michael!

Îşi bău whisky-ul, stinse ţigara şi se ridică:

— Înainte de a pleca, vreau numai să vă previn că de data aceasta n-aveţi niciun fel de şanse să repetaţi numărul cu furişarea. Nu sunt supărat pentru migrena pe care mi-a cauzat-o gazul anestezic, nici pentru îndârjirea dumneavoastră plictisitoare, însă de acum încolo trebuie să abandonaţi îndărătnicia. Locuinţa este bine păzită şi într-însa, ori în afara ei, veţi fi sub

permanentă supraveghere, până când ne vom convinge că, într-adevăr, v-aţi schimbat mentalitatea.

— Dacă nu mă înşel, un asemenea regim nu figura în promisiunile dumneavoastră, am remarcat eu.

— Da, însă, singur l-aţi dorit. Şi apoi, regimul nu vă inoportunează cu nimic, decât în cazul când v-ar trece prin minte să încălcaţi aceste norme. Veţi avea la dispoziţie tot ce doriţi. Vă veţi bucura din nou de viaţă. Veţi respira prin toţi plămânii, mulţumit că aţi renăscut.

Mi-a făcut cu mâna un semn de adio şi a ieşit.

— Bine m-aţi mai păcălit, murmurai eu, privind spre Grace.

— Era unicul mod de a vă salva, ridică ea din umeri.

— Pentru mine, această salvare echivalează cu prăbuşirea. Dar mi-e totuna; nu mai am puteri să mă împotrivesc şi sunt extrem de obosit, aşa că, singurul lucru pe care mi-l doresc este să mă întind într-un pat şi să dorm...

— Patul se află în camera vecină. Şi nădăjduiesc că-i destul de curat, murmură secretara.

Când m-am ridicat, adăugă:

— Nu fiţi supărat pe mine, Michael. Mă hotărâsem să-l învinq pe omul acesta şi întrucât dumneavoastră nu m-aţi ajutat, am făcut-o eu singură. În curând veţi înţelege că nu veţi avea decât de câştigat din toată povestea aceasta.

— Bine, bine. Nu sunt supărat pe dumneavoastră, am bolborosit extenuat şi m-am îndreptat spre dormitor.

Patul era enorm, moale şi, bineînţeles, foarte curat, iar eu m-am întins în el cu voluptate, învelindu-mă cu plapuma de puf. Mă temeam numai că el nu va

rămâne aşa de aranjat şi de curat multă vreme, pentru că atunci când am fost în baie, am ascuns pentru orice ocazie, lama de bărbierit într-unul din papuci. Şi acum, ghemuit sub plapumă, fără să mă mai gândesc mult, printr-o mişcare rapidă şi energică, mi-am tăiat venele de la ambele mâini.

Durerea nu era cine ştie ce. În orice caz, nu mai chinuitoare decât o tăietură obişnuită, ceva mai adâncă. Diferenţa consta numai în faptul că urmările ei sunt oarecum diferite. Mi-am pus degetul pe vena uneia din mâini, apoi pe a celeilalte ca să mă încredinţez că sângele se scurge într-adevăr. N-aş fi crezut niciodată că voi ajunge la acest act de laşitate, numit sinucidere. Totuşi, când nu există altă ieşire... şi când ăsta este singurul mod de a evita cealaltă degradare, mai îngrozitoare...

Sângele se scurgea foarte încet, dar ce importanţă avea? Eu nu mă grăbeam. De aceea, continuam să zac ghemuit sub plapuma de puf, încercând să mă izolez de gândurile apăsătoare, de umezeala neplăcută şi lipicioasă a sângelui de pe corpul meu şi de un fel de milă jignitoare şi prostească, ce mă cuprindea uneori. Să mă separ de toate şi să mă cufund în îmbrăţişarea unei dulci vlăguiri, cu care mă primeşte împărăţia nefiinţei... Împărăţia Marii plictiseli...

Evident, toate acestea nu s-au întâmplat, dar nici nu le-am visat, ci le trăiam aievea. În întunericul barăcii, în timp ce aveam senzaţia că-n capul meu totul se limpezise şi că mă aflam departe de valurile delirului. Apoi mi-am dat seama şi m-a cuprins frica, nu de închipuita tăiere a venelor, ci de faptul că pot zăcea în felul ăsta, cu ochii deschişi, şi că mi se

păreau reale unele lucruri care nu s-au întâmplat niciodată şi nici nu se vor întâmpla. Însemna că, într-adevăr, începeam să înnebunesc.

Încercam să-mi înfrânez teama, frica de mine însumi, de ceea ce se petrecea în capul meu, pentru că teama este numai un fior instinctiv, dezgustător, care poate fi întotdeauna înlăturat, dacă stăpâneşti această artă.

Nu, ea nu poate fi nici înăbuşită, nici înfrântă. Trebuie, pur şi simplu, înlăturată. Să-ţi goleşti pentru o clipă mintea de toate gândurile care se află într-însa. Atunci şi frica se va duce odată cu ele. Să te simţi eliberat de considerentele care provoacă teama. Iar când vor încerca să se întoarcă, să găsească uşa încuiată.

Partea proastă este că, pentru a ţine uşa închisă trebuie să fii conştient. Când dormi, temerile se strecoară din nou în capul tău, hotărâte ca nişte fantome monstruoase, ca nişte poliţişti de genul lui Seymoor, sau ca nişte figuri necunoscute care spionează în întuneric prin deschizătura barăcii şi şoptesc: „Iată-l, înconjuraţi-l!” – şi tu te trezeşti, scăldat în sudoare şi-ţi aţinteşti privirea în întuneric, iar dacă dormi, din nou auzi iarăşi în urechi glasul americanului:

„Aţi venit prea târziu, Michael! Aţi înnebunit, sunteţi nebun cu adevărat, ori nouă nu ne trebuie asemenea oameni!“

Când, în cele din urmă, te trezeşti pe deplin, afară s-a luminat şi simţi că ai înţepenit complet de umezeală şi de frig.

„Este timpul să începi să te mişti, mi-am zis. Acum trebuie să te scoli şi să te mişti, dacă nu vrei să-ţi isprăveşti viaţa în această gaură mocirloasă.

Am încercat să mă ridic, în cele din urmă am reuşit să fac asta şi să stau câteva minute rezemat de perete; capul mi s-a limpezit iarăşi – „Trebuie să faci un salt până în oraş, ca să vezi cât e ceasul şi în ce zi suntem azi, să reintri pe făgaşul normal” – murmuram eu cu hotărâre, făcând primii paşi, uşor legănaţi.

Am ajuns, cu pauze prelungite, până la suburbie, la fel ca în halucinaţia din noaptea trecută, numai că acum era lumină şi lucrurile aveau contururi, doar dacă limpezimea ciudată produsă în capul meu nu mă inducea în eroare. Mi-am potrivit ceasul după cel din băcănie: zece şi treizeci şi cinci. M-am uitat la ziarele din chioşc şi am stabilit că astăzi este luni. Misiunea mea s-a încheiat şi m-am întors din nou la baracă. Mâine va fi marţi, aşadar, trebuia să aştept să vină marţi, ora şapte seara, deşi mi-era totuna că va fi marţi şi ora şapte seara.

Ar fi trebuit să fac calea-ntoarsă către refugiul meu, dar imaginea semiobscurităţii din baracă se asocia cu cea a deplinei singurătăţi, cu teama de mine însumi şi cu neantul Marei plictiseli. „Dă-i înainte – mă îndemnam eu – dacă te laşi, vei pieri numai din cauza acestei barăci pustii, unde nu există picior de vietate în jur şi unde te vizitează tot felul de fantome. Nu ai cum să le eviţi, atât timp cât nu te amesteci printre oameni.

Am continuat să merg mai departe pe străduţele înguste ale periferiei, apoi am ieşit în cele mai largi, iar după asta, am cotit în imensele bulevarde înţesate de magazine şi de trecători şi străbătute de torentul automobilelor. „Mergi liniştit – mă gândeam eu – nu te uita prea mult în jurul tău şi nu evita poliţiştii. Poliţiştii! Ce-ţi pasă de ei! Eşti într-un asemenea hal încât nimeni nu te poate recunoaşte.”

Păşeam în continuare spre centru, atent la glasul meu interior, fără să ştiu, de fapt încotro mă îndreptam. Apoi glasului minţii i se adăugă pe neaşteptate un altul – al stomacului – iar eu încercam un sentiment de satisfacţie, pentru că unui om căruia îi este foame, moartea nu-i mai dă târcoale.

Cerul era acoperit, dar bătea o adiere foarte uşoară şi caldă, deşi s-ar fi putut ca, în orice clipă, să-neeapă ploaia. Deocamdată era bine, iar eu am ajuns într-o continuă şi liniştită visare, lângă una din încrucişările străzii Westerbrogade. Cunoşteam artera, dar nu conta, fiindcă în acest oraş am ajuns să recunosc multe locuri, Mă mişcam lent, pe cât posibil mai aproape de clădiri ca să nu mă lovesc de trecători, când privirea îmi căzu pe o vitrină nu tocmai mare. În fundul biroului se găseau doi bărbaţi, iar lângă geam o fată tânără, rezemată cu coatele pe masă şi ocupată cu scrisul. Era cu siguranţă bulgăroaică, dacă ar fi fost să mă iau după trăsăturile feţei, deşi cu femeile nu poţi fi niciodată sigur. Ceilalţi doi, probabil erau şi ei bulgari. „Ei, da, şi ce-i dacă sunt bulgari?“ mă gândeam, în timp ce am trecut de vitrină cu acelaşi mers liniştit.

Faptul că în acest oraş existau bulgari, în serviciu permanent, nu constituise niciodată un secret pentru mine şi gândul acesta îmi trecuse nu o dată prin minte, aşa, printre altele, deoarece cu ce m-ar putea ajuta aceşti compatrioţi pe mine, cel urmărit pentru crimă? Şi mai ales, cum? Unde mai pui că ordinul pe care l-am primit la plecare, suna categoric: „Niciun fel de legătură cu nimeni, oricare ar fi împrejurările.”

Trecusem cu vreo zece metri de vitrină, când mă întâlnii cu cineva. Pentru o fracţiune de secundă m-am oprit, dar îndată mi-am dat seama că acesta era

un simplu şi nevinovat împărţitor de reclame, care nici măcar nu se uita cui îi întindea foile, dându-şi numai silinţa de a le termina cât mai repede, aşa că le vâra chiar şi în mâna unor zdrenţăroşi oarecare.

Am primit prospectul şi l-am desfăcut maşinal, mergând în continuare, iar apoi m-am oprit fără să vreau, fiindcă am văzut o cunoscută fotografie colorată a unei la fel de cunoscute staţiuni, ce nu era alta de cât Nisipurile de aur, cu plajele sale roşiatice şi marea albastră, iar deasupra vederii scria cu litere mari latine:

BULGARIA

Exact aşa: Bulgaria. Un cuvânt atât de cunoscut şi atât de îndepărtat, încât nu m-am putut reţine să nu-l citesc a doua oară, iar apoi încă o dată ca să mă încredinţez de realitatea acestor sunete pe care le sesizam tulbure, ca şi cum altcineva ar fi pronunţat undeva, foarte departe: Bul-ga-ri-a...

Eram aşa de cufundat în silabisirea mea, încât în prima clipă nici n-am observat pericolul. Acesta s-a ivit în persoana unui poliţist corpolent care, din colţul apropiat mă fixa într-una, vădit nemulţumit, că împiedic circulaţia. În hoinărelile mele prin oraş, din cursul ultimelor săptămâni „nu o dată m-am ciocnit de poliţişti, dar ei treceau de mine indiferenţi, întrucât o haimana nu merită atenţie decât dacă este surprins când cerşeşte. Am încercat să-mi continui drumul, dar în clipa aceea poliţistul se îndreptă el însuşi lent şi greoi către mine. Ar fi trebuit, poate, să pornesc direct în întâmpinarea lui şi să încerc să trec de el nepăsător – aceste acţiuni frontale dezarmează de obicei adversarul şi îi scade bănuiala inutilă – dar, fie

că pericolul m-a surprins, ori pentru că îmi pierdusem reflexul, am făcut prostia cea mai mare: m-am întors cu spatele şi am pornit cu paşi grăbiţi în direcţia opusă. O fugară privire aruncată în urmă m-a încredinţat că poliţistul a iuţit mersul şi s-a luat după mine. Eu am intrat pe Westerbrogade şi mergeam repede înainte, cu intenţia de a traversa bulevardul şi de a dispare pe strada din faţă. Omul ordinei a strigat ceva în urma mea, iar după asta a urmat un fluierat asurzitor. Am început să fug, dar înainte de a ajunge la colţul cu marcajul pentru traversare, am văzut răsărind de acolo un alt poliţist.

Singura ieşire posibilă rămăsese tocmai cea mai periculoasă: să mă pierd în forfota de pe Westerbrogade. Am luat-o la fugă pe partea carosabilă a străzii, printre maşini, şi am auzit că în spatele meu fluierăturile se amplifică, emise, bineînţeles, de mai multe ţignale. Torentul maşinilor încetă instantaneu şi îngheţă într-o nemişcare stranie, oamenii de pe ambele trotuare dădeau din mâini sau căscau gura curioşi şi, ceea ce era mai neplăcut, în faţă, în mijlocul maşinilor oprite, a mai apărut pe neaşteptate un grup întreg de poliţişti.

Ajunsesem în acea parte a bulevardului, în care acesta se transforma într-o punte imensă pentru a trece dincolo de sectorul gării. Tocmai în clipa când copoii strigau din faţă, auzul meu desluşi pufăitul unui tren. Cu el, sau fără el, pentru mine în acel moment, podul însemna unica posibilitate de scăpare, la fel ca lama de ras din coşmarul meu. Aşa că, fără a mai sta pe gânduri, am trecut peste parapet şi m-am aruncat în gol.

Simţeam întuneric în jurul meu, dar nu ştiam dacă era al nopţii, ori al apropiatei sfârşeli. Cred că leşinul

a trecut sau n-a venit, ceea ce în cazul de faţă însemna acelaşi lucru. Mi-am dat seama că zăceam în continuare în imensa conductă ce mirosea a asfalt şi-mi aminteam cu greu, ca de ceva îndepărtat şi aproape uitat, cum am ajuns lângă tubul ăsta abandonat, dincolo de taluz, după ce am sărit din vagonul de marfă în plin mers.

În plonjonul meu de pe pod, nimerisem exact în mijlocul unui vagon de marfă şi această întâmplare mă salvase. Numai că vagonul nu era încărcat cu vată, ci cu cărbuni, iar eu simţeam în tot corpul urmările acestui amănunt.

Sărisem din trenul în mişcare la câţiva kilometri de gară, cu preţul a două-trei vânătăi în plus. Apoi am hoinărit îndelung prin împrejurimi, până am dat de o conductă enormă, abandonată în spatele taluzului, de pe lângă o linie, de asemenea părăsită. În primul moment mi-am dat seama că un astfel de adăpost, chiar nefolosit, în mijlocul câmpului, nu constituie ascunzătoarea cea mai sigură, dar era aproape năpădită de buruieni, iar eu nu mai aveam puteri şi simţeam că mă va cuprinde leşinul dintr-un moment într-altul. Apoi am căzut într-adevăr în nesimţire, dar asta s-a petrecut când eram de-acum în pântecele tubului de beton, fiindcă îmi aminteam mirosul de asfalt şi de ultimul meu gând tulbure: „Bine că au căptuşit-o cu asfalt... acesta izolează cimentul... te apără de răceala lui... bine... bine...“

Îmi ajungeau la ureche împuşcături seci de automat şi ceva a şuierat în frunzişul ars de secetă de deasupra capului meu.

— Trebuie să dea cineva o fugă până la bolovanul de colo, şi să le arunce câteva ouă în cuib, îmi

şopteşte Liubo Anghelov.

Vorbeşte la persoana a treia, însă cuvintele lui se referă la mine, fiindcă el este rănit la picior, iar Stefan e lovit atât de grav, încât cine ştie dacă va putea scăpa cu viaţă din pădurice asta. În realitate, nici măcar nu este o pădurice, ci un jalnic boschet de buruieni ofilite, în mijlocul povârnişurilor, o rămăşiţă mizeră de pe urma unei încercări de împădurire a coastelor fărâmicioase ale dealului. Citeşitrei ne ghemuiserăm sub frunzişul rar, în timp ce ăia de sus dezlănţuiseră un tir precis deasupra capetelor noastre.

— Ar trebui trasă o fugă până la bolovanul de colo... repetă Liubo.

„Bolovanul de colo“ e la fel ca toţi ceilalţi, în sensul că nu face nici două parale, ca pavăză. Iar dacă Liubo vorbea despre „bolovanul de colo“, şi nu despre altul, era numai pentru faptul că abia din acel loc se putea arunca grenada în bârlogul bandiţilor.

Spinarea stâncoasă a dealului o porneşte în sus, deşartă, înfricoşătoare şi cenuşie sub cerul alb, fierbinte. Trebuia să alergi pe această coastă primejdioasă, prin care şuierau gloanţele, şi să rămâi în viaţă. Trebuia să treci pe lângă aceste înăbuşitoare şi goale linii ale morţii şi să rămâi în viaţă. Iar dacă vei pieri... ei şi ce dacă, n-o să fii cel dintâi care a căzut... important era să mori abia după ce ai aruncat grenada.

Salvele au început din nou să răsune, fragmentate şi rare, deoarece ăia de sus, probabil, îşi economiseau muniţia.

Am încercat să mă ridic în picioare, dar mi s-au îngreunat, parcă aş fi avut plumb în ele. Ştiam din experienţă că era plumbul fricii. „Haide, Emile, e

rândul tău, băiatule!“ îmi spun eu întotdeauna în asemenea clipe, ca să mă conving că fapta ce-mi stă în faţă nu e nimic mai mult decât un mic şi inevitabil examen. M-am ridicat, într-o tensiune disperată a voinţei. Această stare îmi era necesară numai pentru primul pas. O clipă mai târziu, picioarele îmi alergau sigure pe spinarea fărâmicioasă a dealului stâncos. Fugeam frânt în două şi auzeam ca-n vis şuieratul sec şi subţire al gloanţelor din jurul meu. Am simţit o fierbinţeală ascuţită în umăr, dar am continuat să înaintez şi timpul s-a oprit în loc, ferecat într-o nesfârşită clipă de arşiţă, de durere şi de lumină orbitoare. Apoi am început să arunc, unul după altul, cele trei ouă de oţel şi exploziile lor parcă despicară barajul timpului, fiindcă el începu din nou să picure secundă după secundă, ca şi cum ar fi bătut distinct împreună cu pulsul tâmplelor mele.

M-am urcat până pe versantul de pe creasta dealului, ca să mă conving că duşmanul a fost, într-adevăr, făcut inofensiv. Terenul se întindea în faţa mea tăcut şi pustiu.

— Nu mai este nimeni sus! strigai, în timp ce fugeam înapoi.

Păduricea cu salcâmii ofiliţi de acolo, de jos, era tăcută şi pustie.

— Liubo, unde sunteţi? i-am chemat din nou.

Apoi am repetat chemarea; mi-am încordat gâtlejul şi am strigat încă o dată, gândindu-mă că trebuie să ţip mai tare, întrucât Liubo şi Stefan, probabil că s-au îndepărtat după explozii. Apoi, dintr-odată mi-am dat seama că încercările mele sunt zadarnice, fiindcă jur-împrejur nu era nimeni, nici măcar vreo vietate, iar eu rămăsesem absolut singur în mijlocul câmpiei, dogorită de văpaia mistuitoare.

— Ne-au păcălit, rostii eu. După ce am azvârlit grenadele, m-am urcat până sus, dar acolo nu mai era nimeni.

I-am spus toate astea lui Liubo, pe care, la urma urmelor, am reuşit să-l găsesc aşezat pe un bolovan, lângă Stefan ce abia îşi trăgea sufletul.

— I-am curăţat împreună cu Stefan, îmi explică acesta. Am trecut de cealaltă parte şi i-am lichidat, pentru că am crezut că s-ar putea să te cuprindă frica.

— Prostii, am răspuns, încercând să-mi ascund mâhnirea. Tu ştii că mă pricep să-i răsucesc gâtul fricii. Moartea nu-i chiar atât de îngrozitoare.

— Habar n-ai de treburile astea, îmi zise Liubo surâzând palid. Încă n-ai murit, ca sa ştii cum este.

— Prostii, am repetat eu. Am murit nu o dată şi am o imagine precisă a tot ceea ce se-ntâmplă.

— Tu întotdeauna ai fost aşa, Emile, zâmbi din nou şeful, ciocănindu-şi capul. La orice primejdie îţi închipui că mori, însă eu, care sunt mort de mult, pot să-ţi spun că, de bine de rău, există doar o singură moarte. Aşteapt-o să vină şi atunci o să stăm de vorbă.

Mă trezisem, dar probabil că mă găseam încă în stare de somnolenţă, fiindcă mă gândeam: „Trebuia să-l întreb când va veni moartea mea. Este mai bine să-ţi ştii dinainte sorocul.”

Printr-o deschizătură a conductei pătrundea lumina şi mi-am dat seama că afară se luminase de ziuă. Am vrut să mă uit la ceas, dar acesta se oprise din nou, fie că nu-l întorsesem, fie că îl lovisem în cădere. Aceste elementare constatări, referitoare la cele mai

simple lucruri, le făceam cu o teribilă întârziere şi de aceea a trebuit să treacă încă destulă vreme până când să mă hotărăsc a mă uita la acel obiect pe care de o veşnicie îl strângeam în pumnul meu drept.

Lumina pătrundea în special printr-una din deschizături, fiindcă am călcat buruienile din faţa ei, atunci când m-am vârât într-însa. M-am ridicat cu greu în cot şi am desfăcut pumnul. În palmă zăcea, foarte mototolit, pliantul primit în stradă. Am început să-l netezesc cu grijă şi eram atât de preocupat de această treabă, încât nu-mi mai dădeam seama ce fac, până când privirea îmi căzu pe cuvântul scris deasupra, cu litere mari.

BULGARIA

L-am citit din nou, apoi l-am silabisit cu glas tare, fiindcă aici, în conductă, n-avea cine să mă audă:

BUL-GA-RI-A.

Silabele răsunau ca un dangăt legănat de clopot în mijlocul semiobscurităţii din ascunzătoare şi de aceea cuvântul mi se părea straniu. Într-adevăr, un cuvânt straniu, deosebit de cunoscut.

Am meditat destulă vreme, domol şi chinuitor, în legătură cu acest cuvânt şi înţelesul său. Apoi, în răstimpul acestei stări tulburi şi chinuitoare, dintr-o dată străluci un gând, care-mi fulgeră prin cap:

„Astăzi este marţi, mi-am zis. Cu siguranţă că e marţi. Nu-i posibil să fi trecut de ea, cu toată starea mea de inconştienţă.”

Un anumit timp, gândul dezlănţui un lanţ de altele asemănătoare. „Şi ce dacă-i marţi?... Marţea, ca şi

miercurea, este o zi ca toate celelalte.”

Au trecut multe minute până când s-a conturat ideea următoare:

„Adevărat, este marţi... Numai că apariţia mea în oraş echivalează cu arestarea...“

Şi ce-i cu asta?

Faptul că în cele din urmă m-am smuls din mâlul lipicios şi absorbant al meditaţiilor tărăgănate, însemna o recunoaştere a situaţiei în care mă aflam şi că, orice s-ar întâmpla, nu mai aveam nimic de pierdut. Nu există o altă cale decât cea aleasă, indiferent unde duce ea.

Şi dintr-o dată m-am simţit la fel ca în clipa premergătoare avântului simţit pe coasta sinistrei râpe, deasupra căreia şuierau gloanţele. M-am târât prin conductă, minunându-mă singur că mă puteam mişca. M-am ridicat în picioare şi am privit în jur.

Un minut mai târziu îmi stropeam obrazul cu apa îngheţată dintr-o băltoacă, să înlătur de pe mine amorţeala şi jegul.

Exact la ora şapte, treceam cu paşi clătinaţi pe lângă intrarea de la „Tivoli”, înghiţit de curentul domol al mulţimii. Nu a trebuit să mă apropii prea mult ca să observ că omul cu şapca în carouri lipsea şi de data asta.

Pe locul unde trebuia să fie „cutia poştală”, şedea altcineva.

Pe acest om îl cunoşteam mult mai bine decât pe cel cu cascheta şi geanta de voiaj. Era Borislav şi l-am recunoscut, deşi se îmbrăcase ca un marinar din flota comercială. Era într-adevăr prietenul meu, iar eu abia m-am abţinut să nu strig, să nu mă reped spre dânsul, spre tovarăşul meu, apărut pe neaşteptate în

acest oraş străin, după atâtea zile de singurătate.

Mi-am înghiţit strigătul, pentru că nu-l puteam deconspira, n-aveam dreptul să vorbesc cu el, dar am remarcat că Borislav m-a recunoscut şi că dacă l-au trimis aici pentru mine, ştia unde mă aflu.

Trecui încet de intrarea de la „Tivoli”, simţind cu durere că în mine totul se revoltă şi strigă: „Întoarce-te înapoi! Întoarce-te înapoi, ce, eşti nebun?“, apoi mă stăpânii şi am cotit pe străduţa din spatele parcului; o străduţă foarte scurtă, fără ieşire – şi eu ştiam perfect lucrul acesta, dar am apucat pe aici pentru că nu mai aveam unde să mă duc şi fiindcă Borislav...

— Emile! auzii în clipa aceea, în spatele meu, glasul cunoscut.

M-am oprit şi m-am întors, încercând să par, pe cât posibil, cât mai liniştit şi netulburat. Calm şi sigur, cum trebuie să pară un om ce are o sarcină de răspundere.

— Întâlnitu-s-au şi nu s-au cunoscut, aşa-i? bolborosi el, înşfăcându-mă de umeri. Numai că eu te-am recunoscut... deşi nu imediat... Teribil te-ai mascat, frăţioare. Aşa de bine că parcă vii de pe lumea cealaltă...

Două ore mai târziu păşeam pe puntea unui cargou nemţesc, gata de a ieşi în larg, spre Rostok. Controlul de graniţă a trecut fără dificultăţi, întrucât figuram pe lista echipajului, iar paşaportul meu, împreună cu uniforma de marinar nu trezeau nicio bănuială.

În noaptea înnourată, dincolo de faţadele întunecate ale depourilor, se aşterneau întinderile oraşului, luminate de strălucirile electrice de neon. Dar mai încolo erau ghemuite suburbiile pustii, iar

mai departe – locul plin de gropi, apele adormite ale canalului, baraca mută şi întunecată.

În timp ce stăteam în picioare pe punte, priveam la toate astea, şi încă la multe altele: la intrarea albă şi luminată a hotelului „Englittere“, la turnul sever al primăriei, la uşa de cristal de la „Ambasador”, prin care tocmai în acest moment intra un bărbat uşor încruntat, însoţit de o tânără doamnă cu ochelari şi aliură de fată bătrână. Iar acolo, în spatele furnicarului de pe „Frideriksbrogade“, în umbra halelor, pe lângă faţadele reci de piatră, se mişcă o altă umbră, ţinând strâns la piept un pachet mizer şi unsuros.

Bine că n-am obiceiul de a aduna amintiri. Dacă le-aş fi strâns, mi-ar fi plesnit capul de ele.

De pe pasarelă răsună o comandă, rostită cu un glas liniştit. În pântecul cargoului începură să bubuie motoarele şi puntea tremură ritmic.

Marinarii ridicau „scara“. Vasul se despărţi lent şi precaut de chei.

— Poftim la cină! zise Borislav, apărut în spatele meu.

Puţin mai târziu mă aflam în sufrageria confortabilă, tapetată cu lemn de stejar, în faţa unor gustări.

Prietenul meu manifesta o mai mare curiozitate decât poftă de mâncare. Îi răspundeam, însă foarte pe scurt, pentru că nu-mi ardea să-mi pierd vremea vorbind, când în faţa mea se aflau atâtea bunătăţi.

— Ştiam că ai să rezişti, îmi spuse Borislav, observând cu satisfacţie cum dădusem gata salata şi şunca, de parcă el le-ar fi preparat. Bineînţeles că nu oricine ar fi putut ţine piept, dar în ceea ce te priveşte, nu m-am temut.

— Partea proastă este că eu m-am temut...

— Nu exagera, căută să mă tempereze prietenul meu, văzând că m-am apucat de platoul cu peşte afumat. După atâta foamete îndurată, s-ar putea să ţi se facă rău.

— Astea nu-s mere acre, ca să-mi vină rău.

Borislav nu dădu ascultare frazei, închipuindu-şi poate, că era vreun proverb oarecare şi mă întrebă din nou:

— Vasăzică, ţi-a fost frică?

— M-am temut să nu cădeţi în cursă, de pe urma telegramei cifrate...

— După prima parte era cât pe-aci, dar când am citit partea a doua, am înţeles că ni s-a aruncat o undiţă. La Centrală se ştie cine poate trăda şi cine nu.

— M-am temut să nu vă păcăliţi, am repetat eu şi cu un vădit regret am dat la o parte peştele afumat, ca nu cumva, într-adevăr, să mi se facă rău. Mai ales după ce am pierdut, legătura...

— Ai pierdut-o din vina ta.

— Cum asta?

— Pentru faptul că pe omul tău l-au dibuit încă în dimineaţa următoare, când s-a dus să-ţi vizeze biletele.

— Dar filmele?

— Din fericire, fuseseră expediate. Însă pe el au pus mâna.

— Ei, şi?

— Şi... nimic. A explicat că biletul îi fusese dat de un turist necunoscut şi că a acceptat să-i facă acest serviciu contra unui bacşiş. Bineînţeles că poliţia nu l-a crezut. Însă omul lucra la serviciul de „informaţii” al gării, unde avea necontenit legătură cu turiştii, aşa că explicaţia s-a dovedit plauzibilă. Până la urmă n-au

reuşit să dovedească nimic şi i-au dat drumul.

— Totuşi, marţea următoare, tot n-a venit nimeni, la întâlnire.

— Păi, cine să vină? Nu puteam trimite un om nou, înainte de a verifica dacă celălalt nu trădase la poliţie locul de întâlnire, parola şi aşa mai departe. Nu cumva voiai ca noi înşine să te împingem în capcană? Şi după ce verificarea s-a terminat, trecuse marţea cu pricina.

— Clar... Iar eu credeam că aţi luat de bună minciuna! am repetat fără rost fraza.

Borislav scoase un pachet cu ţigări „Kent“, aprinse una şi azvârli pachetul pe masă.

— Iar te-ai apucat de fumat... i-am atras eu atenţia.

— Ce să fac?

— Să nu fumezi! replicai, luând pachetul din faţa lui.

Prima ţigară mi-a pricinuit aceeaşi ameţeală pe care am încercat-o când visam cu ochii deschişi intrarea mea în luxosul salon de pe bulevardul Zionder. Din fericire, acum nu mă aflam în picioare, ci stăteam jos, şi nu în acel salon de primire, ci în sobra sufragerie a ofiţerilor de pe cargoul nemţesc.

— În fond, tu l-ai curăţat într-adevăr pe mizerabilul acela? continuă Borislav cu întrebările.

— Ei singuri l-au lichidat.

Şi din nou m-am întors la ale mele.

— Când te-am văzut mai devreme cum m-ai privit, făcându-te că nu mă cunoşti, am crezut că v-aţi lepădat de mine.

— Prostii, murmură prietenul meu.

Tuşi de parcă şi-ar fi curăţat gâtlejul şi adăugă:

— Niciodată patria nu renunţă la oamenii săi. De ce vorbeşti aiureli...

Se pare că m-am cam prostit, cu adevărat, din cauza singurătăţii. Trăgeam din ţigară, rezemat de speteaza scaunului şi ascultam duduitul egal al motoarelor, într-o stare de plăcută somnolenţă.

După asta, m-am surprins cu ciudă că iarăşi m-am apucat să vorbesc în gând:

„Ai auzit, Wiliams? Niciodată patria nu renunţă la ai săi. Notează-ţi undeva vorba asta, prietene.“

— Parcă ai început să moţăi... se auzi de undeva, de departe, glasul lui Borislav.

„Nicidecum, am replicat în gând. Pur şi simplu, puneam capăt unei lungi discuţii.”

SFÂRŞIT